405 12

John Cheever

ORAȘUL VISURILOR SPULBERATE

Imaginea calmului și monotoniei aparente a personajelor se sparge sub impactul observației ascuțite a scriitorului, și dintr-o dată apare singurătatea individului, izolarea lui în micile, ori marile, dar eternele dezastre personale. Gama largă a claviaturii lui Cheever include atît sarcasmul, rîsul întunecat și absurd, cît și nostalgia vîrstei inocente ori duioșia învăluitoare cu care privește trecutul pentru totdeauna apus.

GLOBUS

EDITURA UNIVERS



Lei 13,50



JOHN CHEEVER

ORAȘUL VISURILOR SPULBERATE

1983

JOHN CHEEVER



ORAȘUL VISURILOR SPULBERATE



Colecția Globus / Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE

Grafica: Nicolae Sârbu, Ilustrația: Mircea Dumitrescu

GLOBUS



John Cheever

ORAȘUL VISURILOR SPULBERATE

În românește
de
FLORIN CONSTANTIN
PAVLOVICI

EDITURA UNIVERS

București
1983

ADIO, FRATE

SÎNTEM O FAMILIE foarte legată sufletește. Tata a murit înecat, pe cînd eram mici, iar mama a subliniat întotdeauna faptul că relațiile noastre familiale au un gen de stabilitate cu care nu ne vom mai întîlni niciodată. Eu nu mă gîndesc mult la familie, dar cînd îmi aduc aminte de membrii ei și de țărmul pe care trăiau și de sarea mării, despre care cred că e în sîngele nostru, îmi face plăcere să-mi reamintesc că sînt un Pommeroy — nasul, înfățișarea și promisiunea longevității — și că, deși nu reprezentăm o familie de vază, atunci cînd ne strîngem laolaltă ne legănăm în iluzia că cei din neamul Pommeroy sînt unici. Nu spun asta pentru că mă interesează istoria familiei sau pentru că acest sentiment al unicității e profund ori important pentru mine, ci pentru a avansa ideea că, în ciuda deosebirilor dintre noi, sîntem devotați unul altuia și că orice ruptură intervenită în acest devotament este un izvor de confuzie și suferință.

Sîntem patru copii: soră-mea Diana și trei băieți — Chaddy, Lawrence și eu. Ca în majoritatea familiilor cu copii trecuți de treizeci de ani, ocupațiile, căsătoria și războiul ne-au despărțit. Helen și cu mine locuim acum în Long Island,

cu cele patru odrasle ale noastre. Eu sînt profesor la o şcoală secundară şi am depăşit vîrsta la care aştepţi să fii făcut director — sau *principal*, cum spunem noi — însă îmi respect munca. Chaddy, care o duce mai bine decît noi ceilalţi, trăieşte în Manhattan, cu Odette şi copiii lor. Mama locuieşte la Philadelphia, iar Diana, de cînd cu divorţul, în Franţa, totuşi vara revine în Statele Unite pentru a-şi petrece o lună la Laud's Head. Laud's Head e o staţiune estivală pe ţărmul uneia dintre insulele de pe coasta statului Massachusetts. Pe vremuri aveam o locuinţă de ţară acolo, iar prin anii douăzeci tata a construit casa cea mare. Ea se înalţă pe o stîncă deasupra mării şi, în afară de St. Tropez şi de nişte sate din Apenini, este locul meu cel mai drag. Fiecare dintre noi are drepturi egale asupra proprietăţii şi contribuim cu toţii băneşte pentru a o menţine în bună stare.

Fratele nostru mai mic, Lawrence, care este jurist, s-a angajat după război la o firmă din Cleveland şi, timp de patru ani, nu l-a mai văzut nimeni. Cînd s-a hotărît să părăsească oraşul Cleveland şi să lucreze pentru o firmă din Albany, i-a scris mamei că, în perioada dintre slujbe, îşi va petrece zece zile la Laud's Head, cu nevasta şi cu cei doi copii ai lor. Asta s-a întîmplat în momentul în care eu plănuisem să-mi iau vacanţa — predasem la cursurile de vară — şi, cum Helen şi Chaddy şi Odette şi Diana urmau să se adune cu toţii acolo, întreaga familie avea să fie împreună. Lawrence este membrul familiei cu care noi ceilalţi avem cele mai puţine lucruri în comun. De văzut, l-am văzut din an în Paşti şi presupun că ăsta-i motivul pentru care încă îi mai spunem

Tifty — o poreclă ce i s-a dat în copilărie, deoarece la micul dejun, cînd traversa holul spre sufragerie, papucii lui făceau un zgomot asemănător cu un „tifti-tifti-tifti". Aşa i-a zis tata şi aşa i-a zis toată lumea. Cînd a crescut mai mare, Diana îl numea cîteodată „micul Isus", iar mama, adeseori, „cobea". Ne fusese antipatic Lawrence, dar aşteptam reîntoarcerea lui cu un amestec de teamă şi loialitate şi cu ceva din bucuria şi încîntarea regăsirii unui frate.

Lawrence veni de pe continent într-o după-amiază de vară tîrzie, cu cursa de ora patru, iar Chaddy şi cu mine ne duserăm să-l întîmpinăm Sosirile şi plecările feribotului de vară au toate semnele exterioare ale unei călătorii pe mare — fluierături, bătăi de clopot, cărucioare de mînă, grupuri de oameni, mirosul apei sărate — însă este o călătorie fără importanţă, iar cînd am urmărit, în după-amiaza aceea, intrarea vasului în portul albastru şi cînd m-am gîndit că efectuează o călătorie fără importanţă, mi-am dat seama că nimerisem exact genul de observaţie pe care l-ar fi făcut Lawrence. În timp ce automobilele părăseau bacul, încercarăm să descoperim mutra lui Lawrence în spatele parbrizelor şi nu întîmpinarăm nici o dificultate în a ne recunoaşte fratele. Ne repezirăm să-i strîngem mîna şi îi sărutarăm stîngaci soţia şi copiii.

— Tifty ! ţipă Chaddy. Tifty !

E greu să judeci schimbările survenite în înfăţişarea unui frate, totuşi, în timp ce ne întorceam la Laud's Head, Chaddy şi cu mine căzurăm de acord că Lawrence arăta încă foarte tînăr. Ma-

șina lui ajunse prima, iar noi îi scoaserăm geamantanele din mașină. Cînd am intrat eu în casă, el stătea în picioare în salon, vorbind cu mama și cu Diana. Acestea, îmbrăcate cu hainele lor cele mai bune și împodobite cu toate bijuteriile, îi făceau o primire extrem de călduroasă ; dar chiar și atunci, cînd toată lumea se străduia să pară cît mai drăgăstoasă și într-un moment în care astfel de strădanii vin de la sine, mi-am dat seama de o ușoară tensiune în încăpere. În timp ce urcam scările cu geamantanele grele ale lui Lawrence și mă gîndeam la asta, am înțeles că antipatiile noastre sînt tot atît de adînc înrădăcinate în noi ca și simțămintele nobile și mi-am adus aminte că, odată, cu douăzeci și cinci de ani în urmă, cînd îl lovisem pe Lawrence cu o piatră în cap, acesta, de cum se dezmeticise, se dusese glonț să se plîngă tatei.

Am cărat geamantanele la etaj, unde Ruth, soția lui Lawrence, începuse să-și instaleze familia. Ruth, o fată slăbuță, părea foarte obosită de pe urma călătoriei ; totuși, în clipa în care am întrebat-o dacă nu vrea să-i aduc ceva de băut, m-a refuzat.

Cînd am coborît, Lawrence nu se afla de față, însă toți ceilalți așteptau un cocteil, așa că am hotărît să-i dăm drumul. Lawrence este singurul din familie căruia nu i-a plăcut niciodată să bea. Ne-am luat băuturile pe terasă, astfel încît să putem vedea faleza și marea și insulele dinspre răsărit ; întoarcerea lui Lawrence și a soției sale, prezența lor în casă păreau să învioreze reacția noastră în fața binecunoscutei priveliști ; s-ar fi zis că plăcerea resimțită de ei, după o absență

atît de lungă, în contact cu arcuirea și coloritul acelui țărm, se răsfrîngea și asupra noastră. În timp ce stăteam acolo, Lawrence își făcu apariția pe cărarea dinspre plajă.

— Nu e fantastică plaja, Tifty ? întrebă mama. Nu e fantastic să fii din nou acasă ? Vrei un Martini ?

— Mi-e totuna, răspunse Lawrence. Whisky, gin... mi-e perfect egal ce beau. Dă-mi puțin rom.

— *Rom* n-avem, spuse mama.

Era prima notă de asprime. Fuseserăm învățați să nu fim niciodată nehotărîți, să nu răspundem niciodată cum răspunsese Lawrence. În afară de asta, mama e profund preocupată de respectabilitatea casei și orice lucru care nu e conform cu propriile ei principii, ca romul băut simplu sau o sticlă de bere adusă la masă, stîrnește întrînsa o împotrivire peste care, cu tot imensul ei simț al umorului, nu poate trece. Își simți asprimea și căută să o dreagă.

— Dorești puțin whisky irlandez, Tifty dragă ? întrebă ea. Întotdeauna ți-a plăcut whisky-ul irlandez, nu ? Pe bufet se află niște whisky. De ce nu-ți torni puțin ?

Lawrence spuse că-i este indiferent. Își turnă un Martini, iar apoi, cînd coborî și Ruth, intrarăm în casă pentru a lua masa.

În ciuda faptului că, tot așteptîndu-l pe Lawrence, băuserăm prea mult înainte de cină, doream să facem tot ce ne-ar fi stat în putință pentru a avea liniște. Mama e o femeie măruntică, a cărei față amintește încă, în mod uimitor, cît de drăguță trebuie să fi fost și a cărei conversație

e neobişnuit de amuzantă ; totuşi în seara aceea vorbi despre un proiect de asanare a terenurilor din interiorul insulei. Diana e tot pe atît de drăguţă pe cît de drăguţă fusese, probabil, şi mama ; e o femeie frumoasă şi vioaie, căreia îi place să flecărească despre destrăbălaţii ei prieteni din Franţa, dar în seara aceea vorbi despre şcoala din Elveţia unde-şi lăsase cei doi copii. Mi-am putut da seama că masa fusese pregătită pentru a fi pe placul lui Lawrence : nu prea abundentă şi nimic care să-l supere prin risipă.

După cină, cînd am revenit pe terasă, norii mai păstrau acea lumină sîngerie specială şi m-am bucurat că Lawrence are parte, la întoarcerea acasă, de un asfinţit de soare atît de lugubru. Peste cîteva minute de şedere acolo, un bărbat pe nume Chester veni să o ia pe Diana. Îl cunoscuse în Franţa, sau pe vapor în drum spre casă şi, de zece zile, omul stătea la hanul din sat. Fu prezentat lui Lawrence şi lui Ruth, după care el şi Diana plecară.

— Asta-i individul cu care se culcă acum ? întrebă Lawrence.

— Ce lucru oribil te-ai găsit să spui ! exclamă Helen.

— Ar trebui să-ţi ceri scuze pentru asta, Tifty, zise Chaddy.

— Nu ştiu, vorbi mama pe un ton obosit. Nu ştiu, Tifty. Diana poate să facă ce vrea, iar eu nu pun întrebări sordide. E singura mea fată. Nu o văd des.

— Pleacă înapoi în Franţa ?

— Pleacă peste două săptămîni.

Lawrence şi Ruth stăteau la marginea terasei, nu pe scaune, nu în grupul scaunelor noastre. Cu gura strînsă, fratele meu mi se păru că seamănă atunci cu un cleric puritan. Uneori, cînd încerc să înţeleg starea lui sufletească, mă gîndesc la începuturile familiei noastre în această ţară, iar dezaprobarea rostită de el la adresa Dianei şi a iubitului ei îmi aduse aminte aceste începuturi. Ramura Pommeroy-lor căreia îi aparţinem noi a fost fondată de un pastor elogiat de Cotton Mather [1] pentru neobosita sa lepădare de diavol. Cei din neamul Pommeroy au fost pastori pînă pe la mijlocul secolului al nouăsprezecelea, iar severitatea ideilor lor — omul e plin de păcate şi toată frumuseţea pămîntească e desfrînare şi stricăciune — a fost păstrată în cărţi şi în predici. Temperamentul familiei s-a schimbat oarecum şi a devenit mai vesel, dar îmi amintesc de nişte rubedenii — moşnegi şi babe — care, pe vremea cînd învăţam la şcoală, păreau să se întoarcă înapoi la întunecata epocă a pastorilor, încîntaţi de vinovăţia veşnică şi de proslăvirea pedepsei. Dacă eşti crescut în atmosfera asta (şi, într-un anume sens, noi eram), cred că respingerea complexelor de vinovăţie — negarea de sine, tăcerea şi căinţa — reprezintă un test sipiritual, iar la acest test mi se părea că Lawrence căzuse.

— Aceea e Casiopeea ? întrebă Odette.

— Nu, dragă, răspunse Chaddy. Nu-i Casiopeea.

— Cine a fost Casiopeea ? se interesă Odette.

---

[1] Scriitor nord-american (1663—1728), autor de opere cu caracter religios.

— Soţia lui Cepheus şi mama Andromedei, spusei eu.

— Bucătăreasa e o susţinătoare înrăită a echipei Giganţilor, comentă Chaddy. Şi-ar da şi ultimul bănuţ ca ei să cîştige campionatul.

Se întunecase atît de tare, încît puteam vedea dîra de lumină a farului de la Cape Heron brăzdînd cerul. În beznă, de sub faleză, răsunau loviturile neîntrerupte ale valurilor ce se spărgeau de ţărm. Şi atunci, cum i se întîmplă adesea cînd se lasă întunericul, iar ea a băut prea mult înainte de cină, mama începu să vorbească despre îmbunătăţirile şi anexele ce vor fi făcute într-o bună zi la casă — aripi de clădire, săli de baie, grădini.

— Peste cinci ani, casa aceasta se va afla în mare, spuse Lawrence.

— Tifty cobea ! rîse Chaddy.

— Mie să nu-mi zici Tifty, se supără Lawrence.

— Micul Isus ! insistă Chaddy.

— Zidul dinspre mare e crăpat rău, observă Lawrence. M-am uitat la el după-amiază. L-aţi reparat acum patru ani şi a costat opt mii de dolari. Nu poţi face asta la fiecare al patrulea an.

— Te rog, Tifty, interveni mama.

— Faptele sînt fapte, zise Lawrence, şi e o idee absolut prostească să construieşti o casă la marginea falezei, pe o coastă ce se scufundă. De cînd mă ştiu eu şi pînă astăzi, jumătate din grădină a dispărut spălată de valuri, iar pe locul unde aveam cîndva o baie, apa are patru picioare adîncime.

— Haideţi să discutăm lucruri *mai generale*, spuse mama cu amărăciune. Să vorbim despre politică sau despre balul de la clubul marinarilor.

— De fapt, continuă Lawrence, în momentul de faţă casa e, probabil, în pericol. Dacă s-ar porni nişte valuri neobişnuit de puternice, un uragan, zidul s-ar face praf şi pulbere, iar casa s-ar prăbuşi. Am putea să ne înecăm cu toţii.

— Nu mai *suport*, spuse mama.

Intră în cămară şi se întoarse cu un pahar plin cu gin.

Sînt prea bătrîn acum ca să mai cred că pot judeca sentimentele altora, însă eram conştient de tensiunea dintre Lawrence şi mama, ba chiar ştiam cîte ceva din istoricul ei. Lawrence nu se poate să fi avut mai mult de şaisprezece ani cînd trase concluzia că mama e frivolă, rea, distructivă şi peste măsură de autoritară. Odată stabilit acest lucru, hotărî să se despartă de ea. Pe atunci, locuia la internatul şcolii şi ţin minte că de Crăciun nu a venit acasă. Şi-a petrecut Crăciunul cu un prieten. După verdictul nefavorabil dat asupra mamei, venea pe acasă foarte rar, iar cînd venea, încerca mereu în discuţiile cu ea să-i reamintească despre înstrăinarea lui. Cînd s-a însurat cu Ruth, nu a anunţat-o pe mama. Nu a anunţat-o nici cînd i s-au născut copiii. Dar, în ciuda acestor eforturi principiale şi de lungă durată, lăsa impresia că, spre deosebire de noi ceilalţi, despărţirea nu i-a priit niciodată ; ori de cîte ori sînt împreună, simţi brusc o tensiune, o lipsă de claritate.

Într-un fel, era regretabil că mama alesese acea seară pentru a se îmbăta. E dreptul ei — nu se îmbată prea des — şi, din fericire, nu era belicoasă, dar noi ne dădeam seama de ceea ce se întîmplă. Pe măsură ce-şi sorbea liniştită ginul,

o cuprindea tristețea că se desparte de noi ; părea neliniștită de ideea călătoriei. Apoi, starea sufletească i se schimbă, trecînd de la călătorie la ofensă, iar cele cîteva observații pe care le făcu deveniră arțăgoase și divagante. În clipa în care paharul fu aproape gol, își opri furioasă privirea asupra întunericului din față, mișcîndu-și ușor capul ca un luptător. Știam că în momentul acela în mintea ei nu mai era loc pentru toate insultele ce dădeau năvală acolo. Copiii erau stupizi, bărbatul i se înecase, servitorii erau hoți, iar scaunul pe care ședea era neconfortabil. Brusc, își lăsă jos paharul și-l întrerupse pe Chaddy, care vorbea despre baseball :

— Știu un singur *lucru*, spuse ea cu glas răgușit. Știu că, dacă există o viață de apoi, eu voi avea o cu totul altfel de familie. Nu voi avea decît copii fermecători, spirituali și fantastic de bogați.

Se ridică în picioare și, pornind-o spre ușă, aproape că se prăbuși. Chaddy o prinse la timp și o ajută să urce scările. I-am auzit spunîndu-și noapte bună, după care Chaddy se întoarse. Mi-am închipuit că, la acea oră, Lawrence se va simți obosit de pe urma călătoriei și întoarcerii, dar el rămase pe terasă, de parcă ar fi așteptat să fie martor la o ultima nelegiuire, iar noi îl lăsarăm acolo și ne duserăm să înotăm pe întuneric.

A doua zi dimineața cînd m-am trezit — sau poate mai eram încă adormit pe jumătate — am auzit pe cineva netezind terenul de tenis. E un zgomot mai slab și mai armonios decît plescăiturile geamandurii de fier de la capătul promontoriului — un clipocit metalic, aritmic — ce se asociază în mintea mea cu începutul unei zile de vară, o prevestire bună. Cînd am coborît la parter, cei doi copilași ai lui Lawrence se aflau în salon, îmbrăcați în costume de cowboy pline de zorzoane. Sînt niște copii slabi și speriați. Mi-au spus că tatăl lor pregătește terenul de tenis, dar că ei nu vor să iasă afară, pentru că văzuseră un șarpe sub treapta de la intrare. Le-am explicat că verii lor — toți ceilalți copii — își luau micul dejun în bucătărie și că ar face bine să dea și ei fuga într-acolo. La această știre, băiatul începu să plîngă. După el se luă și soră-sa. Plîngeau de parcă mersul la bucătărie ca să mănînce le-ar fi încălcat drepturile cele mai scumpe. Le-am spus să stea cu mine. În încăpere intră Lawrence și-l întrebai dacă vrea să joace tenis. Mi-a răspuns nu, mulțumesc, deși credea că ar putea face cîteva partide de simplu cu Chaddy. Aici avea dreptate, deoarece atît el, cît și Chaddy sînt mai buni la tenis decît mine și, într-adevăr, după micul dejun, cei doi au jucat cîteva partide. Mai tîrziu, însă, cînd au venit și ceilalți să joace perechi, în familie, Lawrence a dispărut. Asta m-a supărat — în mod exagerat, cred ; doar partidele noastre de dublu se desfășoară al naibii de interesant, iar el ar fi putut să joace un set, din politețe.

Spre sfîrșitul dimineții, pe cînd mă întorceam singur de pe teren, l-am văzut pe Tifty pe terasă, desprinzînd cu cuțitul o șipcă din perete.

— Ce s-a întîmplat, Lawrence ? l-am întrebat. Termitele ? Sînt termite în lemn și ne dau multă bătaie de cap.

— Casa, spuse el, are cam douăzeci şi doi de ani. Şipcile vreo două sute de ani. Cînd a construit casa, pentru a-i da un aer venerabil tata trebuie să fi cumpărat şipci de la toate fermele din jur. Pe locul în care au fost bătute în cuie vechiturile astea, încă se mai poate vedea creta dulgherului.

Povestea cu şipcile era adevărată, deşi eu o uitasem. Cînd s-a înălţat casa, tata — sau arhitectul lui — a dispus să fie căptuşită cu şipci înnegrite de vreme şi acoperite de licheni. Nu pricepeam motivele pentru care îşi închipuia Lawrence că lucrul e scandalos.

— Şi uită-te la uşile astea, continuă Lawrence. Uită-te la uşile astea şi la tocurile ferestrelor.

L-am urmat pînă la o masivă uşă olandeză ce dă spre terasă şi m-am uitat la ea. Era o uşă relativ nouă, numai că cineva se străduise din răsputeri să-i ascundă lipsa de vechime. Suprafaţa îi fusese crestată adînc cu un instrument metalic, iar inciziile fuseseră umplute cu vopsea albă, pentru a imita efectele apei de mare asupra lemnului, lichenii şi putregaiul.

— Imaginează-ţi că se pot cheltui mii de dolari pentru a face o casă zdravănă să semene cu o epavă, urmă Lawrence. Imaginează-ţi mentalitatea pe care o implică acest lucru. Imaginează-ţi că vrei să trăieşti atît de mult în trecut, încît ajungi să-i plăteşti pe dulgeri pentru a-ţi strica uşa de la intrare.

În clipa aceea, mi-am reamintit de susceptibilitatea lui Lawrence la ideea de timp, de sentimentele şi părerile lui în legătură cu atitudinea

noastră faţă de trecut. Cu ani în urmă, îl auzisem spunînd că noi şi prietenii noştri şi partea noastră de naţiune, aflîndu-ne în imposibilitatea de a rezolva problemele prezentului, ne întorseserăm, ca un adult ratat, înapoi la ceea ce presupuneam a fi o epocă mai simplă şi mai fericită şi că predilecţia noastră pentru restaurare şi lumină de lumînări dă măsura acestui iremediabil eşec. Uşoara dîră albăstruie de cretă îi readusese în minte aceste idei, uşa crestată i le consolidase, iar acum argumentele i se prezentau singure, unul după altul — deschizătura sumbră din uşă, mărimea şemineului, grosimea duşumelelor şi bucăţile de scîndură montate în ele, ca să semene a cuie de lemn. În timp ce Lawrence îmi ţinea o prelegere asupra acestor neajunsuri, apăruseră şi ceilalţi dinspre teren. De cum îl văzu pe Lawrence, mama avu o tresărire, din care îmi dădui seama că nu prea exista speranţa vreunei apropieri între reprezentanta matriarhatului şi fiul denaturat. Îl luă pe Chaddy de braţ şi zise :

— Haideţi să înotăm şi să bem cîte un Martini pe plajă. Haideţi să petrecem o dimineaţă *fantastică.*

În dimineaţa aceea, marea avea o culoare uniformă, ca o nestemată verde. În afară de Tifty şi Ruth, toată lumea merse pe plajă.

— Nu de *el* îmi pasă, spuse mama.

Era agitată şi, tremurîndu-i paharul, vărsă puţin gin pe nisip.

— Nu de *el* îmi pasă. Pentru mine nu contează cît de *grosolan* şi de *antipatic* şi de *morocănos* e el ; dar ceea ce nu pot suporta sînt chi-

purile bieților lui copilași, copilașii ăia fantastic de nefericiți.

Avînd înălțimea falezei între el și noi, toată lumea vorbea furioasă despre Lawrence: cum se făcuse mai rău în loc să devină mai bun, cît de puțin semăna cu noi ceilalți, cum se căznea să ne strice orice bucurie. Ne băurăm ginul; expresiile ofensatoare părură să-și atingă apogeul, după care, unul cîte unul, intrarăm în apa de un verde uniform. Cînd am ieșit din apă, nimeni nu-l mai forfeca pe Lawrence; șirul insultelor fusese retezat, de parcă înotul ar fi avut forța purificatoare revendicată de botez. Ne-am șters pe mîini și ne-am aprins țigările, iar dacă Lawrence a fost, totuși, pomenit în conversația noastră, asta s-a întîmplat numai pentru a se propune, cu amabilitate, ceva ce ar fi putut să-i placă și lui. Oare nu i-ar plăcea să facă o plimbare cu barca pînă la golful Barin sau să meargă la pescuit?

Iar acum îmi amintesc că, în perioadele în care ne vizita Lawrence, înotam mai des decît o facem de obicei, și cred că lucrul își avea rațiunea lui. Cînd iritarea acumulată, ca urmare a prezenței lui, începea să ne pună la grea încercare răbdarea, nu numai față de Lawrence, dar și față de ceilalți, o porneam cu toții înot și ne răcoream dușmănia în apa rece. Îi mai văd și acum pe cei din familie stînd pe nisip, sub biciul reproșurilor usturătoare ale lui Lawrence, și-i văd bălăcindu-se și scufundîndu-se și revenind la suprafață și deslușesc în glasurile lor reinstaurarea răbdării și redescoperirea unei nesecate bunăvoințe. Dacă ar fi observat această schimbare — această iluzie a purificării — presupun că Lawrence i-ar fi găsit,

în vocabularul psihiatriei sau în mitologia Atlanticului, cine știe ce nume adecvat, însă nu cred că a observat schimbarea. I-a scăpat din vedere să definească forțele tămăduitoare ale mării, dar această scăpare a fost una dintre puținele lui ocazii ratate de a lua în derîdere un lucru.

Bucătăreasa din anul acela era o poloneză, pe nume Anna Ostrovick, angajată pe timpul verii. Era o bucătăreasă de prima mînă — o femeie harnică, inimoasă, falnică și grasă, ce-și lua munca în serios. Îi plăcea să gătească și să i se aprecieze mîncarea; ori de cîte ori dădea ochii cu noi, ne îndemna să mîncăm. Pentru micul dejun, pregătea de două, trei ori pe săptămînă aluaturi calde — cornuri și cozonaci — și le aducea ea singură în sufragerie, zicînd: „Mîncați, mîncați, mîncați!". Cînd servitoarea ducea vesela înapoi în oficiu, o auzeam uneori pe Anna, care aștepta acolo în picioare, spunînd: „Bun! Au mîncat". Le dădea de mîncare gunoierului, lăptarului și grădinarului. „Mîncați!" le spunea. „Mîncați, mîncați!". Marțea după-amiază pleca, împreună cu servitoarea, la cinematograf, dar nu-i plăceau filmele, pentru că actorii erau cu toții niște slăbănogi. Stătea în sala întunecoasă cîte un ceas și jumătate, urmărind nerăbdătoare apariția pe ecran a vreunuia care să mănînce cu poftă. Bette Davis nu-i făcea Annei decît impresia unei femei care se hrănește prost. „Sînt așa de slabi!" comenta ea după ce părăsea filmul. Seara, după ce ne îndopa și după ce spăla oalele și cratițele, aduna firimiturile de la masă și ieșea să hrănească viețățile. În anul acela aveam cîteva găini și, cu toate că la ora aceea se și duseseră la culcare, Anna își răsturna

proviziile în jgheaburi și silea orătăniile adormite să le înghită. Hrănea păsările cîntătoare din livadă și veverițele din parc. Apariția Annei la marginea grădinii și vocea ei insistentă — îi puteam auzi chemarea „Mîncați, mîncați, mîncați !“ — deveniseră, asemenea loviturii de tun de la clubul marinarilor trase la apusul soarelui și dîrei de lumină de la Cape Heron, un atribut al acelui ceas. „Mîncați, mîncați, mîncați !“, o auzeam pe Anna strigînd. „Mîncați, mîncați...“ Atunci se lăsa întunericul.

La trei zile după sosirea lui Lawrence, Anna mă chemă în bucătărie.

— Spuneți-i mamei dumneavoastră, îmi zise, ca *el* să nu mai vină în bucătăria mea. Dacă îmi intră tot timpul în bucătărie, plec. Mereu intră în bucătărie să-mi explice cît de amărîtă sînt. Mereu îmi spune că muncesc prea mult și că nu-s plătită destul și că ar trebui să fiu membră a unui sindicat care să-mi asigure concediile. Ha ! Uite la el cît e de slab, și-mi intră în bucătărie cînd sînt ocupată, ca să mă plîngă pe mine, dar eu sînt la fel de bună ca el, sînt la fel de bună ca *oricare*, și n-am nevoie de oameni de-ăștia care să-mi ațină tot timpul calea și să mă compătimească. Sînt o bucătăreasă pricepută, o bucătăreasă vestită și-mi găsesc slujbă oriunde și singurul motiv pentru care lucrez vara asta aici e pentru că n-am mai fost niciodată pe o insulă, dar îmi pot găsi altă slujbă chiar mîine și, dacă îmi mai intră în bucătărie să-mi plîngă de milă, spuneți-i mamei dumneavoastră că plec. Sînt la fel de bună ca *oricare* și n-am nevoie de slăbănogul ăla să-mi explice cît de nenorocită sînt.

Deși mă bucuram să descopăr că bucătăreasa e de partea noastră, îmi dădeam seama că situația e delicată. Dacă mama i-ar fi cerut lui Lawrence să nu mai intre în bucătărie, acesta ar fi luat-o drept o jignire. El se putea simți jignit din orice și, uneori, în timp ce stătea posomorît la masă, avea aerul că fiecare cuvînt depreciator, indiferent de persoana sau realitatea vizată, îi este adresat lui. Nu am pomenit nimănui despre nemulțumirea bucătăresei, totuși, dintr-un motiv sau altul, nu s-au mai ivit necazuri din direcția aceea.

Următorul prilej de discordie cu Lawrence îl constituiră tablele. Cînd sîntem la Laud's Head, jucăm multe partide de table. De obicei, la opt seara, după ce ne bem cafeaua, pregătim masa de joc. Într-un anume fel, este una dintre orele noastre cele mai plăcute. Luminile din cameră încă nu sînt aprinse, în obscuritatea grădinii poate fi văzută Anna, iar pe cer, deasupra capului ei, plutesc continente de foc și tenebre. Mama aprinde lumina și zornăie zarurile, ca un semnal. În mod obișnuit, jucăm cîte trei partide de căciulă, fiecare după cum îi vine rîndul. Jucăm pe bani și, la o partidă, se poate cîștiga sau pierde o sută de dolari, însă, de obicei, miza e mult mai mică. Cred că pe vremuri juca și Lawrence — nu pot să-mi amintesc — dar acum nu mai joacă. Nu practică jocurile de noroc. Nu pentru că ar fi sărac sau pentru că ar avea anumite principii în privința lor, ci pentru că le consideră o prostie și o pierdere de timp. Cu toate acestea, era foarte dispus să-și piardă timpul urmărindu-i pe ceilalți cum joacă. Seară de seară, cînd începea jocul, își trăgea un scaun alături de masă și privea cutia

de table și zarurile. Deși expresia îi era încărcată de dispreț, privea cu atenție. Voind să aflu motivul pentru care ne urmărea astfel, mi-am fixat și eu ochii pe figura lui și cred că am priceput despre ce este vorba.

Nefiind jucător, Lawrence nu poate înțelege emoția pe care ți-o dă pierderea sau cîștigul. Presupun că a uitat regulile jocului, astfel încît complicatele lui calcule și probabilități n-au cum să-l intereseze. Observațiile sale trebuiau să se oprească la faptul că tablele sînt un joc de noroc, o petrecere fără rost și că masa de joc, cu punctele marcate pe ea, e un simbol al nimicniciei noastre. Și, întrucît nu pricepe nici pasiunea jocului, nici succesiunea șanselor, m-am gîndit că obiectul interesului său trebuie să-l reprezinte membrii familiei. Într-o seară, în timp ce jucam cu Odette — cîștigasem treizeci și șapte de dolari de la mama și de la Chaddy — cred că am înțeles ce se petrece în mintea lui.

Odette are părul negru și ochii negri ; are grijă să nu-și expună niciodată la soare timp îndelungat pielea albă, așa că izbitorul contrast dintre negru și paloare nu se schimbă nici vara. Simte nevoia să fie admirată și merită admirația — este elementul care o satisface — și e gata să cocheteze, în chip ușuratic, cu orice bărbat. În seara aceea, avea umerii goi, cu decolteul rochiei tăiat anume să i se vadă linia dintre sîni, ba chiar și sînii cînd se apleca peste masă. Continua să piardă și să cocheteze, dînd impresia că pierderile înseși fac parte din cochetărie. Chaddy se afla în cealaltă cameră. Odette pierdu trei partide, iar în momentul în care se încheie cea de a treia, se lăsă să cadă pe sofa și, privindu-mă drept în ochi, spuse ceva în legătură cu o plimbare pe dune, pentru a-și plăti datoria. Lawrence o auzi. Mă uitai la Lawrence. Părea scandalizat și mulțumit totodată, de parcă tot timpul ar fi bănuit că nu pentru un lucru atît de inconsistent ca banii jucam noi. Evident, se poate să greșesc, dar cred că, urmărindu-ne jocul de table, Lawrence simțea că asistă la desfășurarea unei dureroase tragedii, în care banii cîștigați și pierduți de noi slujeau drept simbol al unor tranzacții mai primejdioase. Încercarea de a descifra o semnificație și un scop în fiecare gest pe care îl facem îi e caracteristică lui Lawrence, după cum nu există nici o îndoială că, în clipa în care același Lawrence va descoperi logica interioară a comportamentului nostru, acest comportament îi va apărea sordid.

Chaddy veni să joace cu mine. Nici unuia dintre noi nu i-a plăcut să piardă vreodată unul în fața celuilalt. În copilărie ne era interzis să ne jucăm împreună, deoarece întotdeauna se termina cu bătaie. Amîndoi credeam că ne cunoaștem firea pînă în cele mai mici amănunte. Eu cred că el e prudent ; el crede că eu sînt nesăbuit. Orice am juca — tenis sau table, baseball sau bridge — provoacă dușmănie, iar uneori lucrurile arată de parcă însăși libertatea noastră ar fi la mijloc. Cînd pierd în fața lui Chaddy, nu pot dormi. Toate acestea reprezintă numai jumătate din adevărul pe care îl cuprinde relația noastră competitivă, dar, cum lui Lawrence tocmai acea jumătate avea să-i apară limpede, prezența sa la masă m-a făcut să mă simt atît de stingherit, încît am pier-

dut două partide. Cînd m-am ridicat de la masa de joc, am încercat să nu arăt supărat. Lawrence mă urmărea cu atenție. Am ieșit pe terasă să-mi consum acolo, în întuneric, supărarea pe care o resimt ori de cîte ori pierd în fața lui Chaddy.

Cînd m-am întors în cameră, juca mama cu Chaddy. Lawrence pîndea în continuare. În mintea lui, Odette își pierduse virtutea față de mine, eu îmi pierdusem respectul de mine însumi față de Chaddy, iar acum mă întrebam ce vede el în partida ce se desfășura. Privea cu lăcomie, de parcă vechea cutie de table și masa marcată ar fi servit la o decisivă confruntare de forțe. Cît de dramatice trebuie să i se fi părut masa de joc, în cercul ei de lumină, și jucătorii tăcuți și vuietul de afară al mării! Aici se afla întruchiparea canibalismului spiritual; aici, sub nasul lui, se găseau simbolurile rapacității, tîlcul modului feroce în care ființele umane se folosesc unele de altele.

Pe mama o caracterizează un joc pasionat, subtil și contrariant. Mereu are mîinile în casa adversarului. Cînd joacă cu Chaddy, care e copilul preferat, atenția ei sporește. Lawrence trebuie să fi observat acest lucru. Mama e o femeie sentimentală. E bună la inimă și se lasă ușor impresionată de lacrimi și slăbiciuni, însușire care, ca și frumosul ei nas, nu i s-a schimbat deloc cu vîrsta. Durerea altora o mișcă profund, iar uneori dă impresia că încearcă să-i ghicească lui Chaddy vreo suferință, vreo pierdere, pe care să i le poată potoli sau alina, restabilind astfel relația pe care o avea cu el pe vremea cînd era mic și bolnav.

Îi place să-i apere pe cei slabi și neajutorați, iar acum, că sîntem mari, se simte lipsită de această plăcere. Lumea afacerilor și obligațiilor, a bărbaților și războiului, a vînătorii și pescuitului are asupra ei un efect exasperant. (Cînd s-a înecat tata, i-a aruncat undițele și puștile cît colo.) Mereu ne-a dăscălit să ne bazăm pe propriile noastre forțe, dar cînd ne întoarcem la ea — mai ales Chaddy — pentru mîngîiere și ajutor, pare să se simtă în apele ei. Lawrence, bănuiesc eu, își închipuia că bătrîna și fiul ei își jucau în acel moment chiar sufletul.

Mama pierdu. Avea aerul dezolat al omului năpăstuit, așa cum se întîmplă întotdeauna cînd pierde.

— Ei, *fir-ar să fie!* oftă ea. Dați-mi ochelarii, dați-mi carnetul de cecuri, dați-mi ceva de băut.

În sfîrșit, Lawrence se ridică și-și dezmorți picioarele. Ne privi posomorît. Zgomotul vîntului și al mării crescuse în intensitate, iar eu mi-am zis că, dacă aude valurile, le aude probabil numai ca un sumbru răspuns la sumbrele lui întrebări; că, după părerea lui, revărsarea apelor va fi șters de pe fața pămîntului tăciunii aprinși rămași de la focurile petrecerii noastre. Prezența unei minciuni este insuportabilă, iar el părea întruchiparea unei minciuni. Nu puteam să-i explic plăcerea simplă și intensă de a juca pe bani și mi se părea îngrozitor de nedrept ca el să fi stat la marginea mesei și să fi tras concluzia că jucăm pe sufletele noastre. Agitat, făcu de două-trei ori înconjurul încăperii, după care, ca de obicei, ne ferici cu o formulă de despărțire:

— Cred că o să vă țicniți stînd așa, seară de seară, înghesuiți unul într-altul ca-ntr-o cușcă, zise el. Hai, Ruth. Eu mă duc să mă culc.

În noaptea aceea, l-am visat pe Lawrence. I-am văzut chipul șters amplificîndu-se pînă la urîțenie, iar dimineața la deșteptare m-am simțit rău, de parcă în timpul somnului aș fi suferit o mare pierdere spirituală, cum ar fi pierderea curajului și încrederii. Era o nerozie să mă las tulburat de fratele meu. Aveam nevoie de vacanță. Trebuia să mă destind. La școală locuim într-unul dintre dormitoare, mîncăm la cantină și niciodată nu ieșim nicăieri. Nu numai că predau engleza iarnă și vară, dar și lucrez în biroul directorului, iar la întîlnirile sportive de pe pista de alergări, eu dau semnalul trăgînd cu pistolul. Aveam nevoie să mă eliberez de toată povestea asta și de oricare altă formă de anxietate și m-am hotărît să-mi evit fratele. În aceeași dimineață am luat-o pe Helen, împreună cu copiii, la o plimbare cu barca și, pînă la vremea cinei, nu ne-am mai întors acasă. A doua zi am ieșit la un picnic. Pe urmă a trebuit să plec la New York, iar la întoarcere urma să mă duc la balul costumat de la clubul marinarilor. Acolo Lawrence nu mergea și e o petrecere la care eu mă distrez întotdeauna de minune.

Invitațiile din acel an precizau că ținuta rămîne la latitudinea fiecăruia. După cîteva consultări, Helen și cu mine ne-am înțeles cum să ne îmbrăcăm. Lucrul pe care și-l dorea cel mai mult, zicea ea, era să fie din nou mireasă, astfel încît se hotărî să-și pună rochia de nuntă. M-am gîndit

că e o alegere bună — sinceră, veselă și ieftină. Alegerea ei o influență pe a mea și m-am decis să-mi pun echipamentul vechi de fotbalist. Mama aranjă să meargă într-un costum tip Jenny Lind, întrucît exista în podul casei o asemenea vechitură. Ceilalți, care conveniseră să-și închirieze îmbrăcămintea, le-am adus eu costume, cînd cu plecarea la New York. Lawrence și Ruth nu se băgară în nici una dintre combinații.

Helen făcea parte din comitetul de organizare a balului și-și petrecu mai toată ziua de vineri cu pavoazarea clubului. Diana, Chaddy și cu mine ridicarăm pînzele și ieșirăm în larg. Cele mai multe plimbări pe care le fac în perioada aceasta cu barca sînt în Manhasset, iar drumul spre casă obișnuiesc să mi-l fixez după depozitul plutitor de benzină și acoperișurile de tablă ale adăpostului pentru ambarcațiuni ; în după-amiaza aceea, în timp ce ne întorceam, a fost o plăcere să ținem prova pe direcția unei clopotnițe albe din sat și să găsim apa verde și limpede chiar și în apropierea țărmului. La sfîrșitul plimbării ne-am oprit la club, să o luăm pe Helen. Cei din comitet încercaseră să dea sălii de bal înfățișarea unui submarin, iar faptul că aproape reușiseră să creeze această iluzie o făcea pe Helen foarte fericită. Ne-am întors la Laud's Head cu mașina. Fusese o după-amiază splendidă, însă, în drumul spre casă, simțirăm vîntul de răsărit — vîntul păcătos, cum ar fi spus Lawrence — bătînd dinspre mare.

Soția mea Helen are treizeci și opt de ani și, dacă nu și-ar vopsi părul, bănuiesc eu, ar fi căruntă, dar și-l vopsește într-un blond discret — o culoare ștearsă — și cred că i se potrivește. În seara

aceea, în timp ce se îmbrăca, eu am pregătit cocteilurile, iar cînd am urcat sus să-i duc un pahar, am văzut-o, pentru prima oară de la căsătoria noastră, în rochie de mireasă. N-ar avea nici un rost să spun că mi s-a părut mai frumoasă decît în ziua nunții, dar pentru că am îmbătrînit și sentimentele mele sînt, îmi închipui, mai profunde și pentru că în seara aceea puteam vedea pe chipul ei atît tinerețea, cît și vîrsta, atît atașamentul pentru tînăra care fusese, cît și pozițiile pe care le cedase cu grație în fața timpului, cred că niciodată pînă atunci nu mă simțisem atît de adînc emoționat. Îmi pusesem echipamentul de fotbal, iar apăsarea lui, greutatea pantalonilor și a apărătoarelor de umeri[1] operaseră o schimbare în mine, de parcă odată cu îmbrăcarea vechiului echipament m-aș fi eliberat de fireștile neliniști și necazuri ale vieții mele. Era ca și cum amîndoi ne-am fi întors la anii de dinaintea căsătoriei noastre, anii de dinaintea războiului.

Înainte de bal, soții Collard au dat un mare dineu la care, cu excepția lui Lawrence și Ruth, a participat și familia noastră. Am ajuns la club, circulînd cu mașina prin ceață, pe la nouă și jumătate. Orchestra cînta un vals. În timp ce-mi lăsam la vestiar pelerina de ploaie, cineva mă bătu pe spate. Era Chucky Ewing, iar partea nostimă era că și el era îmbrăcat ca un fotbalist. Și lui și mie, treaba ni se păru teribil de amuzantă. Cînd am trecut prin hol spre sala de bal, încă mai rîdeam. M-am oprit la ușă să privesc petrecerea.

[1] E vorba de fotbalul american, care comportă un echipament special.

Spectacolul era minunat. Pretutindeni, în părțile laterale și sub tavan, comitetul agățase plase de pescuit. Plasele de sub tavan erau înțesate de baloane colorate. În lumina estompată, îndulcită, lumea — prietenii și vecinii noștri — dansînd după melodia „Ora trei dimineața“ forma un tablou încîntător. Pe urmă, am observat mulțimea femeilor îmbrăcate în alb și mi-am dat seama că, la fel ca și Helen, purtau rochii de mireasă. Patsy Hewitt și doamna Gear și domnișoara Lackland valsau în apropiere, gătite ca mirese. Mai apoi, în locul unde Chucky și cu mine stăteam în picioare, își făcu apariția Pep Talcott. Era costumat ca Henric al VIII-lea, dar ne spuse că gemenii Auerbach și Henry Barett și Dwight MacGregor purtau cu toții echipament de fotbal și că, după ultima socoteală, pe ring se aflau zece mirese.

Această coincidență, această nostimă coincidență, ne făcu să o ținem tot într-un rîs, iar rezultatul fu una dintre cele mai vesele petreceri din cîte avuseserăm vreodată la club. La început m-am gîndit că femeile aranjaseră între ele să poarte rochii de mireasă, însă cele cu care am dansat mi-au spus că e o coincidență și sînt sigur că Helen a luat hotărîrea singură. Totul a decurs normal pentru mine, pînă cu puțin timp înainte de miezul nopții. Atunci am văzut-o pe Ruth, în picioare, la marginea ringului. Purta o rochie lungă, roșie. Cu totul anapoda. Nu era deloc în spiritul petrecerii. Am dansat cu ea, dar, cum nimeni nu intervenea să mă schimbe, mi-am blestemat zilele la gîndul că va trebui să-mi pierd toată noaptea dansînd cu ea și am întrebat-o unde

e Lawrence. Mi-a răspuns că e afară, între docuri. Am dus-o pe Ruth la bar, am lăsat-o acolo și am ieșit să-l caut pe Lawrence.

Ceața dinspre răsărit se așternuse deasă și umedă, iar el stătea singur pe puntea docului. Nu era costumat. Nici măcar ca pescar sau marinar nu se deranjase să se îmbrace. Avea un aer foarte sumbru. Pîcla ne învăluia ca un fum rece. Aș fi vrut să fi fost o noapte senină, într-atît ceața părea să fie manevrată de mîinile mizantropului meu frate. Și înțelegeam că geamandurile — vuietul și bocănitul pe care li-l puteam auzi în acel moment — trebuiau să răsune în auzul lui ca niște strigăte aproape omenești, strigătele înfundate ale unor înecați, deși orice marinar știe că geamandurile au fost fixate acolo tocmai pentru că sînt necesare și demne de toată încrederea. Și mai înțelegeam că semnalul de ceață lansat de la far trebuia să însemne pentru el rătăciri și pierderi și că putea să interpreteze pe dos vivacitatea muzicii de dans.

— Hai, Tifty, i-am spus, vino să dansezi cu nevastă-ta sau să-i găsești vreun partener.

— De ce să fac asta ? De ce ? întrebă el, ducîndu-se la fereastră și privind de acolo petrecerea. Uită-te la ei, continuă el, uită-te la...

Chucky Ewing pusese mîna pe un balon și încerca să organizeze o „grămadă" în mijlocul sălii. Ceilalți dansau samba. Iar eu știam că Lawrence se uita posomorît la petrecere, așa cum se uitase la șipcile mîncate de vreme ale casei, de parcă ar fi văzut în ea o pervertire și o falsificare a timpului ; ca și cînd, vrînd să fim fotbaliști și mirese, noi am fi arătat lumii că, odată stinse idealurile tinereții, ne-am dovedit incapabili de a ne mai găsi alte idealuri și, lipsiți de credință și principii, am ajuns niște caraghioși și niște amărîți. Iar ideea că Lawrence gîndește astfel despre atîția oameni buni, fericiți și generoși îmi provocă o silă atît de cumplită, încît m-am simțit rușinat, pentru că el este totuși fratele meu și un Pommeroy. L-am luat pe după umeri și am încercat să-l silesc să intre, dar n-a vrut.

M-am întors la vreme pentru a prinde marea paradă și, după ce s-au împărțit premiile pentru cele mai frumoase costume, au fost coborîte baloanele. În sală fiind zăpușeală, cineva deschise imensele uși dinspre docuri, iar vîntul de răsărit se învîrteji prin încăpere, tîrînd majoritatea baloanelor pe punte și apoi în apă. Chucky Ewing se repezi după ele, iar cînd le văzu zburînd peste platformă și plutind pe apă, își scoase echipamentul de fotbal și se aruncă în valuri. După el se aruncă Eric Auerbach, se aruncă și Lew Phillips, mă aruncai eu și știți și dumneavoastră cum e la petrecere după miezul nopții, cînd lumea începe să sară în apă. Am recuperat mai toate baloanele, ne-am uscat și am continuat să dansăm și nu am plecat acasă pînă dimineața.

A doua zi era ziua expoziției de flori. Mama, Helen și Odette își anunțaseră toate participarea. După o mică gustare, Chaddy duse femeile și copiii cu mașina, la expoziție. Eu am tras un pui de somn, iar pe la mijlocul după-amiezii mi-am luat slipul și un prosop și, în clipa în care plecam de acasă, am zărit-o pe Ruth la spălătorie. Spăla rufe. Habar n-am de ce trebuie să lucreze mult

mai mult decît oricare altul, dar mereu spală sau calcă sau cîrpește. S-ar putea să fi fost învățată de mică să-și petreacă timpul în felul acesta, după cum e posibil să fie sclava unei pasiuni mistuitoare. Spală și calcă rufe cu o fervoare de pocăit, deși nu-mi pot închipui cu ce crede că a păcătuit. Copiii erau și ei în spălătorie. M-am oferit să-i iau la plajă, dar n-au vrut să meargă.

Era spre sfîrșitul lui august și strugurii sălbatici, care cresc din belșug în toată insula, făceau ca aerul să miroase a vin. Poteca se termină într-un mic crîng de stejari, după care urci dunele, unde, în afară de iarba pitică, nu crește nimic. Auzeam marea și țin minte că m-am gîndit atunci la felul în care Chaddy și cu mine obișnuiam să vorbim despre ea. Tineri fiind, ajunseserăm la concluzia că niciodată nu vom putea trăi în vest, deoarece i-am duce dorul. „E foarte frumos aici", spuneam noi politicoși oamenilor de la munte cînd ne aflam în vizită la ei, „dar ne lipsește Atlanticul." Îi priveam de sus pe cei din Iowa și Colorado, cărora le fusese refuzată această revelație, și disprețuiam Pacificul. Acum puteam auzi valurile, a căror greutate suna ca o reverberație, ca un tumult, iar zgomotul lor îmi plăcea, așa cum îmi plăcuse de cînd eram mic, și mi se părea că poartă în el o forță purificatoare, ca și cum, printre alte lucruri, mi-ar fi curățat memoria de imaginea lui Ruth din spălătorie.

Pe plajă se afla însă Lawrence. Stătea jos. Am intrat în apă fără să-i adresez un cuvînt. Apa era rece, iar cînd am ieșit din ea mi-am pus cămașa. I-am spus fratelui meu că am de gînd să

fac o plimbare pînă la promontoriul Tanners și mi-a răspuns că mă însoțește. Am încercat să merg alături de el. Nu are picioare mai lungi decît ale mele, întotdeauna însă îi place să pășească în fața însoțitorului său. Mergînd în urma lui, uitîndu-mă la capul și umerii lui aplecați, mă întrebam ce-ar putea să înțeleagă el oare din peisajul acela.

De acolo de unde se terminau dunele și stîncile, începeau niște izlazuri, care prinseseră să se coloreze din verde în brun și în galben. Izlazurile erau ținute pentru păscutul oilor, dar cred că Lawrence o fi observat că solul e erodat și că oile grăbesc degradarea. Dincolo de cîmpuri, pe coastă, sînt cîteva ferme cu parcuri și acareturi frumoase, se prea poate însă ca Lawrence să nu se fi gîndit decît la soarta grea a fermierului din insulă. În partea cealaltă a insulei noastre se deschidea larg oceanul. Întotdeauna le spuneam oaspeților că acolo, la răsărit, se întinde țărmul Portugaliei, dar pentru Lawrence, de la țărmul Portugaliei și pînă la tirania din Spania nu era decît un mic pas. Valurile se spărgeau cu un zgomot asemănător unor strigăte de „ura, ura, ura!", dar pentru Lawrence ele sunau *„vale, vale!"*. Presupun că spiritului său întristat și sarcastic țărmul i-o fi apărut drept o morenă terminală, marginea lumii preistorice, după cum trebuie să-i fi trecut prin gînd și faptul că pășim pe granița lumii, a singurei lumi cunoscute, atît în cuget, cît și în fapt. Dacă i-ar fi scăpat cumva din vedere lucrul acesta, bombardarea unei insule nelocuite de către avioane ale marinei de război era în măsură să i-l reamintească.

Plaja se înfăţişează ca un peisaj vast, neobişnuit de curat şi de simplu. E ca un petic de lună. Apa ce se tot izbea de ţărm bătătorise pămîntul, astfel încît era uşor de mers pe jos, şi tot ce se vedea pe nisip fusese transformat şi răstransformat de valuri. Vedeai acolo cochilia ţepoasă a unei scoici, o coadă de mătură, un ciob de sticlă şi o bucată de cărămidă, acestea din urmă măcinate şi sfărîmate pînă la a deveni aproape de nerecunoscut, şi presupun că proasta dispoziţie a lui Lawrence — îşi ţinea capul în jos — se alimenta cînd dintr-o sfărîmătură, cînd dintr-alta. Persistenţa acestui pesimism începea să mă înfurie, astfel încît, ajungîndu-l din urmă şi punîndu-i o mînă pe umăr, i-am spus :

— E o zi de vară, Tifty, o zi de vară şi nimic mai mult. Ce se întîmplă ? Nu-ţi place aici ?

— Nu-mi place, răspunse el pe un ton blînd, fără să-şi ridice ochii. Am de gînd ca partea mea de moştenire la casă să i-o vînd lui Chaddy. Nu m-am aşteptat să mă simt bine aici. Singurul motiv pentru care m-am întors a fost să-mi iau adio.

L-am lăsat să ajungă din nou în faţă şi am mers în spatele lui, privindu-i umerii şi gîndindu-mă la toate vorbele de adio pe care le spusese în viaţă. Cînd s-a înecat tata, s-a dus la biserică şi şi-a luat adio de la tata. La numai trei ani după aceea, a ajuns la concluzia că mama e frivolă şi i-a spus adio. În primul an de studenţie fusese foarte bun prieten cu colegul său de cameră, dar omul bea prea mult şi, la începutul celui de al treilea trimestru, Lawrence şi-a schimbat colegii de cameră şi i-a spus adio prietenului său. După doi ani de universitate, a tras concluzia

că atmosfera era prea izolată şi şi-a luat adio de la Yale. S-a înscris la Columbia şi a obţinut diploma de jurist, dar a constatat că primul său patron e necinstit şi, după şase luni, şi-a luat adio de la o slujbă bună. S-a căsătorit cu Ruth la primărie şi şi-a luat adio de la biserica episcopală protestantă ; apoi s-au dus să locuiască pe o stradă dosnică din Tuckahoe şi şi-au luat adio de la clasa de mijloc. În 1938, Lawrence a plecat la Washington pentru a lucra ca avocat al statului, spunînd adio unei întreprinderi particulare, dar după opt luni petrecute la Washington a conchis că administraţia Roosevelt era sentimentală şi şi-a luat adio de la ea. Părăsiră Washingtonul pentru o suburbie din Chicago, unde îşi luă adio de la vecini, unul cîte unul, acuzîndu-i de beţie, bădărănie şi stupiditate. Îşi luă adio de la Chicago şi plecă în Kansas ; îşi luă adio de la Kansas şi plecă la Cleveland. Acum îşi luase adio de la Cleveland şi venise din nou în est, oprindu-se la Laud's Head destul timp cît să-şi ia adio de la ocean.

Era un lucru trist, îngustime de spirit şi lipsă de orizont, o confuzie între prudenţă şi caracter, iar eu doream să-l ajut :

— Revino-ţi, i-am spus. Revino-ţi, Tifty.

— Din ce să-mi revin ?

— Din mohoreala asta. Hai, revino-ţi. E doar o zi de vară. Îţi strici singur buna dispoziţie şi le-o strici şi pe a altora. Avem nevoie de o vacanţă, Tifty. Avem nevoie de ea. Eu am nevoie de odihnă. Toţi avem nevoie. Şi tu faci ca lucrurile să devină încordate şi neplăcute. Nu am

decît două săptămîni de vacanță pe an. Două săptămîni. Am nevoie de relaxare. La fel și ceilalți. Avem nevoie de odihnă. Tu crezi că pesimismul tău e un avantaj, dar nu-i decît un refuz de a înțelege realitățile.

— Care realități ? întrebă el. Diana e o femeie ridicolă care trăiește în promiscuitate. Odette, la fel. Mama e alcoolică. Dacă nu se potolește, într-un an-doi ajunge la spital. Chaddy e necinstit. Întotdeauna a fost așa. Casa e gata-gata să se prăbușească în mare.

Se uită la mine și adăugă, de parcă ideea i-ar fi venit în minte prea tîrziu :

— Iar tu ești un prost.

— Ești ticălos și cătrănit, i-am replicat eu. Un ticălos și un cătrănit.

— Piei din fața mea, tîmpitule ! zise el și-și continuă drumul.

Atunci am pus mîna pe o rădăcină, am venit în spatele lui și — deși niciodată nu mai lovisem un om pe la spate — am cumpănit bine rădăcina îngreunată de apă și, dintr-o învîrtitură a brațului, i-am ars lui Lawrence, fratelui meu, o lovitură în cap, care l-a trîntit pe nisip, și i-am văzut sîngele țîșnind și începînd să-i înroșească părul. În clipa aceea îmi doream să-l văd mort, mort și gata de a fi înmormîntat, nu înmormîntat, ci gata de a fi înmormîntat, pentru că nu voiam să fiu lipsit de ceremonie și etichetă în momentul îndepărtării lui, al îndepărtării lui din conștiința mea, și-i vedeam pe toți ceilalți — Chaddy și mama și Diana și Helen — în doliu în casa de pe strada Belvedere, casă dărîmată cu douăzeci de ani în urmă, întîmpinîndu-și

oaspeții și rudele la ușă și răspunzînd la condoleanțele lor manierate cu manierată durere. Nimic din cele cuvenite nu lipsea, astfel încît, mai înainte ca obositoarea ceremonie să se sfîrșească, simțeai că Tifty, chiar dacă fusese ucis pe o plajă, ajunsese la adînci bătrînețe și că era o lege a naturii — și încă una minunată — ca el să fie îngropat în recele, recele pămînt.

Tot mai zăcea pe nisip. M-am uitat într-o parte și-ntr-alta. Nimeni nu ne văzuse. Plaja goală, ca un petic de lună, tindea să îmbrățișeze invizibilul. În revărsarea lui scînteietoare, un val își improșcă stropii pe locul unde îngenunchease Lawrence. Încă mi-ar fi plăcut să termin cu el, însă acum începusem să acționez ca doi oameni : ucigașul și samariteanul. Cu un vuiet scurt și înfundat, ca pornit din adîncuri, un val alb ajunsese la el, încercuindu-l și împrăștiindu-și spuma pe umerii lui, iar eu l-am prins pe Lawrence și l-am ținut să nu fie luat de curent. Pe urmă l-am tras pe un loc mai înalt. Părul i se năclăise de sînge, încît părea negru. Mi-am scos cămașa și am sfîșiat-o, pentru a-i pansa capul. Era conștient și nu credeam că e rănit grav. Nu spunea nimic. Nici eu nu am scos un cuvînt. L-am lăsat acolo.

Am coborît cîțiva pași pe plajă, după care m-am întors să-l privesc ; în clipa aceea mă gîndeam la propria mea piele. Se ridicase și părea sigur pe picioare. Lumina era clară încă, dar dinspre ocean răbufneau, asemenea unei pîcle ușoare, aburi șerpuitori, astfel încît, după ce m-am mai îndepărtat puțin, abia dacă-i mai puteam distinge, în obscuritatea aceea, silueta întunecată.

Peste tot în partea de jos a plajei vedeam năvălind aerul greu de sare. I-am întors spatele lui Lawrence şi, cînd m-am apropiat de casă, am pornit-o din nou înot, aşa cum cred să fi făcut după fiecare ciocnire pe care o avusesem cu el în vara aceea.

Ajuns acasă, m-am lungit pe terasă. Se întoarseră şi ceilalţi. Am auzit-o pe mama criticînd aranjamentele florale care obţinuseră premii. Nici unul dintr-ale noastre nu cîştigase nimic. Apoi, ca întotdeauna la ora aceea, casa se linişti. Copiii se duseră la bucătărie, să-şi ia masa de seară, iar ceilalţi urcară să facă baie. Pe urmă l-am auzit pe Chaddy pregătind cocteilurile, iar conversaţia despre arbitrii de la expoziţia de flori fu reluată. Apoi mama ţipă :

— Tifty ! Tifty ! Oh, Tifty !

Stătea în uşă, arătînd pe jumătate mort. Îşi scosese bandajul însîngerat şi-l ţinea în mînă.

— Fratele meu a făcut asta, spuse el. Fratele meu a făcut-o. M-a lovit cu o piatră... sau cu altceva... pe plajă.

Glasul i se frînse, sugrumat de mila ce-o simţea pentru sine. Am crezut că o să înceapă să plîngă. Nici unul dintre ceilalţi nu scoase o vorbă.

— Unde-i Ruth ? strigă el. Unde e Ruth ? Unde dracu' e Ruth ? Vreau să facă bagajele. Nu mai am timp de pierdut aici. Am lucruri importante de făcut. Am de făcut lucruri *importante.*

Şi urcă scările.

Plecară spre continent a doua zi dimineaţa, cu vaporul de ora şase. Mama se sculă să-şi ia rămas

bun, ea singură dintre toţi, şi e uşor de închipuit scena simplă şi crudă — reprezentanta matriarhatului şi fiul denaturat privindu-se unul pe altul cu o groază ce sugera puterea dragostei, a dragostei cu sensul schimbat. Am auzit glasurile copiilor şi maşina coborînd pe alee şi m-am sculat şi m-am dus la fereastră, şi ce dimineaţă era ! Doamne, ce dimineaţă ! Vîntul bătea dinspre miazănoapte. Aerul era limpede. În atmosfera caldă a începutului de zi, trandafirii din grădină miroseau a dulceaţă de căpşuni. Pe cînd mă îmbrăcam, am auzit şuierul vaporului, întîi semnalul de avertisment, apoi pe cel dublu, de plecare ; îmi puteam imagina oamenii stînd pe puntea superioară şi bînd cafea din fragile pahare de carton şi pe Lawrence la proră, spunînd mării : *„Thalassa, thalassa"*, în vreme ce timizii şi nefericiţii săi copii contemplau universul, din strînsoarea braţelor mamei lor. Cu dangăt de clopot, geamandurile îl jeleau melancolic pe Lawrence şi, în timp ce, prin splendoarea ei grandioasă, lumina te împiedica să-ţi azvîrli braţele în aer şi să înjuri triumfător, ochii lui Lawrence urmăreau dîra neagră a mării ce rămînea în urmă ; se gîndea la fundul întunecat şi straniu, acolo unde, la un stînjen şi cinci picioare adîncime, zace părintele nostru.

Vai, ce poţi face cu un astfel de om ? Ce poţi face ? Cum poţi să-i împiedici ochiul să nu descopere, în mulţime, obrazul spuzit de coşuri, mîna infirmă ; cum poţi să-l înveţi să devină simţitor la inestimabila măreţie a omului, la frumuseţea, aspră în aparenţă, a vieţii ; cum poţi să pui degetul, în locul lui, pe adevărurile inflexibile în

fața cărora frica și oroarea sînt neputincioase? În dimineața aceea marea era irizată și misterioasă. Diana și Helen — soră-mea și nevastă-mea — înotau, iar eu le vedeam capetele descoperite, negru și auriu, în apa întunecată. Le-am văzut venind la mal și am văzut că erau goale, lipsite de sfiiciune, frumoase și pline de grație și m-am uitat îndelung la femeile goale ce ieșeau din mare.

O ZI OBIȘNUITĂ

LA ORA ȘAPTE dimineața, cînd se deșteptă, Jim sări în picioare și trecu, pe rînd, pe la toate ferestrele dormitorului. Era atît de obișnuit cu zgomotul și îmbulzeala orașului, încît, după șase zile petrecute în New Hampshire, frumusețea dimineții de vară încă îi mai apărea violentă și stranie. Dealurile păreau să vină de-a dreptul din cerul de la miazănoapte. De la ferestrele dinspre apus, văzu soarele puternic incendiind copacii în munți, revărsîndu-și lumina în apa netedă a lacului și înfigîndu-și razele în dependințele imensei și demodatei clădiri, la fel de poruncitor ca bătăile clopotelor de fontă.

Se îmbrăcă și trase storurile încet, ca lumina să n-o trezească pe nevastă-sa. Timpul petrecut de Ellen la țară, spre deosebire de timpul său, nu era limitat. Ea stătuse aici toată vara și avea să rămînă pînă la întîi septembrie, cînd urma să se întoarcă în oraș, cu bucătăreasa, aparatul de fărîmițat gheața și covorul persan.

Cînd coborî scările din spațioasa casă a soacrei sale, la parter era liniște și curățenie. Emma Boulanger, slujnica franțuzoaică, ștergea praful în hol. Jim traversă sufrageria întunecoasă și deschise ușa de la oficiu, însă acolo altă servitoare, Agnes

Shay, îl împiedică să pătrundă mai departe pe domeniile ei.

— Domnule Brown, îl opri ea pe un ton dezagreabil, îmi spuneţi mie ce vreţi la micul dejun şi Greta vă pregăteşte.

Voia să-şi ia micul dejun la bucătărie, împreună cu fiul său de cinci ani, dar Agnes nici nu se gîndea să-l lase să facă vreun pas dincolo de partea din faţă a casei, pe teritoriile acelea rezervate servitorilor şi copiilor. Jim îi spuse ce dorea să mănînce şi, întorcîndu-se prin sufragerie, ieşi pe terasă. Aici era o adevărată explozie de lumină, iar văzduhul mirosea de parcă tocmai atunci s-ar fi abătut pe pajişte o mulţime de fete superbe. Era o dimineaţă de vară splendidă, o dimineaţă în care ai fi zis că nu se poate întîmpla nimic rău. Jim se uită la terasă, la grădini, la casă, cu un iluzoriu sentiment de stăpîn. O putea auzi pe doamna Garrison — soacra sa văduvă şi adevăratul proprietar a tot ce vedea el — vorbind singură şi cu însufleţire printre îndepărtatele straturi cu puieţi şi răsaduri.

În timp ce-şi lua micul dejun, Agnes îi spuse că Nils Lund vrea să-l vadă. Vestea îl flată pe Jim. Nu avea să stea în New Hampshire decît zece zile, şi numai ca oaspete, însă îi plăcea să fie consultat de grădinar. Nils Lund muncea de mulţi ani pentru doamna Garrison. Locuia într-o căsuţă de pe proprietate, iar nevastă-sa, acum moartă, lucrase la bucătărie. Nils era supărat că nici unul dintre fiii doamnei Garrison nu se interesează de proprietate şi îi mărturisea adesea lui Jim cît de fericit se simte să aibă un om în

preajmă cu care să poată sta de vorbă despre lucrurile ce-l preocupau.

Grădinile lui Nils nu mai aveau nici o legătură cu nevoile casei. În fiecare primăvară, el ara şi sădea acri întregi de legume şi flori. Apariţia lăstarilor de sparanghel era semnalul unei disperate întreceri între legume şi masa doamnei Garrison. Nils, iritat de irosirea al cărei autor era el însuşi, se prezenta în fiece seară la uşa bucătăriei, pentru a-i declara bucătăresei că, în situaţia în care nu se consumă mai multă mazăre, mai multe căpşuni, mai multă fasole, mai multă salată, mai multă varză, atunci minunatele legume, udate cu sudoarei lui, vor putrezi.

După ce îşi termină micul dejun, Jim se duse în spatele casei, unde Nils îi spuse, cu o înfăţişare gravă, că cineva îi mănîncă porumbul, care tocmai începuse să se coacă. Despre dăunătorii din lanul de porumb discutaseră şi mai înainte. La început crezuseră că de vină sînt căprioarele. În dimineaţa aceasta, Nils îşi schimbase părerea, bănuind că e vorba de enoţi. Ţinea ca Jim să-l însoţească şi să vadă cu ochii lui stricăciunile făcute.

— Dacă-s enoţii, spuse Jim, capcanele alea din magazia de scule ar cam trebui să-şi facă datoria. În plus, cred că există şi o puşcă acolo. Diseară, pun capcanele.

O luară pe drumeagul ce ducea peste deal spre grădini. Pe porţiunile erodate, cîmpurile din capătul drumului erau acoperite cu muşchi şi presărate cu tufe de ienupăr. Din direcţia lor venea o aromă de nedescris, puternică şi adormitoare.

— Uitaţi-vă, arătă Nils, cînd ajunseră în dreptul lanului de porumb. Uitaţi-vă, uitaţi-vă...

Frunze, mătase și vîrfuri mîncate pe jumătate zăceau risipite pe jos și călcate în picioare.

— Îl semăn, zise Nils, pe tonul bărbatului ce se adresează unei neveste cicălitoare, gata să socotească încă o dată împrejurările care au făcut ca răbdarea să nu-i fie răsplătită. Pe urmă, vin ciorile să ciugulească boabele. Îl prășesc. Și acum, nici pomeneală de porumb.

O auziră pe Greta, bucătăreasa, cîntînd, în timp ce urca drumeagul, cu rămășițe de mîncare pentru găini. Se întoarseră să o privească. Era o femeie voinică și înaltă, cu o voce formidabilă și un piept de contralto de operă. O clipă mai tîrziu, vîntul le aduse la urechi și glasul doamnei Garrison, dintre straturi. Doamna Garrison vorbea tot timpul singură. Cuvintele ei alese și autoritare răsunau în aerul limpede al acelei dimineți ca notele unei trompete :

— De ce plantează el verbina asta purpurie hidoasă, în fiecare an ? Știe că nu am ce face cu purpuriul. De ce *plantează* dezgustătoarea verbină purpurie ?... Și am să-l pun să mute din nou tufele de rodul pămîntului. O să răsădesc iar crini pe marginea bazinului...

Nils scuipă în țărînă :

— Dracul s-o ia de muiere ! exclamă el. Dracul s-o ia !

Vederea Gretei îi adusese aminte de soția lui moartă, iar glasul puternic al doamnei Garrison îi reamintise de cealaltă legătură, silnică, dintre stăpînă și grădinar, pe care numai moartea avea s-o desfacă. Nu făcu nici un efort să-și ascundă supărarea și Jim se trezi prins, ca într-un foc încrucișat, între monologul soacrei și furia grădinarului ei. Spuse că se duce să arunce o privire la capcane.

Descoperi capcanele în magazia de unelte, iar în cămară găsi o pușcă. În momentul în care traversa pajiștea, se întîlni cu doamna Garrison. Aceasta, o femeie uscățivă cu părul alb, era îmbrăcată într-o uniformă de fată în casă, uzată, iar pe cap purta o pălărie de pai jerpelită. Avea brațele pline de flori. Își spuseră bună dimineața, își împărtășiră, prin exclamații, părerea despre frumusețea zilei și-și continuară drumul în direcții opuse. Jim duse capcanele și pușca în spatele casei. Acolo se afla Timmy, fiul său, jucîndu-se de-a spitalul cu Ingrid, fiica bucătăresei, o fată slăbuță, palidă, de unsprezece ani. Copiii se uitară puțin la el, după care își văzură mai departe de joacă.

Jim unse capcanele și le curăță prinzătorile, astfel încît să se închidă la cea mai mică atingere. În timp ce le verifica buna funcționare, din casă își făcu apariția Agnes Shay, ducînd-o de mînă pe Carlotta Bronson, una din nepoatele doamnei Garrison. Carlotta avea patru ani. Mama ei plecase în vara aceea în vest, pentru divorț, și Agnes fusese ridicată din condiția de fată în casă la rangul de bonă. La cei aproape șaizeci de ani ai ei, se dovedea o bonă pasionată. De dimineață și pînă seara nu-și mai descleșta mîna pe pe mînuța Carlottei.

Agnes se chiorî peste umărul lui Jim la capcane și zise :

— Știți, pînă nu se duc la culcare copiii, n-ar trebui să puneți capcanele, domnu' Brown... Carlotta, nu te apropia de capcanele alea ! Vino aici !

— N-o să le pun decît mai tîrziu, o linişti Jim.
— Păi da, s-ar putea ca unul din copii să se prindă într-una din capcanele alea şi să-şi rupă vreun picior, insistă Agnes. Şi o să fiţi atent şi cu puşca aia, nu, domnu' Brown ? Puştile sînt făcute ca să omoare. Încă n-am văzut să existe o puşcă şi să nu se întîmple un accident... Hai, Carlotta, să mergem. Îţi pun alt şorţuleţ şi, pînă vii să-ţi bei sucul de fructe şi să mănînci biscuiţii, poţi să te joci în nisip.

Fetiţa o urmă în casă, urcînd împreună cu ea scările din spate spre camera copiilor. Cînd rămaseră singure, Agnes o sărută timid pe creştet, de parcă s-ar fi temut să n-o tulbure cu dragostea ei.

— Nu mă atinge Agnes, spuse Carlotta.
— Nu, dragă, nu te ating.

Agnes Shay era întruchiparea ideii de slujnică. Sufletul ei, obişnuit cu zoaiele vaselor şi stropit cu apă de colonie ieftină, trăit în dormitoare strîmte şi lipsite de soare, pe coridoare dosnice, scări dosnice, în spălătorii, dulapuri de rufe şi în camerele de servitori ce amintesc de închisoare, devenise docil şi pustiu. Ierarhiile slujbei îi apăreau tot atît de drepte şi de neclintite ca cercurile infernului. Nu i-ar fi oferit doamnei Garrison un loc la masa servitorilor din bucătărie, exact aşa cum nici doamna Garrison nu i-ar fi oferit ei unul în mohorîta ei sufragerie. Agnesei îi plăceau rînduielile unei case mari. Cînd se întuneca, trăgea draperiile din salon, aprindea lumînările de pe masă şi suna clopoţelul care anunţa cina, exact ca un paracliser zelos. În serile frumoase, cînd stătea pe veranda din spate între găleţile de gunoi

şi lăzile de lemne, îi plăcea să-şi readucă în minte chipurile tuturor bucătăreselor pe care le cunoscuse. Lucrul acesta făcea ca viaţa să i se pară bogată.

Agnes nu fusese niciodată atît de fericită ca în vara aceea. Iubea munţii, lacul şi cerul şi se îndrăgostise de Carlotta, aşa cum se îndrăgosteşte un tînăr. Îşi făcea griji pentru propria-i înfăţişare. Îşi făcea griji pentru unghiile ei, pentru scrisul ei, pentru educaţia ei. Oare corespund ? se întreba ea. Irascibila şi nefericita copilă era singura ei legătură cu dimineaţa, cu soarele, cu tot ce e frumos şi emoţionant. S-o atingă pe Carlotta, să-şi lipească obrazul de părul cald al fetiţei, îi dădea sentimentul copleşitor al tinereţei redobîndite. Mama Carlottei urma să se întoarcă de la Reno în septembrie, iar Agnes îşi pregătise discursul cu care avea s-o întîmpine : „Lăsaţi-mă să am eu grijă de Carlotta, doamnă Bronson ! În timp ce eraţi plecată, am citit toate articolele din *Daily News* despre îngrijirea copiilor. O iubesc pe Carlotta. S-a învăţat cu mine. Ştiu ce vrea..."

Doamna Garrison fiind indiferentă faţă de copii, iar doamna Bronson aflîndu-se la Reno, Agnes nu avea rivali, dar trăia într-o permanentă spaimă ca nu cumva să i se întîmple ceva Carlottei. Nu o lăsa să poarte la gît eşarfă, de teamă să nu se agaţe în vreun cui sau în cine ştie ce uşă şi să stranguleze copila. Orice scară abruptă, orice ochi de apă mai adînc, lătratul îndepărtat al fiecărui cîine de pază o îngrozeau pe Agnes. Noaptea visa că a luat foc casa şi că, neputînd s-o salveze pe Carlotta, se arunca singură în flăcări. Acum, ca

un adaos la celelalte neliniști, veneau capcanele de oțel și pușca. De la fereastra camerei copiilor, îl vedea pe Jim. Capcanele nu erau instalate, dar asta nu le făcea cu nimic mai puțin periculoase, trîntite acolo pe pămînt, unde oricine putea călca pe ele. Jim demontase pușca și o curăța cu o cîrpă, dar Agnes se simțea de parcă arma ar fi fost încărcată și ațintită spre inima Carlottei.

Jim auzi vocea nevesti-si, își adună piesele de la pușcă și se duse pe terasă, unde Ellen stătea într-un șezlong, cu micul dejun pe o tavă. O sărută și se gîndi cît de tînără, de zveltă și de drăguță arată. De cînd se căsătoriseră, își petre-cuseră foarte puțin timp la țară, iar faptul de a fi împreună în această dimineață strălucitoare și tihnită îi făcea pe amîndoi să se simtă ca și cum ar fi regăsit emoția primelor întîlniri. Căldura soarelui, asemenea unei stări de continuă și intensă dorință, îl orbea pe fiecare dintre ei, pînă la a nu mai vedea imperfecțiunile celuilalt.

Hotărîseră ca în dimineața aceea să plece cu mașina la Black Hill, pentru a vedea proprietatea Emerson. Ellen era încîntată să viziteze ferme părăsite, cu gîndul că vor cumpăra într-o bună zi o casă la țară. Jim o trata cu bunăvoință, deși nu era cu adevărat interesat ; la rîndul ei, Ellen își imagina că îl ademenește și că, odată, undeva, pe vreo colină melancolică, vor găsi o fermă care să-i meargă drept la inimă și lui.

Imediat ce Ellen își termină micul dejun, o porniră spre Black Hill. Aceste expediții după ferme abandonate îi purtaseră pe multe drumuri lăturalnice, neîngrijite, însă cel ce ducea la Black

Hill era mai nenorocit decît tot ce întîlnise pînă atunci Jim. Din octombrie și pînă în mai era, probabil, impracticabil.

Cînd ajunseră la ferma Emerson, Ellen își mută privirea de la casa modestă și dărăpănată la fața lui Jim, să-i vadă reacția. Nici unul dintre ei nu scoase o vorbă. Acolo unde ea vedea farmec și siguranță, el vedea ruină și claustrare.

Ferma se afla sus pe deal, însă într-o scobitură a terenului, iar Jim observă că, așa cum curba de nivel adăpostea casa de vînturile dinspre lac, tot astfel aceeași curbură o lipsea de priveliștea apei sau a munților. Observă de asemenea că pe o suprafață de o mie de iarzi, începînd de la pragul de granit, toți copacii ceva mai mari fuseseră tăiați. Soarele bătea pe acoperișul de tablă. Într-una din ferestrele fațadei se vedea un afiș decolorat al Crucii Roșii. Ca un talisman, se gîndi el, al prăpăditei vieți rustice pe care o detesta.

Coborîră din mașină și traversară curtea. Iarba era înaltă pînă la brîu și plină cu trifoi dulce mirositor. Trandafiri sălbatici se agățau de pantalonii lui Jim. Cînd încercă ușa, încuietoarea ruginită îi rămase în mîini. O urmă nerăbdător pe Ellen prin încăperile întunecoase, cu aer stătut, așa cum o urmase prin alte încăperi, într-o stare asemănătoare de ruină, din Maine, Massachusetts, Connecticut și Maryland. Ellen era o femeie stăpînită de temeri numeroase și greu de explicat — teamă de circulație, de sărăcie și, în chip deosebit, de război — iar aceste îndepărtate și improbabile case reprezentau pentru ea încredere și siguranță.

— Bineînțeles, spuse ea, dacă am cumpăra casa, ar trebui să băgăm în ea pe puțin zece mii de dolari. Practic, am cumpăra doar pămîntul. Înțeleg asta.

— Mda, recunosc că șase mii e un preț bun pentru atîta pămînt, răspunse el cu tact.

Își aprinse țigara și se uită printr-o fereastră spartă la o grămadă de utilaje agricole ruginite.

— Vezi, am putea da jos toate despărțiturile astea, zise ea.

— Da, conveni el.

— Simt din ce în ce mai mult că trebuie să ne găsim un locșor departe de New York, insistă ea. Dacă ar veni un război, am fi prinși acolo ca niște șobolani. Evident, dacă plecăm de tot din oraș, nu sînt sigură cum ne-am putea cîștiga pîinea. Am putea vinde înghețată la o tonetă.

— Nu știu mai nimic despre aparatele de făcut înghețată.

Dialogul acesta, se gîndi el, făcea parte din vizitele lui la țară, așa cum făceau parte înotul și băutura ; și avea să fie scurt.

— Așadar, nu-ți place casa ? întrebă ea.

Cînd Jim răspunse că nu, Ellen oftă și păși din vestibulul întunecat afară în soare. El o urmă și închise ușa. Ellen se uită înapoi, ca și cînd ușa s-ar fi închis peste propria-i salvare, după care își luă soțul de braț și se îndreptă, alături de el, spre mașină.

În ziua aceea, doamna Garrison, Ellen și Jim luară prînzul pe terasă. Ingrid și Timmy mîncară la bucătărie, iar Agnes Shay o hrăni pe Carlotta în camera copiilor, după care o dezbrăcă, trase

jaluzelele și o culcă. Întinzîndu-se apoi pe podea, alături de patul fetiței, căzu ea însăși într-un somn adînc. La ora trei, se deșteptă și o trezi pe Carlotta. Aceasta era transpirată și părea prost dispusă.

După ce o îmbrăcă pe Carlotta, Agnes o duse jos în salon. Acolo aștepta doamna Garrison. Era unul dintre ritualurile acelei veri ca bătrîna să-și petreacă, în fiecare după-amiază, o oră cu Carlotta. Lăsată singură cu bunica, fetița înțepeni pe un scaun. Doamna Garrison și Carlotta se plictiseau una pe alta.

Doamna Garrison dusese o viață neobișnuit de comodă, atît de bine susținută de prieteni și de tot felul de plăceri, încît păstra și acum un uimitor optimism. Era impulsivă, generoasă și foarte binevoitoare. Și fără astîmpăr.

— Ce facem, Carlotta ? întrebă ea.

— Nu știu, răspunse fetița.

— Să-ți fac un colier de margarete ?

— Da.

— Bine, atunci așteaptă aici. Nu te atingi de bomboane sau de lucrurile de pe masa mea, da ?

Doamna Garrison ieși în hol, de unde luă un coș și niște foarfeci. Gazonul de sub terasă se termina brusc într-o pajiște acoperită cu margarete albe și galbene. Umplu coșul cu ele. Cînd se întoarse în salon, Carlotta stătea la fel de țeapănă pe scaun. Doamna Garrison nu avu încredere în ea și, mai înainte de a se așeza pe sofa, privi cu atenție masa. Se apucă să împungă florile pufoase cu un ac cu ață.

— O să-ți fac un colier și o brățară și o coroniță, zise ea.

— Nu vreau colier de margarete, spuse Carlotta.

— Dar mi-ai spus că vrei.

— Vreau un colier *adevărat*, răspunse Carlotta. Vreau un colier de perle, aşa cum are tanti Ellen.

— Ei, poftim! se minună doamna Garrison. Puse acul şi florile deoparte. Îşi aduse aminte de primele ei perle. Le purtase la o serată, în Baltimore. Fusese o serată minunată şi, pentru moment, amintirea ei o emoţionă. Pe urmă, se simţi bătrînă.

— Nu eşti destul de mare ca să porţi perle, îi explică ea. Nu eşti decît o fetiţă mică.

Vorbea pe un ton potolit, căci amintirea oraşului Baltimore îi trezise imaginea altor petreceri: a seratei de la iaht-club la care îşi sucise glezna şi a balului mascat la care participase costumată ca Sir Walter Raleigh. Ziua devenise zăpuşitoare. Căldura îi dădu doamnei Garrison o stare de somnolenţă şi o împinse pe panta amintirilor. Se gîndi la Philadelphia şi la insulele Bermude. Cînd Carlotta vorbi din nou, era atît de cufundată în amintiri, încît tresări.

— Nu sînt mică, spuse Carlotta pe neaşteptate. Sînt mare! Sînt mai mare decît Timmy şi decît Ingrid şi decît toată lumea.

Vocea i se frînse şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Cu vremea o să fii destul de mare, o asigură doamna Garrison. Nu mai plînge.

— Vreau să fiu doamnă mare. Vreau să fiu doamnă mare ca tanti Ellen şi ca mămica.

— Şi cînd o să fii mare ca maică-ta, ai să doreşti să fii din nou mică, se supără doamna Garrison.

— Vreau să fiu doamnă, ţipă copila. Nu vreau să fiu mică. Nu vreau să fiu fetiţă.

— Termină, strigă doamna Garrison. Termină cu plînsul. Ce căldură! Habar n-ai ce vrei. Uită-te la mine. Jumătate din timp mi l-am pierdut dorind să fiu îndeajuns de mare ca să dansez. E ridicol, e absolut...

Prin tenda coborîtă a ferestrei, observă o umbră. Se apropie de fereastră şi-l văzu pe Nils Lund îndepărtîndu-se pe pajişte. Probabil că auzise totul. Gîndul o făcu să se simtă deosebit de prost. Carlotta tot mai plîngea. Pe doamna Garrison o scotea din sărite să-i audă plînsul. S-ar fi zis că sensul acelei după-amiezi fierbinţi — şi, pentru o clipă, sensul vieţii ei — depindea de fericirea micii făpturi.

— E ceva ce ţi-ar plăcea să faci, Carlotta?

— Nu.

— Vrei o bomboană?

— Nu, mulţumesc.

— Vrei să porţi perlele mele?

— Nu, mulţumesc.

Doamna Garrison se hotărî să scurteze întrevederea şi sună după Agnes.

*

La bucătărie, Greta şi Agnes îşi sorbeau cafeaua. Vasele de la masa de prînz fuseseră spălate, iar zarva care însoţea cina nu începuse. În bucătărie era răcoare şi curat, împrejurimile casei

erau și ele liniștite. Se întîlneau acolo în fiecare după-amiază, acesta fiind, pentru ele, momentul cel mai plăcut al zilei.

— *Dumneaei* unde-i ? întrebă Greta.

— Dumneaei ? Înăuntru, cu Carlotta, răspunse Agnes.

— Azi dimineață vorbea singură în grădină, zise Greta. A auzit-o Nils. Acu' îi cere să mute niște crini, dar Nils n-o să facă nimic. Nici măcar iarba n-o s-o tundă.

— Emma a făcut curat în salon, o informă Agnes. Pe urmă, hop și *dumneaei* acolo, cu toate florile alea.

— Vara viitoare mă întorc în Suedia, declară Greta.

— Tot patru sute de dolari costă ? se interesă Agnes.

— Da, răspunse Greta, șuierînd cuvîntul, pentru a evita să spună *ja*. Poate că la anul n-o să coste așa de mult. Dar, dacă nu merg la anul, Ingrid împlinește doisprezece ani și atunci o să-i plătesc bilet întreg. Vreau s-o văd pe mama. E bătrînă.

— Trebuie să mergi, fu de acord Agnes.

— Am mai fost în 1927, în 1935 și în 1937, înșiră Greta.

— Eu am fost acasă în 1937, spuse Agnes. Ultima dată. Tata era bătrîn. Am stat acolo toată vara. Am crezut c-o să merg și în anul următor, dar *dumneaei* a zis că dacă merg mă concediază, așa că n-am mai mers. Și în iarna aceea tata a murit. Voiam să-l văd.

— Eu vreau s-o văd pe mama, spuse Greta.

— Ei vorbesc despre priveliștea de aici, zise Agnes. Munții ăștia mărunți ! Irlanda e ca o grădină !

— Mă întreb dacă o să mai merg vreodată, mărturisi Greta. Acum sînt prea bătrînă. Uită-te la picioarele mele. Varice.

Își scoase un picior de sub masă, ca să vadă Agnes.

— Eu nu mai am pentru ce să mă întorc. Frații îmi sînt morți, amîndoi frații. N-am pe nimeni în Europa. Voiam să-l văd pe tata.

— Ah, prima oară cînd am venit aici !... exclamă Greta. Mă simțeam pe vaporul ăla ca la petrecere. Credeam c-o să mă îmbogățesc. Mă întorc acasă. Mă îmbogățesc, mă întorc acasă...

— La mine a fost la fel, spuse Agnes.

Auziră tunetul. Doamna Garrison sună iarăși, nerăbdătoare.

Dinspre miazănoapte se stîrni furtuna. Vîntul își înteți rafalele, o creangă verde se prăbuși pe gazon, iar casa răsună de strigăte și de zgomotul ferestrelor trîntite. Cînd se porniră fulgerele și ploaia, doamna Garrison le urmări de la geamul dormitorului ei. Carlotta și Agnes se ascunseseră într-o firidă. Jim, Ellen și fiul lor se aflau pe plajă și urmăriră furtuna din ușa adăpostului pentru bărci. Furia ținu o jumătate de oră, după care se abătu către apus ; aerul era răcoros, amărui și curat, însă după-amiaza se terminase.

În timp ce copiii își luau cina, Jim o porni spre peticul de porumb, fixă capcanele și puse momeala. La coborîrea dealului, simți miros de prăjitură coaptă dinspre bucătărie. Cerul se limpezise,

peste munți se așternuse o lumină potolită, iar casa părea că-și concentrează toate energiile asupra cinei. Îl văzu pe Nils lîngă coteţul găinilor, îi spuse bună seara, însă Nils nu-i răspunse.

Înainte de a se așeza la masă, doamna Garrison, Jim și Ellen băuseră cîte un cocteil, după aceea vin, astfel încît, în momentul în care își sorbeau coniacul și cafeaua pe terasă, erau ușor ameţiţi. Soarele apunea.

— Am primit o scrisoare din Reno, îi informă doamna Garrison. Florrie vrea ca pe data de doisprezece, cînd o să merg la New York, la nuntă la Peyton, să i-o duc pe Carlotta.

— Shay o să moară, spuse Ellen.

— Shay o să piară, preciză doamna Garrison.

Cerul părea incendiat. Îi vedeau lumina purpurie strălucind trist printre pini. De departe, de dincolo de lac, vîntul stingher, ce se stîrnește uneori la munte chiar la căderea întunericului, le aduse în auz cuvintele unui cîntec, cîntat de niște copii aflaţi acolo, în tabără :

„La lacul Bellows
E o tabără de fete.
Tabăra Massassoit
E numele ei.
De cînd soarele răsare
Și pîn-la înserare,
Veselia e în floare
Acolo, în vale, jos..."

Glasurile erau subţirele, cristaline și încrezătoare. Apoi vîntul schimbător destrămă cîntecul și aduse de-a lungul acoperișului de ardezie, pînă

acolo unde stăteau cei trei, o dîră de fum mirosind a lemne.

— Niciodată nu mi se întîmplă să aud tunetul, spuse doamna Garrison, fără să-mi amintesc că Enid Clark a fost lovită mortal de trăsnet.

— Cine-i Enid ? întrebă Ellen.

— O femeie nemaipomenit de antipatică, răspunse doamna Garrison. Într-o după-amiază, făcea baie în faţa unei ferestre deschise și a omorît-o trăsnetul. Soţul ei se certase cu episcopul, așa că n-a fost înmormîntată de catedrală. Au pus-o lîngă piscină și i-au citit slujba morţilor acolo și nu era nimic de băut. După ceremonie am plecat cu mașina înapoi la New York, iar pe drum tatăl tău a oprit la un contrabandist de alcool și a cumpărat o ladă de whisky scoţian. Era într-o sîmbătă după-amiază, cu un meci de fotbal și cu o circulaţie foarte aglomerată la ieșirea din Princeton. Ca șofer, îl aveam pe francezul ăla din Canada, al cărui fel de a conduce mă speria de fiecare dată. I-am spus asta lui Ralph și mi-a răspuns că sînt o proastă, pentru ca după cinci minute să ajungem cu roţile în sus. Eu m-am pomenit aruncată prin geamul mașinii pe un cîmp plin de pietre, iar taică-tu, primul lucru pe care l-a făcut a fost să se uite în portbagaj, ca să vadă ce s-a întîmplat cu whisky-ul. Eu sîngeram de moarte, iar el număra sticlele.

Doamna Garrison își înveli picioarele cu un pled marinăresc și privi cu luare aminte spre lac și spre munţi. Zgomotul pașilor pe pietriș o alarmă. Întoarse capul și-l văzu pe Nils Lund. Acesta părăsi aleea, trecu pe gazon și o luă spre

terasă, călcînd de-a dreptul prin iarbă și tîrșîindu-și pantofii prea mari. Părul lui scurt și decolorat, cu șuvițele lipite pe frunte, puținătatea trupului și linia umerilor îi sugerau lui Jim imaginea unui băiat. S-ar fi zis că și creșterea lui Nils și vioiciunea lui ar fi fost oprite în plină tinerețe, numai că el se mișca obosit, fără vioiciune, ca un bătrîn terminat sufletește. Ajuns la marginea terasei, i se adresă doamnei Garrison fără s-o privească :

— Eu nu mut crinii, doamna Garrison.

— Ce zici, Nils ? întrebă ea, aplecîndu-se înainte.

— Nu mut crinii.

— De ce ?

— Am prea mult de lucru.

Se uită la ea și continuă furios :

— Toată iarna sînt singur aici. Zăpada e pînă la gît. Șuieră vîntul, de nu pot dormi. De șaptesprezece ani muncesc pentru dumneavoastră și o dată n-ați fost aici pe vreme rea.

— Ce legătură are iarna cu crinii, Nils ? întrebă ea calm.

— Am prea mult de lucru. „Mută crinii !" „Mută trandafirii !" „Tunde iarba !" În fiecare zi vreți altceva. De ce ? De unde și pînă unde sînteți dumneavoastră mai pricepută ca mine ? Nu știți să faceți nimic decît să distrugeți flori. Eu pun florile, dumneavoastră le distrugeți. Dacă se arde o siguranță, nu știți s-o reparați. Dacă picură vreun robinet, nu știți să-l reparați. Dumneavoastră distrugeți flori. Asta-i tot ce știți să faceți. De șaptesprezece ani vă aștept toată iarna, strigă

el. Dumneavoastră îmi scrieți : „E cald ? Florile sînt frumoase ?" Pe urmă veniți. Vă așezați aici. Vă puneți pe băut. Lua-v-ar naiba pe toți ! Mi-ați omorît nevasta. Acum vreți să mă omorîți și pe mine. Dumneavoastră...

— Taci din gură, Nils ! interveni Jim.

Nils se răsuci imediat pe călcîie și se retrase dincolo de peluză, cu un aer atît de stingherit, încît părea că șchioapătă. Nimeni nu scoase o vorbă, deoarece, după dispariția lui în spatele gardului viu, aveau sentimentul că s-ar putea să se fi ascuns acolo și să asculte la ce spun ei. Pe urmă pe peluză își făcură apariția Ingrid și Greta, întorcîndu-se din plimbarea lor de seară, încărcate cu pietre și flori sălbatice, pe care le aduceau din excursii pentru a-și împodobi locuința de deasupra garajului. Greta îi spuse lui Jim că într-una din capcanele din porumb s-a prins ceva. Credea că e o pisică.

Jim luă pușca și o lanternă și urcă dealul dinspre grădini. În timp ce se apropia de lanul de porumb, auzi un țipăt subțire de sălbăticiune. Apoi animalul, oricare o fi fost el, prinse să scurme țărîna. Mișcarea era puternică, regulată, asemenea unei bătăi a inimii, și însoțită de zăngănitul slab al lanțului de la capcană. Cînd ajunse la lan, Jim îndreptă lumina asupra tulpinilor sfărîmate. Animalul scoase un șuierat, se smuci în direcția lanternei, dar nu putu să scape din lanț. Era un enot gras, ghebos. Acum se ascunse de lumină în porumbul doborît. Jim așteptă. La lumina stelelor, cocenii înalți, cu foile zdrențuite, se puteau vedea pe toată întinderea ; cînd o adiere de vînt le trecu

printre frunze, răpăiră ca bețele lovite între ele. Înnebunit de durere, enotul începu să se izbească spasmodic de pămînt, iar Jim, ținînd lanterna lipită de țeava puștii, trase de două ori. În momentul în care enotul nu mai mișcă, desprinse capcana din țăruși și o cără, împreună cu leșul, afară din grădină.

Era o noapte frumoasă, tăcută, nemărginită. În loc să iasă înapoi la drum, Jim o luă de-a dreptul prin zarzavaturi și apoi peste cîmp, către magazia de scule. Pe jos nu se vedea mai deloc. Pășea prudent și stîngaci. Hoitul greu mirosea a cîine.

— Domnu' Brown, Domnu' Brown, ah, domnu' Brown ! strigă cineva.

Era Agnes. Avea glasul gîfîit și supărat. Agnes și Carlotta stăteau în picioare pe cîmp. În cămăși de noapte.

— Am auzit zgomotul, strigă Agnes. Am auzit împușcăturile. Ne-a fost frică să nu se fi întîmplat vreun accident. Bineînțeles, pe Carlotta o știam în afară de pericol. Era chiar lîngă mine. Nu-i așa, dragă ? Însă nu puteam dormi. După ce-am auzit zgomotul, n-am mai putut închide ochii. Totul e în ordine ?

— Da, răspunse Jim. A fost un enot în grădină.

— Unde-i enotul ? întrebă Carlotta.

— Enotul a plecat într-o călătorie lungă, lungă, draga mea, spuse Agnes. Acum hai, scumpo, hai să mergem. Sper să nu ne mai trezească nimic, nu-i așa ?

Se întoarseră și o porniră înapoi spre casă, atrăgîndu-și una alteia atenția asupra obstacolelor și gropilor și altor primejdii ale vieții de la țară. Conversația lor era plină de diminutive, sfiiciune și exclamații vagi. Jim ar fi vrut să le ajute, ar fi vrut din tot sufletul să le ajute, ar fi vrut să le ofere lanterna, dar ele ajunseră acasă fără ajutorul lui ; auzi ușa din spate închizîndu-se peste vocile lor.

RADIOUL BUCLUCAȘ

JIM ȘI IRENE WESTCOTT făceau parte din categoria socială care pare să atingă acel nivel mediu — la venituri, cantitate de muncă și grad de onorabilitate — raportat în buletinele statistice academice ca fiind satisfăcător. Erau părinții a doi copii mici, se căsătoriseră cu nouă ani în urmă, locuiau la etajul al doisprezecelea al unui bloc de apartamente din apropierea pieței Sutton, se duceau la teatru în medie de 10,3 ori pe an și sperau ca într-o bună zi să trăiască în Westchester. Irene Westcott era o fată prietenoasă, cam simpluță, cu păr castaniu, moale și cu o frunte frumoasă, pe care nu apăruse încă nici o cută. Pe timp friguros purta o haină din piei de dihor, vopsită, pentru a semăna cu blana de nurcă. Nu se putea spune că Jim Westcott arăta mai tînăr decît era în realitate, se putea spune totuși că avea aerul unui om ce se simte mai tînăr. Părul încărunțit și-l tundea foarte scurt, purta haine în genul acelora pe care le purtase promoția sa de la Andover, iar în relațiile cu oamenii era hotărît, năvalnic și voit naiv. Soții Westcott se deosebeau de prietenii, de colegii și de vecinii lor doar prin interesul lor pentru muzica serioasă. Mergeau la o mulțime de

concerte — deși mai niciodată nu vorbeau despre acest lucru în prezența altora — și-și petreceau foarte mult timp ascultînd muzică la radio.

Radioul lor era un aparat vechi, lipsit de stabilitate, imprevizibil și imposibil de reparat. Nici unul dintre ei nu pricepea cum funcționează radioul — sau oricare dintre celelalte mecanisme și dispozitive printre care trăiau — iar atunci cînd aparatul se poticnea, Jim izbea cu mîna într-o latură a cutiei. Uneori asta ajuta. Într-o după-amiază de duminică, în mijlocul unui cuartet de Schubert, muzica se stinse de tot. Jim lovi de mai multe ori cutia, însă fără nici un rezultat și acel Schubert fu pierdut pentru ei de-a pururi. Îi promise Irenei să-i cumpere un aparat nou, iar luni, cînd se întoarse de la muncă, îi spuse că și făcuse rost de unul. Refuză să i-l descrie, declarînd că, în clipa în care îi va fi adus acasă, va fi o surpriză pentru ea.

În următoarea după-amiază, radioul fu livrat în ușa bucătăriei, iar Irene, ajutată de slujnică și de omul de serviciu al blocului, îl despachetă și-l duse în camera de zi. Urîțenia voluminoasei cutii din lemn de eucalipt o izbi numaidecît. Irene era mîndră de camera ei de zi — ea alesese mobila și culorile, cu aceeași grijă cu care își alegea îmbrăcămintea — iar acum i se părea că noul aparat stă printre lucrurile ei personale ca un musafir nepoftit și agresiv. Numeroasele clape și butoane de pe panoul de comandă o zăpăceau, astfel că, mai înainte de a băga fișa de contact în priza din perete și de a deschide radioul, le studie cu atenție. Cadranele gradate fură inundate de o lumină verde și dușmănoasă. Din depărtare, Irene auzi

muzica unui cvintet cu pian. Cvintetul rămase departe doar o clipă, apoi se năpusti asupra ei cu o viteză mai mare decît a luminii și umplu apartamentul cu sunetele muzicii, atît de amplificate, încît un vas ornamental de porțelan de pe masă fu doborît la pămînt. Irene se repezi la aparat și-i reduse volumul. Sălbaticele forțe care zăceau închise în urîta cutie de eucalipt o nelinișteau. Cum tocmai atunci i se întoarseră și copiii de la școală, Irene îi luă și-i duse în parc. Abia spre sfîrșitul după-amiezii putu să revină la aparatul de radio.

Cînd îl deschise, slujnica le dăduse copiilor masa de seară, iar acum le supraveghea baia. Irene reduse volumul și se așeză să asculte un cvintet de Mozart pe care îl cunoștea și care îi plăcea mult. Muzica se auzea cît se poate de limpede. Noul aparat, se gîndi ea, are o tonalitate mult mai curată decît cel vechi. Ajunse la concluzia că tonalitatea este cel mai important lucru și că ar putea ascunde cutia în spatele unei canapele. De îndată însă ce se obișnui cu radioul, se porniră paraziții. Niște pîrîituri și un zgomot asemănător fîșîitului cu care arde pulberea într-un fitil începură să acompanieze sunetul instrumentelor de coarde. Dincolo de muzică se auzea un vuiet ce-i amintea Irenei în mod neplăcut de valurile mării ; pe măsură ce cvintetul continua, acestor zgomote li se adăugau multe altele. Încercă toate clapele și butoanele, dar nimic nu ajută la îndepărtarea paraziților. Dezamăgită și uluită, se așeză la loc, străduindu-se să urmărească zborul melodiei. Cușca ascensorului din bloc trecu pe lîngă peretele încăperii și tocmai zgomotul ascensorului îi dădu o idee despre natura perturbațiilor din aparat. Zăngănitul cablurilor, închiderea și deschiderea ușilor de la lift erau reproduse în difuzor, iar Irene, înțelegînd că radioul e sensibil la tot felul de curenți electrici, începu să deslușească, printre frînturi din Mozart, apelurile telefonice, formarea numerelor pe disc și geamătul unui aspirator de praf. Ascultînd cu și mai multă atenție, reuși să distingă sonerii de ușă, soneria ascensorului, aparate de ras electrice și mixere ale căror sunete sau zgomote erau culese de prin apartamentele din jur și transmise prin difuzor. Puternicul și urîtul aparat, cu falsa lui sensibilitate pentru dezacord, întrecea cu mult așteptările și posibilitățile ei de a-l stăpîni, așa că îl stinse și se duse în camera copiilor să-și vadă odraslele.

În seara aceea cînd se întoarse acasă, Jim Westcott se îndreptă cu toată încrederea spre aparatul de radio și-i răsuci butoanele. Trecu prin aceeași experiență prin care trecuse și Irene. Pe postul pe care-l alesese vorbea un bărbat, iar vocea acestuia, inițial îndepărtată, se amplifică numaidecît, devenind atît de puternică încît zgudui apartamentul. Jim acționă butonul de volum și reduse vocea. Atunci, după un minut sau două, apăru interferența. Apelurile telefonice și soneriile intrară în acțiune, însoțite de scrîșnetul ascensorului și de zbîrnîiturile aparatelor folosite la bucătărie. Din momentul în care Irene încercase, ceva mai devreme, radioul, natura zgomotului se mai modificase ; acum se scotea din priză și ultimul aparat de ras electric, aspiratoarele de praf fuseseră băgate la loc în dulapurile lor și perturba-

țiile reflectau schimbarea de ritm ce se produce în oraș după apusul soarelui. Mișcă într-o parte și-n alta butoanele, dar, neputînd scăpa de zgomote, stinse radioul și-i spuse Irenei că a doua zi dimineața o să-i cheme pe cei ce i-l vînduseră și o să le tragă el un perdaf.

În după-amiaza următoare, cînd Irene se întoarse în apartament — luase masa în oraș — slujnica îi spuse că venise un om și reparase radioul. Irene intră în camera de zi, fără să-și mai scoată pălăria sau blana, și încercă aparatul. Din difuzor se auzi o înregistrare pe disc cu *Missouri vals*. Acesta îi aduse aminte de muzica scîrțîită și pițigăiată a unui gramofon vechi, pe care o auzea uneori pe malul lacului unde își petrecea verile. Așteptă pînă se termină valsul, sperînd într-o explicație a înregistrării, dar nici pomeneală de așa ceva. Muzica fu urmată de o perioadă de liniște, după care placa scîrțîită și plîngăreața reîncepu. Schimbă unda și dădu peste un ritm mulțumitor, o explozie de muzică din Caucaz — tropăit de picioare goale și zăngănit de salbe — numai că, pe acest fond, se auzeau țîrîitul soneriilor și o învălmășeală de glasuri. Tocmai atunci i se întoarseră copiii de la școală, așa că stinse radioul și se îndreptă spre odaia lor.

Ajungînd seara acasă, Jim se simți obosit. Făcu baie, se schimbă, după care intră în camera de zi unde se afla Irene. Cînd slujnica le anunță cina, el tocmai dăduse drumul la radio ; îl lăsă deschis și, însoțit de Irene, se duse la masă.

Cum Jim era prea obosit, fie și numai pentru un simulacru de sociabilitate, și cum nimic din

ceea ce se petrecea la masă nu era de natură să o intereseze pe Irene, atenția ei rătăcea de la mîncare la strălucirea sfeșnicelor argintate, iar de aici, la muzica din încăperea alăturată. Asculta de cîteva minute un preludiu de Chopin, cînd avu surpriza să audă un glas bărbătesc suprapunîndu-se peste melodie : „Pentru Dumnezeu, Cathy, dar întotdeauna cînd vin acasă trebuie să cînți la pian ?" Muzica se opri brusc. „E singura mea posibilitate", răspunse o femeie. „Toată ziua sînt la slujbă." „Și eu tot la slujbă sînt !" Bărbatul adăugă ceva obscen, cu referire la o pianină, și trînti ușa. Muzica melancolică și pătimașă reîncepu.

— Ai auzit ? întrebă Irene.

— Ce ?

Jim își mînca desertul.

— Radioul. Un om a spus ceva, în timp ce muzica încă mai cînta... Ceva urît.

— Probabil e o piesă.

— Nu cred că *este* o piesă, zise Irene.

Se ridicară de la masă și-și băură cafeaua în camera de zi. Irene îl rugă pe Jim să caute un alt post. El răsuci butonul. „N-ai văzut jartierele mele ?" întreba un bărbat. „Încheie-mă la nasturi !" spuse o femeie. „N-ai văzut jartierele mele ?" repetă bărbatul întrebarea. „Încheie-mă și-ți găsesc eu jartierele", răspunse femeia. Jim schimbă postul. „Ar fi cazul să nu mai lași cotoarele de mere prin scrumiere", spuse un bărbat. „Nu pot să sufăr mirosul."

— Ciudat, zise Jim.

— Nu-i așa ? întrebă Irene.

Jim răsuci din nou butonul. O femeie cu pronunțat accent englezesc recita : *„Pe țărmul Coromandel, unde-nfloresc dovleci, oho, în mijlocul pădurii, deci, trăia Yongby-Bongby Bò. Două scaune bătrîne, o juma' de lumînare și-un ulcior fără de toartă..."*

— Dumnezeule ! exclamă Irene. Asta-i bona familiei Sweeney.

„...iată-averea lui cea mare", continuă vocea britanică.

— Închide năzdrăvănia aia, ceru Irene. Poate că și pe *noi* ne aud alții.

Jim stinse radioul.

— Era domnișoara Armstrong, bona familiei Sweeney, explică Irene. Probabil că-i citește fetiței. Locuiesc la 17 B. Am stat de vorbă cu domnișoara Armstrong în parc. Îi cunosc foarte bine vocea. Probabil că prindem și apartamentele altora.

— Imposibil, spuse Jim.

— Ei, nu ! se înfierbîntă Irene. Era bona familiei Sweeney ! Îi cunosc vocea. I-o cunosc foarte bine. Mă întreb dacă și ei ne pot auzi pe noi.

Jim răsuci butonul. Mai întîi îndepărtată, apoi mai aproape, tot mai aproape, purtată parcă pe aripi de vînt, se auzi iarăși rostirea impecabilă a bonei : *„Dulce Jingly, mugurel ! Unde cresc dovleci, oho, vrei să vii să-ți pun inel ? zise Yongby-Bongby Bò..."*

Jim se aplecă peste aparatul de radio și strigă tare în difuzor :

— Alo !

„Trist e singur-singurel" — continuă bona. *„Pe țărmul Coromandel, viața-i fără bucurie ; dacă vrei să-mi fii soție, va fi mare bucurie..."*

— Cred că nu ne aude, socoti Irene. Încearcă să prinzi altceva.

Jim trecu pe alt post și camera se umplu de larma unei petreceri la care se cam depășise măsura. Cineva zdrăngănea la pian și cînta *În fumul de țigară*, iar glasurile din jur păreau impetuoase și fericite. „Mai înfulecă niște șandvișuri !" țipă o femeie. Se auziră hohote de rîs și zgomotul unei farfurii sparte.

— Ăștia trebuie să fie soții Fuller, de la 11 E, spuse Irene. Știam că astăzi după-amiază dau o petrecere. M-am întîlnit cu ea la magazinul de băuturi. Nu-i formidabil ? Vezi dacă poți să-i prinzi pe cei de la 18 C.

În seara aceea soții Westcott surprinseră un monolog despre pescuitul somonului în Canada, o partidă de bridge, nesfîrșite comentarii în legătură cu niște filmări proprii dintr-o excursie de două săptămîni făcută, după toate probabilitățile, în Sea Island, și o ceartă cumplită între doi soți, pentru o depășire a contului în bancă. La miezul nopții stinseră radioul și se duseră să se culce, aproape leșinați de rîs. Peste noapte băiatul lor începu să strige după apă, iar Irene umplu un pahar și i-l duse în cameră. Era foarte tîrziu. Toate luminile din cartier erau stinse ; de la fereastra băiatului se vedea strada pustie. Irene intră în camera de zi și încercă radioul. După o ușoară tuse și un geamăt, se auzi glasul unui bărbat : „Te doare ceva, dragă ?" „Nu", răspunse o femeie, pe un ton obosit. „Nu, cred

că nu mă doare nimic. Dar știi, Charlie", adăugă ea cu tristețe, „de la o vreme nu mă mai simt în apele mele. Sînt perioade în care dacă pot zice că cincisprezece-douăzeci de minute pe săptămînă mă simt eu însămi. Nu vreau să merg la alt doctor, pentru că și așa notele de plată sînt îngrozitor de încărcate, dar, pur și simplu, nu mă simt în apele mele, Charlie." Nu sînt tineri, se gîndi Irene. După timbrul glasurilor, bănuia că sînt de vîrstă mijlocie. Melancolia reținută a dialogului și curentul de la fereastra dormitorului o făcură să tremure, așa că se duse înapoi la culcare.

A doua zi dimineața, Irene pregăti micul dejun pentru toată lumea — din camera ei de la subsol, slujnica nu-și făcu apariția decît la ora zece — împleti părul fetei și așteptă la ușă pînă ce își văzu copiii și bărbatul coborînd cu ascensorul. Atunci intră în camera de zi și încercă radioul. „Nu vreau să merg la școală", țipa un copil. „Nu pot să sufăr școala. Nu merg la școală. Nu pot să sufăr școala!" „Ba o să mergi!" răspunse o femeie furioasă. „Am plătit opt sute de dolari ca să te băgăm la școala asta și o să mergi chiar dacă ar fi să te omoare." Următorul număr de pe scală îi aduse în urechi placa uzată cu *Missouri vals*. Irene schimbă postul și se strecură în intimitatea cîtorva familii care își luau micul dejun. Surprinse manifestări de indigestie, scene amoroase, demonstrații de loialitate și disperare. Viața Irenei era simplă și la adăpost de vicisitudini, aproape tot atît de simplă și la adăpost pe cît apărea și în ochii celorlalți, iar limbajul direct, uneori brutal, ce venea în dimineața aceea din difuzor o uimea și o tulbura. Continuă să asculte pînă intră slujnica. Atunci închise iute radioul, intuind că o asemenea ocupație nu poate fi decît clandestină.

În ziua aceea Irene lua prînzul cu o prietenă în oraș, așa că plecă de acasă imediat după ora douăsprezece. Cînd ascensorul opri la etajul ei, în el se mai aflau cîteva femei. Se uită cu atenție la fețele lor frumoase și impasibile, la blănurile lor, la florile artificiale de la pălării. Care dintre ele o fi fost în Sea Island? se întrebă ea. Care și-o fi depășit contul în bancă? Ascensorul se opri la etajul al zecelea, unde li se alătură o femeie cu doi terieri Skye. Avea o coafură înaltă, fistichie și purta o capă de vizon. Fredona *Missouri vals*.

La masă, Irene bău două pahare de Martini, își privi cu ochi cercetători prietena, întrebîndu-se cam ce secrete o fi ascunzînd și ea. Avuseseră de gînd ca după prînz să facă împreună cumpărături, însă Irene se scuză și plecă acasă. Îi ceru slujnicei să nu fie deranjată, după care intră în camera de zi, încuie ușile și deschise radioul. Ascultă toată după-amiaza conversația plină de ezitări a unei femei ce se întreținea cu o mătușă, sfîrșitul isteric al unui prînz oficial și instrucțiunile date servitoarei de o amfitrioană în vederea primirii oaspeților invitați la cocteil: „Din whisky-ul ăl bun nu dai decît celor cu părul alb", spunea gazda. „Vezi dacă poți să scapi de pateul ăla de ficat mai înainte de a le servi gustările calde. Și n-ai putea să-mi împrumuți cinci dolari? Vreau să-i dau bacșiș liftierului."

Pe măsură ce după-amiaza se apropia de sfîrşit, conversaţiile creşteau în intensitate. Din locul unde se afla, Irene putea vedea bolta cerească de deasupra lui East River ; pe ea pluteau sute de nori, de parcă vîntul de miazăzi ar fi sfărîmat iarna în bucăţi, pe care să le tîrască apoi către nord. La radio auzea sosirea oaspeţilor pentru cocteil, întoarcerea copiilor de la şcoală, ca şi a oamenilor de afaceri de la birouri „Azi dimineaţă am găsit în baie un diamant destul de mărişor", spuse o femeie. „S-o fi desprins, probabil, din brăţara aia pe care o purta aseară doamna Dunston." „O să-l vindem", răspunse un bărbat. „Du-te cu el la bijutierul de pe Madison Avenue şi vinde-l. Doamna Dunston n-are cum să-i simtă lipsa, iar noi am putea cheltui cîteva sute de dolari...". *„Lămîi şi portocale berechet, spun clopotele de la St. Clement"*, cînta bona familiei Sweeney. *„Mărunţiş avem puţin, spun clopotele de la St. Martin. Plata să mi-o dai, cînd vii ? spun clopotele din Bailey..."*. „Nu de pălărie-i vorba !" ţipă o femeie în vacarmul unei petreceri. „Nu de pălărie-i vorba, ci de o legătură amoroasă. Aşa a zis Walter Florell ! A zis că nu-i pălărie, e legătură amoroasă" ! După care, aceeaşi femeie adăugă pe un ton scăzut : „Vorbeşte cu cineva ; pentru Dumnezeu, vorbeşte şi tu, dragă, cu cineva ! Dacă te vede că stai aşa ţeapăn, fără să vorbeşti cu nimeni, asta ne şterge imediat de pe lista invitaţilor ei, iar eu ador seratele !"

În seara aceea soţii Westcott ieşeau în oraş. Cînd Jim veni de la slujbă, Irene se îmbrăca. Părea tristă, cu gîndurile aiurea. Jim îi oferi ceva

de băut. Luau masa la nişte prieteni din apropiere, aşa că plecară într-acolo pe jos. Cerul era senin, scînteietor de stele. Era una dintre acele seri de primăvară ce trezesc amintiri şi nostalgii ; în atingere cu mîinile şi feţele lor, aerul părea de-a dreptul mîngîietor. La colţul străzii, o fanfară din Armata Salvării cînta *Prea blîndul Iisus.* Irene îşi prinse soţul de braţ şi-l reţinu o clipă, pentru a asculta muzica.

— Simpatici oameni, nu ? constată ea. Ce chipuri simpatice ! De fapt, sînt mult mai simpatici decît mulţi dintre cunoscuţii noştri.

Scoase o bancnotă din poşetă, se apropie de tamburină şi-i dădu drumul în ea. Cînd reveni alături de soţul ei, faţa îi era aureolată de o melancolie care i se păru neobişnuită lui Jim. Şi purtarea ei la dineul din seara aceea i se păru lui Jim ciudată. Irene îşi întrerupea gazda fără pic de politeţe şi se uita la persoanele din partea cealaltă a mesei cu o stăruinţă pentru care ea însăşi şi-ar fi pedepsit copiii.

Cînd se întoarseră de la petrecere, pe o vreme la fel de frumoasă, Irene îşi ridică ochii spre cerul înstelat al primăverii :

— Ce departe îşi trimite luminiţa aceea razele ! exclamă ea. Aşa străluceşte o faptă bună într-o lume bezmetică.

În seara aceea aşteptă ca Jim să adoarmă, după care intră în camera de zi şi dădu drumul aparatului de radio.

A doua zi Jim se întoarse acasă pe la şase seara. Emma, slujnica, îi deschise uşa, iar el tocmai îşi lăsase pălăria şi îşi scotea haina, cînd

Irene dădu buzna în hol. Fața îi șiroia de lacrimi și părul îi flutura în dezordine.

— Urcă la 16 C, Jim ! țipă ea. Nu-ți mai scoate haina. Urcă la 16 C. Domnul Osborn își bate nevasta ! Se ceartă de la ora patru, iar acum își bate nevasta ! Urcă la ei și oprește-l !

De la radioul din camera de zi se auzeau țipete, obscenități, lovituri înfundate.

— Știi că nu trebuie să asculți asemenea lucruri ! spuse Jim.

Intră în cameră și răsuci butonul.

— E indecent, continuă el. E ca și cum te-ai uita pe gaura cheii. Știi că nu trebuie să asculți asemenea lucruri. Poți opri aparatul !

— Ah, e înfiorător, e groaznic ! spuse Irene printre suspine. Am ascultat toată ziua și e atît de deprimant...

— Dacă e atît de deprimant, de ce asculți ? Am cumpărat nenorocitul ăsta de radio ca să-ți aducă puțină bucurie, preciză Jim. Am dat pe el o groază de bani. M-am gîndit că te-ar putea face fericită. Am vrut să te facă fericită !

— Nu, nu, nu, nu te certa cu mine, suspină ea, lăsîndu-și capul pe umărul lui. Toți s-au certat, toată ziulica. Nu e unul să nu se certe. Fiecare își face griji pentru bani. Mama doamnei Hutchinson moare de cancer în Florida, iar ai ei n-au destui bani ca s-o trimită la clinica Mayo. Cel puțin așa zice domnul Hutchinson, că n-au destui bani. Iar o femeie din blocul ăsta s-a încurcat cu omul de serviciu... cu îngrijitorul ăla hidos. Dezgustător ! Și doamna Melville e bolnavă de inimă, și domnul Hendricks o să-și piardă slujba în aprilie, iar doamna Hendricks e îngrozită de

toată povestea, și fata aia care cîntă *Missouri vals* e o stricată, o prostituată ordinară, și liftierul are tuberculoză, iar domnul Osborn o bate pe doamna Osborn.

Irene se jelea, cutremurată de durere, și-și ștergea obrajii șiroind de lacrimi cu podul palmei.

— Dar de ce trebuie să asculți ? întrebă din nou Jim. De ce trebuie să asculți toate mizeriile astea, dacă îți fac așa de rău ?

— Ah, nu, nu, nu începe ! exclamă ea. Viața e prea dură, prea murdară și îngrozitoare. Însă noi nu ne-am purtat niciodată în felul ăsta, nu, iubitule ? Nu-i așa ? Vreau să spun că am fost întotdeauna buni și decenți și afectuoși unul față de altul, nu ? Și avem doi copii, doi copii frumoși. Viața noastră nu e murdară, nu, iubitule ? Nu-i așa ?

Își încolăci brațele pe după gîtul lui și-i trase fața spre fața ei :

— Noi sîntem fericiți, nu, iubitule ? Sîntem fericiți, nu-i așa ?

— Bineînțeles că sîntem fericiți, răspunse el pe un ton obosit.

Supărarea începea să-i treacă.

— Bineînțeles că sîntem fericiți. Mîine, ori repară nenorocitul ăsta de radio, ori să ni-l ia definitiv de aici ! adăugă el, mîngîind-o pe păr. Biata mea fetiță...

— Mă iubești, nu-i așa ? întrebă ea. Și nici nu sîntem nemulțumiți sau prea pretențioși în legătură cu banii, nici necinstiți, nu ?

— Nu, iubito, răspunse el.

Dimineața veni un om și repară radioul. Irene răsuci cu grijă butonul și fu fericită să audă o reclamă pentru vinurile californiene și o înregistrare cu Simfonia a noua a lui Beethoven, cu nelipsita Odă a bucuriei pe versurile lui Schiller. Ținu radioul deschis toată ziua și nimic necuviincios nu se auzi în difuzor.

Cînd Jim ajunse acasă, se transmitea o suită spaniolă.

— Totul e în ordine ? întrebă el.

E palid la față, își zise ea în gînd. Băură un cocteil și se apucară să mănînce, în ritmul bătăilor de nicovală ce însoțesc Corul țiganilor din *Il Trovatore*. Acestora le urmă *La Mer* de Debussy.

— Azi am achitat nota de plată pentru aparatul de radio, o informă Jim. Costă patru sute de dolari. Sper să te bucuri de el.

— O, sînt sigură.

— Patru sute de dolari reprezintă o sumă mult mai mare decît îmi pot permite, continuă el. Am vrut să iau ceva de care să te bucuri. E ultima extravaganță pe care ne-o mai putem îngădui anul ăsta. Văd că nu ți-ai achitat încă notele de plată la îmbrăcăminte. Ți le-am văzut pe masa de toaletă.

O privi drept în față și adăugă :

— De ce mi-ai spus că le-ai achitat ? Pentru ce m-ai mințit ?

— N-am vrut să te necăjesc, Jim. Atît și nimic mai mult, răspunse ea și bău puțină apă. O să mi le achit din alocația de pe luna asta. Luna trecută am avut cheltuieli cu husele și cu serata.

— Trebuie să înveți să mînuiești ceva mai inteligent banii pe care ți-i dau, Irene, zise el.

Trebuie să înțelegi că anul ăsta nu mai avem atîția bani ca anul trecut. Azi am avut o discuție foarte serioasă cu Mitchell. Nimeni nu cumpără nimic. Ne chinuim toată vremea cu lansarea de noi produse, și tu știi cît timp ia așa ceva. Vezi, nu mai sînt tînăr. Am treizeci și șapte de ani. La anul voi avea părul alb. Nu mi-a mers așa de bine pe cît speram să-mi meargă. Și nu cred că lucrurile au să meargă mai bine.

— Da, dragă.

— Trebuie să începem să strîngem cureaua, spuse Jim. Trebuie să ne gîndim la copii. Ca să fiu foarte sincer cu tine, îmi fac mari probleme cu banii. Nu sînt deloc sigur de viitor. Nimeni nu-i sigur. Dacă mi se întîmplă ceva, există asigurarea, dar asta nu ajută prea mult în ziua de azi. Muncesc de mă spetesc ca să vă asigur, ție și copiilor, o viață confortabilă, spuse el cu amărăciune. Nu-mi place să văd cum toată truda mea și toată tinerețea mea se duc pe haine de blană și aparate de radio și huse și...

— Te rog, Jim, îl întrerupse ea. Te rog. Or să ne audă.

— *Cine să ne audă ?* Emma nu ne poate auzi.

— Radioul.

— Uf, m-am săturat ! urlă el. M-am săturat pînă-n gît de frica asta a ta. Radioul n-are cum să ne audă. N-are cum să ne audă nimeni. Și ce dacă ne aud ? Cui îi pasă ?

Irene se ridică de la masă și intră în camera de zi. Jim o urmă pînă la ușă, iar de acolo țipă la ea :

— De unde și pînă unde ai devenit tu o sfîntă, așa dintr-o dată ? De cînd te-ai transformat, așa,

peste noapte, într-o mironosiță ? Ai furat bijuteriile maică-ti, cînd nici măcar nu fusese citit testamentul. Soră-ti nu i-ai dat o lescaie din banii ce i se cuveneau... nici măcar atunci cînd a avut nevoie de ei. Iad ai făcut din viața bietei Grace Howland ! Și unde ți-au fost evlavia și virtutea cînd te-ai dus la doctor să avortezi ? N-am să uit niciodată cu cît sînge rece ai procedat. Ți-ai făcut bocceaua și ai plecat să-ți ucizi copilul de parcă plecai la Nassau în vilegiatură ! Dacă ai fi avut vreun motiv, dacă ai fi avut vreun motiv cît de cît serios...

Umilită și scîrbită, Irene se opri o clipă în fața hidoasei cutii ; mai înainte de a opri muzica și vocile, rămase cu mîna pe buton, sperînd că s-ar putea totuși ca aparatul să-i vorbească blînd, că s-ar putea să o audă pe bona familiei Sweeney. Din ușă Jim continua să țipe la ea. Vocea de la radio era reținută și suavă : „Azi dimineață", spunea crainicul, „într-un accident de circulație din Tokyo au fost ucise douăzeci și nouă de persoane. Un incendiu izbucnit în apropiere de Buffalo, la un spital catolic pentru îngrijirea copiilor orbi, a fost stins în dimineața aceasta de călugărițe. Temperatura aerului a fost de patruzeci și șapte grade Fahrenheit. Umiditatea, optzeci și nouă..."

ORAȘUL VISURILOR SPULBERATE

CÎND TRENUL DINSPRE CHICAGO ieși din Albany și începu să duduie pe valea fluviului gonind către New York, soții Malloy, care trecuseră prin tot felul de emoții pînă atunci, simțiră cum li se accelerează respirația, ca și cînd n-ar fi avut destul aer în compartiment. Se îndreptară de spate și ridicară capul în căutare de oxigen, asemenea echipajului unui submarin sortit pieirii. Fiica lor Mildred-Rose găsi un mijloc demn de invidiat de a se sustrage agitației. Adormi. Evarts Malloy vru să coboare geamantanele de pe plasă, însă Alice, soția sa, consultă mersul trenurilor și spuse că e prea devreme. Uitîndu-se pe fereastră, ochii ei întîlniră apele mîndre ale fluviului Hudson.

— De ce i se spune ringul Americii ? își întrebă ea soțul.

— Rinul, răspunse Evarts, nu ringul.

— A !

Plecaseră de acasă, din Wentworth, statul Indiana, cu o zi înainte și, în ciuda emoțiilor legate de călătorie și de strălucita ei destinație, tot se mai întrebau din cînd în cînd dacă nu cumva uitaseră să închidă gazele sau să stingă focul din spatele șopronului unde ardeau gunoiul. Erau îm-

brăcați, asemenea oamenilor pe care îi vezi uneori în Times Square sîmbăta seara, cu haine anume păstrate pentru astfel de evadări. Probabil că pantofii lui ușori nu mai fuseseră scoși din fundul dulapului de la înmormîntarea tatălui sau de la nunta fratelui. Ea purta mănușile noi pentru prima dată — mănușile primite ca dar de Crăciun cu zece ani în urmă. Butonul înnegrit de la gulerul lui și acul de cravată cu inițiale și lănțișor aurit, șosetele fantezi, batista de mătase artificială din buzunarul de la piept și garoafa din pene înfiptă la butonieră, toate fuseseră ținute ani în șir în sertarul de sus al șifonierului, cu nestrămutata convingere că într-o bună zi viața îl va smulge din Wentworth.

Alice Malloy avea părul negru și sîrmos, iar fața ei îngustă îi amintea uneori soțului — pînă și lui, care o iubea mai mult decît își dădea seama — de gangul unei case de închiriat, pe o zi ploioasă, căci chipul îi era prelung, inexpresiv și slab luminat, loc de perindare pentru blîndele extaze și tristeți ale celor nevoiași. Evarts Malloy era uscățiv. Lucrase ca șofer de autobuz, ceea ce îl cam adusese de spate. Fiica lor dormea cu degetul mare în gură. Avea părul negru, iar fața ei murdară era subțire ca a mamei. Cînd o mișcare violentă a trenului o trezi, își supse zgomotos degetul, pînă adormi la loc. Chiar dacă nu izbutise să adune atîtea finețuri ca părinții ei — nu avea decît cinci ani — purta totuși o haină albă de blană. Căciulița și manșonul care s-ar fi asortat cu haina se pierduseră cu generații în urmă ; părul din blană era aspru și ros, dar fetița îl mîngîia prin somn de parcă ar fi găsit în el o

însușire aparte, ceva ce-i dădea siguranța că totul e bine, totul e bine.

După ieșirea din Albany, conductorul, care trecu prin vagon verificînd biletele, îi privi atent și ceva din înfățișarea lor îl intrigă. La întoarcere, se opri și intră în vorbă cu ei, mai întîi despre Mildred-Rose și apoi despre ținta călătoriei.

— Mergeți la New York pentru prima oară ? întrebă el.

— Da, răspunse Evarts.

— Să vedeți orașul ?

— A, nu, zise Alice. Mergem cu treburi.

— În căutare de slujbă ? insistă conductorul.

— A, nu, protestă Alice. Povestește-i tu, Evarts.

— Ei da, nu chiar o slujbă, explică Evarts. Adică nu caut slujbă. Vreau să zic că, într-un anumit fel, am o slujbă.

Purtarea lui era simplă și prietenoasă și își spuse povestea cu multă căldură, căci conductorul era primul străin care se arăta interesat de ea :

— Am făcut armata, înțelegi, și pe urmă, cînd m-am liberat, m-am întors acasă și am început să lucrez din nou pe autobuz. Eu sînt șofer de noapte. Dar nu-mi plăcea. Aveam tot timpul dureri de stomac și mi-am stricat și ochii tot conducînd noaptea, așa că în timpul meu liber, după-amiezile, m-am apucat să scriu piesa asta de teatru. Uite cum : pe șoseaua 7, lîngă Wentworth unde locuim noi, stă bătrîna asta — mama Finelli, așa i se zice — care are o stație de benzină și o crescătorie de șerpi. E dată naibii ! E plină de haz și spune niște chestii de-ți stă mintea-n loc. Și uite-așa, m-am hotărît să scriu piesa asta despre ea. Toate replicile ale haioase și ob-

sedante, ale ei sînt. Ei bine, am scris primul act... şi uite că Tracey Murchison, producătorul, vine de la New York să ţină o conferinţă la Clubul femeilor despre problemele teatrului. Ei, şi Alice s-a dus la conferinţa asta şi, cînd el se plîngea, cînd Murchison se plîngea de lipsa dramaturgilor tineri, Alice ridică mîna şi-i spune lui Murchison că bărbatul ei e dramaturg tînăr şi să facă bine să-i citească piesa. Nu-i aşa, Alice ?

— Aşa e, confirmă Alice.

— Ei, şi, continuă Evarts, el dă din colţ în colţ, Murchison dă din colţ în colţ, însă Alice nu-l iartă, toţi ăilalţi sînt numai ochi şi urechi, şi, cînd conferinţa e gata, se duce drept la tribună şi-i dă piesa — o avea în poşetă. Pe urmă se duce cu el la hotel şi nu-l lasă pînă nu citeşte piesa ; adică primul act. Numai p-ăsta l-am scris. Ei, şi ce să vezi ? În piesă e un rol pe care îl vrea imediat pentru soţia lui, pentru Madge Beatty. Cred că ştii cine e Madge Beatty. Şi ştii ce face ? Se aşază la masă şi completează pe loc un cec de treizeci şi cinci de dolari şi-i spune lui Alice să vină cu mine la New York ! Şi uite-aşa, ne-am scos toate economiile de la bancă, am rupt-o definitiv cu trecutul şi iată-ne !

— Mda, cred că afacerea-i serioasă, bani grei ! spuse conductorul.

Ură noroc soţilor Malloy şi plecă mai departe.

La Poughkeepsie, apoi la Harmon, Evarts vru să dea jos geamantanele, însă Alice consultă de fiecare dată mersul trenurilor şi-i spuse să aibă răbdare. Cum nici unul dintre ei nu mai văzuse New Yorkul, îi priveau împrejurimile cu aviditate ; în comparaţie cu mohorîtul oraşel Wentworth, pînă şi cartierele sărace din Manhattan le apăreau minunate în acea după-amiază. Cînd trenul pătrunse în obscuritatea de sub Park Avenue, Alice se simţi înconjurată de o lume născocită de giganţi. O trezi pe Mildred-Rose şi legă boneta fetiţei cu degete tremurătoare.

La coborîrea din tren, Alice observă că pavajul gării avea, pînă departe, o strălucire de gheaţă şi se întrebă dacă nu cumva betonul fusese stropit cu pulbere de diamante. Îi interzise lui Evarts să ceară informaţii :

— Dacă îşi dau seama că sîntem ageamii, ăştia ne jecmănesc, şopti ea.

Rătăciră prin sala de aşteptare, din marmură, luîndu-se după zgomotul traficului şi al claxoanelor, ca şi cînd ar fi fost însăşi chemarea vieţii. Alice studiase o hartă a New Yorkului, astfel încît la ieşirea din gară ştia în ce direcţie trebuiau s-o apuce. Merseră de-a lungul Străzii 42 către Fifth Avenue. Chipurile trecătorilor păreau pline de hotărîre şi concentrare, de parcă fiecare dintre oamenii întîlniţi în cale ar fi condus destinele unor mari industrii. Evarts nu văzuse în viaţa lui atîtea femei frumoase, atîtea fete tinere şi plăcute ce promiteau o cucerire uşoară. După-amiaza de iarnă învăluia oraşul într-o lumină clară, cu nuanţe de violet, întocmai ca lumina de pe cîmpurile din jurul Wentworthului.

Locul spre care se îndreptau, hotelul Mentone, se afla pe o stradă laterală, la vest de Sixth Avenue. Era o clădire întunecată, cu camere urît mirositoare, cu hrană mizerabilă şi cu un hol al cărui tavan conţinea ornamente de aur şi ghips

cît toate capelele Vaticanului. Era un hotel convenabil pentru bătrîni, căutat de cei cu reputaţie proastă, şi soţii Malloy ajunseră acolo datorită reclamei făcute de hotelul Mentone pe panourile tuturor gărilor din vest. Mulţi naivi nimeriseră aici înaintea lor, pentru ca blîndeţea şi modestia lor să triumfe pînă la urmă asupra înşelătoarei atmosfere de decadentă splendoare şi viciu obscur şi să lase prin toate încăperile acel miros umil care te trimite cu gîndul la un birt de provincie într-o după-amiază de iarnă. Un groom îi conduse în cameră. Imediat după plecarea lui, Alice controlă baia şi trase perdelele de la fereastră. Aceasta dădea spre un zid de cărămidă, însă cînd o deschise auzi zgomotul circulaţiei, în care i se păru că surprinde, aşa cum i se păruse şi în gară, vocea titanică şi irezistibilă a vieţii însăşi.

În după-amiaza aceea, familia Malloy reuşi să ajungă la bufetul automat de pe Broadway. La vederea magicelor robinete din care curgea cafea şi a uşilor de sticlă ce se deschideau singure, scoaseră exclamaţii de plăcere.

— Mîine o să mănînc fasole la cuptor, strigă Alice, iar poimîine, plăcintă cu carne de pui; răspoimîine, pateuri cu peşte.

După ce luară cina, ieşiră pe stradă. Mildred-Rose mergea la mijloc, ţinîndu-se de mîinile bătătorite ale părinţilor. Se însera şi reclamele Broadwayului veneau în întîmpinarea tuturor dorinţelor lor simple. Sus, în aer, atîrnau portretele imense ale unor eroi sîngeroşi, amanţi nelegiuiţi, monştri şi aventurieri înarmaţi. Titluri de filme

şi nume de restaurante, mărci de ţigări şi de răcoritoare apăreau scrise într-o învălmăşeală de lumini, pentru ca în depărtare, dincolo de fluviul Hudson, să se vadă scînteierea nemiloasă a amurgului de iarnă. Clădirile înalte dinspre răsărit erau luminate şi păreau că ard, de parcă peste întunecatele lor siluete ar fi căzut flăcări. Văzduhul vibra de muzică, iar luminile oraşului erau mai strălucitoare decît lumina zilei. Se plimbară ore întregi, lăsîndu-se duşi de valul mulţimii.

Mildred-Rose obosi şi începu să plîngă, aşa că în cele din urmă părinţii o duseră înapoi la Mentone. Alice nu apucase să se dezbrace, cînd cineva bătu discret în uşă.

— Intră ! strigă Evarts.

În uşă stătea un groom. Avea siluetă de băiat, dar faţa îi era gălbejită şi ridată.

— Voiam să ştiu numai dacă totul e în ordine, zise el. Voiam să ştiu dacă nu cumva doriţi vreo băutură răcoritoare sau nişte apă de la gheaţă.

— O, nu, mulţumesc frumos, răspunse Alice. Oricum, e foarte drăguţ din partea dumitale că ne-ai întrebat.

— Veniţi pentru prima dată la New York ? se interesă groomul.

Închise uşa în spatele lui şi se aşeză pe braţul unui fotoliu.

— Da, răspunse Evarts. Am plecat din Wentworth — asta-i în Indiana — ieri, la nouă şi un sfert, cu trenul de South Bend. De acolo, la Chicago. Am luat masa la Chicago.

— Eu am mîncat plăcintă cu carne de pui, preciză Alice. A fost delicioasă.

Îi trase fetiţei cămaşa de noapte peste cap.

— Apoi am venit la New York, continuă Evarts.

— Ce faceţi aici ? întrebă groomul. Vreo aniversare ?

Luă o ţigară din pachetul aflat pe masă şi se lăsă să alunece în fotoliu.

— A, nu, răspunse Evarts. Am dat lovitura cea mare.

— Ne-a intrat norocul în casă, întări Alice.

— Vreun concurs ? întrebă groomul. Ceva de genul ăsta ?

— A, nu, răspunse Evarts.

— Povesteşte-i, Evarts, îl îndemnă Alice.

— Da, zise groomul. Povesteşte-mi, Evarts.

— Păi, uite cum a fost, începu Evarts, aşezîndu-se pe pat şi aprinzîndu-şi o ţigară. Am făcut armata, înţelegi, şi pe urmă, cînd m-am liberat, m-am întors la Wentworth...

Şi-i repetă povestea pe care i-o spusese şi conductorului.

— Tii, da' băftoşi mai sînteţi, băftoşi oameni ! exclamă groomul cînd Evarts termină de povestit. Tracey Murchison ! Madge Beatty ! Băftoşi mai sînteţi !

Se uită la camera sărăcăcios mobilată. Alice o aranja pe Mildred-Rose pe canapeaua pe care fetiţa urma să doarmă. Evarts stătea pe marginea patului, legănîndu-şi picioarele.

— Ceea ce vă trebuie acum, spuse groomul, e un agent bun.

Notă un nume şi o adresă pe o bucată de hîrtie, pe care i-o dădu lui Evarts.

— Agenţia Hauser, explică el, este cea mai mare agenţie din lume, iar Charlie Leavitt e cel

mai bun om din agenţia Hauser. Trebuie să lăsaţi totul în seama lui Charlie. Dacă întreabă cine v-a trimis, spuneţi-i că v-a trimis Bitsey.

Se îndreptă spre uşă :

— Noapte bună, băftoşilor, le ură el. Noapte bună. Vise plăcute. Vise plăcute.

A doua zi, la şase şi jumătate dimineaţa, familia Malloy — vrednică urmaşă a unei generaţii harnice — era în picioare. Îşi săpuniră bine faţa şi urechile şi se spălară pe dinţi. La ora şapte, porniră spre bufetul automat. Evarts nu închisese un ochi. Îl ţinuse treaz zgomotul circulaţiei, iar ultimele ceasuri ale nopţii şi le petrecuse stînd la fereastră. Îşi simţea gura uscată din pricina tutunului şi lipsa de somn îl făcea nervos. Constatară uimiţi că New Yorkul încă mai dormea. Erau scandalizaţi. Luară micul dejun şi se întoarseră la Mentone. Evarts îl sună pe Tracey Murchison la birou, dar nimeni nu răspunse. După aceea, mai încercă de cîteva ori. La ora zece îi răspunse o fată :

— Domnul Murchison vă va primi la trei, zise ea şi închise aparatul.

Cum nu-i rămînea altceva mai bun de făcut decît să aştepte, Evarts îşi luă nevasta şi fiica la o plimbare pe Fifth Avenue. Se uitară la vitrinele magazinelor. La ora unsprezece, cînd Radio City Music Hall îşi deschidea porţile, intrară acolo.

Alegerea se dovedi fericită. Înainte de a-şi ocupa locurile în sală, se învîrtiră un ceas prin foaiere şi săli de toaletă, iar cînd, în timpul spectacolului, din fosa orchestrei se înălţă un enorm samovar, din care se revărsară patruzeci de bărbaţi îmbrăcaţi căzăceşte şi cîntînd *Ochii*

negri, Alice și Mildred-Rose scoaseră strigăte de încîntare. Dincolo de grandoarea lui, spectacolul părea să ascundă un mesaj simplu și familiar, de parcă briza ce învolbura miile de metri de cortină aurie ar fi suflat direct din Indiana. După terminarea reprezentației, Alice și Mildred-Rose nici nu mai vedeau pe unde calcă de bucurie, încît la întoarcerea spre Mentone, Evarts trebui să le ducă de mînă, ca nu cumva să se împiedice de gurile de apă instalate lîngă trotuar. Cînd ajunseră la hotel, se făcuse trei fără un sfert. Evarts își sărută soția și fiica și plecă spre biroul lui Murchison.

Se rătăci. Temîndu-se că o să întîrzie, începu să alerge. Ceru informații cîtorva polițiști și, în sfîrșit, ajunse la blocul cu pricina.

Anticamera lui Murchison avea un aer sărăcăcios — intenționat sărăcăcios, spera Evarts — fără a fi lipsită totuși de distincție, de vreme ce o mulțime de bărbați prezentabili și de femei frumoase se aflau acolo pentru a vorbi cu domnul Murchison. Nimeni nu stătea jos, toți discutau amical, încîntați parcă de așteptarea prelungită care îi ținea laolaltă. Secretara îl pofti pe Evarts într-o altă încăpere. Și aceasta era plină de lume, însă aici domnea o atmosferă de grabă și agitație, de parcă locul ar fi fost asediat. În mijlocul tuturor se găsea Murchison, care îl întîmpină pe Evarts plin de energie :

— Am contractele tale chiar aici, îl informă, întinzîndu-i un stilou și împingînd spre el un maldăr de formulare.

Imediat ce Evarts semnă contractele, adăugă :

— Acum vreau să dai o fugă, ca s-o vezi pe Madge.

Se uită la Evarts, îi smulse garoafa de pene de la butonieră și o aruncă într-un coș de hîrtii.

— Hai, repede, dă-i drumul ! îl zori el. O găsești pe Park Avenue, la numărul 400. Arde de nerăbdare să te cunoască. Te așteaptă chiar acum. Ne vedem deseară. Cred că Madge a aranjat ceva. Dar, hai, grăbește-te !

Evarts se repezi în hol și chemă nerăbdător ascensorul. De cum ieși din clădire, se rătăci și nimeri în cartierul magazinelor de blănuri. Un polițist îl îndrumă cum să ajungă înapoi la Mentone. Alice și Mildred-Rose îl așteptau în holul hotelului și Evarts le povesti cele întîmplate.

— Acum mă duc s-o văd pe Madge Beatty, zise el. Trebuie să mă grăbesc !

Bitsey, groomul, auzi întîmplător discuția. Lăsă jos valizele pe care le căra și veni la ei. Îi explică lui Evarts cum să ajungă pe Park Avenue. Evarts le sărută din nou pe Alice și pe Mildred-Rose și, în timp ce acestea îi făceau semne cu mîna, ieși alergînd pe ușă.

Evarts văzuse Park Avenue în atîtea filme, încît acum observă lărgimea și înfățișarea sumbră a bulevardului cu o senzație de familiaritate. Luă ascensorul pînă la apartamentul soților Murchison, unde o servitoare îl conduse într-un salon cochet. În cămin ardea focul, iar pe polița de deasupra se aflau flori. În clipa în care apăru Madge Beatty, Evarts sări în picioare. Era fragilă, vioaie și aurie, iar vocea ei gravă și bine stăpînită îl făcu să se simtă complet neajutorat.

— Ți-am citit piesa, Evarts, spuse ea, și mi-a plăcut, mi-a plăcut, mi-a plăcut.

Se plimba prin cameră cu pas uşor, adresîndu-i-se cînd direct, cînd peste umăr. Nu era chiar atît de tînără pe cît i se păruse la început, iar în lumina ferestrelor arăta aproape stafidită.

— Sper că atunci cînd vei scrie actul al doilea o să acorzi mai multă atenţie rolului meu, urmă ea. Să-l faci mai complex, mai complex, mai complex.

— O să fac tot ce doriţi, Miss Beatty, promise Evarts.

Ea se aşeză şi îşi încrucişă mîinile frumoase. Evarts observă că avea picioare foarte mari. Gambele îi erau subţiri, iar acest lucru făcea ca laba piciorului să apară din cale afară de mare.

— Ah, Evarts, ne place piesa ta. Ne place, o vrem, ne este necesară. Nici nu ştii cît de necesară ne este! Avem datorii, Evarts, avem îngrozitor de multe datorii.

Îşi duse o mînă la piept şi şopti:

— Sîntem datori cu un milion nouă sute şaizeci şi cinci de mii de dolari.

Învăluindu-şi din nou vocea în rafinate inflexiuni, spuse:

— Dar, uite, eu vorbesc şi nu te las să-ţi scrii frumoasa ta piesă. Te reţin de la lucru. Vreau să te întorci acasă şi să scrii, să scrii, să scrii. Şi vreau ca deseară, oricînd după ora nouă, să vii aici cu soţia şi să-i cunoşti pe cîţiva dintre cei mai apropiaţi prieteni ai noştri.

Evarts îl întrebă pe portar cum să ajungă înapoi la Mentone, dar înţelese greşit indicaţiile şi se rătăci iarăşi. Se învîrti prin cartierul de est pînă găsi un poliţist, care îl îndreptă spre hotel. Cînd intră în cameră era atît de tîrziu, încît Mil-

dred-Rose plîngea de foame. Se spălară toţi trei, se duseră la bufetul automat şi se plimbară pe Broadway pînă aproape de ora nouă. Atunci se înapoiară la hotel. Alice îşi puse rochia de seară. O sărutară de Mildred-Rose şi-i urară noapte bună. În hol se întîlniră cu Bitsey şi-i spuseră unde se duc. Acesta le promise să aibă grijă de fetiţă.

Drumul pînă la locuinţa familiei Murchison se dovedi mai lung decît şi-l amintea Evarts. Cînd ajunseră în faţa blocului, Alice, îmbrăcată subţire, era vînătă de frig. În momentul în care ieşiră din lift, auziră de la distanţă acompaniamentul unui pian şi o femeie cîntînd *„Un sărut e doar un sărut, un suspin e doar un suspin..."* O slujnică le luă hainele, iar domnul Murchison îi salută din uşa camerei alăturate. Alice aranjă petalele bujorului de satin pe care şi-l prinsese pe corsajul rochiei şi intrară.

Încăperea era ticsită de lume, luminile erau voalate, cîntăreaţa se apropia de sfîrşitul cîntecului. În aer plutea un miros violent de blănuri şi de parfum astringent. Domnul Murchison îi prezentă pe soţii Malloy unui cuplu aflat în picioare lîngă uşă şi-i părăsi. Cei doi le întoarseră spatele. Evarts stătea timid şi tăcut, însă Alice, surescitată, începu să facă speculaţii, în şoaptă, în legătură cu identitatea celor din jurul pianului. Era convinsă că toţi sînt stele de cinema — şi avea dreptate.

Cîntăreaţa îşi termină cîntecul, se ridică de la pian şi se retrase. Urmară cîteva aplauze, după

care se lăsă o tăcere ciudată. Domnul Murchison invită o altă femeie să cînte.

— Nici prin gînd nu-mi trece să mă produc după *ea*, spuse femeia.

Conversaţia, nu se ştie de ce, încetase. Domnul Murchison invită şi alte persoane, dar toată lumea refuză.

— Poate ne cîntă doamna Malloy, spuse el cu amărăciune.

— S-a făcut ! acceptă Alice.

Înaintă pînă la mijlocul încăperii. Îşi luă o atitudine teatrală şi, împreunîndu-şi mîinile şi ţinîndu-şi-le ridicate la înălţimea pieptului, începu să cînte.

Mama ei o învăţase că se cuvine să cînte oricînd i-o cere gazda, iar Alice nu încălcase niciodată învăţăturile mamei. În copilărie luase lecţii de canto de la doamna Bachman, o văduvă bătrîioară care locuia în Wentworth. Cîntase la serbările de la şcoala elementară şi de la liceu. La sărbătorile petrecute în sînul familiei, venea întotdeauna un moment, mai pe seară, cînd i se cerea să cînte ; atunci se ridica de la locul ei de pe canapeaua tare de lîngă sobă sau venea din bucătărie, de la spălatul vaselor, pentru a cînta cîntecele învăţate de la doamna Bachman.

Invitaţia din seara aceea fusese atît de neaşteptată, încît Evarts nu mai avusese timp să-şi oprească nevasta. Sesizase amărăciunea din glasul lui Murchison şi ar fi oprit-o ; în clipa în care ea începu să cînte, renunţă însă. Vocea îi era bine timbrată, atitudinea serioasă şi înduioşătoare şi cînta în faţa acelor oameni supunîndu-se unui îndemn pornit din sufletul ei simţitor. După ce îşi

reveni din propria-i uimire, Evarts observă respectul şi atenţia cu care o ascultau oaspeţii lui Murchison. Mulţi dintre ei veniseră din orăşele la fel de mici ca Wentworth ; erau oameni de treabă, şi melodia simplă, redată de vocea netemătoare a lui Alice, le aducea aminte de începuturile lor. Nimeni nu şuşotea, nimeni nu zîmbea. Mulţi lăsaseră capul în jos şi Evarts văzu o femeie ştergîndu-şi ochii cu batista. Alice triumfă, gîndi el, apoi recunoscu şi cîntecul : *Annie Laurie*.

Cu ani în urmă, pe vremea cînd exersa cîntecul cu doamna Bachman, aceasta o învăţase pe Alice să-l încheie cu o scenă care — ca fetiţă, ca fată, ca liceană în cursul superior — i-a adus succes, dar care, chiar şi în îmbîcsita cameră de zi din Wentworth, cu inevitabilele ei mirosuri de sărăcie şi mîncare, începuse să-i plictisească şi să-i deranjeze pe membrii familiei. Fusese învăţată ca la ultimul vers, *„Şi-o să mor de disperare“*, să cadă grămadă la podea. Acum că era mai în vîrstă, nu mai cădea la fel de spectaculos, dar tot cădea, iar în seara aceasta Evarts îşi dădu seama, după faţa ei senină, că nici nu-i trecea prin minte să renunţe la cădere. Se gîndi să se ducă la ea, s-o ia în braţe şi să-i spună în şoaptă că arde hotelul sau că Mildred-Rose e bolnavă. Nu făcu însă decît să se întoarcă cu spatele.

Alice inspiră scurt şi atacă versul final. Evarts începuse să transpire atît de abundent, încît broboanele de sudoare i se prelinseră în ochi. *„Şi-o să mor de disperare“*, o auzi el cîntînd ; auzi izbitura puternică, în momentul cînd se prăbuşi la podea ; auzi hohotele de rîs nestăpînite, accesele de tuse tabagică şi blestemele unei femei, care iz-

bucnise într-un rîs atît de violent, încît îi plesnise colierul de perle. Musafirii familiei Murchison păreau că se află sub puterea unei vrăji. Hohoteau, se zguduiau, se cocoşau, se pocneau unul pe altul cu palmele pe spate şi se învîrteau ca nebunii în cerc. Cînd Evarts se întoarse să privească scena, Alice tot mai stătea pe podea. O ajută să se ridice.

— Hai, dragă, să mergem, spuse el.

Trecîndu-şi braţul pe după mijlocul ei, o conduse în hol.

— Nu le-a plăcut cîntecul meu ? întrebă ea şi începu să plîngă.

— N-are nici o importanţă, draga mea, nici o importanţă, o linişti Evarts. N-are nici o importanţă.

Îşi luară hainele şi, înfruntînd frigul de afară, o porniră înapoi spre Mentone.

În faţa camerei lor, pe coridor, îi aştepta Bitsey. Voia să afle totul despre serată. Evarts o trimise pe Alice înăuntru şi rămase să vorbească singur cu groomul. Nu avu inimă să-i povestească cele întîmplate.

— Nu vreau să mai am nimic de-a face cu Murchisonii, declară el. O să-mi caut alt producător.

— Aşa da ! Bravo, băiatule ! se entuziasmă Bitsey. Îmi place cum vorbeşti. Dar mai întîi vreau să mergi la agenţia Hauser şi să discuţi cu Charlie Leavitt.

— În regulă. O să merg să discut cu Charlie Leavitt.

În seara aceea Alice plînse pînă adormi. Din nou Evarts nu putu să închidă ochii. Se aşeză şi stătu pe un scaun, lîngă fereastră. Cu puţin înainte de ivirea zorilor aţipi, dar nu pentru mult timp. La ora şapte îşi conducea familia la bufetul automat.

După micul dejun, în camera soţilor Malloy îşi făcu apariţia Bitsey. Era foarte emoţionat. Un reporter de la un ziar prăpădit anunţase sosirea lui Evarts la New York. În aceeaşi rubrică mai erau menţionaţi un membru al guvernului şi un rege balcanic. Apoi începu să sune telefonul. Mai întîi se prezentă un bărbat care voia să-i vîndă lui Evarts o haină de nurcă de ocazie. Pe urmă un avocat, o croitoreasă, proprietarul unei spălătorii chimice, cineva de la o grădiniţă de copii, reprezentanţii cîtorva agenţii şi un ins care se oferi să le facă rost de un apartament bun. Evarts îi refuză pe toţi aceşti nechemaţi, numai că, de fiecare dată, mai înainte de a putea închide telefonul, trebui să dea explicaţii. Cum Bitsey îi fixase o întrevedere cu Charlie Leavitt la amiază, cînd veni ora plecării le sărută pe Alice şi pe Mildred-Rose şi coborî în stradă.

Agenţia Hauser îşi avea sediul într-unul dintre blocurile din Radio City. De data aceasta, îşi zise Evarts, afacerile îi permiteau să treacă prin formidabilele uşi ale clădirii cu tot atîta îndreptăţire ca oricare altul. Birourile agenţiei se aflau la etajul al douăzeci şi şaselea. Nu spuse la ce etaj merge decît după ce ascensorul începuse să urce.

— Acum e prea tîrziu, îl lămuri liftierul. Trebuia să-mi spuneţi numărul etajului cînd aţi intrat.

Incidentul îl eticheta, în faţa tuturor celor din ascensor, drept ageamiu şi, înţelegînd acest lucru,

Evarts roşi. Fu plimbat pînă la etajul 60 şi înapoi la 26. Cînd ieşi din cabină, liftierul rînjea.

La capătul unui coridor lung se afla o uşă de bronz, ale cărei canaturi aveau ca mînere un vultur bifurcat. Evarts răsuci aripile păsării imperiale şi păşi într-un hol impunător, de conac seniorial. Lambriurile de pe pereţi erau mîncate de carii şi albite de putregai. La oarecare distanţă în spatele unei despărţituri de sticlă, văzu o femeie cu căşti la urechi. Se duse la ea, îi spuse ce doreşte şi fu invitat să ia loc. Se aşeză pe o canapea de piele şi îşi aprinse o ţigară. Bogăţia holului îl impresionă profund. Apoi observă praful aşternut pe canapea. Masa, revistele de pe ea, lampa, reproducerea în bronz după „Sărutul" lui Rodin — totul din vasta încăpere era acoperit cu praf. În acelaşi timp, remarcă liniştea deosebită a holului. Orice zgomot obişnuit unui birou era absent. În această linişte, de jos, dinspre patinoarul îndepărtat, urca înregistrarea muzicală a unui carilon cîntînd *„Bucuraţi-vă, oameni, Domnul e cu noi!"*. Revistele de pe masa de lîngă canapea erau vechi de cinci ani.

După un timp secretara îi indică o uşă dublă din fundul holului, iar Evarts păşi timid şi intră. Noua încăpere era mai mică decît cea pe care o părăsise, dar mai întunecată, mai somptuoasă şi mai impozantă. Şi aici se auzea muzica îndepărtată de la patinoar. La un birou de epocă stătea un bărbat. Imediat ce-l văzu pe Evarts, se ridică în picioare.

— Bine ai venit, Evarts, bine ai venit la agenţia Hauser! urlă el. Aud că ai marfă proaspătă, iar Bitsey spune că ai rupt-o cu Tracey Murchison. Bineînţeles, nu ţi-am citit piesa, dar dacă Tracey o vrea, o vreau şi eu, şi o vrea şi Sam Farley. Am producător pentru tine, am vedetă pentru tine, am teatru pentru tine şi cred că am chiar un acord de principiu, privind punerea în scenă, gata încheiat. O sută de mii, cu un plafon de patru sute de mii. Ia loc, ia loc.

Domnul Leavitt ori mîncase ceva, ori avea necazuri cu dinţii, pentru că la sfîrşitul fiecărei propoziţii îşi mişca buzele şi plescăia zgomotos şi meditativ, ca un mare cunoscător într-ale bucatelor. Poate că mînca, pentru că avea firimituri în jurul gurii. Sau poate avea necazuri cu dinţii, pentru că neplăcutele sunete labiale continuară pe toată durata întrevederii. Domnul Leavitt era plin de aur. Purta mai multe inele, o brăţară de aur pe care era gravat numele lui, un ceas cu brăţară de aur, şi mai avea şi o tabacheră din aur masiv, încrustată cu pietre preţioase. Tabachera era goală şi, cît stătură de vorbă, fumară din ţigările lui Evarts.

— Acum, Evarts, vreau să te întorci la hotel, strigă domnul Leavitt. Şi vreau să stai liniştit. Charlie Leavitt se ocupă de toate. Vreau să-mi promiţi că n-o să-ţi faci griji inutile. Înţeleg că ai semnat un contract cu Murchison. O să declar acel contract nul şi neavenit, avocatul meu o să declare acel contract nul şi neavenit, şi dacă Murchison contestă declaraţia noastră, o să-l tîrîm în faţa tribunalului şi o să-l facem pe judecător că declare acel contract nul şi neavenit. Dar, continuă el, înmuindu-şi glasul, înainte de a merge mai departe, vreau să semnezi aceste hîrtii, prin care voi fi împuternicit să te reprezint.

Împinse spre Evarts nişte hîrtii şi un stilou de aur.

— Semnează hîrtiile astea, spuse el cu tristeţe, şi o să cîştigi patru sute de mii de dolari. O, voi, autorii ! exclamă el. Bată-vă să vă bată de norocoşi !

Imediat ce Evarts semnă hîrtiile, atitudinea domnului Leavitt se schimbă. Începu să zbiere din nou :

— Ca producător, ţi-l dau pe Sam Farley. Vedeta este Susan Hewitt. Sam Farley este fratele lui Tom Farley. E căsătorit cu Clarissa Douglas şi e unchiul lui George Howland. Pat Levy îi e cumnat, iar Mitch Kababian şi Howie Brown îi sînt rude dinspre mamă. Mama lui a fost Lottie Mayes. O familie foarte unită. O echipă grozavă. Cînd încep pregătirile pentru spectacolul de la Wilmington, Sam Farley, Tom Farley, Clarissa Douglas, George Howland, Pat Levy, Mitch Kababian şi Howie Brown sînt toţi grămadă acolo, la hotel, punînd umărul la actul al treilea. Cînd piesa merge la Baltimore, Sam Farley, Tom Farley, Clarissa Douglas, George Howland, Pat Levy, Mitch Kababian şi Howie Brown merg şi ei la Baltimore cu ea. Şi cînd piesa se joacă pe Broadway, într-o montare de mare clasă, cine se află acolo, în rîndul întîi, să te susţină ?

Domnul Leavitt, care îşi forţase vocea, încheie într-o şoaptă răguşită.

— Sam Farley, Tom Farley, George Howland, Clarissa Douglas, Pat Levy, Mitch Kababian şi Howie Brown.

După ce îşi drese glasul, strigă :

— Acum, vreau să te întorci la hotel şi să te distrezi. O să te sun mîine, să-ţi spun cînd poţi fi primit de Sam Farley şi Susan Hewitt. Iar acum o să telefonez la Hollywood şi o să-i spun lui Max Rayburn că poate pune mîna pe piesă, dacă dă o sută de mii, cu un plafon de patru sute de mii, şi nici o lescaie mai puţin.

Îl bătu pe Evarts pe spate şi îl conduse, plin de bunăvoinţă, spre uşă.

— Toate bune, Evarts ! mai adăugă.

La înapoierea prin hol, Evarts dădu cu ochii de secretară, care mînca un sandviş. Ea îi făcu semn să se apropie.

— Nu vreţi să vă încercaţi norocul şi să cîştigaţi un Buick nou, decapotabil ? şopti ea. Zece cenţi lozul.

— O, nu, mulţumesc, răspunse Evarts.

— Ouă proaspete ? întrebă ea. Le aduc din Jersey în fiecare dimineaţă.

— Nu, mulţumesc, răspunse Evarts.

Făcîndu-şi loc prin mulţimea trecătorilor, Evarts se grăbi să ajungă înapoi la Mentone, unde îl aşteptau Alice, Mildred-Rose şi Bitsey. Le relată întrevederea cu Leavitt.

— Cînd o să iau cele patru sute de mii, zise el, o să-i trimit nişte bani mamei Finelli.

Şi Alice îşi aminti de o mulţime de alte persoane din Wentworth care aveau nevoie de bani. Seara, pentru a sărbători evenimentul, în loc să meargă la bufetul automat, luară masa la un restaurant specializat în spaghete. După cină se duseră la Radio City Music Hall. Nici în noaptea aceea Evarts nu putu dormi.

La Wentworth, Alice fusese socotită spiritul practic al familiei. Circulau destule glume cu acest subiect. Ea era aceea care întocmea bugetul casei, gospodărea banii de coșniță, iar lumea spunea adeseori că, fără Alice, pe Evarts l-ar fi mîncat cîinii. Această latură pragmatică a caracterului ei o făcu să-i amintească lui Evarts, a doua zi, că nu mai lucrase la piesă. Puse lucrurile la punct :

— Tu stai în cameră și scrii piesa, zise ea. Ca să poți să fii singur, Mildred-Rose și cu mine o să ne plimbăm pe Fifth Avenue.

Evarts încercă să lucreze, însă telefonul începu să sune din nou ; fu întrerupt în mod constant de vînzători de bijuterii, de avocați specializați în problemele teatrului, de agenți ai unor spălătorii de rufe. Pe la ora unsprezece, ridicînd receptorul auzi o voce cunoscută, furioasă. Era Murchison.

— Eu te-am adus din Wentworth, urlă el, și eu am făcut din tine ceea ce ești astăzi. Ca acum să mi se spună că ai încălcat contractul pe care-l ai cu mine și că m-ai tras pe sfoară cu Sam Farley ! O să te zdrobesc, o să te ruinez, o să te dau în judecată, o să...

Evarts închise aparatul, pentru ca, o clipă mai tîrziu, cînd telefonul sună iarăși, să nu mai răspundă. Lăsă un bilețel pentru Alice, își puse pălăria și o luă pe Fifth Avenue, spre agenția Hauser.

Cînd, în dimineața aceea, răsuci vulturul bifurcat al ușilor duble și păși în holul seniorial, îl găsi pe domnul Leavitt în cămașă și vestă, măturînd covorul.

— A, bună dimineața, făcu domnul Leavitt. Terapia muncii !

Ascunse mătura și fărașul după o draperie de catifea.

— Intră, intră, îl invită el, îmbrăcîndu-și jacheta și conducîndu-l pe Evarts către biroul interior. În după-amiaza asta o să-i cunoști pe Sam Farley și pe Susan Hewitt. Ești unul dintre cei mai norocoși oameni din New York. Unii nici n-ajung să-l vadă pe Sam Farley. Nici măcar o dată în viață. Nu aud vorbele lui de duh, nu simt forța personalității lui unice. Cît despre Susan Hewitt...

O clipă, rămase ca mut. Apoi spuse că întrevederea e fixată pentru ora trei.

— O să te întîlnești cu ei în frumoasa casă a lui Sam Farley, preciză el dîndu-i adresa.

Evarts încercă să-i redea conversația telefonică avută cu Murchison, dar Leavitt îl întrerupse :

— Ți-am cerut un singur lucru ! urlă el. Ți-am cerut să nu-ți faci griji ! E prea mult ? Îți cer să stai de vorbă cu Sam Farley și să te uiți la Susan Hewitt, să vezi dacă ți se pare potrivită pentru rol. E prea mult ? Gata, distrează-te, intră la un jurnal de actualități, du-te la grădina zoologică. Iar la ora trei du-te să te vezi cu Sam Farley.

Îl bătu protector pe spate și-l împinse spre ușă.

Evarts luă prînzul la Mentone cu Alice și Mildred-Rose. Îl durea capul. După masă se plimbară pe Fifth Avenue și, cînd se apropie ora trei, Alice și Mildred-Rose îl însoțiră pînă dinaintea casei lui Sam Farley. Era o clădire impresionantă,

cu fațada de piatră negrunduită, ca o închisoare spaniolă. Le sărută pe Alice și pe Mildred-Rose și apăsă pe sonerie. Îi deschise un majordom. Evarts își dădu seama că e majordom după pantalonii în dungi. Fu condus într-un salon de la etaj.

— Am venit să vorbesc cu domnul Farley, spuse Evarts.

— Știu, răspunse majordomul. Sînteți Evarts Malloy. Aveți întîlnire. Dar dumnealui n-o să vină. E prins într-o partidă de barbut la garajul Acme, pe strada 164, și pînă mîine nu se mai întoarce. Vine totuși Susan Hewitt. O să vă întîlniți cu ea. O, numai de-ați ști ce se petrece în casa asta !

Își coborî vocea, își apropie fața de cea a lui Evarts și șopti :

— Dacă pereții ăștia ar putea vorbi ! De cînd ne-am întors de la Hollywood, nici căldură nu mai avem în casa asta. Și nu m-a plătit de pe 21 iunie. Nu mi-ar păsa așa de mult, dacă mizerabilul ar fi învățat măcar să golească apa din cadă. Face baie și lasă zoaiele să zacă acolo. Să se împută. Și, colac peste pupăză, ieri, în timp ce spălam vasele, m-am tăiat la deget.

Degetul arătător îi era înfășurat într-un bandaj murdar. Majordomul începu să desfacă grăbit, spirală după spirală, tifonul pătat de sînge.

— Uitați-vă, spuse el, întinzînd degetul rănit spre fața lui Evarts. Tăiat pînă la os. Ieri se vedea osul. Sînge. Sînge peste tot. Mi-a luat o jumătate de ceas ca să curăț. E o minune că nu m-am infectat.

Clătină din cap cu gîndul la această minune.

— Cînd apare pisicuța, v-o trimit sus.

Și ieși din cameră, tîrînd după el lungul bandaj însîngerat.

Lui Evarts îi ardeau ochii de oboseală. Era atît de ostenit, încît, dacă și-ar fi rezemat capul de ceva, ar fi adormit pe loc. Soneria țîrîi. Îl auzi pe majordom întîmpinînd-o pe Susan Hewitt, care urcă scările în fugă și dădu buzna în salon.

Era tînără și pătrunse în încăpere ca la ea acasă, cu aerul unei eleve care tocmai s-ar fi întors de la școală. Era gracilă, cu trăsături delicate și foarte fine. Părul blond, pieptănat simplu, începuse să se închidă la culoare, în mod natural, fiind ușor dungat de șuvițe castanii, ca fibrele lemnului de pin.

— Sînt așa de fericită să te cunosc, Evarts ! exclamă ea. Vreau să-ți spun că-mi place foarte mult piesa ta !

Cum ar fi putut ea să-i citească piesa, Evarts nu pricepea, însă era prea tulburat de frumusețea ei pentru a-și mai pune întrebări sau pentru a mai vorbi. I se uscase gura. Poate din cauza ritmului turbat din ultimele zile, poate din cauza lipsei de somn — dar se simțea de parcă ar fi fost îndrăgostit.

— Îmi amintiți de o fată pe care am cunoscut-o odinioară, zise el în cele din urmă. Lucra într-o braserie mobilă, la marginea orașului South Bend. N-ați lucrat niciodată într-o braserie mobilă, la marginea orașului South Bend, nu-i așa ?

— Nu, răspunse ea.

— Dar nu-i numai asta, urmă el. Îmi amintiți de toate lucrurile de atunci. Mă refer la drumurile

făcute noaptea. Eram şofer de noapte pe autobuz. De asta îmi aduceţi aminte. De stele, vreau să zic, şi de trecerile de nivel, şi de vitele înşirate de-a lungul gardurilor. Şi de fetele care serveau prin bufete. Erau atît de frumuşele ! Dumneavoastră n-aţi lucrat niciodată într-un bufet.

— Nu, răspunse ea.

— Puteţi juca în piesă. Vreau să spun că, după părerea mea, sînteţi potrivită pentru rol. Sam Farley poate să ia piesa. Totul !

— Mulţumesc, Evarts.

— Vreţi să-mi faceţi o favoare ? întrebă el.

— Ce ?

— Oh, ştiu că e o nerozie.

Se ridică în picioare şi începu să se plimbe prin încăpere.

— Dar nu e nimeni aici, nimeni n-o să ştie, continuă el. Îmi vine foarte, foarte greu să vă spun.

— Ce anume vrei ?

— Mă lăsaţi să vă iau în braţe ? Doar să vă iau în braţe. Doar să văd cît de uşoară sînteţi.

— În ordine. Vrei să-mi scot haina ?

— Da, da, da ! Scoateţi-vă haina.

Ea se ridică în picioare şi-şi lăsă mantoul să cadă pe sofa.

— Se poate chiar acum ? întrebă el.

— Da.

Îşi petrecu mîinile pe sub braţele ei. O ridică de la podea, după care, încet, o lăsă jos.

— O, sînteţi atît de uşoară ! exclamă el. Sînteţi atît de uşoară, atît de fragilă, nu sînteţi mai grea decît o valiză. Păi, v-aş putea duce în braţe,

v-aş putea duce oriunde, v-aş putea duce de la un capăt la celălalt al New Yorkului !

Îşi luă pălăria şi pardesiul şi ieşi alergînd din casă.

Cînd se întoarse la Mentone, Evarts se simţea buimac şi epuizat. În cameră, împreună cu Alice şi Mildred-Rose, se afla Bitsey. Se interesa insistent de mama Finelli. Voia să ştie unde locuieşte şi ce număr de telefon are. Evarts îşi ieşi din fire şi-i spuse să plece. Se întinse pe pat şi adormi, în timp ce Alice şi Mildred-Rose încă îi mai puneau întrebări. Cînd se trezi, după o oră, se simţi mult mai bine. Merseră la bufetul automat, apoi la Radio City Music Hall şi se culcară devreme, pentru ca a doua zi dimineaţa Evarts să poată lucra la piesă. Dar somnul nu se lipi de el.

După micul dejun Alice şi Mildred-Rose îl lăsară pe Evarts singur în cameră, iar el încercă să lucreze. Nu reuşi să scrie nimic, dar nu pentru că în ziua aceea l-ar fi deranjat telefonul. Răul care oprea înaintarea piesei pornea din adînc, iar Evarts, tot stînd şi fumînd şi uitîndu-se fix la zidul de cărămidă, îşi dădu seama despre ce-i vorba. Era îndrăgostit de Susan Hewitt. Faptul ar fi putut să constituie un stimulent în muncă, numai că Evarts îşi lăsase forţa creatoare în Indiana. Închise ochii şi încercă să-şi readucă în minte limbajul slobod al mamei Finelli, vorbele ei deşucheate, dar abia reuşea să prindă un cuvînt, că acesta se şi pierdea în zgomotul străzii.

Dacă ar fi intervenit ceva care să-i elibereze memoria — şuieratul unui tren, o clipă de linişte, mirosul unui grajd — poate că şi-ar fi regăsit

inspirația. Se plimbă prin cameră, fumă, mirosi perdelele negre de funingine, își astupă urechile cu hîrtie igienică, dar se pare că nu exista nici un mijloc de a evoca Indiana în hotelul Mentone. Stătu la masa de scris toată ziua. Nici nu prînzi. Cînd soția și fetița se întoarseră de la Radio City Music Hall, unde își petrecuseră după-amiaza, le spuse că se duce să se plimbe. Oh, își zise el, de-aș auzi măcar croncănitul unei ciori !

O luă pe Fifth Avenue, călcînd apăsat, cu capul pe sus, străduindu-se să surprindă, prin vacarmul străzii, un posibil glas călăuzitor. Înaintă grăbit pînă la Radio City, unde îi ajunse la urechi muzica îndepărtată de pe patinoar. Ceva îl făcu să se oprească. Își aprinse o țigară. Atunci se auzi strigat :

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, Evarts !

Era vocea răgușită și nerușinată a mamei Finelli. Se gîndi că dorința de a sta de vorbă cu ea îl făcuse să-și piardă mințile, dar cînd se întoarse o văzu stînd pe o bancă, la marginea unui bazin secat.

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, Evarts ! zbieră ea.

Și-și ridică mîinile, cu degetele rășchirate ca niște coarne de cerb, deasupra capului. Așa saluta ea pe toată lumea din Wentworth.

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, mamă Finelli ! chiui Evarts.

Alergă la ea și se așeză alături, pe bancă.

— O, mamă Finelli, zise el, sînt așa de bucuros că te văd ! N-o să mă crezi, dar toată ziua m-am gîndit la dumneata. Toată ziua mi-am dorit să pot sta de vorbă cu dumneata.

Se răsuci spre ea, cu ochii la trăsăturile ei de vulpe, la bărbia plină de fire de păr, sorbind-o din priviri.

— Cum ai ajuns la New York, mamă Finelli ?

— Cu un aeroplan, explică ea cu glas țipat. Azi am venit, cu aeroplanul. Ia un sandviș !

Mînca niște sadvișuri dintr-o pungă de hîrtie.

— Nu, mulțumesc, refuză el. Ce zici de New York ? Ce zici de clădirea aia înaltă ?

— Păi, nu prea știu ce să zic, răspunse ea.

Însă Evarts își dădea prea bine seama că mama Finelli știe ce să zică și văzu cum fața ei se strîmbă, gata de replică :

— Cred că nu-i decît una, că de-ar fi fost două s-ar fi polenizat în vreun fel și-ar fi rodit !

Izbucni într-un rîs convulsiv, plesnindu-se cu palmele peste genunchi.

— Ce faci la New York, mamă Finelli ? Ce vînt te-a adus pe aici ?

— Păi, unu' de-l cheamă Tracey Murchison. El mă sună pe interurban și-mi zice să vin la New York și să te dau în judecată pentru calomnie. Zice că ai scris o piesă despre mine și că pot să te dau în judecată pentru calomnie și să cîștig o groază de biștari și să-i împart cu el, cinstit, zice, și-atunci nu mai trebuie să țin stația de benzină. Și, uite așa, îmi și trimite bani de bilet de aeroplan, telegrafic, și eu vin aici și stau de vorbă cu el și o să te dau în judecată pentru calomnie și o să împart cu el cîștigul, șaizeci la sută eu, patruzeci la sută, el. Asta fac, încheie ea.

Seara tîrziu, familia Malloy se afla din nou în sala de așteptare, din marmură, a stației Grand

Central, și Evarts porni în căutarea unui tren spre Chicago. Găsi un tren de Chicago, cumpără bilete și se urcară cu toții în vagon. Era o noapte ploioasă, și pavajul ud, întunecat, nu mai strălucea pînă departe în gară, însă Alice continua să creadă că fusese stropit cu pulbere de diamante și așa avea ea să povestească întîmplarea. Cum învățaseră repede lecția călătoriei, se întinseră cu abilitate peste mai multe locuri. După plecarea trenului, Alice intră în vorbă cu un cuplu din fața lor, niște oameni comunicativi, care se duceau, împreună cu copilașul lor, la Los Angeles. Femeia avea acolo un frate, care îi scrisese cu entuziasm despre clima și posibilitățile din acel oraș.

— Să mergem la Los Angeles, îi spuse Alice lui Evarts. Mai avem bani și putem cumpăra bilete la Chicago, iar tu poți să-ți vinzi piesa la Hollywood, unde nimeni n-a auzit vreodată de mama Finelli sau de oricare dintre ceilalți.

Evarts răspunse că hotărîrea o va lua la Chicago. Era frînt de oboseală și somnul îl cuprinse imediat. Mildred-Rose își băgă degetul mare în gură și, curînd, atît ea cît și mama ei dormeau duse. Mildred-Rose mîngîia părul aspru al hainei de blană, care îi spunea că totul e bine, totul e bine.

Se prea poate ca familia Malloy să fi coborît din tren la Chicago și să se fi întors la Wentworth. Nu e greu de imaginat sosirea lor acasă, unde ar fi oricînd bine primiți de prieteni și de rude, chiar dacă poveștile lor s-ar putea să nu fie crezute. Se prea poate însă ca la Chicago să fi schimbat trenul și să fi pornit spre vest, ceea ce, ca să fim drepți, e mai ușor de imaginat. Ți-i poți închipui jucînd cărți în vagonul special amenajat pentru așa ceva, sau mîncînd sandvișuri cu brînză prin stațiile de cale ferată, în călătoria lor prin Kansas și Nebraska, peste munți și mai departe, spre coasta Pacificului.

INTENDENTUL

LA ȘASE DIMINEAȚA începu să sune alarma. În apartamentul de la parter, dat lui Chester Coolidge în contul salariului său de intendent al blocului cu locuințe de închiriat, alarma se auzea slab, dar Chester se trezi imediat, căci pînă și în somn era conștient de zgomotele percutante ale instalațiilor clădirii, de parcă ar fi existat o legătură directă între ele și integritatea propriei sale ființe. Se îmbrăcă repede pe întuneric și o luă la fugă prin hol spre scara de serviciu, unde nimeri peste o mîndrețe de coș plin cu flori veștede — trandafiri și garoafe. Cu o lovitură de picior, îl dădu la o parte și, coborînd scările la subsol, își continuă sprinten fuga de-a lungul unui coridor ale cărui ziduri de cărămidă, acoperite cu un strat de vopsea, semănau cu intrarea într-o catacombă. Pe măsură ce se apropia de sala pompelor, țîrîitul soneriei devenea tot mai puternic. Declanșarea semnalului de alarmă arăta că rezervorul de apă de pe acoperiș este aproape gol și că mecanismul de reglare a debitului nu funcționează. Ajuns în sală, Chester acționă pompa auxiliară.

La subsol era liniște. Departe sus se auzea cușca ascensorului de serviciu coborînd din etaj în etaj,

însoțită de zăngănitul sticlelor de lapte. Cum cu pompa auxiliară era nevoie de o oră pentru a umple rezervorul de pe acoperiș, Chester se hotărî să supravegheze singur aparatul de măsurat și să-l lase pe mecanicul de bloc să doarmă. Urcă din nou scările și, în timp ce soția sa pregătea micul dejun, se bărbieri și se spălă. Era zi de mutare a locatarilor. Înainte de a se așeza la masă, observă scăderea barometrului ; uitîndu-se pe fereastră și ridicîndu-și ochii spre cele optsprezece etaje, văzu cerul aproape negru de nori. Lui Chester îi plăcea ca ziua de mutat să fie senină și frumoasă, iar în trecut, cînd lumea se muta la 1 octombrie, șansele de a fi avut vreme bună fuseseră reale ; acum însă totul se schimbase în rău și oamenii se mutau pe zăpadă și ploaie. Familia Bestwick (apartamentul 9-E) pleca în altă parte, iar în locul ei se instalau soții Negus (apartamentul 1-A). Asta era tot. În timp ce Chester își bea prima ceașcă de cafea, soția sa încercă să discute despre familia Bestwick, a cărei plecare trezea în ea amintiri și neliniști. Chester nu catadicsi să răspundă la întrebările ei, după cum nici ea nu se aștepta să primească vreun răspuns la o oră atît de matinală. Vorbea ca să se afle în treabă sau, cum zicea ea, ca să-și audă vocea.

Doamna Coolidge și soțul ei veniseră din Massachusetts cu douăzeci de ani în urmă. Fusese ideea ei. Fiind suferindă și fără copii, se gîndise că într-un oraș mai mare va fi mai fericită decît la New Bedford. Instalată într-un apartament de intendent din East Fifties, se simțea pe deplin mulțumită. Își petrecea zilele prin cinematografe și magazine și îl văzuse pe șahul Persiei cu pro-

proprii ei ochi. Singurul aspect supărător al vieții citadine erau restricțiile impuse de marele oraș generozității ei înnăscute.

— Biata doamnă Bestwick ! o compătimea ea. O, biata femeie ! Mi-ai spus că și-au trimis copiii să stea cu bunica lor pînă se aranjează lucrurile, nu ? Păcat că nu pot face nimic ca s-o ajut. Dacă asta se întîmpla la New Bedford, puteam și noi s-o invităm la masă sau să-i fi oferit un coș cu de-ale gurii. Știi, povestea asta îmi aduce aminte de cele două surori Fenner, din New Bedford. Aveau niște diamante mari cît alunele, exact ca doamna Bestwick, dar n-aveau electricitate în casă. Ca să facă baie, trebuiau să se ducă la Georgiana Butler.

Chester nu se uita la soția sa, însă simpla ei prezență era pentru el minunată și stimulatoare ; era convins că e o femeie extraordinară. Considera că există o scînteie de geniu în felul ei de a găti, că modul ei de a ține gospodăria are amprenta geniului, că are o memorie de geniu și că darul ei de a accepta lumea așa cum e poartă în sine semnul genialității. Doamna Coolidge îi pregătise pentru micul dejun turtă de porumb, iar el mîncă din ea cu un respect ce se apropia de venerație. Știa precis că nici o femeie din lume n-ar putea face o turtă ca nevastă-sa, după cum nici o altă femeie din Manhattan n-ar fi încercat să facă așa ceva în dimineața aceea.

După ce termină de mîncat, își aprinse un trabuc și continuă să se gîndească la familia Bestwick. Chester văzuse blocul trecînd prin multe perioade, iar acum se părea că urmează o nouă etapă. Începînd cu 1943, îi împărțise pe locatari în două

categorii : *permanenți* și *aerieni*. Administrația primise dezlegare pentru majorarea chiriilor, iar Chester știa că acest lucru va duce la măturarea multor *aerieni*. În aceste condiții, familia Bestwick avea să părăsească prima locul, iar lui Chester, ca și soției sale, îi părea rău s-o vadă plecînd. Domnul Bestwick lucra în cartierul comercial al orașului. Doamna Bestwick era o cetățeană conștiincioasă, cu mari merite în conducerea Crucii Roșii, a Cercetașelor, ca și în organizarea colectelor bănești. Cîștigurile domnului Bestwick, oricare ar fi fost ele, erau insuficiente — insuficiente pentru acel cartier. Proprietarul magazinului de băuturi știa asta. O știa și măcelarul. Portarul și spălătorul de geamuri știau și ei, după cum Creditul comercial și Banca agricolă de schimb știuseră de un an. Soții Bestwick fuseseră ultimii din cartier care să țină seama de aceste lucruri. Domnul Bestwick purta pălărie de fetru cu fundul înalt, costume cu haina larg petrecută pe talie, pantaloni strîmți și trenci alb. În fiecare dimineață, la ora opt, își legăna pașii spre slujbă, încălțat cu o pereche de pantofi englezești ce păreau să-l strîngă. Amîndoi fuseseră învățați cu mai mulți bani decît aveau în momentul de față și, în timp ce costumele de tweed ale doamnei apăreau uzate, diamantele îi erau, așa cum observase doamna Coolidge, mari cît alunele. Cu cele două fiice ale lor, niciodată nu-i dăduseră bătaie de cap lui Chester.

Cu vreo două luni mai înainte, spre sfîrșitul unei după-amiezi, doamna Bestwick îl sunase pe Chester și-l invitase să urce pînă la ea. Nu era ceva urgent, îi explicase cu vocea ei plăcută, to-

tuşi, dacă nu-l deranja, ar fi vrut să-l vadă. Îl primi cu multă amabilitate, aşa cum proceda în toate împrejurările. Era o femeie zveltă — o femeie foarte zveltă, cu bust splendid şi cu mişcări pline de graţie. O urmă în salon, unde, aşezată pe canapea, se afla o bătrînă.

— Mama mea, doamna Doubleday, spuse doamna Bestwick. Mamă, dînsul e Chester Coolidge, intendentul nostru.

Doamna Doubleday declară că e încîntată să-l cunoască, iar Chester acceptă invitaţia de a lua loc. Dintr-unul dintre dormitoare, se auzea fata cea mare cîntînd :

„Saltă Catarama sus,
Jos cu Jachetica,
Spînzur-o pe Ciopîrţica
De gardul dinspre apus."

Chester cunoştea fiecare salon din clădire şi, potrivit normelor sale de intendent, cel al familiei Bestwick era la fel de bun ca oricare altul. Dar era de părere că toate apartamentele din bloc sînt, prin natura lor, urîte şi neconvenabile. Uneori, urmărindu-i cu privirea pe trufaşii săi chiriaşi, la trecerea lor prin hol, se gîndea că nu-s decît un soi de sărăntoci : lipsiţi de spaţiu, lipsiţi de lumină, lipsiţi de linişte, lipsiţi de odihnă, lipsiţi de orice atmosferă de intimitate, lipsiţi de toate lucrurile care-i pot da unui om sentimentul că e stăpîn în casa lui. Cunoştea strădaniile lor de a învinge aceste deficienţe ; ventilatoarele, de pildă, pentru a înlătura mirosul de mîncare. Un apartament de şase camere nu este o casă şi, dacă

prăjeşti ceapă într-un capăt, ai toate şansele să-i simţi mirosul şi-n celălalt capăt. Îşi instalau hote şi filtre de bucătărie, pe care le ţineau tot timpul în funcţiune, de parcă dispozitivele de ventilaţie ar putea face ca un apartament să miroase ca o casă din pădure. Toate camerele de zi erau, după părerea lui, prea înalte şi prea înguste, prea zgomotoase şi prea întunecoase, şi ştia cît îşi risipeau femeile timpul şi banii prin magazinele de mobilă, cu credinţa că altfel de covoare, un alt sortiment de măsuţe, un alt set de lămpi vor face ca încăperea să se potrivească pînă la urmă cu imaginea lor despre cum trebuie să arate o locuinţă tihnită şi confortabilă. Din acest punct de vedere, îşi zise el, doamna Bestwick reuşise mai bine decît majoritatea celorlalte, după cum nu era exclus ca lui Chester să-i fi plăcut încăperea tocmai pentru că îi plăcea stăpîna.

— Ştii ceva despre noile chirii, Chester ? întrebă doamna Bestwick.

— Chirii, contracte de închiriere, niciodată nu ştiu nimic despre ele, minţi Chester. De toate astea se ocupă ăia de la birou.

— Ni s-a majorat chiria, explică doamna Bestwick, iar noi nu vrem să plătim aşa de mult. M-am gîndit că s-ar putea să ştii dacă nu există cumva în bloc vreun apartament liber mai ieftin.

— Îmi pare rău, doamnă Bestwick, dar nici pomeneală de aşa ceva.

— Înţeleg, spuse doamna Bestwick.

Chester îşi dădu seama că o frămîntă un anumit lucru ; spera, probabil, ca el să se ofere să stea de vorbă cu administratorii şi să-i convingă

ca familia Bestwick — locatari vechi şi convenabili — să fie lăsată să stea în continuare plătind chiria de acum. Era evident însă că ea nu avea de gînd să se pună în situaţia jenantă de a-i cere ajutor, iar Chester, din delicateţe, se abţinu să-i spună că el nu avea nici o posibilitate de a exercita presiuni, ca lucrurile să rămînă neschimbate.

— De blocul ăsta nu se ocupă Marshal Cavis ? întrebă doamna Doubleday.

— Ba da, răspunse Chester.

— Cu doamna Cavis am fost la Farmington, se adresă doamna Doubleday fiicei sale. Crezi că ar ajuta la ceva dacă aş vorbi cu ea ?

— Doamna Cavis nu prea dă pe-aici, spuse Chester. De cincisprezece ani de cînd lucrez eu aici, nu mi s-a întîmplat să-i văd niciodată, nici pe ea, nici pe el.

— Dar ei administrează clădirea, nu ? insistă doamna Doubleday.

— Trustul Marshall Cavis o administrează, răspunse Chester.

— Maude Cavis a fost logodită cu Benton Towler, zise doamna Doubleday.

— Nu prea îmi vine mie a crede ca ei personal să aibă vreo legătură cu blocul, spuse Chester. Nu ştiu, dar parcă am auzit că nici măcar nu locuiesc în New York.

— Mulţumesc foarte mult, Chester, spuse doamna Bestwick. M-am gîndit că s-ar putea să fie vreun apartament liber. Doar atîta.

Cînd se porni din nou semnalul de alarmă, anunţînd de data aceasta că rezervorul de pe acoperiş e plin, Chester o luă repede prin hol, coborî

scările de fier şi opri pompa. Cum Stanley, mecanicul blocului, era acum treaz şi trebăluia pe la el prin cameră, Chester îi spuse că, după părerea lui, flotorul de comandă al pompei de pe acoperiş era stricat şi-i ceru să fie atent la aparatul de măsurat. La subsol, ziua de muncă începuse. Fusese distribuit laptele, se împărţiseră ziarele, Delaney, îngrijitorul, golise lăzile de gunoi de pe gangurile din spate, iar bucătăresele şi femeile de serviciu care locuiau în altă parte tocmai veneau la slujbă. Chester le auzi salutîndu-l pe Ferarri, liftierul ascensorului pentru angajaţi, iar acel „Bună dimineaţa !" al lor, rostit limpede, îi întări convingerea că la subsol nivelul politeţei era cu un grad mai ridicat decît sus în hol.

Cu puţin înainte de ora nouă, Chester telefonă la biroul administraţiei. Îi răspunse o secretară a cărei voce îi era străină.

— Flotorul rezervorului de apă e stricat, o înştiinţă el, iar în momentul de faţă ne folosim de pompa auxiliară, pe care o acţionăm manual. Trimiteţi grupul de întreţinere să vină acum, dimineaţa.

— Grupul de întreţinere e plecat la alt bloc şi pînă la ora patru nu credem că se întoarce, spuse vocea necunoscută.

— Fir-ar să fie ! Dar e un caz de urgenţă ! ţipă Chester. Mă lupt aici cu două sute de băi. Blocul ăsta e la fel de important ca oricare dintre blocurile de pe Park Avenue. Dacă băile rămîn fără apă, n-aveţi decît să veniţi voi aici şi să încasaţi singuri reclamaţiile. E zi de mutat, iar mecanicul şi cu mine avem prea multe de făcut ca să putem sta tot timpul lîngă pompă !

Se făcu roşu la faţă. Subsolul răsuna de ecoul glasului său. După ce închise telefonul, se simţi rău. Trabucul îi ardea gura. Apăru şi Ferarri cu o veste proastă. Mutarea familiei Bestwick avea să întîrzie. Aranjaseră cu o mică agenţie să-i mute în Pelham, însă peste noapte, în timp ce venea cu o încărcătură de la Boston, camionul se stricase.

Ferarri îl duse pe Chester cu ascensorul de serviciu pînă la 9-E. Una dintre slujnicele cu program redus, plătită mai puţin, care fusese de curînd angajată de doamna Bestwick, lăsase un anunţ pe uşa din spate, prins cu pioneze: „Pentru cei interesaţi: nu joc, nu voi juca şi nu am jucat niciodată la loterie", scrisese ea cu litere de tipar. Chester aruncă biletul la lada cu gunoi şi apăsă pe butonul soneriei. Îi deschise doamna Bestwick. Ţinea în mînă o ceaşcă crăpată plină cu cafea, iar Chester observă că mîna îi tremură.

— Îmi pare foarte rău de camion, Chester, se scuză ea. Nu mai ştiu ce să fac. Totul e gata.

În timp ce vorbea, arătă înspre grămezile de porţelanuri, care aproape că umpleau bucătăria. Îl conduse pe Chester prin hol în camera de zi, unde pereţii, ferestrele şi duşumelele erau goale.

— Totul e gata, repetă ea. Domnul Bestwick a şi plecat la Pelham şi mă aşteaptă acolo. Pe copii i-a luat mama.

— Ar fi fost bine să-mi fi cerut sfatul în legătură cu agenţiile de transporturi, zise Chester. Nu că aş avea vreun cîştig de la ele sau ceva de genul ăsta, dar aş fi putut să vă pun în legătură cu o firmă serioasă, care nu v-ar fi costat cu nimic mai mult decît cea angajată de dumneavoastră. Cu agenţiile de transport ieftine oamenii încearcă să economisească bani, dar pînă la urmă nu economisesc nimic. Doamna Negus — de la 1-A — vrea să-şi aducă lucrurile aici în dimineaţa asta.

Doamna Bestwick nu răspunse nimic.

— O, doamnă Bestwick, o să-mi pară rău după dumneavoastră, spuse Chester, simţind că s-ar putea să i se fi adresat cu asprime. O să-mi lipsiţi şi dumneavoastră, şi domnul Bestwick, şi fetele. Aţi fost locatari buni. În opt ani cît aţi stat aici, nu cred să fi existat plîngere din partea vreunuia dintre dumneavoastră. Dar lucrurile se schimbă, doamnă Bestwick. Ceva se întîmplă. Scumpirea vieţii! Ah, îmi amintesc de vremurile cînd mai nimeni dintre chiriaşii acestui bloc nu era nici bogat, nici sărac. Acum nu-s decît bogătaşi. Şi, vai, de cîte lucruri nu se plîng, doamnă Bestwick! N-o să mă credeţi. Alaltăieri m-a chemat văduva aia de paie de la 7-F, şi ştiţi de ce se plîngea? Zicea că scaunele de la closetele din apartament nu-s destul de mari.

Doamna Bestwick nu rîse de gluma lui. Zîmbi, dar mintea ei părea dusă în altă parte.

— În sfîrşit, o să cobor şi o să-i spun doamnei Negus că treaba o să mai întîrzie, încheie Chester.

Doamna Negus, care se muta în locul doamnei Bestwick, lua lecţii de pian. Apartamentul ei avea o intrare chiar lîngă holul clădirii, şi putea fi auzită după-amiaza exersîndu-şi gamele. Pianul era ceva prea greu pentru ea, aşa că nu-şi însuşise decît nişte zdrăngănituri. Pentru doamna Negus, lecţiile de pian constituiau o ocupaţie nouă.

Pe vremea războiului, cînd venise pentru prima oară în bloc și se numea Mary Toms, locuise împreună cu doamna Lasser și doamna Dobree. În momentul în care Mary Toms s-a mutat la ele, Chester, bănuind că numitele doamne sînt femei de moravuri ușoare, își făcuse griji pentru ea, căci era foarte tînără și foarte drăguță. Dar temerile lui nu-și aveau rost ; viața imorală nu o deprimă deloc și nici nu o aruncă în mizerie. Fata săracă, sosită într-o haină de stofă, avea la sfîrșitul anului mai multe blănuri decît oricare alta și părea veselă ca o ciocîrlie. În următoarea iarnă începu să vină pe la ea domnul Negus. După cum presupunea Chester, nimerise acolo din întîmplare, însă acea primă vizită îi schimbă întreaga viață. Era un bărbat între două vîrste, dur la înfățișare, iar Chester îl ținea minte deoarece ori de cîte ori traversa holul în drumul său spre 1-A își vîra nasul în gulerul hainei și-și trăgea borul pălăriei pînă peste ochi.

Din momentul în care domnul Negus începu să o viziteze în mod regulat, Mary Toms îi îndepărtă pe toți ceilalți prieteni. Unul dintre ei, ofițer de marină francez, făcu ceva scandal, fiind nevoie de intervenția unui portar și a unui polițist pentru a putea fi dat afară. După această întîmplare, domnul Negus le arătă ușa doamnelor Lasser și Dobree. Nu a existat nici o acuzație la adresa domnișoarei Toms, iar aceasta s-a luptat din răsputeri să le găsească prietenelor ei un alt apartament în bloc. Dar domnul Negus s-a încăpățînat, astfel încît cele două femei mai în vîrstă și-au făcut bagajele și s-au mutat într-un apartament de pe strada 58, în cartierul de vest. După plecarea lor a apărut un decorator care a rearanjat locuința. În urma lui și-au făcut apariția pianul cu coadă, pudelii, anuarul clubului și scorțoasa servitoare irlandeză. În aceeași iarnă Mary Toms și domnul Negus se duseră la Miami, pentru a se căsători acolo, dar chiar și după căsătorie domnul Negus tot se mai furișa prin hol, de parcă ar fi acționat împotriva dreptei lui judecăți. Acum soții Negus urmau să-și mute calabalîcul la 9-E. Lui Chester nu-i păsa ce și cum fac, dar nici nu credea că mutarea avea să rămînă definitivă. Doamna Negus era pusă pe fapte mari. Peste un an sau doi, își zicea Chester, va ajunge într-unul dintre apartamentele speciale, înconjurate de verdeață, de pe terasa blocului. De acolo își va lua probabil zborul către una dintre arătoasele clădiri situate în partea de sus a lui Fifth Avenue.

În dimineața aceea cînd Chester apăsă pe butonul soneriei, îi deschise doamna Negus. Încă era frumoasă ca un tablou.

— Bună, Chet, îl întîmpină ea. Intră. Credeam că nu vrei să încep cu mutatul înainte de ora unsprezece.

— Știți, s-ar putea să mai întîrzie. Camionul celeilalte doamne nu a venit.

— Eu trebuie să-mi duc lucrurile astea sus, Chet.

— În ordine, dacă oamenii ei nu apar pînă la unsprezece, o să-i pun pe Max și pe Delaney să-i coboare lucrurile, răspunse Chester.

— Noroc, Chet, îl salută domnul Negus.

— Ce ai pe fundul pantalonilor, scumpule ? întrebă doamna Negus.

— N-am nimic pe pantaloni, protestă domnul Negus.

— Ba da, ai. E o pată pe pantalonii tăi.

— Uite ce, pantalonii ăștia abia s-au întors de la spălătorie !

— Mă rog, dar dacă ai mîncat dulceață la micul dejun puteai să te așezi pe ea. Vreau să zic că puteai să pui dulceață pe ei.

— N-am mîncat dulceață.

— Unt, atunci. Se vede de la o poștă.

— O să vă telefonez eu, interveni Chester.

— Îi scoți boarfele de acolo, Chet, și-ți dau zece dolari, spuse doamna Negus. Începînd cu miezul nopții, apartamentul ăla a devenit al meu. Vreau să-mi văd lucrurile în el.

După care se întoarse spre soțul ei și începu să-i frece pantalonii cu un șervețel. Chester își deschise singur ușa și ieși.

În biroul său de la subsol suna telefonul. Cînd Chester ridică receptorul, o femeie de serviciu îi spuse că o baie din 5-A provocase inundație. Cît rămase în birou, telefonul sună de mai multe ori, pentru a i se aduce la cunoștință, de către slujnice sau chiriași, cîteva defecțiuni tehnice pe care și le notă — o fereastră înțepenită, o ușă ce nu se deschidea, un robinet din care picura apa, un canal înfundat. Chester luă lada de scule și făcu singur reparațiile. Cei mai mulți locatari se arătară respectuoși și amabili, însă cucoana părăsită de la 7-F îl chemă în sufragerie și-l întrebă răstit :

— Ești paznicul ?

— Sînt intendentul, răspunse Chester. Mecanicul e ocupat.

— Perfect, zise ea. Vreau să stau de vorbă cu dumneata în legătură cu gangurile din spate. Nu cred că blocul ăsta e atît de curat pe cît ar trebui să fie. Slujnica are impresia că a văzut gîndaci negri în bucătărie. Noi n-am avut niciodată gîndaci.

— E un bloc curat, spuse Chester. Unul dintre cele mai curate din New York. Delaney spală scările de serviciu din două în două zile, iar de zugrăvit, le zugrăvim ori de cîte ori se ivește ocazia. Într-o zi, cînd nu aveți ceva mai bun de făcut, ați putea coborî pînă jos să-mi vedeți subsolul. Am aceeași grijă de subsol ca și de holul clădirii.

— Eu nu de subsol vorbesc, spuse femeia. Eu vorbesc de gangurile din spate.

Chester plecă spre biroul său mai înainte de a-și ieși din fire. Ferarri îi spuse că oamenii de la întreținere veniseră și că urcaseră pe acoperiș, împreună cu Stanley. Chester ar fi dorit ca oamenii să-i fi raportat lui ; întrucît el era intendentul și purta pe umeri întreaga răspundere a blocului, socotea că s-ar fi cuvenit ca tipii să-l consulte întîi și abia după aceea să se apuce de lucru pe domeniul lui. Urcă la F, pe lîngă apartamentul cu grădină și, folosindu-se de scara ce pornea din gangul din spate, se cățără pe acoperiș. Vîntul de miazănoapte șuiera printre antenele de televiziune. Pe acoperișuri și pe terase mai rămăsese puțină zăpadă. Mobila de prin verande era învelită în prelate, iar pe pereții uneia dintre

terase atîrna agățată și acoperită de gheață o pălărie mare de pai. Chester se apropie de rezervorul de apă și văzu, sus în vîrful scăriței de fier, doi inși în salopete lucrînd la flotor. Cu cîteva trepte mai jos, dîndu-le sculele, stătea Stanley. Chester urcă scărița de fier și le spuse ce trebuie să facă. Oamenii îi ascultară sfaturile plini de respect, dar, în timp ce el cobora scara, îl auzi pe unul din cei doi de la întreținere întrebîndu-l pe Stanley :

— Cine-i ăsta ? Paznicul ?

Jignit pentru a doua oară în ziua aceea, Chester se duse la marginea acoperișului și-și aruncă ochii peste oraș. În dreapta se vedea fluviul. Pe el cobora un vapor, un cargobot ce înainta despicînd valurile, cu luminile de punte și din hublouri aprinse, prin ceață. Era în drum spre mare, însă luminile și liniștea lui îi sugerau lui Chester căldura și calmul unei case de țară în mijlocul unei livezi. Cobora pe valuri asemenea unei case mișcătoare. În comparație cu propriul său domeniu, își zise Chester, un vapor nu înseamnă nimic. La picioarele lui se aflau mii de artere pulsînd sub presiunea aburului, sute de toalete, kilometri de țevi de scurgere și o listă de pasageri de peste o sută de persoane, fiecare dintre ele putînd fi confruntată în fiece clipă cu sinuciderea, furtul, incendiul ori mutilarea. Era o responsabilitate uriașă și Chester se gîndi cu milă la responsabilitățile relativ neînsemnate ale unui căpitan de vapor care își scoate cargobotul în larg.

Cînd se întoarse la subsol, doamna Negus îl întrebă la telefon dacă doamna Bestwick plecase. Îi răspunse că o va suna el ceva mai tîrziu și

agăță receptorul. S-ar fi zis că cei zece dolari ai doamnei Negus or să-l facă pe Chester să pună jeratic sub tălpile doamnei Bestwick, însă el nu vroia să contribuie cu nimic la necazurile acesteia și se gîndea cu regret ce chiriașă bună fusese. Ziua noroasă, gîndul la doamna Bestwick și la cei ce-l luaseră drept paznic îl convinseră pe Chester că are nevoie să-și mai ridice moralul astfel încît se hotărî să se ducă și să-și lustruiască pantofii.

În dimineața aceea însă atelierul de lustragerie era gol și tăcut, iar Bronco, lustragiul, se încovoie peste încălțămintea lui Chester cu o mutră de înmormîntare :

— Am șaizeci și doi de ani, Chester, zise Bronco, dar numai la porcării mi-e mintea. Oare pentru că stau tot timpul printre pantofi ? Crezi că are vreo legătură cu mirosul cremei de ghete ?

Întinse un strat de cremă peste pantofii lui Chester și începu să-i frece cu o perie aspră.

— Baba mea așa zice, continuă Bronco. Ea crede că are legătură cu statul meu printre pantofi. Singurul lucru la care mă gîndesc, spuse cu tristețe Bronco, e amorul. Amor și iar amor. Scîrboasă treabă ! Văd în ziar o poză cu doi tineri care stau la masă. Din cîte îmi dau seama, sînt oameni tineri și drăguți, cu sufletul curat, numai că eu mă gîndesc la altceva. Vine o doamnă și-mi cere să-i pun tocuri la pantofi. „Da, doamnă. Nu, doamnă. Mîine o să-i aveți gata, doamnă !", îi spun, dar ce-mi trece mie prin cap mi-ar fi rușine să-ți povestesc. Dar dacă-i din cauză că stau tot timpul printre pantofi, cum aș putea să mă înfrînez ? E singurul meu mijloc de a-mi cîștiga

pîinea. Pentru o slujbă ca a dumitale, trebuie să fii și tîmplar, și zugrav, și politician, și dădacă. Oho, ce slujbă, Chester ! Se înțepenește o fereastră. Se arde o siguranță. Ți se cere să te duci acolo și s-o repari. Ușa ți-o deschide ea, stăpîna casei. E singurică. E în cămașă de noapte. E...

Bronco se întrerupse brusc și se apucă să frece tare cu cîrpa de lustruit pantofii.

Cînd Chester reveni în clădire, camioneta doamnei Bestwick tot nu-și făcuse apariția, iar el se duse direct la 9-E și apăsă pe soneria de serviciu. Nici un răspuns. Nici un zgomot. Sună și iar sună, după care descuie ușa cu cheia personală, exact în momentul în care doamna Bestwick intra în bucătărie.

— N-am auzit soneria, se scuză ea. Sînt atît de iritată de întîrzierea asta, încît n-am auzit soneria. Eram în camera cealaltă.

Se așeză la masa din bucătărie. Arăta palidă și tulburată.

— Curaj, doamnă Bestwick, curaj ! O să vă placă la Pelham. Nu la Pelham vă mutați ? Pomi, păsări... Copiii or să se îngrașe. O să aveți o casă drăguță.

— E o casă mică, Chester.

— Acum o să mă duc să le spun cărătorilor să vă scoată boarfele... să vă scoată lucrurile și să le pună pe alee. Vor fi în siguranță ca și aici, iar dacă plouă, voi avea grijă ca totul să fie acoperit și ferit de umezeală. De ce să nu plecați la Pelham, doamnă Bestwick ? întrebă el. Voi avea eu grijă de toate. De ce nu luați un tren și nu vă duceți la Pelham ?

— Mă gîndesc să mai aștept, răspunse doamna Bestwick. Mulțumesc, Chester.

Undeva, sirena unei fabrici anunța ora douăsprezece. Chester coborî scările și inspectă holul. Pardoseala și carpetele erau curate, iar geamul afișierului strălucea. Rămase sub umbrarul de la intrare destul de mult timp ca să se convingă că stîlpii de alamă sînt lustruiți, că ștergătorul de picioare, din cauciuc, e spălat și că umbrarul său e un umbrar bun, care, spre deosebire de altele, rezistase furtunilor iernei. În timp ce stătea acolo, cineva îl salută politicos :

— Bună dimineața !

— Bună dimineața, doamnă Wardsworth, răspunse el.

Abia după aceea își dădu seama că-l salutase de fapt Katie Shay, bătrîna servitoare a doamnei Wardsworth. Greșeala era scuzabilă, deoarece Katie purta o pălărie și un pardesiu ce fuseseră cîndva ale doamnei, împrăștiind și un parfum din rămășițele unei sticle ce aparținuse aceleiași persoane. În lumina palidă, bătrîna părea fantoma stăpînei sale.

Pe urmă o camionetă, camioneta doamnei Bestwick, trase cu spatele la bordură. Acest lucru ridică moralul lui Chester, care se duse să-și ia prînzul cu apetitul sporit.

Doamna Coolidge nu se așeză la masă împreună cu soțul ei ; pentru că era îmbrăcată cu rochia mov, Chester ghici că pleacă la cinematograf.

— Astăzi, femeia aia de la 7-F m-a întrebat dacă eu sînt paznicul, se plînse Chester.

— N-are rost să pui la inimă, Chester, spuse doamna Coolidge. Cînd mă gîndesc la tot ce ai tu pe cap, Chester, la toate lucrurile pe care trebuie să le rezolvi, mi se pare că nu mai e nimeni care să aibă atîtea de făcut. Chiar așa, clădirea asta ar putea lua foc în miez de noapte și, în afară de tine și de Stanley, nu e unul care să știe unde-i furtunul. Ca să nu mai vorbesc de mașinăria ascensorului, de electricitate, de gaz, de calorifer. Cît țițel ziceai că a consumat cazanul ăla astă-iarnă ?

— Peste o sută de mii de galoane, răspunse Chester.

— Gîndește-te la asta, numai, spuse doamna Coolidge.

Cînd coborî din nou la parter, mutarea se desfășura în bune condiții. Cărătorii îi spuseră că doamna Bestwick se afla în continuare în apartament. Chester își aprinse un trabuc și se așeză la birou. Auzi pe cineva cîntînd *„Ai văzut vreodată un vis călător ?"* Cîntecul, însoțit de rîsete și bătăi din palme, venea din celălalt capăt al subsolului, iar Chester, ghidîndu-se după voce, o luă pe coridorul întunecos și ajunse la spălătorie. Era o încăpere luminată ca ziua, care mirosea a gaz de la uscătorie. Pe scîndurile de călcat rufe erau împrăștiate coji de banane și hîrtii în care fuseseră împachetate sandvișuri ; nici una dintre cele șase spălătorese nu lucra. Una dintre ele, îmbrăcată într-un neglijeu trimis de careva la spălat, valsa în mijlocul sălii, împreună cu o alta, înfășurată într-o față de masă. Celelalte băteau din palme și rîdeau. Chester tocmai se întreba dacă e cazul să intervină și să oprească dansul, cînd telefonul din birou sună iar. Era doamna Negus.

— Scoate-o pe tîrfa aia de acolo, Chester, zise ea. De la miezul nopții apartamentul e al meu. Am și plecat într-acolo.

Chester o rugă pe doamna Negus să-l aștepte în holul clădirii. Era îmbrăcată cu o haină de blană scurtă și purta ochelari negri. Urcă împreună cu ea la 9-E și apăsă pe butonul soneriei din față. Făcu prezentările între cele două femei, însă doamna Negus nu băgă de seamă acest lucru, fiind preocupată de o mobilă pe care cărătorii o transportau prin hol.

— O piesă frumoasă ! constată ea.

— Mulțumesc, spuse doamna Bestwick.

— N-ați vrea să mi-o vindeți ? întrebă doamna Negus.

— Regret, dar nu pot, răspunse doamna Bestwick. Îmi pare rău că vă las apartamentul într-o asemenea dezordine, continuă ea. N-am mai avut timp să chem pe cineva pentru curățenie.

— Oh, n-are nici o importanță, zise doamna Negus. Oricum am să-l zugrăvesc și să-l rearanjez complet. Voiam să-mi aduc doar lucrurile.

— De ce nu plecați la Pelham acum, doamnă Bestwick ? reveni Chester cu întrebarea. Camionul e aici, voi avea eu grijă să se încarce totul.

— O să plec într-o clipă, Chester.

— Frumoase pietre, constată doamna Negus cu ochii la inelele doamnei Bestwick.

— Mulțumesc, spuse doamna Bestwick.

— Haideți, coborîți cu mine, doamnă Bestwick, insistă Chester, și vă găsesc eu un taxi. O să am

grijă ca fiecare lucru să fie așezat cum trebuie în camion.

Doamna Bestwick își puse pălăria și haina.

— Cred că sînt cîteva lucruri pe care ar trebui să vi le spun în legătură cu apartamentul, se adresă ea doamnei Negus, dar acum nu sînt în stare să mi le amintesc. Mi-a părut bine de cunoștință. Sper să vă bucurați de apartament, cum ne-am bucurat și noi.

Chester deschise ușa, iar ea păși în hol înaintea lui.

— Un moment, Chester, zise ea. Așteaptă, te rog, un moment.

Pe Chester îl cuprinse teama că doamna Bestwick va începe să plîngă, însă ea își deschise geanta și se apucă să-i verifice atent conținutul.

Nefericirea ei din acea clipă, înțelegea Chester, era ceva mai mult decît nefericirea de a părăsi un loc știut pentru a se duce într-altul, necunoscut; era suferința de a părăsi locul în care glasul și privirea ei, îmbrăcămintea ei uzată și inelele cu diamant încă mai puteau impune o urmă de respect; era suferința de a se rupe de o pătură socială, pentru a intra într-alta; iar suferința aceasta era de două ori mai mare, pentru că marca o despărțire ce nu va fi niciodată totală. Undeva în Pelham avea să descopere vreun vecin care să fi fost și el la Farmingdale, sau cum i-o fi zicînd; avea să găsească cine știe ce prietenă cu diamante cît alunele și cu găuri în mănuși.

Jos, în holul blocului, doamna Bestwick își luă rămas bun de la liftier și de la portar. Chester o conduse afară, sperînd că ea o să-i spună la revedere acolo, sub umbrar — și era din nou pregătit să o laude ca locatară — însă ea îi întoarse spatele și, fără să scoată o vorbă, o luă repede spre colț. Indiferența ei îl surprinse și îl răni; se uită după ea plin de indignare, cînd, brusc, doamna Bestwick se răsuci în loc și veni înapoi.

— Dar am uitat să-mi iau rămas bun de la dumneata, Chester, nu-i așa? La revedere și-ți mulțumesc. Și spune-i și doamnei Coolidge la revedere din partea mea. Transmite-i cele mai bune salutări.

După care plecă.

— Parcă ar încerca să se mai lumineze, nu? întrebă Katie Shay, în timp ce, cîteva clipe mai tîrziu, ieșea pe ușă.

Avea un cornet de hîrtie plin cu grăunțe. Imediat ce Katie trecu strada, porumbeii aciuați pe podul Queensboro o recunoscură, însă ea nu-și ridică ochii să se uite cum își părăsesc adăpostul și cum — o sută de porumbei — se lasă ușor, în rotogoale, ca purtați de vînt. Auzea fîlfîitul aripilor pe deasupra capului și le vedea umbra întunecînd bălțoacele de pe stradă și totuși lăsa impresia că nu-și dă seama de prezența păsărilor. Pășea ferm și liniștit, asemenea unei dădace înconjurate de copii îndărătnici, iar cînd porumbeii atinseră trotuarul, îngrămădindu-se la picioarele ei, îi lăsă să aștepte. Apoi începu să arunce boabele galbene, mai întîi celor bătrîni și bolnavi, de pe marginea stolului, și abia după aceea celorlalți.

Un muncitor care coborîse dintr-un autobuz la colțul străzii observă mulțimea păsărilor și pe bătrînă. Își deschise sufertașul și răsturnă pe tro-

tuar resturi de mîncare. Într-o clipă Katie se află lîngă el.

— Nu e cazul să-i hrănești, spuse ea, tăios. N-aș vrea să-i hrănești dumneata. Înțelegi ? Locuiesc în casa aia de colo și pot să-i supraveghez singură și le port eu de grijă să aibă tot ce le trebuie. De două ori pe zi le dau grăunțe proaspete. Iarna, porumb. Mă costă nouă dolari pe lună. Am grijă să nu le lipsească nimic și nu-mi place să-i hrănească străinii.

În timp ce vorbea, împinse cu piciorul rămășițele de mîncare ale necunoscutului, aruncîndu-le la canal.

— Le schimb apa de două ori pe zi, iar iarna am întotdeauna grijă să le sparg gheața. Dar nu mi-ar conveni să-i hrănească străinii. Sînt sigură că înțelegi.

Întoarse spatele muncitorului și împrăștie ultimele boabe din cornet. E ciudată, își zise Chester. Dar cine se purta mai ciudat ? Ea, că hrănea păsările, sau el, că o pîndea ?

Ceea ce spusese Katie în legătură cu cerul se dovedea adevărat. Norii se risipeau, iar Chester își dădu seama că se luminează. Zilele se lungeau. Soarele parcă întîrziase pe boltă. Ieși de sub umbrar, ca să vadă mai bine. Cu mîinile la spate, își plimbă ochii dintr-o parte într-alta a înaltului. În copilărie, fusese învățat să se gîndească la nori ca la o perdea care ar ascunde cetatea lui Dumnezeu, iar acum norii groși încă mai trezeau în el curiozitatea unui copil care își închipuie că se uită prin ei la locul în care trăiesc sfinții și profeții. Ceea ce păstra în memorie din copilăria sa evlavioasă însemna însă mai mult decît deprinderea de a gîndi în schemele liturghiei. Ziua încetase să mai aibă vreun înțeles, iar cerul promitea o explicație prozaică.

Pentru ce încetase să mai aibă vreun înțeles ? Pentru că nu aducea nici o răsplată. De ce Bronco și familia Bestwick și soții Negus și văduva de paie de la 7-F și Katie Shay și străinul nu ajungeau la nimic ? Pentru că alde Bestwick și Negus, pentru că Chester și Bronco se dovediseră incapabili să se ajute unii pe alții ? Pentru că bătrîna slujnică nu-l lăsase pe străin să hrănească și el păsările ? Oare asta să fie ? se întrebă Chester, privind la văzduhul albastru, de parcă ar fi așteptat ca răspunsul să se ivească scris din aburii de deasupra lui. Însă singurul lucru pe care i-l spunea cerul era că e o zi lungă de sfîrșit de iarnă, că s-a făcut tîrziu și că se făcuse timpul să intre în bloc.

COPIII

DOMNUL HATHERLY avea o sumedenie de gusturi demodate. Purta cizme galbene, lua masa la restaurantul Lückow ca să asculte muzică și dormea îmbrăcat în cămașă de noapte de lînă. Dorința sa fierbinte de a stabili și în afaceri o relație patriarhală, ca de la tată la fiu, cu un tînăr care să-i devină urmaș în înțelesul deplin al cuvîntului, făcea parte din aceleași gusturi demodate. Domnul Hatherly și-l alese ca moștenitor pe Victor Mackenzie, un imigrant tînăr, care traversase oceanul — pe timp de iarnă, cred — venind din Anglia sau Scoția, pe la șaisprezece ori șaptesprezece ani. Traversarea pe timpul iernii este o presupunere. Se prea poate ca el să-și fi plătit călătoria muncind pe vapor sau să fi împrumutat banii de drum sau să fi avut ceva rude în această țară care să-l ajute, dar întreaga poveste rămase o taină ; viața lui începu să fie cunoscută din clipa în care se angajă să lucreze pentru domnul Hatherly. Ca imigrant, e posibil ca Victor să-și fi format o imagine desuetă despre omul de afaceri american, iar la domnul Hatherly chiar întîlneai din cînd în cînd cîte o notă de desuetudine. Începuturile acestuia erau obscure, dar, cum toată lumea știe, ajunsese destul de bogat

pentru a deveni, dacă și-ar fi dorit-o, ambasador. În relațiile de afaceri era cunoscut drept un negociator brutal și lipsit de scrupule. Scăpa vînturi fără să se sfiască și se topea de plăcere cînd ruina un rival. Era foarte scund — aproape pitic. Avea picioarele ca fusele, iar burta imensă îi deformase șira spinării. Își împodobea țeasta pleșuvă cu cîteva fire de păr cărunt, adunate cu pieptenele din părți, și purta agățat de lanțul ceasornicului un breloc de smarald. Victor era un bărbat înalt, dăruit cu acel soi de frumusețe care, mai curînd sau mai tîrziu, te dezamăgește. La prima vedere bărbia puternică și toate celelalte trăsături bine proporționate te-ar fi putut face să crezi că ai în față un caracter excepțional, pentru ca pînă la urmă să-ți dai seama că nu e decît un ins plăcut, ambițios și puțin naiv. Ani în șir tînărul imigrant a pășit cu toată încrederea alături de bădăran, de parcă o asemenea însoțire ar fi fost cel mai firesc lucru din lume.

Bineînțeles, ca să se ajungă aici, a fost nevoie de timp ; a fost nevoie de ani și ani. Victor începu ca băiat de serviciu, cu ciorapii găuriți. Asemenea imigranților din vechea generație, actul expatrierii declanșă în el mari resurse de energie și naivitate. Cît era ziulica de lungă muncea plin de voioșie. Plin de voioșie rămînea și peste noapte, pentru a decora vitrinele din sala de așteptare. Parcă nu ar fi avut casă. Domnului Hatherly, zelul acesta îi aducea aminte cu încîntare de ucenicia propriei sale tinereți. Căci în cadrul afacerilor erau destul de puține lucrurile care să-i amintească de trecut. Un an sau doi, el îl ținu pe Victor la locul lui, vorbindu-i, atunci cînd nu-l

ignora total, cu asprime. Apoi, în felul său urîcios și despotic, începu să-l inițieze în rol de moștenitor. Victor fu trimis într-o călătorie de șase luni. După aceasta lucră în întreprinderile din Rhode Island. Își petrecu un sezon plin în departamentul reclamelor, și un altul în sectorul vînzărilor. Dacă poziția sa în profesie era greu de evaluat, creșterea în stima domnului Hatherly se dovedea remarcabilă. Din cauza impresiei stranii pe care o făcea asupra celorlalți, domnul Hatherly prefera să nu meargă nicăieri singur. După cîțiva ani de muncă împreună, Victor primi dispoziție ca în fiecare dimineață, la ora opt, să se prezinte în cartierul select de pe Fifth Avenue, la apartamentul bătrînului, și să-l conducă la slujbă. În timpul acestei plimbări, abia de schimbau cîteva cuvinte ; e drept însă că nici Hatherly nu suferea de locvacitate. La sfîrșitul zilei de lucru, Victor îl urca într-un taxi, sau din nou îl însoțea pe jos pînă acasă. Cînd bătrînul pleca la Bar Harbor fără să-și ia ochelarii, cel care se scula la miezul nopții ca să i-i expedieze cu primul avion de dimineață era Victor. Cînd bătrînul voia să trimită un dar de nuntă, Victor i-l cumpăra. Cînd bătrînul suferea de ceva, cel ce-l punea să-și ia doctoria tot Victor era. În bîrfelile dintre angajați, poziția lui Victor deveni în chip firesc ținta multor glume și critici sau, pur și simplu, a invidiei. Criticile erau în bună măsură nedrepte, Victor nefiind decît un tînăr ambițios, al cărui spirit întreprinzător se manifesta prin îndoparea domnului Hatherly cu hapuri. Posibilitatea de a acționa cu toată promptitudinea de care era în stare îi dădea sentimentul, absolut încîntător, al

propriei identități. În momentul în care consideră că are motive să se plîngă, nu ezită să o și facă. După opt ani de muncă sub papucul domnului Hatherly, se duse la bătrîn și-i spuse că, după părerea lui, nu are un salariu corespunzător. Bătrînul se lansă într-un meșteșugit amestec de ofensă, uimire și tandrețe. Îl luă pe Victor la propriul său croitor și-i dădu voie să-și comande patru costume. Cîteva luni mai tîrziu Victor se plînse din nou — de această dată în legătură cu situația sa ambiguă în cadrul firmei. Bătrînul răspunse că se vede silit să-i reproșeze lipsa de responsabilitate. Peste o săptămînă-două, Victor era programat să prezinte o expunere în fața consiliului directorial. Așa ceva era mai mult decît sperase tînărul, care se declară mulțumit. Chiar recunoscător. Aceasta era America ! Munci la expunere din greu. I-o citi bătrînului cu glas tare, iar acesta îl învăță cînd să ridice vocea și cînd s-o coboare, pe cine să privească în ochi și pe cine să evite, cînd să bată cu pumnul în masă și cînd să-și toarne apă în pahar. Discutară și ce haine să poarte. Cu cinci minute înainte de începerea consiliului de conducere, domnul Hatherly îi smulse hîrtiile, îi trînti ușa-n nas și prezentă singur expunerea.

La sfîrșitul acelei penibile zile, îl chemă pe Victor în biroul său. Cum trecuse de ora șase, secretarele își încuiaseră ceștile de ceai și plecaseră acasă.

— Îmi pare rău de expunere, mormăi bătrînul cu glas abătut.

Victor văzu atunci că domnul Hatherly plînsese. Bătrînul se lăsă să lunece de pe scaunul

înalt de care se slujea pentru a-și ascunde statura și începu să se plimbe prin biroul spațios. Acest lucru constituia, prin el însuși, o demonstrație de intimitate și încredere.

— Dar nu despre asta vreau să vorbim, urmă el. Vreau să vorbim despre familia mea. Oh, nu există nenorocire mai mare într-o familie decît dușmănia. Nevastă-mea, spuse el cu dezgust, e o proastă. Momentele de bucurie pe care le-am avut din partea copiilor le pot număra pe degetele de la o singură mînă. Poate că-i greșeala mea, declară el cu vizibilă ipocrizie. Ceea ce-ți cer ție acum e să mă ajuți în legătură cu băiatul meu, cu Junior. L-am crescut pe Junior în respectul banului. Pînă să împlinească șaisprezece ani, l-am pus să-și cîștige fiecare cent pe care l-a avut, așa că nu-i vina mea dacă se poartă prostește cu banii. Dar uite că se poartă. Nu am timp să-mi mai bat capul și cu cecurile lui false. Sînt un om ocupat. O știi bine. Ceea ce vreau de la tine e să-i servești lui Junior drept consilier de afaceri. Vreau să-i achiți chiria, să-i plătești întreținerea, să-i plătești servitoarea, să-i achiți cheltuielile casnice și, o dată pe săptămînă, să-i dai o anumită sumă de buzunar.

Victor părea să se bucure, cel puțin în acea clipă, de aerul proaspăt al unui considerabil scepticism. După-amiază fusese privat, prin înșelăciune, de o responsabilitate vitală, pentru ca acum să i se arunce în spate o alta, stupidă. Lacrimile puteau fi prefăcute. Faptul că rugămintea aceasta i se făcea într-o clădire goală și nefiresc de liniștită și la o oră cînd lumina scăzută de afară

ar fi putut să-i slăbească voința și să-i influențeze hotărîrea nu era decît o șmecherie a bătrînului. Dar, chiar și prin prisma scepticismului, autoritatea pe care o exercita domnul Hatherly asupra tînărului era totală. Victor putea spune oricînd: „M-a trimis domnul Hatherly să vă spun“, „Vin din partea domnului Hatherly“, „Domnul Hatherly...“. Fără această împerechere de cuvinte, glasul său suna neputincios. Confortabila și plăcuta cămașă de mînecile căreia trăgea acum indecis i-o dăduse domnul Hatherly. Domnul Hatherly îl băgase în Regimentul 7. Domnul Hatherly era singura sa legitimație în lumea afacerilor, iar o îndepărtare de această sursă a puterii îi putea fi fatală. Așadar, nu răspunse.

— Îmi pare rău de expunere, repetă bătrînul. O să am grijă să prezinți una la anul. Promit.

Săltă din umeri, pentru a arăta că a terminat cu acest subiect și că trece la altul:

— Mîine la două, se înviora el, ne întîlnim la Meropolitan Club. La prînz o să cumpăr firma lui Worden. N-o să dureze mult. Sper să-și aducă avocatul cu el. În cursul dimineții sună-l pe avocatul lui și vezi să aibă actele în regulă. Freacă-i ridichea în numele meu. Știi cum trebuie procedat. O să-mi fii de mare folos luîndu-l sub aripa ta pe Junior. Și ai grijă de tine, Victor. Ești tot ce am.

A doua zi după prînz, avocatul bătrînului se întîlni cu ei la Metropolitan Club, pentru a-i însoți într-un apartament în care aștepta Junior. Acesta, un bărbat voinic, cu zece ani buni mai mare ca Victor, părea resemnat că nu va mai dispune de propriul său venit. Adresîndu-i-se

domnului Hatherly cu apelativul „papà", îi întinse acestuia un teanc de note de plată neachitate. Împreună cu Victor și cu avocatul, domnul Hatherly calculă veniturile și datoriile lui Junior, puse la socoteală cheltuielile de întreținere și stabili o sumă rezonabilă pentru nevoile gospodăriei, hotărînd totodată și banii de buzunar pe care feciorul avea să-i primească în fiecare luni dimineață, la biroul lui Victor. Într-o jumătate de oră, Junior era aranjat.

În fiecare luni dimineață, Junior venea să-și încaseze alocația fixată și să-i prezinte lui Victor lista cheltuielilor casei. Cîteodată mai zăbovea în birou vorbind despre tatăl său — stingherit totuși, ca și cînd s-ar fi temut să nu fie auzit de acesta... Fiecare amănunt din viața domnului Hatherly — faptul că din cînd în cînd era bărbierit de trei ori pe zi și că avea cincizeci de perechi de pantofi — îl interesa pe Victor. Cel care reteză aceste convorbiri fu bătrînul :

— Spune-i să vină, să-și ia banii și să plece, zise el. Asta e un birou comercial. Un lucru pe care el nu l-a priceput niciodată.

Între timp Victor o cunoscuse pe Theresa și se gîndea la însurătoare. Numele ei întreg era Theresa Mercereau ; se născuse în Statele Unite, dar din părinți francezi. Cum aceștia muriseră pe cînd era mică, tutorele ei o băgase tot prin internatele unor școli de mîna a șaptea. Se știe cum arată școlile acestea. În preajma vacanței de Crăciun, directorul își dă demisia. E înlocuit cu profesorul de gimnastică. În februarie se strică instalația de încălzire centrală, iar conductele de apă îngheață. Pînă la această dată, cei mai mulți părinți preocupați de soarta copiilor lor i-au și transferat la alte școli, pentru ca în primăvară să nu mai rămînă decît douăsprezece, treisprezece interne. Acestea rătăcesc între zidurile școlii, singure sau cîte două, omorîndu-și timpul în așteptarea mesei. Sînt luni de cînd și-au dat seama că anacronica instituție e pe moarte, însă în lungile, palidele zile ale începutului de primăvară, faptul capătă o nouă semnificație, devine și mai chinuitor. Din cancelaria directorului răzbate zgomotul unei certe : profesorul de latină amenință că va da în judecată școala pentru neplata salariilor. Mirosul venit prin ferestrele bucătăriei arată că, din nou, vor mînca varză. Cîteva narcise galbene au dat în floare, iar lumina lîncedă și ferigile proaspăt răsărite le îndeamnă pe fete să privească spre viitor, spre viitor, numai că, adînc, în fundul sufletului lor, există bănuiala că narcisele și prigoriile și luceafărul de seară nu fac decît să ascundă, și încă într-un mod nereușit, urîtul acelor clipe, urîtul pur. Apoi, pe drumul de acces, își face zgomotos apariția o mașină : „Sînt doamna Hubert Jones", exclamă o femeie, „și am venit să-mi iau fata...". Theresa rămînea întotdeauna printre ultimele care să fie salvate, iar ceasurile acestea păreau să-și fi pus o anumită pecete asupra ei. O tristețe de un timbru aparte, o delicatețe ce nu o părăsea niciodată, aerul blînd al omului nedreptățit cîndva — acestea erau lucrurile pe care le remarcai la persoana ei.

În iarna aceea Victor îl însoți pe domnul Hatherly în Florida, pentru a-i instala umbrela pe plajă și pentru a juca rummy cu el. În timp ce se afla acolo, îi spuse că vrea să se căsătorească.

Bătrînul protestă vehement. Victor se menţinu pe poziţie. Într-o seară, după întoarcerea la New York, bătrînul îl invită pe Victor la el acasă, împreună cu Theresa. O primi pe tînără cu multă cordialitate şi o prezentă doamnei Hatherly, o femeie speriată şi ofilită care îşi ţinea mîinile la gură. Bătrînul începu să se învîrtă ca un leu în cuşcă. Apoi dispăru.

— E bine, şopti doamna Hatherly. O să-ţi facă un cadou.

Domnul Hatherly reveni peste cîteva clipe şi agăţă de gîtul frumos al Theresei un şirag de ametiste. Odată acceptată fata, ai fi zis că e fericit de căsătorie. Făcu bineînţeles toate pregătirile de nuntă, le spuse unde să-şi petreacă luna de miere, iar într-o bună zi, în răgazul dintre un prînz de afaceri şi un avion spre California, le închirie şi le mobilă un apartament. Ca şi bărbatul ei, Theresa părea să se împace cu acest amestec în viaţa lor. Cînd i se născu primul copil, o fetiţă, îi dădu numele de Violet — a fost ideea ei proprie — după răposata mamă a domnului Hatherly.

În acei ani, ori de cîte ori soţii Mackenzie dădeau o petrecere, o făceau îndeobşte numai pentru că aşa le ceruse domnul Hatherly. La sfîrşitul zilei, acesta îl chema pe Victor în birou, îi spunea să fixeze o dată şi să invite oaspeţi. Comanda băutura şi mîncarea şi revizuia lista invitaţilor, urmărind succesul social şi în afaceri al familiei Mackenzie. Refuza cu grosolănie invitaţia de a participa la petrecere, dar apărea înaintea oricărui alt musafir, cărînd după sine un buchet de flori aproape la fel de înalte ca el. Avea grijă

ca Theresa să pună florile în vaza potrivită, după care se ducea în camera copiilor şi o lăsa pe Violet să-i asculte tic-tacul ceasornicului. Umbla prin apartament, mutînd ici o lampă, colo o scrumieră, aranjînd faldurii cîte unei perdele. Oaspeţii familiei Mackenzie începeau să sosească, însă domnul Hatherly nu dădea nici un semn de plecare. Era un bătrîn distins şi tuturor le plăcea să stea de vorbă cu el. Se învîrtea prin cameră, avînd grijă ca paharele să fie pline, iar dacă Victor spunea vreo anecdotă, întîmplător domnul Hatherly fusese cel care-l învăţase cum s-o spună. Cînd se servea masa, bătrînul devenea neliniştit în legătură cu mîncarea şi cu felul în care se prezenta slujnica.

Pleca întotdeauna ultimul. După ce oaspeţii ceilalţi le urau noapte bună, se aşeza comod şi toţi trei beau cîte un pahar de lapte şi stăteau de vorbă despre felul cum decursese seara. Atunci bătrînul părea fericit, manifestînd un soi de veselie zgomotoasă de care duşmanii nu l-ar fi crezut în stare. Rîdea pînă ce lacrimile i se rostogoleau pe obraji. Cîteodată îşi scotea cizmele. Mica încăpere părea a fi singurul loc unde se simţea mulţumit, deşi în mintea domnului Hatherly trebuie să fi existat în permanenţă ideea că, în fond, tinerii aceştia nu reprezintă nimic în faţa lui şi că, dacă cei de-un sînge şi de-o carne cu el nu l-ar fi decepţionat amarnic, nici el nu s-ar fi aflat într-o situaţie atît de artificială. În sfîrşit se ridica să plece. Theresa îi îndrepta nodul cravatei, îi scutura firimiturile de pe vestă şi se apleca să fie sărutată. Victor îl ajuta

să-și îmbrace blana. Toți trei trăiau intens tandrețea specifică despărțirilor de familie.

— Aveți grijă de voi, murmura bătrînul. Voi sînteți tot ce mi-a mai rămas.

Într-o noapte, după o serată în casa soților Mackenzie, domnul Hatherly muri în somn. Înmormîntarea avu loc la Worcester, unde se născuse. Familia părea înclinată să-i ascundă lui Victor orice detaliu privind funeraliile, însă el află ceea ce era destul de ușor de aflat și, împreună cu Theresa, se duse la biserică și la cimitir. Bătrîna doamnă Hatherly și nefericiții ei copii se strînseră pe marginea gropii. Sentimentele cu care asistau la înmormîntare trebuie să fi fost atît de contradictorii, încît, dincolo de confuzia emoțională, ar fi imposibil de desprins vreun lucru care să poată fi definit. „Adio, adio !" — striga, nu prea convinsă, doamna Hatherly, aplecîndu-se deasupra țărînii și ducîndu-și mîinile la gură — obicei de care niciodată nu fusese capabilă să se dezbare, în ciuda faptului că, tocmai pentru acest obicei, răposatul o amenințase adesea cu bătaia. Dacă gustul complet al durerii e un privilegiu, acesta era în momentul de față privilegiul soților Mackenzie. Erau distruși. Cînd îi muriseră părinții, Theresa era prea mică pentru a mai păstra, ca persoană adultă, amintirea durerii pe care o simțise la pierderea lor ; și cum părinții lui Victor — oricine ar fi fost ei — muriseră cu cîțiva ani în urmă, în Anglia sau în Scoția, acum, la mormîntul lui Hatherly, s-ar fi zis că suferința celor doi e nesfîrșit mai adîncă și că atît Theresa, cît și Victor, nu îngroapă numai oasele acestui singur bătrîn. Adevărații copii le sfîșiau inima.

Soții Mackenzie rămaseră indiferenți la faptul că nu erau trecuți în testamentul domnului Hatherly. Cam la o săptămînă după înmormîntare, membrii consiliului de conducere îl aleseră pe Junior în funcția de președinte al firmei ; una dintre primele acțiuni ale acestuia a fost concedierea lui Victor. Ani în șir fusese comparat cu imigrantul acesta harnic, așa încît resentimentul său era adînc și de înțeles. Victor își găsi altă slujbă, însă pe plan profesional relația strînsă cu domnul Hatherly se întoarse împotriva lui. Bătrînul avea o sumedenie de dușmani și Victor îi moșteni pe toți. După șase sau opt luni, își pierdu noua slujbă. Găsi o alta, pe care o consideră temporară — un aranjament ce avea să-i permită achitarea notelor lunare, în timp ce el o să umble după ceva mai bun. Nu se ivi nimic mai bun. Renunțînd la apartamentul închiriat pentru ei de domnul Hatherly, Victor și Theresa își vîndură mobila și se mutară din loc în loc, dar despre toate acestea — camerele urîte în care au locuit, șirul de slujbe schimbate de Victor — nu merită să se vorbească. Pentru a spune lucrurilor pe nume, familia Mackenzie a cunoscut vremuri grele ; familia Mackenzie s-a dat la fund.

Scena se petrece într-o suburbie a orașului Pittsburgh, la o sindrofie organizată pentru strîngerea unor fonduri în folosul Cercetașelor din America. Serata, la care ținuta de gală este obligatorie, are loc într-o casă imensă — Salisbury Hall — aleasă de comitetul organizatoric în speranța că vana curiozitate stîrnită de acest edificiu va determina o mulțime de oameni să dea două-

zeci și cinci de dolari pe bilet. Doamna Brownlee, gazda oficială, este văduva unuia dintre primii magnați ai oțelului. Casa ei se înșiră pe o jumătate de milă de-a lungul unuia dintre dealurile printre care curge rîul Alleghani. Salisbury Hall este un castel sau, mai degrabă, o colecție de fragmente ale unor castele și case. Are turn, creneluri și închisoare subterană, iar poarta din spate este o copie după poarta de la Château Gaillard. Lespezile de piatră și grinzile de lemn din sala de ospețe și din sala armelor erau aduse de peste mări și țări. Ca majoritatea caselor de acest gen, Salisbury Hall prezintă probleme de întreținere insurmontabile. Atingi o cămașă de zale din sala armelor și te trezești cu mîna neagră de rugină. Reproducerea unei fresce de Mantegna, din sala de bal, e îngrozitor de pătată din cauza igrasiei. Însă petrecerea se bucură de succes. O sută de perechi dansează. Orchestra cîntă o rumba. Soții Mackenzie se află aici.

Theresa dansează. Părul ei e tot blond — la vîrsta aceasta ar putea fi și vopsit — iar brațele și umerii încă își mai păstrează frumusețea. Aerul de melancolie și delicatețe e și acum prezent. Victor nu se află pe ringul de dans. E în sera de portocali, unde se vînd răcoritoare. Cumpără patru pahare, ocolește pe marginea aglomeratului ring de dans și o ia prin sala armelor, unde un necunoscut îl oprește să-l întrebe ceva.

— A, da, răspunde curtenitor Victor. Întîmplător știu despre ce-i vorba. Este o cămașă de zale făcută pentru încoronarea lui Philip al doilea. Domnul Brownlee a pus să-i fie reprodusă...

Își continuă drumul, parcurgînd un alt sfert de milă de săli și cabinete, prin sala de ospețe, pînă la un mic separeu în care se găsește doamna Brownlee, înconjurată de cîteva prietene.

— Uite-l pe Vic cu băuturile noastre! exclamă ea.

Doamna Brownlee e o cucoană bătrînă, despuiată și sulemenită, cu părul vopsit într-o uluitoare nuanță de trandafiriu. Degetele și brațele îi sînt pline de inele și brățări. Colierul ei de diamante e faimos. Într-adevăr, mai toate bijuteriile ei sînt faimoase — foarte multe au nume. Ele sînt smaraldele Taphir, rubinele Bertolotti, perlele Demidov, iar posesoarea lor, intuind că în prețul biletului de intrare ar fi inclus și privitul acestei colecții, și le-a pus cu generozitate, spre folosul Cercetășiei feminine.

— Toată lumea se simte bine, nu-i așa, Vic? se interesează ea. Trebuie să se simtă bine! Casa mea e cunoscută atît pentru atmosfera de ospitalitate, cît și pentru bogăția tezaurelor ei artistice. Stai jos, Vic, stai jos. Odihnește-te puțin. Nu știu ce m-aș face fără tine și fără Theresa.

Însă Victor nu are timp să stea. Trebuie să se îngrijească de tombolă. O ia din nou prin sala de ospețe, traversează salonul venețian și sala armelor, pînă ajunge în salonul de dans. Se urcă pe un scaun. Muzica devine impetuoasă.

— Doamnelor și domnilor! strigă el în megafon. Doamnelor și domnilor, pot să vă rețin atenția cîteva minute?...

Arată mulțimii și pune la tombolă o ladă de scotch, o ladă de bourbon, un mixer și o mașină de tuns iarba. Cînd totul e gata și reîncepe dan-

sul, iese pe terasă să ia o gură de aer. Îl urmărim și noi acolo, pentru a schimba o vorbă cu el.

— Victor ?

— O, ce plăcere să te întîlnesc iar ! exclamă el. Ce naiba faci la Pittsburgh ?

Șuvițele argintii i-au adus așa-zisa distincție a părului cărunt. Probabil să-și fi lucrat și dinții, pentru că zîmbetul său e mai alb și mai strălucitor ca oricînd. Conversația e aceea a unor cunoștințe care nu s-au mai văzut de zece, cincisprezece ani — ce repede a trecut timpul ! — despre una, alta, apoi despre Theresa, despre Violet. Cînd se pomenește numele lui Violet, capătă un aer foarte trist. Fixează megafonul pe piatra terasei și se sprijină de marginea metalică a pîlniei. Lasă capul în jos.

— Știi, Violet are acum șaisprezece ani, zice el. Am mari necazuri cu ea. Cu șase săptămîni în urmă a fost exmatriculată. Am înscris-o la altă școală, în Connecticut. Am avut mult de furcă.

Smîrcîie din nas.

— De cît timp ești în Pittsburgh, Victor ?

— De opt ani.

Rotește megafonul în aer și se uită prin el la o stea.

— Nouă, de fapt, se corectează el.

— Cu ce te ocupi, Victor ?

— În momentul de față îmi caut altă slujbă.

— Unde locuiești, Victor ?

— Aici.

— În Pittsburgh, știu. Dar unde anume ?

— Aici, repetă el rîzînd. Aici locuim. La Salisbury Hall. Uite-l pe președintele comitetului

balului. Scuză-mă, te rog, dar trebuie să-i explic ce e cu tombola. Mi-a părut bine să te revăd.

Cînd soții Mackenzie au nimerit pentru prima oară la Salisbury Hall, orice ins — adică orice ins care nu se apuca să mănînce mazărea cu cuțitul — ar fi putut fi invitat acolo. De abia sosiseră la Pittsburgh și locuiau la hotel. Vizita avu loc la un sfîrșit de săptămînă, și fuseseră duși de niște prieteni. La petrecerea la care luau parte vreo paisprezece, cincisprezece invitați, era prezent și Prescott Brownlee, fiul cel mai mare al bătrînei. Înainte de masă se iscă un incident. Prescott se îmbătase într-un bar din apropierea proprietății, iar barmanul o sună pe doamna Brownlee și-i spuse să-l scoată de acolo, mai înainte de a fi chemată poliția. Bătrîna era obișnuită cu necazurile de genul acesta. Copiii ei intrau mai tot timpul în asemenea încurcături, numai că în după-amiaza aceea nu știa cui să-i ceară ajutor. Nils, servitorul, îl ura pe Prescott. Grădinarul plecase acasă, Ernest, majordomul, era prea bătrîn. Atunci îi veni în minte figura lui Victor, deși abia de i-o văzuse în hol, în momentul prezentărilor. Dădu de el în sala de ospețe și-l chemă de o parte. Victor crezu că va fi rugat să amestece cocteilurile. Cînd ea formulă cererea, se arătă bucuros să o ajute. Urcă la volan și ajunse la bar, unde îl găsi pe Prescott stînd la o masă. Cineva îl pocnise rău de tot peste nas, avea hainele murdărite de sînge, dar mai era pus pe scandal și, cînd Victor îi spuse să vină acasă, sări în picioare clătinîndu-se. Victor îl doborî cu un pumn la pămînt, ceea ce îl potoli pe Prescott ;

începu să plîngă, după care, împleticindu-se, se îndreptă ascultător spre mașină. Victor se întoarse la Salisbury Hall pe o alee de serviciu. Sprijinindu-l pe Prescott, care nu putea să meargă, îl duse pînă la o ușă laterală ce dădea în sala armelor. Nu-i văzu nimeni. Aerul din încăperea neîncălzită era aspru, tăios. Victor îl împinse pe bețiv, care nu mai contenea cu suspinele, pe sub zdrențele flamurilor și drapelelor de luptă regale ce atîrnau de pe grinzile sălii, trecu pe lîngă statuia unui bărbat călare, prilej de expunere a unei armuri ecvestre, urcă pe niște scări de marmură și-l băgă în pat. Își scutură praful de pe propriile lui haine de seară, coborî în sala de ospețe și pregăti cocteilurile.

Nu pomeni nimănui despre acest incident — nici măcar Theresei — însă duminică după-amiază doamna Brownlee îl luă din nou deoparte și îi mulțumi :

— Ah, domnule Mackenzie, să-ți dea Dumnezeu sănătate ! Ești bun și milos. Ieri, cînd mi-a telefonat omul acela, nu știam la cine să apelez.

Auziră pe cineva apropiindu-se prin sala de ospețe. Era Prescott. Se bărbierise, își pansase rănile și-și spălase părul, dar era din nou beat.

— Plec la New York, mormăi el către maică-sa. Mă duce la avion Ernest. *Salut* !

Se răsuci în loc și, luînd-o înapoi prin bibliotecă, intră în salonul venețian și dispăru din vedere. În timp ce se uita la el cum pleacă, maică-sa strîngea din dinți. Apoi, doamna Brownlee îl apucă pe Victor de mînă și zise :

— Vreau să veniți, dumneata și frumoasa dumitale soție, și să stați la Salisbury Hall. Știu că

locuiți la hotel. Casa mea a fost întotdeauna cunoscută pentru ospitalitate, ca și pentru bogăția tezaurelor ei artistice. Îmi veți face o favoare. Așa trebuie s-o luați.

Soții Mackenzie refuzară cu eleganță oferta, iar seara se întoarseră la Pittsburgh. Peste cîteva zile, aflînd că Theresa e bolnavă la pat, bătrîna doamnă îi trimise flori și un bilet prin care își reînnoia invitația. Cei doi Mackenzie discutară oferta toată noaptea.

— Dacă e să ne gîndim cît de cît la ofertă, zise Victor, trebuie să ne gîndim la ea ca la un aranjament de afaceri. Trebuie să o considerăm o soluție practică la o problemă practică.

Theresa fusese întotdeauna bolnăvicioasă, iar viața la țară i-ar fi făcut bine. Acesta a fost primul lucru la care s-au gîndit. Victor avea o slujbă în oraș, însă, existînd gară chiar lîngă Salisbury Hall, putea face naveta. Discutară din nou cu doamna Brownlee și o convinseră să primească de la ei suma pe care soții Mackenzie oricum ar fi cheltuit-o pe chirie și mîncare, în așa fel încît aranjamentul să rămînă neutru. După care se mutară într-un șir de încăperi, cu intrare din una într-alta, deasupra sălii de ospețe.

Lucrurile ieșiră cum nu se poate mai bine. Camerele erau spațioase și liniștite, iar relațiile cu doamna Brownlee, plăcute. Orice sentiment de îndatorare pe care l-ar fi putut încerca față de gazda lor se risipea la gîndul că-i sînt de folos într-o sută de feluri. Doamna Brownlee avea nevoie de un bărbat în casă, dar cine altul ar fi vrut să trăiască la Salisbury Hall ? În afara unor momente festive, mai mult de jumătate din încă-

peri stăteau încuiate și nu existau suficienți servitori pentru a speria șobolanii de la subsol. Theresa își asumă sarcina herculeană de a repara broderiile doamnei Brownlee; erau optzeci și șase de piese. Terenul de tenis de la Salisbury Hall fusese lăsat în paragină din vremea războiului, iar Victor, în zilele lui libere de la sfîrșitul săptămînii, smulse buruienile, netezi gropile și-l readuse la forma inițială. Culese și-și însuși o mulțime de informații referitoare la casa doamnei Brownlee și la familia ei împrăștiată, iar atunci cînd bătrîna avea oaspeți și era prea obosită pentru a le arăta proprietatea, Victor se arăta întotdeauna fericit să-i țină locul. „Această sală", spunea el, „a fost adusă și refăcută, lambriu cu lambriu și piatră cu piatră, dintr-o locuință din apropierea catedralei Salisbury, datînd din epoca Tudorilor... Pardoseala de marmură este un fragment din holul vechii și primei Bănci Naționale... Salonul venețian i-a fost dăruit doamnei Brownlee de către domnul Brownlee, la aniversarea zilei ei de naștere, iar aceste patru coloane de onix masiv provin din ruinele de la Herculaneum. De la Buffalo pînă la Ashtabula, au fost transportate pe lacul Erie.." De asemenea, Victor era în stare să-ți arate zgîrietura rămasă pe copacul de care își ciocnise mașina domnul Brownlee, ca și grădinița de trandafiri sădită pentru Hester Brownlee, pe vremea cînd fata era foarte bolnavă. Am văzut și noi cît de folositor s-a dovedit el cu prilejul balului dat pentru strîngerea unor fonduri în folosul Cercetașelor.

Violet era plecată prin tabere și școli.

— De ce stați aici? se miră ea, cînd veni prima dată la Salisbury Hall să-și vadă părinții. Ce hardughie mucegăită! Ce boarfe nenorocite!

Se poate ca doamna Brownlee s-o fi auzit bătîndu-și joc de casă. În orice caz, prinse o mare antipatie față de unica odraslă a soților Mackenzie, iar vizitele lui Violet deveniră rare și scurte. Singurul dintre copiii doamnei Brownlee care mai venea din cînd în cînd era Prescott. Apoi, într-o seară, nu la multă vreme după balul Cercetașelor, bătrîna primi o telegramă de la fiica ei Hester, care trăia în Europa de cincisprezece ani. Ajunsese la New York, iar a doua zi avea s-o pornească spre Pittsburgh.

Doamna Brownlee le comunică soților Mackenzie vestea cea bună în timpul mesei. Era în al nouălea cer:

— Ah, o să vă placă Hester. Amîndurora o să vă placă! Parcă-i un porțelan de Dresda! În copilărie era bolnăvicioasă și cred că ăsta-i motivul pentru care a fost întotdeauna preferata mea. Ah, sper să rămînă aici! Mi-ar fi plăcut să știu din vreme și să-i fi zugrăvit apartamentul. Trebuie să insiști pe lîngă ea să rămînă, Victor. Aș fi atît de fericită! Convinge-o să rămînă. Cred că o să te placă.

Vorbele doamnei Brownlee răsunau într-o sufragerie de proporțiile unei săli de gimnastică. Măsuța lor era plasată lîngă o fereastră și despărțită de restul încăperii printr-un paravan, și soților Mackenzie le plăcea să mănînce acolo. Fereastra dădea spre o peluză și un șir de scări ce se întindeau pînă la rămășițele unei grădini englezești. Dantelăria de tablă de pe acoperișul se-

relor dărăpănate, susurul fîntînilor arteziene, cu bazinele stricate şi pline de crăpături, huruitul ascensorului cu care li se aducea mîncarea — lipsită de gust — din bucătăriile de la subsol unde domneau şobolanii, toate prostiile acestea erau privite de cei doi Mackenzie cu cel mai profund respect, de parcă ar fi avut o semnificaţie reală. Se prea poate ca ei să fi fost victimele unui sentiment orb al trecutului, sau să fi suferit de incapacitatea de a înţelege că trecutul nu joacă nici un rol în fericirea noastră. Cu cîteva zile înainte, Theresa nimerise într-un dormitor de la etajul al doilea, plin de anacronice coşuri de voiaj — aurite şi înnodate cu panglici scorojite — ce se păstraseră din numeroasele călătorii a'e bătrînei.

În seara aceea, tot vorbind despre Hester, doamna Brownlee îşi aruncă ochii pe fereastră şi văzu în depărtare un bărbat care tocmai escalada unul dintre zidurile de marmură. Apoi o fată îi întinse o pătură, un coşuleţ cu mîncare şi o sticlă, după care sări şi ea zidul, în braţele lui. Pe urmele lor mai apărură două perechi. Se instalară cu toţii în Templul Iubirii şi, adunînd o grămăjoară de şipci rupte, aprinseră un foc mic.

— Goneşte-i de acolo, Victor, porunci bătrîna.

Victor se ridică de la masă, traversă terasa, coborî în grădină şi ceru grupului să plece.

— Sînt un foarte bun prieten al familiei doamnei Brownlee, declară unul dintre bărbaţi.

— Nu contează, spuse Victor. Trebuie să plecaţi.

— Cine spune asta ?

— Eu o spun.

— Dar cine eşti dumneata ?

Victor nu răspunse. Le risipi focul şi călcă în picioare cărbunii. Era în inferioritate, şi ca număr, şi ca forţă, însă fumul de la focul stins îi făcu pe intruşi să iasă din templu, iar lucrul acesta îi dădea un avantaj. Rămase în picioare pe trepte, dominîndu-i de la înălţime, şi se uită la ceas.

— Vă dau cinci minute să săriţi zidul şi să vă căraţi, zise el.

— Dar sînt un prieten al familiei !

— Dacă eşti un prieten al familiei, spuse Victor, pofteşte pe intrarea principală. Cinci minute !

O porniră pe cărarea dinspre zid, iar Victor aşteptă pînă ce una dintre fete — toate erau drăguţe — fu săltată de partea cealaltă. Atunci se întoarse şi el la masă şi-şi sfîrşi cina, în timp ce doamna Brownlee nu mai contenea cu poveştile ei despre micuţa Hester.

A doua zi, deşi era sîmbătă, Victor îşi petrecu mai toată vremea umblînd prin Pittsburgh în căutare de lucru. Reveni la Salisbury Hall abia pe la ora patru, nădușit şi murdar. Cînd intră în sala de ospeţe, văzu uşile dinspre terasă larg deschise şi pe comisionarii florăriei descărcînd un camion plin cu ghivece de portocali. O slujnică se repezi la el agitată :

— Nils e bolnav şi nu poate conduce ! exclamă ea. Doamna Brownlee vrea să vă duceţi dumneavoastră la gară s-o întîmpinaţi pe domnişoara Hester. Aţi face bine să vă grăbiţi. Soseşte cu trenul de patru şi un sfert. Nu vrea să mergeţi cu maşina dumneavoastră, vrea să luaţi

Rolls-Royce-ul. Zice că aveți voie să luați Rolls-Royce-ul.

Pînă ajunse Victor la gară, trenul de patru și un sfert și plecase. Hester Brownlee stătea în sala de așteptare, înconjurată de bagaje. Era o femeie de vîrstă mijlocie, care își păstrase silueta și care, de la distanță, ar fi putut să pară frumoasă.

— Bună ziua domnișoară Brownlee, o salută Victor. Sînt Victor Mackenzie. Sînt...

— Da, știu, i-o reteză ea. Am auzit de dumneata de la Prescott.

Se uita fără să-l vadă.

— Ai întîrziat, constată ea.

— Îmi pare rău, se scuză Victor. Mama dumneavoastră...

— Acestea sînt valizele mele, îl întrerupse ea.

Ieși afară, se îndreptă spre Rolls-Royce și se așeză pe bancheta din spate.

Victor își aprinse o țigară, o fumă pe jumătate, după care, cărînd valizele la mașină, porni spre Salisbury Hall pe un drum lăturalnic.

— Ai luat-o greșit, îi strigă domnișoara Brownlee. Nici *măcar* drumul nu-l cunoști ?

— Nu merg pe drumul obișnuit. Acum cîțiva ani s-a construit ceva mai la vale o fabrică, iar la sfîrșitul orelor de lucru se circulă greu, îi explică Victor cu răbdare. Pe aici ajungem mai repede. Presupun însă că veți găsi o mulțime de schimbări prin împrejurimi. De cît timp n-ați mai fost la Salisbury Hall, domnișoară Brownlee ?

Întrebarea rămase fără răspuns, iar Victor, închipuindu-și că s-ar putea să nu fi fost auzit, mai întrebă o dată :

— De cît timp n-ați mai fost la Salisbury Hall, domnișoară Brownlee ?

Restul drumului îl făcură în tăcere. Cînd ajunseră acasă, Victor dădu valizele jos din mașină și le așeză în picioare lîngă ușă. Domnișoara Brownlee le numără cu glas tare, după care, deschizîndu-și poșeta, îi întinse o monedă de douăzeci și cinci de cenți.

— O, vă mulțumesc ! rosti Victor. Vă mulțumesc *foarte mult* !

Ca să-i treacă furia, se duse să se plimbe prin grădină. Se hotărî să nu-i spună Theresei despre această întîlnire. În sfîrșit urcă la etaj. Theresa lucra la un taburet cu broderie. Încăperea pe care o foloseau drept atelier era ticsită de broderii pe jumătate reparate. Theresa își îmbrățișă soțul cu gingășie, așa cum făcea întotdeauna după o zi de despărțire. Victor își schimbase hainele, cînd o slujnică bătu la ușă :

— Doamna Brownlee dorește să vă vadă, zise ea. Pe amîndoi. E în birou. Chiar acuma.

În timp ce coborau la parter, Theresa se lipi strîns de brațul lui Victor. Biroul, o cameră murdară, cu lucruri aruncate alandala, era luminat strălucitor. Doamna Brownlee, în *grande tenue*, stătea la masa de lucru a soțului ei.

— Asta-i picătura care a umplut paharul, li se adresă ea cu asprime. Ai întrecut măsura ! Amîndoi ați întrecut-o ! Închide ușa. Nu vreau să mă audă nimeni. Se întoarce și Hester acasă, după cincisprezece ani de absență, și primul lucru de care are parte mititica, la coborîrea din tren, sînt insultele tale. De nouă ani te bucuri de privilegiul de a trăi în casa asta frumoasă — o minune

a lumii ! — şi care îmi este răsplata ? Oh, e picătura care a umplut paharul ! De atîtea ori mi-a tot spus Prescott că nu eşti bun de nimic, nici unul dintre voi, Hester gîndeşte la fel şi, uite-aşa, încet, încet, încep să mă conving şi eu.

În supărarea ei, bătrîna sulemenită aruncă asupra soţilor Mackenzie toate armatele cereşti. Rochia ei argintie scînteia ca veşmintele sfîntului Mihail, iar din braţul drept ţîşneau tunete şi trăsnete, moarte şi nimicire.

— Ani de zile m-au avertizat oamenii în legătură cu voi ! zise ea. Iar tu poate că n-ai vrut să faci rău — poate că nu eşti decît ghinionistă — dar unul dintre primele lucruri pe care le-a observat Hester este că lipsesc jumătate din broderii. Mereu repari tocmai scaunul pe care vreau să mă aşez. Iar tu, Victor, mi-ai spus că ai aranjat terenul de tenis — eu, bineînţeles, nu mă pricep la aşa ceva, pentru că nu ştiu să joc tenis — dar săptămîna trecută cînd i-am invitat pe alde Beardon să joace mi-au spus că terenul nu e corespunzător, şi-ţi poţi imagina ce prost m-am simţit, iar oamenii ăia pe care i-ai gonit aseară din grădină, ei bine, s-a dovedit că sînt copiii unui foarte bun prieten al răposatului domn Brownlee. Şi mai eşti şi cu două săptămîni în urmă la plata chiriei !

— O să vă trimit chiria, spuse Victor. O să plecăm.

În tot timpul acestei întrevederi, Theresa nu-şi desprinsese braţul de braţul soţului ei ; ieşiră din birou lipiţi unul de celălalt. Ploua. În salonul veneţian, în al cărui tavan se ivise o crăpătură, Ernest punea nişte găleţi unde să se scurgă apa.

— N-ai putea să-mi împrumuţi vreun geamantan, două ? îl întrebă Victor.

Probabil că bătrînul majordom trăsese cu urechea şi auzise discuţia, pentru că nu catadicsi să răspundă.

Camerele ocupate de familia Mackenzie erau pline cu fel de fel de lucruri cu valoare sentimentală — fotografii, obiecte de argint şi aşa mai departe. Pe acestea începu Theresa să le adune de zor. Victor coborî la subsol şi-şi aduse valizele. Împachetară cu febrilitate — nici măcar să fumeze o ţigară nu se opriră — însă treaba le luă mai toată seara. La sfîrşit, Theresa strînse şi ce mai era pe pat şi băgă prosoapele murdare în coş. Victor duse valizele jos, după care scrise o carte poştală la şcoala unde învăţa Violet, anunţînd că adresa sa nu mai este la Salisbury Hall. O aşteptă pe Theresa la intrarea principală.

— O, dragul meu, unde o să ne ducem ? murmură ea la coborîre.

Rămase să aştepte în ploaie pînă ce Victor trase maşina. Plecară şi Dumnezeu ştie unde s-au dus după aceea.

*

Dumnezeu ştie unde s-au dus după aceea, însă pentru nevoile povestirii noastre apărură din nou, cîţiva ani mai tîrziu, la Horsetail Beach, o staţiune de pe coasta statului Maine. Victor avea o amărîtă de slujbă la New York, iar acum, în concediu, plecase cu maşina în Maine. Violet nu era cu ei. Se măritase şi locuia la San Francisco. Avea un copilaş, nu le mai scria părinţilor şi Victor

era conștient că ea se gîndește la el cu adînc resentiment, deși nu înțelegea de ce. Răzvrătirea singurei lor odrasle îi îndurera, dar rareori se întîmpla ca Victor și Theresa să discute despre asta. Helen Jackson, gazda lor de la Horsetail Beach, o femeie tînără și plină de temperament, avea patru copii. Era divorțată. Casa ei era numai dîre de nisip, iar mobila, mai mult sfărîmături. Seara, cînd soții Mackenzie ajunseră acolo, se dezlănțuise o furtună și vîntul de miazănoapte sufla de-a dreptul prin pereții clădirii. Stăpîna casei plecase să cineze în altă parte, iar bucătăreasa, de cum îi văzu, își puse pălăria și haina și plecă la cinematograf, lăsîndu-i pe copii în grija noilor sosiți. Aceștia își duseră bagajele sus, călcînd peste cîteva costume de baie ude, îi culcară pe cei patru copii și se instalară, la rîndul lor, într-o cameră de oaspeți rece ca gheața.

Dimineața, gazda îi rugă să nu se supere, dar ea trebuia să plece la Camden, pentru a-și vopsi părul. După-amiaza urma să dea un cocteil în cinstea soților Mackenzie, deși bucătăreasa avea zi liberă. Le promise să fie acasă pe la prînz, dar cum la ora unu încă nu se întorsese, Theresa se apucă să gătească singură. La trei gazda telefonă din Camden să le spună că tocmai plecase de la coafor ; ar avea oare Theresa ceva împotrivă să se apuce de pregătirea gustărilor ? Theresa pregăti gustările. Pe urmă mătură nisipul din salonaș și strînse costumele de baie ude. În sfîrșit Helen Jackson se înapoie de la Camden, iar la ora cinci începură să sosească musafirii. Era furtună și frig. În costumul său alb de mătase Victor tremura. Mai toți oaspeții erau tineri. Refuzară paharele de cocteil, băură suc de ghimber, se grămădiră în jurul pianului și cîntară. Nu se potrivea deloc cu imaginea celor doi Mackenzie despre o petrecere reușită. Zadarnic se căzni Helen Jackson să-i atragă și pe ei în jocul zîmbetelor amicale, al felicitărilor și strîngerilor de mîini care, chiar dacă păreau lipsite de sens, constituiau substanța acelei serate, ca și a oricărei alteia, în fond. La ora șase și jumătate musafirii plecară, iar gustările rămase deveniră masa de seară a soților Mackenzie și a gazdei lor.

— Te-ar supăra rău de tot dacă i-ai scoate pe copii la un film ? îl întrebă Helen Jackson pe Victor. Le-am promis că, dacă sînt cuminți în timpul petrecerii — și s-au purtat ca niște îngeri — pot să se ducă la cinematograf. Nu-mi place să-i dezamăgesc, însă eu sînt terminată.

A doua zi dimineața tot mai ploua. Victor își dădu seama după fața soției sale că atît casa cît și vremea o aduseseră la capătul puterilor. Cei mai mulți dintre noi sîntem deprinși cu neajunsurile unei locuințe de vară cînd plouă și e frig, însă Theresa nu era. Influența pe care o aveau asupra moralului ei paturile de fier și perdelele de hîrtie la geamuri era din cale afară de mare, de parcă obiectele acestea nu ar fi fost numai urîte prin ele însele, dar ar fi amenințat chiar să-i întunece buna judecată. La micul dejun gazda îi sfătui să facă o plimbare cu mașina prin ploaie.

— Știu că e mizerie afară, zise ea, totuși v-ați putea duce pînă la Camden. E un mod de a-ți omorî vremea, nu-i așa ? — și treceți printr-o mulțime de sătulețe încîntătoare și, dacă ajungeți într-adevăr la Camden, ați putea să mergeți la bi-

blioteca de împrumut și să-mi aduceți *Potirul de argint*. Mi-l-au reținut de mai multe zile, dar niciodată nu-mi găsesc timp să-l iau. Biblioteca e pe aleea Estrella.

Soții Mackenzie plecară la Camden și luară *Potirul de argint*. La întoarcere, pe Victor îl aștepta o nouă treabă. Bateria de la mașina lui Helen Jackson nu mai funcționa. O duse la garaj, închirie o alta și o instală în locul celei vechi. Apoi, în ciuda vremii, încercă să înoate, însă valurile erau mari, pline de nisip, astfel încît după o primă săritură în apă renunță și se întoarse acasă. Cînd intră în camera de oaspeți, ud și în slip, Theresa ridică privirea spre el și atunci Victor văzu că are ochii în lacrimi.

— Oh, dragul meu, oftă ea, mi-e dor de casă.

Mărturisirea era, chiar și pentru Victor, greu de interpretat. La epoca aceea, singura lor casă o constituia garsoniera din oraș, care, cu bucătărioara și studioul ei, părea ciudat de tinerească și provizorie pentru niște bunici. Dacă Theresei îi era dor de casă, acest dor n-ar fi putut avea ca obiect decît un șir de cămăruțe din casele prin care stătuseră. Probabil că la altceva se gîndise ea.

— În cazul ăsta plecăm, spuse el. Plecăm mîine dimineață la prima oră.

După care, văzînd cît de fericită o făceau vorbele lui, continuă :

— Ne urcăm în mașină și-i dăm drumul înainte. Mergem în Canada.

La masa de prînz, cînd o înștiințară pe gazdă că vor pleca dimineața, Helen Jackson răsuflă ușurată. Scoase la iveală o hartă a drumurilor și însemnă cu creionul ruta cea mai bună, prin munți, spre Ste. Marie și spre graniță. După masă cei doi Mackenzie își făcură bagajele, iar a doua zi în zori părăsiră stațiunea. Helen ieși și ea pe alee să-și ia rămas bun. Era în capot și ținea în mînă un ibric de cafea din argint.

— Mi-a părut grozav de bine că ați fost oaspeții mei, zise ea, chiar dacă vremea a fost așa de păcătoasă, așa de urîtă, de oribilă. Iar pentru că tot v-ați hotărît să treceți prin Ste. Marie, v-ar deranja foarte tare dacă v-ați opri o clipă acolo și i-ați înapoia ibricul ăsta mătușii Marly ? Mi l-a împrumutat acum cîțiva ani și mereu îmi telefonează și-mi trimite scrisori amenințătoare. I-l lăsați la ușă, și gata, plecați mai departe. Doamna Sauer, așa o cheamă. Casa e lîngă șosea.

Le dădu cîteva indicații confuze, o sărută pe Theresa și-i înmînă ibricul.

— Șederea voastră aici a fost un lucru minunat ! le strigă ea, în timp ce se îndepărtau.

La ora la care familia Mackenzie întorcea spatele oceanului Atlantic, la Horsetail Beach valurile mai erau încă mari, iar vîntul tăios. Vuietul și mirosul mării rămîneau în urmă. În interiorul continentului, cerul părea să se însenineze. Vîntul dinspre apus începea să împrăștie perdeaua norilor, făcînd loc luminii și mișcării. Soții Mackenzie pătrunseră în zona deluroasă a fermelor. Erau priveliști de țară cum nu mai văzuseră niciodată pînă atunci și, pe măsură ce norii grei se destrămau, iar lumina, mereu în creștere, se revărsa pe pămînt, Theresa simțea că renaște. Se simțea de parcă ar fi deschis ușile și ferestrele unei case de pe țărmul Mediteranei. A unei case în care nu

fusese nicicînd. Cu ani în urmă văzuse doar o poză a ei, pe o carte poştală. Zidurile galbene ca şofranul coborau direct în apa albastră, iar uşile şi ferestrele erau închise. Acum le deschidea. Era începutul verii. Deschidea uşile şi ferestrele şi, aplecîndu-se printr-unul dintre cele mai de sus ochiuri de geam, zărea o corabie singuratică, dispărînd în direcţia Africii şi ducîndu-l cu ea pe regele cel rău. Cum altfel ar fi putut să-şi explice Theresa sentimentul de mulţumire deplină pe care îl trăia ? Stătea în maşină, rezemîndu-şi, aşa cum făcea întotdeauna, braţul şi umărul de braţul şi umărul soţului ei. La intrarea în munţi băgă de seamă că aerul e mai uşor şi mai răcoros, însă imaginea uşilor şi ferestrelor deschise — uşi înţepenite în tocuri, ferestre cu obloane trase, oberlihturi, ferestre-ghilotină cu contragreutate, toate deschizîndu-se spre apă — rămase în mintea ei pînă cînd, la căderea serii, intrară în mica staţiune Ste. Marie, aşezată pe malul fluviului.

— Afurisită femeie ! blestemă Victor.

Casa doamnei Sauer nu se afla acolo unde îi spusese Helen Jackson că ar trebui să se afle. Dacă ibricul n-ar fi părut un obiect de preţ, l-ar fi aruncat în vreun şanţ şi ar fi plecat mai departe. O luară pe un drum de ţară ce mergea paralel cu fluviul, opriră la o staţie de benzină şi coborîră din maşină să ceară informaţii.

— Sigur, sigur, le răspunse omul. Ştiu unde e casa Sauer. Debarcaderul lor e peste drum. Chiar acum a fost aici barcagiul.

Deschise larg uşa de şipci şi, ducîndu-şi mîinile pîlnie la gură, strigă :

— Perley ! *E* nişte oameni aici ! *Vrea* să treacă pe insulă !

— Vreau să las ceva, spuse Victor.

— Vă duce el. La vremea asta e o plimbare frumoasă. Omul n-are nici o treabă. Mai tot timpul îmi stă pe cap şi-mi împuie capul. Perley ! Perley !

Trecură drumul cu omul de la benzinărie şi se îndreptară spre debarcaderul strîmb ce cobora pînă la apă. Un bătrîn lustruia alama unei şalupe.

— Vă duc dincolo şi vă aduc înapoi cît ai clipi, îi asigură el.

— Eu am să aştept aici, spuse Theresa.

Din loc în loc copacii care creşteau pe maluri atingeau apa. Fluviul se lăţea în acest punct, iar şerpuirile sale printre munţi se vedeau pe kilometri întregi, în sus către izvoare. Vastitatea priveliştii o încîntă pe Theresa ; abia de auzea vorbele lui Victor şi ale barcagiului.

— Ziceţi-i doamnei să vină şi ea, spuse bătrînul.

— Theresa !

Se întoarse spre ei, iar Victor îi întinse o mînă şi o ajută să se urce în barcă. Bătrînul îşi puse pe cap o beretă marinărească jegoasă şi o porniră în susul fluviului. Curentul era puternic, iar barca înainta încet. La început nu-şi dădură seama de existenţa vreunei insule, mai apoi însă văzură cum apa şi lumina despart de uscat ceea ce crezuseră pînă atunci că ar fi o peninsulă. Trecură prin nişte canale înguste şi, cotind brusc — totul era ciudat şi nou pentru ei — ajunseră la un debarcader adăpostit între stînci. Victor urmă cărarea ce ducea la o locuinţă din lemn, o vilă din alte vre-

muri, de culoarea melasei. Pergola care lega casa de grădină era construită din grinzi de cedru, cu coaja atîrnînd fîșii-fîșii printre trandafiri. Victor sună. O servitoare bătrînă îi deschise ușa și, conducîndu-l prin interiorul casei, îl scoase pe verandă unde, cu o cusătură în poală, stătea doamna Sauer. Aceasta îi mulțumi că-i adusese ibricul de cafea și, în momentul în care Victor se pregătea să se retragă, îl întrebă dacă e singur.

— Sînt cu doamna Mackenzie, răspunse el. Mergem la Quebec.

— Ei bine, cum zicea Talbot, e timpul să dăm ceva pe gît, spuse bătrîna doamnă. Dacă ați mai rămîne puțin, dumneata și soția dumitale, și ați bea cu mine un cocteil, mi-ați face o mare favoare. Despre asta-i vorba.

Victor se întoarse la Theresa, care aștepta sub pergolă, și o aduse pe verandă.

— Voi, copiii, sînteți întotdeauna grăbiți, spuse bătrîna. Știu asta. Înțeleg bunăvoința voastră de a vă opri. Însă domnul Sauer și cu mine am fost atît de singuri în perioada asta ! Uite, stau aici și tivesc perdele pentru camera bucătăresei. Ce plictiseală !

Ridică în aer cusătura și o lăsă să cadă la loc.

— Și pentru că ați fost atît de drăguți și ați rămas, o să vă rog să-mi mai faceți o favoare. O să vă rog să pregătiți cocteilurile. De obicei le face Agnes, femeia care v-a deschis ușa, însă ea subțiază ginul cu apă. Găsiți totul în cămară. Din sufragerie, drept înainte.

Dușumeaua spațioasei camere de zi era acoperită cu covorașe ale indienilor Navajo. Deasupra șemineului, construit din piatră neșlefuită, era

prinsă bineînțeles o pereche de coarne de cerb În capătul unei sufragerii mari și întunecoase, Victor găsi cămara. Servitoarea bătrînă îi aduse vasul pentru prepararea coteilului și sticlele.

— Îmi pare bine că rămîneți, îi spuse ea. Știam că o să vă ceară asta. E așa de singură în perioada asta, că mă și tem pentru ea. E o ființă minunată — ah, o ființă minunată — dar nu prea e în apele ei. Începe să bea de pe la unsprezece dimineața. Cîteodată și mai devreme.

Vasul pentru prepararea cocteilului era un trofeu marinăresc. Tava de argint masiv îi fusese dăruită domnului Sauer de partenerii săi de afaceri.

Cînd Victor reveni pe verandă, Theresa tivea perdelele.

— Ce plăcut să simți din nou gustul ginului ! exclamă bătrîna doamnă Sauer. Habar n-am ce-și închipuie Agnes că reușește turnînd apă în cocteiluri. E o servitoare cum nu se poate mai capabilă și mai devotată și nu știu ce m-aș face fără ea, dar îmbătrînește, îmbătrînește... Uneori îmi vine să cred că și-a pierdut mințile. Ascunde rămășițele de săpun în răcitor, iar noaptea doarme cu satîrul sub pernă.

— Cărui noroc îi datorăm această fermecătoare vizită ? întrebă bătrînul gentleman, în momentul în care își făcu și el apariția.

Își scoase mănușile de grădinărit și-și băgă foarfecele de curățat trandafiri în buzunarul hainei cadrilate.

— Nu crezi că este un gest de mărinimie din partea acestor copii că s-au oprit să bea un pahar

cu noi ? întrebă doamna Sauer, după ce făcură prezentările.

Bătrînul nu păru surprins la auzul calificării soţilor Mackenzie drept nişte copii.

— Vin de la Horsetail Beach şi sînt în drum spre Quebec, adăugă bătrîna.

— Nouă, doamnei Sauer şi mie, nu ne-a plăcut niciodată Horsetail Beach, declară bătrînul gentleman. Cînd vreţi să ajungeţi la Quebec ?

— Astă-seară, răspunse Victor.

— Astă-seară ? întrebă doamna Sauer.

— Mă îndoiesc că puteţi ajunge la Quebec astă-seară, spuse bătrînul gentleman.

— Ba, în felul în care goniţi voi, tinerii, eu cred că puteţi, fu de părere bătrîna. Numai că veţi fi mai mult morţi decît vii. Rămîneţi la masă. Rămîneţi peste noapte.

— Rămîneţi la masă, insistă şi bătrînul.

— Rămîneţi, nu ? întrebă doamna Sauer. Nici nu vreau să mă gîndesc la un refuz. Sînt bătrînă, aşadar am acest drept, iar dacă spuneţi *nu*, o să pretind că-s surdă şi o să mă prefac că nu v-am auzit. Şi acum, că v-aţi hotărît să rămîneţi, mai pregătiţi un rînd de cocteiluri din astea delicioase şi anunţaţi-o pe Agnes că veţi sta în camera lui Talbot. S-o anunţaţi cu grijă. Nu poate să sufere musafirii. Nu uitaţi că-i foarte bătrînă.

Victor luă trofeul marinăresc şi se întoarse în casă. Aceasta, în ciuda numeroaselor ei ferestre largi, semăna în acel moment al înserării cu o peşteră.

— Doamna Mackenzie şi cu mine rămînem la masă şi stăm şi peste noapte, o informă el pe Agnes. Ne-a spus că vom ocupa camera lui Talbot.

— Straşnic. Poate în felul ăsta o să se simtă şi ea bine. A avut o groază de necazuri în viaţă. Cred că din pricina asta i s-a tulburat şi mintea. Ştiam că o să vă ceară asta şi mă bucur că puteţi rămîne. Sînt foarte mulţumită. Mai multe vase de spălat, mai multe paturi de făcut, dar şi mai... şi mai...

— Şi mai vesel ?

— Oh ! asta e, asta e ! izbucni într-un rîs nestăvilit bătrîna servitoare. Îmi aduceţi puţin aminte de domnul Talbot. Întotdeauna, cînd venea aici să prepare cocteilurile, glumea cu mine. Dumnezeu să-l ierte. Aproape de necrezut, comentă ea cu tristeţe.

La întoarcerea prin camera de zi cu înfăţişarea de peşteră, Victor le auzi pe Theresa şi pe doamna Sauer vorbind despre atmosfera nopţii şi observă că dinspre munţi începuse să se lase o boare rece. O simţi în încăpere. Undeva, în întuneric, erau flori, şi aerul nopţii le intensificase mireasma ; cum şi hornul de piatră emana acum un iz mai puternic, camera mirosea a peşteră cu flori.

— Toată lumea zice că priveliştea e ca la Salzburg, spuse doamna Sauer, dar eu sînt patrioată şi nu pot pricepe cum e posibil să înfrumuseţezi priveliştile cu astfel de comparaţii. Se pare totuşi că ele pot fi înfrumuseţate printr-o bună tovărăşie. Pe vremuri dădeam şi noi recepţii, dar acum...

— Da, da, confirmă bătrînul gentleman oftînd.

Destupă dopul unei sticle de citronella şi-şi frecă încheieturile mîinilor şi ceafa cu soluţia uleioasă.

— Poftim ! spuse Theresa. Perdelele bucătăresei sînt gata.

— Ah, cum să-ți mulțumesc ? se bucură doamna Sauer. Dacă cineva ar fi atît de drăguț să-mi aducă ochelarii, aș putea să-ți admir lucrătura. Sînt pe polița șemineului.

Victor găsi ochelarii — nu pe polița șemineului, ci pe o măsuță din apropiere — și-i dădu bătrînei. Apoi, tot plimbîndu-se dintr-o parte într-alta a verandei, îi trecu prin minte gîndul că nu mai este un oaspete întîmplător : devenise un membru al familiei. Se așeză pe treptele scării, iar Theresa veni lîngă el.

— Uită-te la ei, se adresă bătrîna soțului. Nu te bucuri să vezi, așa ca variație, niște tineri care se iubesc ?... Iată, se aude tunul. Anunță apusul soarelui. Tunul ăla l-a cumpărat fratele meu George pentru iaht-club. Era mîndria și plăcerea lui. Nu-i o seară liniștită ?

Numai că expresia lor și atitudinea blîndă, pe care doamna Sauer le luase drept iubire pură, nu erau decît atitudinea unor copii rămași fără cămin peste vară, bucurîndu-se de o clipă de răgaz. O, cît de dulce, cît de prețioasă li se părea acea clipă ! Pe insula vecină străluceau luminile. Dantelăria de tablă de pe acoperișul unei sere stricate le apărea fixată, de-a pururi parcă, pe fundalul amurgului. Biete coțofene ! Avîntul și făloșenia lor erau inocente ; aripile, infirme. O adevărată întruchipare a neputinței. Veniți, veniți cu mine, cînta vîntul prin arbori și ierburi, dar nu pentru soții Mackenzie cînta el. În loc să-i asculte chemarea, soții Mackenzie întorceau capul la vorbele bătrînei doamne Sauer.

— Mă duc sus să-mi pun rochia verde de catifea, spuse ea, însă dacă voi, copii, n-aveți chef să vă schimbați...

În seara aceea, în timp ce servea la masă, Agnes își spuse că de multă vreme nu mai văzuse o cină atît de veselă. Mai tîrziu îi auzi ducîndu-se să joace biliard pe masa cumpărată anume pentru săracul, răposatul Talbot. Afară începu să picure, dar spre deosebire de ploaia de la Horsetail Beach, aceasta era o ploaie de munte, plăcută și trecătoare. La unsprezece doamna Sauer începu să caște și partida se întrerupse. Își urară noapte bună în holul de la etaj, lîngă fotografiile echipei lui Talbot, ale căluțului lui Talbot, ale colegilor lui de școală.

— Noapte bună, noapte bună ! exclamă doamna Sauer.

Apoi, luîndu-și inima-n dinți, hotărîtă să depășească uzanțele, declară :

— Sînt încîntată că ați acceptat să rămîneți. Nici nu vă pot spune ce mult înseamnă acest lucru. Sînt...

O podidiră lacrimile.

— Ne simțim minunat aici, spuse Theresa.

— Noapte bună, copii, le ură doamna Sauer.

— Noapte bună, noapte bună, repetă domnul Sauer.

— Noapte bună, răspunse Victor.

— Noapte bună, noapte bună, completă Theresa.

— Somn ușor, adăugă doamna Sauer. Și vise plăcute.

Zece zile mai tîrziu, familia Sauer aștepta alți musafiri, niște veri mai tineri — Wycherly, după

nume — care nu mai trecuseră niciodată pe acolo. Aceştia urcară cărarea spre sfîrşitul după-amiezii. Uşa le-o deschise Victor.

— Sînt Victor Mackenzie, îi întîmpină el cu voioşie.

Purta pantaloni scurţi de tenis şi pulover, dar cînd se aplecă să ia un gemantan, i se auzi scîrţîitul genunchilor.

— Sauerii, explică el, au ieşit la o plimbare cu maşina împreună cu nevastă-mea. Se întorc la şase, oră la care începem şi noi să dăm ceva pe gît.

Îi conduse pe veri prin spaţioasa cameră de zi, pînă sus la etaj.

— Doamna Sauer, spuse el, vă pune la dispoziţie camera unchiului George, întrucît are cea mai frumoasă privelişte şi apă caldă din belşug. Este singura încăpere adăugată casei, din 1903, de cînd a fost construită de tatăl domnului Sauer...

Verii cei tineri nu prea ştiau ce să creadă despre el. Să fi fost oare tot un văr ? Poate un unchi ? Vreo rubedenie săracă ? Însă casa era confortabilă, ziua strălucitoare, aşa că pînă la urmă aveau să-l ia drept ceea ce părea să fie, iar el părea să fie foarte fericit.

CÎND A CĂZUT PORCUL ÎN FÎNTÎNĂ

VARA, CÎND FAMILIA NUDD se aduna la Whitebeach Camp, în munţii Adirondack, venea întotdeauna o seară în care unul dintre ei se întreba : „Vă aduceţi aminte de ziua cînd a căzut porcul în fîntînă ?" Atunci, ca şi cum ar fi răsunat prima notă a unui sextet, toţi ceilalţi se repezeau să-şi execute partitura, aidoma acelor grupuri de familie care, odată ce încep să cînte din *Gilbert şi Sullivan*, nu se mai opresc din recital cîte un ceas şi mai bine. Zilele frumoase — şi ele se numărau cu sutele — se topiseră parcă în conştiinţa lor fără a lăsa vreo amintire, şi ei se întorceau la această cronică a micilor dezastre de parcă ea ar fi marcat geneza verii.

Faimosul porc aparţinuse lui Randy Nudd. Îl cîştigase la bîlciul din Lanchester, îl adusese acasă şi tocmai se pregătea să-i înjghebeze un coteţ, cînd telefonul primit de la Pamela Blaisdell îl făcu să bage porcul în magazia de scule, să urce la volanul vechiului Cadillac şi să pornească spre casa ei. Russel Young juca tenis cu Esther Nudd. Bucătăreasă în acel an era o irlandeză, Nora Quinn. Mătuşa Martha, sora doamnei Nudd, plecase în satul Macabit, pentru a lua de la o prietenă nişte tăieturi de reviste, urmînd ca după

prînz domnul Nudd să traverseze pînă la debarcaderul familiei Polett și s-o aducă înapoi cu șalupa. La masa de seară era așteptată o anume domnișoară Coolidge. Doamna Nudd o cunoscuse cu treizeci de ani în urmă, pe vremea cînd învăța în Elveția, iar acum domnișoara Coolidge îi scrisese că se află la niște prietene din Glens Falls; ar putea să-i facă o vizită și vechii ei colege? Doamna Nudd, care abia de-și mai amintea de ea, și pe deasupra nici nu ținea să o vadă, îi răspunse totuși și o invită să petreacă un sfîrșit de săptămînă la Whitebeach Camp. Deși era pe la mijlocul lui iulie, în zori se pornise dinspre nord-vest un vînt aprig ce răvășise totul prin casă și vîjîia prin copaci ca o furtună. În locurile adăpostite, dacă reușeai să găsești asemenea locuri, soarele ardea.

Printre participanții la evenimentele acelei zile cînd a căzut porcul în fîntînă, mai exista un personaj principal, Russel Young. Aceasta nu făcea parte din familie. Tatăl lui avea un magazin de mărunțișuri în Macabit, fiind unul dintre oamenii respectați ai locului. În fiecare primăvară, timp de o lună, doamna Young deretica prin casele de vacanță, pregătindu-le pentru sezon, fără însă ca prin aceasta să se plaseze într-o poziție înjositoare. Russel i-a cunoscut pe membrii familiei Nudd prin intermediul băieților — Hartley și Randall — și, de foarte tînăr, a început să-și petreacă o bună parte din timp la vila lor. Fiind cu cîțiva ani mai mare decît băieții doamnei Nudd, aceasta își lăsa fiii oarecum în grija lui. Russel era de aceeași vîrstă cu Esther Nudd și cu un an mai mic decît Joan. La începutul prieteniei lor, Esther era foarte grasă. Joan era frumușică și-și pierdea toată vremea în fața oglinzii. Esther și Joan îl adorau pe Randy, căruia îi dădeau din banii lor de buzunar să-și cumpere vopsea pentru barcă, însă altfel între băieți și fete nu prea existau cine știe ce legături. Hartley Nudd era profund nemulțumit de surorile sale. „Ieri am văzut-o pe Esther goală, în baie", spunea el oricui se nimerea, „iar bucățile alea de osînză de pe burta ei parcă-s de pe altă lume. Arată înfiorător. Iar Joan e murdară. Ar trebui să-i vezi camera. Nu înțeleg cum e posibil ca cineva să invite la dans o ființă atît de murdară."

În acea zi însă de care le plăcea să-și amintească, erau cu toții mult mai mari. Russel absolvise școala medie din localitate și se înscrisese la colegiu, în Albany. În vara care urmase primului său an de studenție, muncise pentru familia Nudd, făcînd fel de fel de treburi pe lîngă casă. Faptul că primea salariu nu modifica vechile relații, astfel că rămase bun prieten cu Randall și Hartley. Într-un anume fel personalitatea dominantă părea să fie Russel, iar frații Nudd se întoarseră la New York imitînd accentul lui nordic. Pe de altă parte Russel participa la toate picnicurile lor de la Hewitt's Point, cutreiera munții și pescuia cu ei, îi însoțea la dansurile populare organizate la primărie, pentru ca astfel să deslușească un tîlc al lunilor de vară ce i-ar fi rămas necunoscut ca localnic. Față de o înrîurire atît de plăcută și nevinovată, nu încerca nici o neliniște; străbătea drumurile de munte în vechiul Cadillac alături de frații și surorile Nudd, împărtășind cu ei sentimentul că limpedea lumină de iulie și august

împrăştie asupra sufletelor şi asupra vieţii lor o frumuseţe fără de seamăn. Dacă membrii familiei Nudd nu făceau niciodată aluzie la deosebirea dintre poziţia lor socială şi cea a lui Russel, lucrul se întîmpla pentru că barierele — cît se poate de reale şi pe care, în alte condiţii, le-ar fi observat — fuseseră desfiinţate în lunile de vară, pentru că plaiurile acestea, cu cerul ce-şi revărsa splendoarea peste munţi şi peste lac, păreau un paradis de vacanţă în care cei tari şi cei slabi, bogaţii şi săracii trăiesc laolaltă în pace şi înfăţire.

Vara în care a căzut porcul în fîntînă a fost şi vara în care Esther a jucat tenis, vara în care a slăbit atît de mult. La intrarea în colegiu Esther fusese foarte grasă, dar în primul an de studenţie începuse acea luptă încordată — şi victorioasă, în cazul ei — de a dobîndi o nouă înfăţişare şi o nouă personalitate. Ţinea regim alimentar strict şi juca tenis cîte douăsprezece, paisprezece seturi pe zi, fără ca atitudinea ei serioasă, sportivă şi castă să cunoască o clipă de relaxare. Partener de tenis îi era Russel. În vara aceea doamna Nudd îi oferise din nou lui Russel o slujbă, însă el preferase să se angajeze la o crescătorie de vaci, unde se ocupa cu livrarea laptelui. Familia Nudd presupunea că băiatul vroia să fie independent, şi înţelegea acest lucru, întrucît ţinea la Russel şi se bucura de succesele lui. Cu toţii erau mîndri că la sfîrşitul celui de-al doilea an de studenţie el fusese trecut pe lista decanului. De fapt, slujba de la ferma de vaci nu aducea nici o schimbare. Russel termina distribuirea laptelui la zece dimineaţa şi-şi petrecea mai tot restul timpului jucînd tenis cu Esther. Adesea rămînea şi la cină.

În după-amiaza în care Nora veni alergînd prin grădină să le spună că porcul scăpase din magazia de scule şi căzuse în fîntînă, ei jucau tenis. Cineva lăsase deschis capacul fîntînii. Russel şi Esther se repeziră într-acolo şi găsiră animalul înotînd în apa de şase picioare adîncime. Russell luă o frînghie de rufe, îi făcu un laţ şi se apucă să pescuiască porcul. În vremea asta doamna Nudd aştepta sosirea domnişoarei Coolidge, iar domnul Nudd şi mătuşa Martha se întorceau cu şalupa de la debarcaderul lui Polett. Cum valurile de pe lac erau mari, ambarcaţiunea se clătina dintr-o parte într-alta, astfel încît cine ştie ce gunoi din rezervorul de benzină, tot mişcîndu-se, reuşi să înfunde conducta de alimentare. Vîntul mînă neputincioasa barcă spre Stînca Pescăruşului, provocîndu-i o spărtură la prova. Domnul Nudd şi mătuşa Martha îşi puseră vestele de salvare şi străbătură înot cei aproximativ douăzeci de iarzi ce-i mai despărţeau de ţărm.

Avînd un rol redus în povestire — între timp mătuşa murise — domnul Nudd nu se amesteca în discuţie pînă nu i se cerea acest lucru.

— Mătuşa Martha *chiar* se ruga ? întreba Joan.

Domnul Nudd îşi dregea glasul — avea un mod de a fi extrem de rece şi cumpănit — şi răspundea :

— Bineînţeles, Joany. Spunea Tatăl Nostru. Pînă atunci nu fusese o fiinţă deosebit de credincioasă, dar sînt sigur că ar fi putut fi auzită rugîndu-se tocmai de pe ţărm.

— *Chiar* purta corset ?

— Mda, cred că da, Joany. Cînd am ajuns pe veranda pe care mama ta își lua ceaiul împreună cu domnișoara Coolidge, apa încă se mai scurgea în șiroaie de pe hainele noastre, iar mătușa Martha nu avea mai nimic pe ea care să nu se vadă.

Domnul Nudd moștenise de la tatăl său o întreprindere de stofe de lînă și întotdeauna umbla îmbrăcat cu un impecabil costum de lînă, de parcă ar fi făcut reclamă firmei. În anul în care a căzut porcul în fîntînă, și-a petrecut întreaga vară la țară nu pentru că afacerile i-ar fi mers de la sine, ci din pricina certurilor cu asociații săi.

— N-are nici un sens să mă întorc la New York acum, susținea el. O să stau aici pînă în septembrie, timp suficient ca ticăloșii ăia să-și sape groapa și să cadă singuri în ea.

Lăcomia partenerilor și asociaților săi îl dezamăgea profund pe domnul Nudd :

— Știi, Charlie Richmond n-are nici un fel de principii ! îi spunea el doamnei Nudd furios, dar și cu lehamite, ca și cînd s-ar fi așteptat ca nevastă-sa să nu se priceapă la afaceri sau ca și cum impactul cu lăcomia ar fi fost indescriptibil. N-are nici o etică, insista el, nici un cod moral sau al bunelor maniere, nici un principiu, nu se gîndește decît la bani.

Doamna Nudd părea să înțeleagă. Opinia ei era că oamenii de genul acesta se distrug singuri. Cunoscuse un om din categoria asta, un ins care muncise zi și noapte numai de dragul banilor ; își ruinase partenerii, își înșelase prietenii, zdrobise

inima drăgălașei sale soții și a adorabililor lor copii, pentru ca mai apoi, după ce cîștigase milioane peste milioane de dolari, să se ducă într-o duminică după-amiază la birou și să se arunce pe fereastră.

Rolul lui Hartley în povestirea cu porcul căzut în fîntînă se limita la o știucă uriașă pe care o prinsese în ziua aceea, iar Randy nu apărea decît spre sfîrșitul întîmplării. În primăvara aceea Randy fusese dat afară de la colegiu. Împreună cu alți șase prieteni participase la o prelegere despre socialism, iar unul dintre ei aruncase cu un grepfrut în conferențiar. Cum Randy și ceilalți refuzaseră să spună cine aruncase grepfrutul, fură exmatriculați cu toții. Domnul și doamna Nudd erau deprimați de întîmplare, dar și încîntați de felul cum se purtase fiul lor. Pînă la urmă experiența aceasta îl făcu pe Randy să se simtă o celebritate, accentuîndu-i orgoliul și așa destul de pronunțat. Faptul că fusese exmatriculat de la colegiu, că în toamnă avea să lucreze în orașul Boston îi dădea un sentiment de superioritate asupra celorlalți.

Povestirea nu începu să ia proporții decît după un an de la întîmplarea cu porcul, dar chiar și în acea scurtă perioadă forma ei suferise unele transformări. Rolul lui Esther se schimbă în favoarea lui Russell. Îi întrerupea pe ceilalți ca să-l laude pe Russell.

— Ai fost extraordinar, Russell ! *De unde* ai învățat să faci laț ? *Pe Jupiter,* dacă n-ar fi fost Russell, porcul ăla ar fi stat și-acum în fîntînă.

Cu un an mai înainte, Esther și Russell se sărutaseră de cîteva ori și căzuseră de acord că, chiar dacă s-ar îndrăgosti unul de altul, tot nu s-ar putea căsători. El nu avea de gînd să plece din Macabit, ea nu putea trăi acolo. Ajunseseră la aceste concluzii în vara dedicată de Esther tenisului, cînd sărutările ei, ca tot ce făcea ea dealtfel, erau serioase și caste. În vara următoare fata se arătă la fel de nerăbdătoare să-și piardă virginitatea pe cît de nerăbdătoare fusese să-și piardă excesul de grăsime. În timpul iernii se întîmplase ceva — Russell n-a aflat niciodată despre ce fusese vorba — care o făcea să se rușineze de lipsa ei de experiență.

Ori de cîte ori erau singuri, Esther nu vorbea decît despre chestiuni erotice. Russell își formase ideea că fecioria ei are o mare valoare, așa că el era cel care trebuia convins, dar mai apoi își pierdu capul și urcă în camera ei pe scara de serviciu. După ce deveniră amanți, continuară să stăruie că nu se vor putea căsători niciodată, însă caracterul efemer al legăturii lor nu părea să-i deranjeze, de parcă, la fel ca toate celelalte lucruri, și asta ar fi stat sub semnul luminos al neprihănitului și trecătorului anotimp. Esther nu accepta să facă dragoste decît în propriul ei pat, însă camera ei, plasată în spatele casei, avea acces și pe scara de la bucătărie, iar lui Russell nu-i era deloc greu să ajungă acolo fără a fi văzut. Ca toate încăperile locuinței, și aceasta era neterminată. Scîndurile de pin, înnegrite de vreme, miroseau plăcut, pe pereți atîrnau, prinse în ținte, o reproducere după Degas și o vedere din stațiunea Zermatt, patul era mare și încăpător, iar Russel simțea în nopțile acelea de vară, cu cărăbușii izbindu-se de plasa ferestrei și făcînd-o să zbîrnîie, cu arșița zilei rămasă încă în scîndurile vechii vile, cu mireasma părului castaniu deschis, ars de soare al lui Esther, cu trupul ei zvelt și sănătos în brațe, că fericirea lui e neprețuită.

Își imaginau că toată lumea le va descoperi secretul și că sînt pierduți. Esther nu regreta ceea ce făcuse, însă nu știa cum se va sfîrși povestea. Așteptau necazul și, văzînd că nu se întîmplă nimic, erau nedumeriți. Apoi într-o noapte ea ajunse la concluzia că, probabil, toți știu despre legătura lor, dar că le-o înțeleg. Gîndul că părinții ei sînt îndeajuns de tineri sufletește pentru a accepta pasiunea aceasta, socotind-o nevinovată și firească, o făcu să plîngă.

— Nu-i așa că sînt *minunați*, dragule ? îl întrebă ea pe Russell. Ai mai văzut *vreodată* niște oameni atît de *minunați*, dragule ? Vreau să spun că au fost educați cu atîta *severitate* și că toți prietenii lor sînt niște *puritani* și, uite, nu-i minunat că înțeleg ?

Russell fu de acord. Respectul lui pentru soții Nudd creștea la gîndul că pot depăși convențiile în favoarea unei viziuni mai largi. Bineînțeles însă că atît Esther, cît și Russell se înșelau. Nimeni nu le vorbea de întîlnirile lor, pentru că nimeni nu știa despre ele. Nici măcar o singură dată nu le-a trecut prin minte domnului și doamnei Nudd ce se întîmpla.

În toamna dinainte, Joan se măritase pe neașteptate și se dusese să locuiască la Minneapolis. Căsătoria nu a durat. În aprilie Joan se și afla

la Reno și obținea divorțul, destul de repede pentru ca să se întoarcă să-și petreacă vara la Whitebeach Camp. Încă era o fată drăguță, cu trăsături prelungi și părul blond. Cum nimeni nu se mai aștepta să revină acasă, lucrurile din odaia ei fuseseră împrăștiate. Își căuta tot timpul tablourile și cărțile, carpetele și scaunele. Cînd, după cină, ieșea împreună cu ceilalți pe verandă, nu mai prididea cu întrebările : „Are cineva un chibrit ?", „E vreo scrumieră pe-acolo ?", „Mai e puțină cafea ?", „Nu bem nimic ?", „N-aveți o pernă în plus ?" Singurul care-i răspundea amabil la întrebări era Hartley.

Randy se afla și el acolo, pentru două săptămîni, împreună cu soția lui. Tot mai împrumuta bani de la surorile sale. Soția lui, Pamela, o fată slăbuță, brunetă, nu se înțelegea deloc cu doamna Nudd. Fusese crescută la Chicago, iar doamna Nudd, care își petrecuse toată viața în est, credea uneori că așa s-ar putea explica nepotrivirile dintre ele. „Vreau să știu *adevărul*" spunea Pamela adesea, de parcă și-ar fi suspectat soacra de minciună. „Crezi că rozul îmi vine bine ?" întreba ea. „Vreau să știu *adevărul*". Dezaproba felul în care doamna Nudd se ocupa de Whitebeach Camp, iar o dată încercă să facă ceva împotriva risipei pe care o vedea pretutindeni. În spatele grădinii se afla un petic de pămînt plantat cu arbuști de coacăz, pe care muncitorul angajat pentru treburile casei îl gunoia și îl curăța de uscături în fiecare an, deși stăpînii nu se dădeau în vînt după coacăze și nu le culegeau niciodată. Într-o dimineață un camion pătrunse pe alee și patru necunoscuți intrară între arbuști. Servitoarea o înștiință pe doamna Nudd, iar aceasta era tocmai pe punctul de a-i cere lui Randy să-i gonească pe străini, cînd își făcu apariția Pamela, care explică totul :

— Coacăzele putrezesc, zise ea, așa că i-am spus băcanului că, dacă ni le plătește cu cincisprezece cenți sfertul de galon, le poate culege el. Nu suport risipa...

Întîmplarea o necăji pe doamna Nudd, ca și pe ceilalți, deși nimeni n-ar fi putut spune de ce.

În esența ei, totuși, vara aceea a fost ca toate celelalte. Russel și „copiii" vizitară cascada Sherill, cu apa ei aurie, se cățărară pe muntele Macabit și pescuiră în iazul Bates. Întrucît aceste excursii aveau loc anual, începuseră să semene cu niște ritualuri. După cină familia ieșea și se instala pe veranda descoperită. De multe ori pe cer se zăreau plutind nori trandafirii.

— Am văzut-o pe bucătăreasă aruncînd la gunoi o farfurie de conopidă, îi spunea Pamela doamnei Nudd. Nu e treaba mea să o pun la punct, dar urăsc risipa. Dumneata nu ?

La rîndul ei Joan întreba :

— A văzut cineva flanela mea galbenă ? Sînt sigură că am lăsat-o la baie, însă am fost chiar acum acolo și nu o găsesc. A luat-o cineva ? E a doua flanelă pe care o pierd anul ăsta.

O vreme nimeni nu mai scotea o vorbă, de parcă acel moment al serii i-ar fi eliberat pe toți de sub presiunea severelor legi ale conversației, pentru ca, mai tîrziu, cînd discuția reîncepea, să continuie cu fleacuri : care este cea mai bună

metodă de a călăfătui o ambarcațiune, care e deosebirea, din punctul de vedere al confortului, dintre autobuze și troleibuze, care sînt cele mai scurte trasee pentru a ajunge în Canada cu automobilul. În atmosfera calmă, întunericul se lăsa în straturi groase ca mîlul. Pe urmă cineva, vorbind despre cer, îi aducea aminte doamnei Nudd cît de roșu fusese cerul în seara zilei în care porcul căzuse în fîntînă.

— Tu jucai tenis cu Esther, nu-i așa, Russell ? A fost vara în care Esther a jucat tot timpul tenis. Porcul nu l-ai cîștigat la bîlciul din Lanchester, Randy ? L-ai cîștigat la una din tarabele unde arunci cu mingea la țintă. Întotdeauna ai fost un foarte bun sportiv.

Porcul, toți știau asta, fusese cîștigat la tombolă, dar nimeni nu-i îndrepta doamnei Nudd mica modificare introdusă în povestire. În ultimul timp ea începuse să-l laude pe Randy pentru merite pe care fiul ei nu le avusese niciodată. Proceda astfel fără să-și dea seama și s-ar fi simțit încurcată dacă cineva ar fi contrazis-o ; își amintea adesea cît de bine se descurcase el la limba germană, cît de iubit fusese la internat, cît de importantă fusese prezența lui în echipa de fotbal — toate false, duioase amintiri ce ținteau să ajungă la inima lui Randy, de parcă ele l-ar fi putut îmbărbăta.

— Voiai să construiești un coteț pentru porc, spuse ea. Întotdeauna ai fost un *foarte* bun dulgher. Ții minte ce dulap pentru cărți ai făcut ? Pe urmă ți-a telefonat Pamela și ai plecat la ea cu Cadillacul ăl vechi.

În ziua aceea faimoasă, domnișoara Coolidge sosise la ora patru. Toată lumea își amintea acest lucru. Era o domnișoară bătrînă care își cîștiga existența cîntînd la biserică, o ființă ștearsă, dar bineînțeles cu totul altfel decît ușuraticii membri ai familiei Nudd, cărora le plăcea să creadă că sînt obiectul dezaprobării ei. Odată instalată, doamna Nudd o conduse pe verandă, iar Nora Quinn le aduse niște gustări. După ce le servi ceaiul, Nora luă din sufragerie pe furiș o sticlă de whisky, urcă în mansarda ei și se apucă să bea. Hartley se întoarse de la lac, cu știuca lui de peste trei kilograme într-o găleată. Lăsă găleata în holul din spate și, atras de prăjiturile de pe masă, le ținu tovărășie celor două femei. Cînd domnul Nudd și mătușa Martha apărură pe verandă încheiați la toți nasturii și uzi leoarcă, domnișoara Coolidge și doamna Nudd tocmai depănau amintirile de școală din Elveția. Se făcură prezentările. La ora aceea porcul se și înecase ; pînă la cină Russell nu reuși să-l scoată afară din fîntînă. Hartley îi împrumută un aparat de ras și o cămașă, iar Russell rămase și el la masă. Despre porc nu se pomeni nimic de fața cu domnișoara Coolidge, în schimb se vorbi enorm despre gustul sărat al apei. După cină ieșiră cu toții pe verandă. Cînd mătușa Martha, care își atîrnase corsetul pe fereastra dormitorului, urcă să vadă dacă s-a uscat, observă cerul și strigă către ceilalți să se uite și ei :

— Uitați-vă la cer, *uitați-vă* cu toții la cer !

Cu o clipă mai înainte norii fuseseră compacți ; acum, printr-o spărtură a lor, se revărsa un adevărat incendiu. Strălucirea lacului te orbea.

— Ah, uită-te la cer, Nora ! îi strigă doamna Nudd bucătăresei, ce se afla sus la etaj.

Pînă să ajungă însă Nora, care era beată, la fereastră, amăgitorul incendiu se și stinsese. Norii erau iarăși posomorîți, iar bucătăreasa, crezînd că s-ar putea să fi înțeles greșit ceea ce-i spusese doamna Nudd, veni pînă la capătul scării să întrebe despre ce este vorba. Dar se rostogoli pe trepte și răsturnă găleata în care știuca era încă vie.

În acest punct al întîmplării, Joan și doamna Nudd rîdeau pînă la lacrimi. Toți rîdeau fericiți, în afară de Pamela, care aștepta cu nerăbdare să-i vină și ei rîndul în povestire. Iar rîndul îi venea imediat după ce bucătăreasa cădea pe scări. Randy rămăsese la cină la familia Blaisdell și se întorsese la vilă împreună cu Pamela exact în momentul în care Hartley și Russell încercau s-o bage pe Nora în pat. Aveau o veste pentru toată lumea, spuseră ei : hotărîseră să se căsătorească. Cum doamna Nudd nu-și dorise niciodată ca Randy să se însoare cu Pamela, vestea o întristă. O sărută totuși pe fată și urcă la etaj, să-i aducă un inel cu diamant.

— Ah, e splendid ! exclamă Pamela cînd primi inelul. Dar nu aveți nevoie de el ? N-o să-i simțiți lipsa ? Sînteți *sigură* că vreți să fie al meu ? Spuneți-mi adevărul...

Domnișoara Coolidge, care fusese foarte tăcută pînă atunci și care se simțise probabil destul de străină, ceru permisiunea să cînte.

Toamna, după plecarea familiei Nudd, lui Russell toate discuțiile pe care le avusese cu Esther în legătură cu caracterul trecător al relației lor nu-i fură de nici un folos. Îi era îngrozitor de dor de fată și de nopțile de vară petrecute în camera ei. La întoarcerea în Albany începu să-i trimită lungi misive. Se simțea singur și neliniștit cum nu se mai simțise niciodată pînă atunci. Esther nu-i răspundea la scrisori, dar lucrul acesta nu aducea nici o schimbare în starea lui sufletească. Ajunse la concluzia că trebuie să se logodească. Avea să rămînă în continuare la colegiu și să-și ia licența, în așa fel încît, obținînd un post în învățămînt, să se poată stabili amîndoi într-o localitate, ca Albany, de pildă. Esther nici măcar nu-i răspunse la propunerea căsătoriei, iar Russell, disperat, îi telefonă la colegiu. Era plecată în oraș. Îi lăsă vorbă să-l sune ea. Cum pînă a doua zi seara nu-l sună nimeni, îi telefonă din nou. De data aceasta o găsi și îi ceru să se mărite cu el.

— Nu mă pot mărita cu tine, Russell, îi răspunse ea pe un ton nervos. *Nu vreau* să mă mărit cu tine.

Russell agăță receptorul în furcă într-o dispoziție jalnică și timp de o săptămînă tînji, bolnav de dragoste. Mai tîrziu trase concluzia că refuzul lui Esther nu exprima propria ei hotărîre și că părinții îi interziseseră să se căsătorească cu el — presupunere ce i se întări în vara următoare, cînd nimeni din familia Nudd nu se mai întoarse la Macabit. Însă greșea. În acea vară domnul și doamna Nudd le luară pe Joan și Esther în California, nu pentru a o ține pe Esther departe de

Russell, ci pentru că doamna Nudd primise o moştenire pe care hotărîse să o folosească în excursie. Hartley îşi găsi de lucru în Maine, la o cabană de vară. Randy şi Pamela — Randy îşi pierduse slujba din Boston şi-şi luase o alta în Worcester — aşteptau un copil, care urma să se nască în iulie, astfel încît casa de la Whitebeach Camp nu fu deschisă deloc.

Pe urmă se întoarseră cu toţii. Un an mai tîrziu, într-o zi de iunie, în care un furgon de cai transporta murgii la grajdul din Macabit, special amenajat pentru caii de curse, iar de-a lungul drumului remorcile erau pline de bărci cu motor, familia Nudd revenea acasă. Hartley lucra în învăţămînt, aşa că avea să stea acolo toată vara. Randy îşi prelungise concediul cu două săptămîni, fără plată, astfel încît să poată rămîne la Whitebeach Camp împreună cu Pamela şi copilaşul lor o lună întreagă. Joan nu avusese de gînd să se întoarcă ; intrase în combinaţie cu proprietăreasa unei ceainării de la lacul George, dar certîndu-se cu asociata ei chiar la început, în iunie domnul Nudd se urcă în maşină, se deplasă pînă la lac şi o aduse acasă. Peste iarnă Joan fusese la doctor — suferea de depresiune nervoasă — iar acum vorbea tot timpul despre nefericirea ei. „Ştiţi", spunea ea la micul dejun, „cred că totul mi se trage de la plecarea lui Hartley la internat. Eram atît de invidioasă pe el, încît de Crăciun cînd a venit în vacanţă aş fi fost în stare să-l ucid, însă mi-am stăpînit duşmănia..." „O ţineţi minte pe bona mea, O'Brien ?" întreba ea la prînz. „Ei bine, cred că O'Brien mi-a pervertit orice înţelegere a problemelor sexuale. Obişnuia să se dezbrace ascunsă în dulap, iar o dată, pentru că eram goală şi mă uitam într-o oglindă, m-a bătut. Cred că mi-a pervertit orice înţelegere..." „Cred că de vină e faptul că bunica era foarte severă", spunea ea la cină. „Niciodată nu am avut sentimentul că e mulţumită de mine. Luam note proaste la şcoală, iar ea mereu mă făcea să mă simt vinovată. Cred că asta a falsificat atitudinea mea faţă de alte femei..." „Ştiţi", explica ea pe verandă după cină, „cred că momentul hotărîtor din viaţa mea este legat de Trenchard, băiatul ăla îngrozitor care mi-a arătat pozele alea cînd eu nu aveam decît zece ani..." Rememorările acestea îi aduceau o uşurare de scurtă durată ; după o jumătate de oră îşi rodea unghiile. Trăind toată viaţa în mijlocul unor oameni corecţi şi amabili, acum se chinuia să descopere cauzele propriilor ei şovăieli, şi astfel, rînd pe rînd, îşi acuza familia, prietenii, servitorii.

Cu un an înainte, toamna, la întoarcerea din California, Esther se măritase cu Tom Dennison. Partida convenea întregii familii. Tom era plăcut, harnic şi inteligent. Fiind în primul său an de slujbă, la o firmă ce fabrica maşini de contabilizat, şi avînd un salariu mic, îşi începu căsătoria într-un apartament cu chirie, lipsit de apă caldă, de pe Strada 60, din cartierul muncitoresc al New Yorkului. Vorbind despre acest aranjament, lumea adăuga uneori : „Esther Nudd e atît de curajoasă !" La începutul verii, în iunie, cei doi soţi îşi petrecură scurtul concediu al lui Tom la Cape Cod. Domnul şi doamna Nudd sperau ca Esther să vină după aceea la Whitebeach Camp, însă

Esther se hotărî să rămînă alături de Tom în oraş. În august îşi schimbă hotărîrea, astfel că domnul Nudd se urcă în maşină şi se duse la gară s-o aştepte la tren. Nu va sta decît zece zile, zise ea, iar vara aceasta va fi ultima cînd mai vine la Whitebeach Camp; Tom şi cu ea aveau de gînd să-şi cumpere propria lor casă de vacanţă la Cape Cod. Cînd sosi timpul să plece, îi telefonă lui Tom, însă acesta o sfătui să mai rămînă la ţară: în oraş era îngrozitor de cald. Rămase la Whitebeach Camp pînă la jumătatea lui septembrie, sunîndu-şi soţul o dată pe săptămînă.

În vara aceea domnul Nudd îşi petrecu săptămînal cîte două, trei zile la New York, unde ajungea luînd avionul din Albany. De data aceasta era mulţumit de modul în care îi mergeau treburile. Fusese numit preşedintele comitetului de conducere. Pamela avea şi copilaşul cu ea şi se plîngea de camera ce i se dăduse. O dată, la bucătărie, doamna Nudd o auzi spunîndu-i bucătăresei:

— Lucrurile or să arate cu totul altfel aici cînd o să conducem noi casa, Randy şi cu mine. Dă-mi voie să-ţi spun...

Doamna Nudd discută cu soţul ei acest incident şi se înţeleseră să-i lase Whitebeach Camp lui Hartley.

— Şunca aia n-a apărut decît o singură dată pe masă, constata Pamela. Iar aseară am văzut-o pe bucătăreasă aruncînd la gunoi o farfurie de păstăi foarte bune. Nu e treaba mea s-o pun la punct, dar urăsc risipa. Voi nu?

Randy îşi idolatriza slăbănoaga de nevastă, iar aceasta se folosea din plin de protecţia lui. Într-o seară, cînd toată lumea se afla pe verandă şi bea un păhărel înainte de cină, Pamela îşi făcu şi ea apariţia cu copilaşul în braţe şi se aşeză lîngă doamna Nudd.

— Întotdeauna luaţi masa de seară la ora şapte, bunico? întrebă ea.

— Da.

— Mi-e teamă că nu pot veni la şapte, declară Pamela. Nu-mi place să întîrzii la masă, dar trebuie să mă gîndesc mai întîi la copil, nu?

— Din păcate, nu le pot cere celorlalţi să aştepte, se scuză doamna Nudd.

— Nu vreau să aştepţi pentru mine, zise Pamela, însă în cămăruţa aia în care stăm noi e îngrozitor de cald, iar Binxey nu poate să doarmă. Lui Randy şi mie ne place aici şi vrem să facem tot ce e posibil ca să-ţi fie şi dumitale mai uşor, dar trebuie să mă gîndesc la Binxey, aşa că, atîta timp cît lui îi este greu să adoarmă, nici eu n-o să reuşesc să fiu la vreme la masă. Sper că nu te deranjează. Vreau să ştiu adevărul.

— N-are importanţă dacă întîrzii, spuse doamna Nudd.

— Frumoasă rochie! remarcă Pamela, pentru a încheia în chip amabil conversaţia. E nouă?

— Mulţumesc, dragă, răspunse doamna Nudd. Da, e nouă.

— Are o culoare frumoasă, zise Pamela.

Se ridică în picioare să pipăie materialul, dar printr-o mişcare bruscă — a ei, a copilului sau a doamnei Nudd — ţigara Pamelei se lipi de rochia cea nouă, făcîndu-i o gaură. Doamna Nudd, căreia i se opri respiraţia, zîmbi strîmb şi spuse că nu contează.

— Ba contează ! exclamă Pamela. Mă simt îngrozitor că s-a întîmplat una ca asta. Mă simt îngrozitor ! Numai eu sînt de vină şi, dacă-mi laşi rochia, o trimit la Worcester şi-o dau la stopat. Cunosc un atelier unde se stopează formidabil.

Din nou doamna Nudd spuse că nu contează şi încercă să schimbe subiectul, întrebînd dacă şi celorlalţi le plăcuse ziua aceea frumoasă.

— Insist să mă laşi s-o stopez, stărui Pamela. Vreau să ţi-o scoţi după cină şi să mi-o dai.

Apoi, în timp ce se îndrepta spre uşă, se răsuci în loc şi înălţă copilaşul în aer :

— Fă-i cu mînuţa bunicuţei, Binxey, zise ea. Hai, Binxey, fă cu mînuţa. Hai, puişor. Fă-i cu mînuţa bunicuţei, puişor. Binxey, fă cu mînuţa. Fă cu mînuţa bunicuţei. Puişor, fă cu mînuţa...

Totuşi, nici una dintre plictiselile acestea nu reuşea să schimbe ritualurile verii. În fiecare duminică dimineaţa, devreme, Hartley le ducea pe slujnică şi pe bucătăreasă la liturghia de la biserica Sf. Ioan şi le aştepta pe scările din faţa magazinului alimentar. La unsprezece Randy pregătea îngheţata. Vara părea un continent independent şi armonios, cu o gamă aparte de caracteristici şi stări, care cuprindea şi încîntarea de a urca desculţ în vechiul Cadillac, gonind cu el prin ierburi vălurite, şi gustul apei ţîşnind din furtunul aflat în apropierea terenului de tenis, şi plăcerea de a îmbrăca un pulover curat de lînă, în zori, într-o colibă de munte, şi lenevitul pe verandă la căderea întunericului, conştient, fără mîhnire, că eşti prins într-o plasă — ceva tangibil şi fragil ca

firul de aţă — şi senzaţia de prospeţime de după o lungă partidă de înot.

În anul acela familia Nudd nu l-a mai invitat pe Russell la Whitebeach Camp, continuînd să-şi depene povestirea fără ajutorul lui. După absolvire Russell se căsătorise cu o localnică, Myra Hewitt. În urma refuzului lui Esther, renunţase la ideea de a-şi lua licenţa, iar acum lucra în prăvălia tatălui său. Cei din clanul Nudd îl vedeau doar atunci cînd cumpărau vreun grătar pentru fripturi sau sfoară de undiţă şi erau cu toţii de acord că arată prost. Era palid. Hainele sale, remarcă Esther, miroseau a concentrate pentru păsări şi a petrol. Aveau sentimentul că Russell, lucrînd într-o prăvălie, se descalificase singur şi-şi pierduse calitatea de personaj central al vacanţei lor. Nu era totuşi un sentiment puternic, şi faptul că nu se mai întîlneau cu vechiul prieten se datora în bună măsură indiferenţei şi lipsei de timp. Însă în vara următoare ajunseră să-l urască ; îl şterseră definitiv de pe lista lor.

Spre sfîrşitul acelei primăveri Russell se apucă împreună cu socrul său să taie şi să vîndă lemnul de la Hewitt's Point şi să croiască în faţa lacului un luminiş de vreo trei acri, ca să construiască o tabără turistică : *Centrul de bungalouri Young*. Hewitt's Point se afla de partea cealaltă a lacului, spre sud, la trei mile de Whitebeach Camp, astfel încît construcţia nu avea cum să afecteze proprietatea soţilor Nudd ; pe de altă parte Hewitt's Point fiind locul în care membrii familiei îşi organizaseră dintotdeauna picnicurile, nimănui nu-i plăcea să vadă crîngul tăiat şi înlo-

cuit cu cabanele turiştilor. Erau cu toţii teribil de dezamăgiţi de Russell. Îl priviseră ca pe un om al locului, îndrăgostit de dealurile de acolo. Se aşteptaseră ca el, tînărul pe care îl trataseră ca pe un fiu adoptiv, să manifeste aceeaşi lipsă de interes pentru bani pe care o manifestau şi ei în vacanţele de vară, iar acum faptul că se dovedea interesat şi că obiectul tranzacţiilor sale era tocmai Hewitt's Point, unde se bucuraseră de atîtea plăceri inocente, le apărea ca o dublă lovitură.

Însă datina ţinutului era să lase frumuseţile naturii în seama femeilor şi a pastorilor. Satul Macabit e situat pe nişte înălţimi, deasupra unei trecători, cu faţa spre munţii din nordul provinciei. Albia acestei trecători o formează lacul, astfel că dimineaţa, cu excepţia zilelor foarte călduroase, norii atîrnă chiar sub treptele de la intrarea magazinului alimentar şi la picioarele pridvorului Bisericii Unite. În trecătoare vremea se caracterizează prin ceea ce locuitorii de pe coastă numesc schimbarea mării. În miezul unei zile calde şi liniştite se aştern umbre dese ca pîsla şi ploaia nemiloasă îneacă munţii. Dar această permanentă alternanţă de lumină şi întuneric, de tunete şi apusuri de soare, de conuri de raze a căror apariţie artiştii religioşi au legat-o de intervenţia zeilor, n-a făcut decît să accentueze nepăsarea laicului faţă de ambianţa în care trăieşte. Cînd membrii familiei Nudd treceau pe drum pe lîngă Russell fără să-i facă măcar un semn cu mîna, Russell habar n-avea cu ce le greşise.

În anul acela Esther plecă în septembrie. Se mutase împreună cu bărbatul ei într-o suburbie, fără a fi în stare să-şi cumpere casa de la Cape

Cod, şi-şi petrecuse mai toată vara la Whitebeach Camp, singură. Joan, care voia să urmeze un curs de secretariat, se întoarse la New York odată cu sora ei. Domnul şi doamna Nudd rămaseră pînă la 1 noiembrie. Domnul Nudd se înşelase în privinţa succesului său în afaceri. Funcţia de preşedinte al consiliului directorial, descoperi el mult prea tîrziu, echivala cu o scoatere din slujbă cu o pensie mică. Nemaiavînd nici un motiv să se întoarcă în oraş, el şi cu doamna Nudd îşi petrecură toamna făcînd lungi plimbări prin pădure. Raţionalizarea benzinei transformase vara într-un anotimp chinuitor, astfel încît în momentul în care încuiau casa simţeau că va trece multă vreme pînă o vor descuia iar. La Centrul de bungalouri Young lipsa materialelor de construcţie pusese capăt oricărei activităţi. După tăierea copacilor şi instalarea stîlpilor de beton pentru douăzeci şi cinci de cabane turistice, Russell nu mai reuşise să facă rost nici de cuie, nici de cherestea, nici de materiale de acoperiş cu care să-şi continuie proiectul.

*

După terminarea războiului, familia Nudd reîncepu să-şi petreacă verile la Whitebeach Camp. Toată lumea participase activ la efortul pe care-l ceruse războiul : doamna Nudd lucrase pentru Crucea Roşie, domnul Nudd fusese sanitar, Randy muncise la o popotă din Georgia, soţul lui Esther luptase ca locotenent în Europa ; Joan plecase cu Crucea Roşie în Africa, dar se certase cu şefa ei şi fusese expediată de urgenţă acasă cu

un vas pentru transportul trupelor. Însă amintirile lor despre război se dovediră mai puţin durabile decît multe altele şi, cu excepţia morţii lui Hartley (se înecase în Pacific), totul fu repede uitat. Acum duminica dimineaţa devreme, cel ce le ducea pe bucătăreasă şi pe slujnică la liturghia de la biserica Sf. Ioan era Randy. La unsprezece jucau tenis, la trei înotau, la şase beau gin. „Copiii" — fără Hartley şi Russell — mergeau la cascada Sherill, se căţărau pe muntele Macabit, pescuiau în iazul Bates şi conduceau vechiul Cadillac, în picioarele goale, de-a dreptul peste păşuni.

În prima vară de după război, noul vicar al capelei episcopale din Macabit trecu pe la ei şi-i întrebă de ce nu făcuseră nici o slujbă pentru Hartley. Nu ştiură ce să-i răspundă. Vicarul insistă asupra chestiunii. Peste cîteva zile doamna Nudd îl visă pe Hartley, şi acesta avea în vis o figură mîhnită. Mai tîrziu, în cursul aceleiaşi săptămîni, vicarul o opri pe stradă şi-i vorbi din nou despre slujba de pomenire a mortului ; de data asta doamna Nudd acceptă. Singura persoană din Macabit pe care se gîndi să o invite era Russell. Şi el luptase în Pacific, ca apoi, la întoarcerea în Macabit, să-şi reia munca în magazinul de mărunţişuri. Pămîntul de la Hewitt's Point fusese vîndut unor antreprenori, care construiau acum căsuţe de vară cu una sau două încăperi.

Rugăciunile fură citite într-o zi călduroasă, spre sfîrşitul sezonului, la trei ani după ce Hartley murise înecat. Pe lîngă slujba religioasă relativ simplă, vicarul mai adăugă un verset despre moartea pe mare. Rugăciunile nu-i aduseră doamnei Nudd nici o consolare. Credinţa ei în puterea lui Dumnezeu nu era cu nimic mai mare decît credinţa în însuşirile magice ale luceafărului de seară. În ceea ce o privea pe ea, nu aştepta nimic de la slujbă. Cînd aceasta se încheie, domnul Nudd o luă de braţ şi cei doi bătrîni se îndreptară spre sacristie. Doamna Nudd îl văzu pe Russell aşteptînd afară din biserică, pentru a sta de vorbă cu ea, şi se gîndi : „De ce a trebuit să moară Hartley ? De ce nu Russell ?"

Nu-l mai văzuse de ani de zile. Purta un costum prea strîmt. Era roşu la faţă. Ruşinată la gîndul că dorise moartea unui om în viaţă (niciodată nu i se întîmplase să fie cuprinsă de invidie sau de amărăciune, fără a încerca să-şi reprime pe loc o asemenea reacţie şi s-o transforme în iubire, iar din această pricină cei care se bucurau de cea mai caldă generozitate din partea ei erau tocmai prietenii şi rudele care o făcuseră să-şi piardă răbdarea şi să-i fie ruşine), se repezi la Russell şi-l apucă de mînă. Faţa îi strălucea de lacrimi :

— O, ce frumos din partea ta că ai venit ! Ai fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Ţi-am dus dorul, Russell. Fă-ne o vizită. Poţi veni mîine ? Noi plecăm sîmbătă. Vino la cină. Cu tine alături o să ne simţim ca altădată. Vino să iei cina cu noi. Pe Myra şi pe copii nu-i putem invita, pentru că anul ăsta nu avem servitoare, dar pe tine ne-am bucura să te vedem. Te rog să vii.

Russell promise că va veni.

A doua zi cerul era senin, adia vîntul, iar în aer plutea o atmosferă tonică, însufleţitoare, cu o

nesfîrşită schimbare de tonuri şi lumină ; era o zi jumătate de vară, jumătate de toamnă, întru totul asemănătoare zilei în care se înecase porcul. După prînz doamna Nudd şi Pamela se duseră la o licitaţie. Cele două femei ajunseseră la un armistiţiu suportabil, deşi Pamela tot se mai amesteca în treburile bucătăriei şi socotea, plină de nerăbdare, Whitebeach Camp moştenirea ei de drept. În ciuda bunelor sale intenţii, Randy începuse să descopere că trupul soţiei sale e cam costeliv şi că nu-i mai spune mare lucru ; fiind pe de altă parte cu dorinţele aprinse, o înşelase de vreo două ori. Urmaseră acuzaţii, o mărturisire, o reconciliere, iar Pamelei îi plăcea să discute toată povestea cu doamna Nudd, căutînd să afle, cum zicea ea, „adevărul" despre bărbaţi.

În după-amiaza aceea Randy fusese lăsat să stea cu copiii, iar el îi dusese la plajă. Era un tată iubitor, dar lipsit de răbdare, astfel că putea fi auzit din casă cum îl dăscălea pe Binxey :

— Cînd vorbesc cu tine, Binxey, nu vorbesc pentru că vreau să-mi aud vocea ; vorbesc cu tine pentru că vreau să faci ceea ce-ţi spun !

Aşa cum îi spusese doamna Nudd lui Russell, în vara aceea nu aveau servitoare. Treburile gospodăriei le făcea Esther. Ori de cîte ori vreunul dintre ei propunea să fie angajată o femeie pentru curăţenie, Esther protesta : „Nu ne putem permite aşa ceva; şi oricum eu nu am nimic de făcut. Nu mă *deranjează* să mă ocup de gospodărie, doresc numai să ţineţi minte cu toţii să nu mai lăsaţi dîre de nisip în camera de zi..." Soţul lui Esther îşi petrecuse şi el concediul la White-

beach Camp, însă plecase de multă vreme înapoi la slujbă.

În după-amiaza aceea, cînd Joan se apropie de domnul Nudd cu o scrisoare în mînă, acesta şedea pe verandă, bucurîndu-se de soarele fierbinte. Joan zîmbi stingherită şi începu să vorbească în felul acela cîntător şi afectat care îl irita întotdeauna pe tatăl ei.

— M-am hotărît să nu plec mîine cu voi, spuse ea. M-am hotărît să mai rămîn o vreme aici, tăticule. În definitiv, n-am nimic de făcut la New York. Nu există nici un motiv pentru care să merg acolo, nu ? I-am scris lui Helen Parker, care o să vină să stea cu mine, aşa că n-o să fiu singură. Uite scrisoarea ei. Zice că i-ar plăcea să vină. M-am gîndit să rămînem aici pînă la Crăciun. În toţi anii ăştia n-am stat niciodată aici iarna. Avem de gînd să scriem o carte pentru copii, Helen şi cu mine. Ea o să facă ilustraţiile, eu o să scriu povestea. Fratele ei cunoaşte un editor şi zicea...

— Joan, dragă, nu poţi să stai iarna aici, spuse domnul Nudd cu blîndeţe.

— O, ba da, ba da, tăticule. Helen înţelege că nu-i comod. I-am scris. Dar o să luăm lucrurile aşa cum sînt. Cumpărăturile ni le putem face din Macabit. O să mergem în sat cu rîndul. O să cumpăr ceva lemne de foc şi o mulţime de conserve şi...

— Dar Joan, dragă, casa asta nu a fost construită să fie locuinţă peste iarnă. Pereţii sînt subţiri. Apa va fi oprită.

— O, nu ne sinchisim noi de apă. O să luăm din lac.

— Joan, dragă, ascultă-mă, spuse domnul Nudd pe un ton hotărît. Nu poți să stai aici iarna. N-o să reziști nici o săptămînă. Va trebui să mă întorc iarăși, să te iau și nu vreau să închid casa de două ori. Vorbise cu o anumită iritare, însă imediat stăpînirea de sine și afecțiunea îi reapărură în glas : Gîndește-te cum o să fie, dragă, fără încălzire, fără apă, fără nimeni din familie.

— Vreau să rămîn, tăticule ! strigă Joan. Vreau să rămîn ! Te rog, lasă-mă să rămîn ! De multă vreme mi-am pus în gînd asta.

— Devii ridicolă, Joan, i-o reteză domnul Nudd. Aceasta e o casă de vară.

— Dar, tăticule, nu pretind prea mult, țipă ea. Nu mai sînt un copil. Am aproape patruzeci de ani. Nu ți-am cerut niciodată nimic. Totdeauna ai fost foarte sever. Niciodată nu mă lași să fac ce vreau.

— Joan, dragă, încearcă, te rog, să fii rezonabilă, te rog să încerci măcar să fii rezonabilă, încearcă, te rog, să-ți imaginezi...

— Esther a avut tot ce a vrut. A fost în Europa de două ori ; la colegiu a avut mașina aia ; a avut haină de blană !

Brusc, Joan se lăsă în genunchi, după care se așeză pe podea. Gestul era urît și țintea să-l înfurie pe tatăl ei.

— Vreau să rămîn, vreau să rămîn, vreau să rămîn, vreau să rămîn ! zbieră ea.

— Joan, te porți ca un copil ! se răsti domnul Nudd. Ridică-te în picioare.

— Vreau să mă port ca un copil ! urlă ea. Vreau să mă port puțin ca un copil ! Ce e atît de rău să vrei să te porți puțin ca un copil ? Nu mai

am nici o bucurie în viață. Cînd mă simt nefericită, încerc să-mi aduc aminte de un moment în care am fost fericită, dar nu pot să-mi aduc aminte de nici unul.

— Joan, ridică-te. Ridică-te în picioare. Ridică-te în picioare ca oamenii.

— Nu pot, nu pot, nu pot, suspină ea. Mă doare să stau în picioare... mă dor picioarele.

— Hai, Joan.

Bătrînul se aplecă și, cu mare efort, își ridică fiica în picioare.

— Oh, fetița mea, oh, biata mea fetiță ! oftă el, luînd-o pe după umeri. Hai să mergem la baie, să te spăl pe față, sărăcuța de tine.

Joan îl lăsă s-o spele pe față, după care băură ceva împreună și se apucară să joace o partidă de dame.

Russell ajunse la Whitebeach Camp pe la șase și jumătate. Băură gin pe verandă și cum alcoolul îi dezlegă limba, începu să povestească întîmplări din război. În atmosfera elastică și îngăduitoare, știa că nimic din ceea ce ar fi făcut în seara aceea nu ar fi fost considerat deplasat. După cină ieșiră din nou afară, deși se cam răcorise. Cerul nu-și schimbase culoarea. În lumina scînteietoare, coasta măgurii strălucea ca o bucată de catifea. Doamna Nudd își înveli picioarele cu o pătură și contemplă priveliștea. Era singura ei plăcere statornică a acestor ani. După perioada de opulență urmase crahul, criza, recesiunea, panica unui război iminent, războiul însuși, avîntul economic, inflația, recesiunea, scăderea bruscă a cursului valutar, iar acum se in-

stala din nou panica, dar nimic din toate acestea nu schimbase o piatră sau o frunză din peisajul pe care îl vedea de pe verandă.

— Știți, am treizeci și șapte de ani, spuse Randy.

Vorbea pe un ton plin de importanță, ca și cum timpul ce trecuse peste el ar fi fost un lucru interesant, unic, dar și o figură urîtă la adresa lui. Își curăță dinții cu limba și continuă :

— Dacă m-aș fi dus anul ăsta la Cambridge, la întîlnirea cu promoția mea, aș fi participat la cea de a cincisprezecea aniversare de la absolvire.

— Asta nu înseamnă nimic, zise Esther.

— Știți că Teeter a cumpărat proprietatea bătrînului Henderson ? întrebă domnul Nudd. Iată un om care s-a îmbogățit de pe urma războiului.

Se ridică în picioare, răsturnă scaunul pe care șezuse și lovi cu pumnul în el. Țigara i se umezise. Cînd se așeză la loc, scrumul nescuturat i se împrăștie pe vestă.

— Arăt eu a bărbat de treizeci și șapte de ani ? vru să afle Randy.

— Știi de cîte ori ne-ai spus azi că ai treizeci și șapte de ani ? îl întrebă Esther. De opt ori. Am numărat eu.

— Oare cît costă avionul pînă în Europa ? se interesă domnul Nudd.

Conversația trecu la alte subiecte : pescuitul oceanic, și dacă e mai plăcut să ajungi într-un oraș străin dimineața sau seara. Pe urmă își aduseră aminte de oaspeții cu nume ciudate ce fuseseră pe la Whitebeach Camp : domnul și doamna Peppercorn, domnul și doamna Starkweather, domnul și doamna Freestone, familia Blood, familia Mudd și familia Parsley.[1]

În acel sfîrșit de anotimp, lumina dispărea repede. Acum era soare, pentru ca în clipa următoare să se facă întuneric. Satul Macabit, cu lanțul lui de munți, era astfel așezat încît cele de pe urmă raze ale asfințitului cădeau exact peste el și, un moment, ideea că dincolo de culmi ar mai fi putut exista ceva, că acesta nu e sfîrșitul lumii părea de neimaginat. S-ar fi zis că valul de lumină pură, galbenă ca alama, țîșnește direct din infinit. Apoi se iveau stelele, pămîntul își urma rostogolirea, iluzia abisului se pierdea. Doamna Nudd privea în jurul ei, și momentul și locul acela îi apăreau neobișnuit de importante. Nu este o imitație, își spunea ea, nu este rodul obișnuinței, este locul unic, atmosfera unică în care copiii mei și-au trăit cele mai frumoase zile ale lor. Gîndul că nici unul dintre ei nu reușise în viață o făcu să se prăbușească la loc pe scaun. Strînse pleoapele pentru a-și opri lacrimile. De ce, se gîndi ea, vara e întotdeauna o insulă ? De ce o insulă atît de mică ? Cu ce or fi greșit ei oare ? Ce rău făcuseră ? Își iubiseră vecinii, respectaseră virtutea modestiei, puseseră onoarea mai presus de interes. Și atunci, cum de își pierduseră bunăstarea, independența, renumele ? Pentru ce oamenii aceștia buni și blînzi, care se aflau acum în jurul ei, păreau asemenea unor personaje de tragedie ?

— Mai țineți minte ziua în care a căzut porcul în fîntînă ? întrebă ea.

[1] Bobdepiper, Vremebună, Piatrăslobodă, Sînge, Glod, Pătrunjel.

Cerul era senin. La poalele munților întunecați la culoare lacul își etala oglinda de un cenușiu aspru, intens.

— Nu jucai tenis cu Esther, Russell ? continuă ea. A fost vara de tenis a lui Esther. Porcul nu l-ai cîștigat la bîlciul din Lanchester, Randy ? L-ai cîștigat la una din tarabele alea unde arunci cu mingi de baseball la țintă. Întotdeauna ai fost un sportiv *foarte* bun.

Plini de bunăvoință, așteptau cu toții să le vină rîndul. Își amintiră de porcul înecat, de barca eșuată la Stînca Pescărușului, de corsetul mătușii Martha atîrnînd la fereastră, de norii incendiați, de aprigul vînt de nord-vest. La episodul în care Nora cădea pe scări, rîdeau nebunește. Îi întrerupse Pamela, evocînd momentul cînd fusese anunțată logodna ei. După aceasta își aduseră aminte cum domnișoara Coolidge se dusese sus și revenise cu o geantă doldora de partituri și cum, stînd în picioare lîngă ușa deschisă ca să aibă lumină, cîntase tot repertoriul de bază al bisericii protestante sătești. Reprezentația durase peste o oră. Nu o putuseră opri. În timpul acestui recital, Esther și Russell părăsiseră veranda și plecaseră pe cîmp să îngroape porcul înecat. Era frig. Russell săpa groapa, iar Esther îi ținea lanterna. Ajunseră la concluzia că, chiar dacă se iubeau, nu se vor putea căsători niciodată : el nu va pleca din Macabit, și ea nu voia să trăiască acolo. La întoarcerea pe verandă domnișoara Coolidge își cînta ultima selecție ; apoi Russell plecase și toată lumea se dusese la culcare.

Povestirea o reconfortă pe doamna Nudd, o făcu să simtă că totul este bine și îi înveseli nespus pe ceilalți, care intrară în casă vorbind tare și rîzînd. Domnul Nudd aprinse focul și se apucă să joace dame cu Joan. Doamna Nudd aduse o cutie de bomboane, aproape stricate de vechi ce erau. Afară se stîrnise furtuna și casa scîrțîia ușor, ca o corabie cu pînzele umflate de vînt. Încăperea părea un adăpost sigur și de lungă durată, în ciuda faptului că a doua zi dimineața cei ce se aflau în ea aveau să fie plecați cu toții.

NECAZUL MARCIEI FLINT

„SCRIU ACESTE RÎNDURI la bordul vaporului *Augustus*, după trei zile pe mare. Mi-am umplut geamantanul cu unt de arahide şi nu mai vreau să aud de suburbiile marilor oraşe. Ce bîrloguri ! Suburbiile, adică. Să mă ferească Dumnezeu de încîntătoarele doamne care îşi bagă în casă trandafirii şi rujele de toamnă, de frică să nu le îngheţe, şi de doamnele cărora li se învîrte capul de prea mult zel civic. Plec la Torino, acolo unde fetele se dau în vînt după untul de arahide, unde omul se simte ca la el acasă, unde..."

În suburbia de care fugea Charlie — Shady Hill — nu era absolut nimic în neregulă, vîrsta lui Charlie este fără importanţă şi nici Torino nu-i era necunoscut călătorului, de vreme ce nu de mult stătuse acolo trei luni cu treburi.

„Să mă ferească Dumnezeu", continuă el, „de femeile care umblă prin marile magazine îmbrăcate ca nişte *toreros*, de genţile din piele de viţel, de costumele sport din flanelă şi de hainele din gabardină. Să mă ferească de jocurile de cuvinte şi de amatorii de adulter şi de cîinii baset şi de piscine şi de tartinele reci şi de votca amestecată cu suc de roşii şi de mulţumirea de sine şi de boschetele de seringa şi de şedinţele comitetelor de părinţi."

În timp ce Charlie scria astfel, *Augustus* îşi urma cursul normal spre est, cu şaptesprezece noduri la oră ; peste o zi, aveau să apară la orizont insulele Azore.

Ca toţi oamenii înfuriaţi la culme, Flint nu cunoştea nici jumătate din ceea ce se întîmplase, fiind mai interesat să-şi descarce nervii decît să afle adevărul. Marcie, soţia de care fugea, era o femeie cu păr negru, cu ochi negri, nu foarte tînără — chiar pentru o imaginaţie aprinsă — dar plină de feminitate, de farmec şi amabilitate. Ea nu le spusese vecinilor că soţul ei Charlie o părăsise ; nici măcar nu-şi anunţase avocatul ; în schimb o concediase pe bucătăreasă, iar acum făcea cursa (sud, sud-est) între maşina de gătit şi chiuveta de bucătărie, pregătind cina copiilor. Nu era în firea ei să privească înapoi spre trecut, cum ar fi făcut bărbatul ei, sau să analizeze împrejurările ce pot despărţi printr-un ocean doi soţi care trăiesc de cincisprezece ani în bună înţelegere. Ultima lui călătorie de afaceri adusese între ei — credea Marcie — o uşoară deosebire de vederi : pe de o parte Charlie îi scria că îi este dor de ea, iar pe de altă parte că ia masa de seară la Superga de şase ori pe săptămînă şi că se distrează de minune. Întrucît Charlie avusese de gînd să stea în deplasare doar şase săptămîni, în momentul în care aceste şase săptămîni deveniseră trei luni, Marcie îşi dădu seama că trebuia făcut ceva.

În primele săptămîni vecinii se purtaseră ireproşabil, dar cum ştia şi ea singură că o femeie fără bărbat poate strica atmosfera unui dineu, se pomeni că-şi petrece din ce în ce mai multe seri acasă. De fapt, viaţa de noapte a aşezării de la Shady

Hill prezenta două aspecte. Pe primul loc erau, bineînțeles, petrecerile, dar exista și un alt tip de activitate — un adevărat și inepuizabil furnicar de cîntăreți de madrigaluri, amatori de dezbateri politice, grupuri ahtiate după înregistrări muzicale, școli de dans, confirmări religioase, ședințe de comitet, conferințe despre literatură, filosofie, urbanistică și combatere a diverselor flageluri. Strălucitoarea flamură a cerului plină de stele nu mai fusese probabil nicicînd desfășurată peste un asemenea tablou al hărniciei nocturne. Marcie, avînd un glas limpede, dulce, se alătură unui grup de madrigaliști ce se întrunea în zilele de marți și unui cerc politic ce se aduna miercurea. Din clipa în care se arătă disponibilă, fu solicitată ca membră a comitetului, deși ar fi fost greu de precizat motivul, întrucît Marcie rareori scotea cîte o vorbă. Pînă la urmă, în cea de a treia lună de absență a lui Charlie acceptă să facă parte din Consiliul sătesc, mai ales pentru a avea și ea o ocupație.

Virtutea, bunul simț, zelul civic și singurătatea — toate acestea contribuiră la necazul bietei Marcie. De departe, din Torino, Charlie și-o putea imagina destul de bine așteptîndu-l în pragul luminat al ușii, în seara reîntoarcerii lui, dar și-o putea el oare imagina cotrobăind pe sub pat după pantofii copiilor sau turnînd untură într-o oală veche de supă? „Tăticul trebuie să stea în Italia și să cîștige bani, ca să ne cumpere cele trebuincioase", le spunea ea copiilor. Cînd însă Charlie îi telefona din străinătate, săptămînal, întotdeauna părea băut. Închipuiți-v-o, atunci, pe femeia aceasta fermecătoare cîntînd *Hodie Christus natus est*, studiindu-l pe Karl Marx sau stînd pe un scaun incomod la ședințele Consiliului sătesc.

Dacă exista un lucru cu adevărat anormal la Shady Hill, o rană pe care să poți pune degetul, atunci era faptul că satul nu avea bibliotecă publică: nici un exemplar îngălbenit de vreme și mirosind a varză din opera lui Pascal, nici un volum ferfenițit din Dostoievski ori George Eliot, nici măcar un Galsworthy, un Barrie sau un Bennett. Aceasta constituia preocuparea de bază a Consiliului sătesc la vremea alegerii Marciei în conducere. Partizanii bibliotecii erau mai ales noii veniți în localitate. Stîlpul opoziției era doamna Selfredge, membră a consiliului și o mare apărătoare a bunei-cuviințe, o femeie cu ochi albaștri, uluitor de strălucitori și de inexpresivi. Doamna Selfredge vorbea adesea despre viața liniștită pentru care optase. „Noi nu ieșim niciodată în lume", obișnuia ea să spună, dar într-un fel ce părea să exprime nu o opțiune, ci un adînc sentiment al singurătății. Era căsătorită cu un bărbat bogat, mult mai în vîrstă decît ea, și nu avea copii; chiar și cea mai indirectă referire la problemele sexuale îi aducea o puternică roșeață în obraji. Susținea ideea că biblioteca aparține acelei categorii de servicii publice care ar putea să atragă după sine extinderea localității. Aceasta nu era o simplă prejudecată. În satul vecin, Carsen Park, se dezvoltaseră niște șantiere, cu rezultate dezastruoase pentru locuitorii mai vechi. Li se dublaseră impozitele, li se degradaseră școlile. Posibila relație dintre lectură și proprietatea imobiliară fu combătută de partizanii bibliotecii pînă în clipa în care, într-una din barăcile de trestie de pe șantierul de la Carsen

Park, se petrecu o crimă îngrozitoare — de fapt, trei crime — și astfel ideea bibliotecii fu înmormîntată odată cu victimele.

De pe terasele de la Superga se vede întreaga panoramă a orașului Torino, iar un bărbat bîndu-și vinul acolo s-ar putea să nu se gîndească la soția sa care participă la o ședință a Consiliului sătesc. Acesta, format din zece bărbați și două femei, era condus de primar, care punea în discuție proiectele ce li se prezentau. Consiliul se întrunea la Centrul civic, o vilă veche ce fusese confiscată pentru neplata impozitelor. Salonul devenise sală de consiliu. Aici se dosiseră cîndva ouăle de Paști, aici copiii agățaseră cu bolduri măgărușilor de hîrtie cozi de hîrtie, în cămin arsese focul, în colț stătuse un pom de Crăciun. Odată ce casa intrase în proprietatea statului, se pare că efortul depus pentru alungarea acestor blînde stafii fusese conștiincios. *Autoportretul* lui Rafael și tablourile *Podul rupt de la Avignon* și *Rîul Avon la Stratford* fură date jos, iar pereții zugrăviți într-o nuanță deprimantă de verde. Căminul rămase, dar hornul fu înfundat și cărămizile vopsite tot cu verde. Tuburile fluorescente fixate de-a lungul tavanului aruncau pe fețele membrilor Consiliului sătesc o lumină lividă, dîndu-le tuturor un aer palid și obosit. Încăperea o făcea pe Marcie să se simtă stingherită. În lumina brutală trăsăturile ei își pierdeau dulceața, iar Marcie nu numai că se plictisea, dar într-un anume sens era stăpînită și de o chinuitoare senzație de înstrăinare.

În seara aceea, după ce fură discutate taxele pentru consumul apei și unele chestiuni legate de

locurile de parcare, primarul aduse în dezbatere pentru ultima oară problema bibliotecii publice.

— Evident, chestiunea e clasată, spuse el. Cum însă pînă acum am ascultat părerea fiecăruia, din ambele tabere, și cum mai există un om care ține să ne vorbească, socotesc că se cuvine să-l ascultăm și pe el. E cineva din Maple Dell.

Deschise ușa ce dădea spre coridor și-l invită pe Noel Mackham să intre în sala de consiliu.

Pentru cei din Shady Hill zona numită Maple Dell însemna ceva și mai rău decît un șantier. Era genul de cartier în care casele se îngrămădesc unele într-altele, toate albe, toate construite cu douăzeci de ani în urmă, toate cu cîte o mașină parcată alături, mașina părînd mai importantă decît casa însăși, ca și cînd aceasta din urmă n-ar fi decît o rămășiță a unei culturi nomade. În plus, Maple Dell era un fel de teren de prăsilă, un loc pentru a aduce pe lume copii, a-i crește și nimic altceva — căci, odată plecat, cine se mai întorcea vreodată acolo ? Pe cine să-l apuce dorul, fie și în bezna miezului de noapte, după cele trei dormitoare de la etaj, cu closetul care curge și cu vestibulurile mirosind a acru ? Cine să mai revină la meschina cameră de zi în care n-ai loc nici să te învîrți măcar fără să dobori la pămînt fotografia colorată a muntelui Rainier ? Cine să se mai întoarcă la scaunul care-ți tăbăcește șezutul și la televizorul arhaic și la scrumiera strîmbă, cu statueta ei de oțel presat reprezentînd o dansatoare goală cu eșarfă ?

— Înțeleg că povestea e încheiată, zise Mackham, însă țineam să fiu și eu trecut în procesul-

verbal, eu fiind în favoarea bibliotecii. Îmi stătea pe conştiinţă.

Nu s-ar putea spune că avea stofă de avocat. Era înalt. Din părul care începuse să-i cadă mai rămăsese un puf rar cu care să-şi acopere fruntea lăţită de chelie. Trăsăturile îi erau colţuroase. Pielea, nesănătoasă. Nici o notă profundă în voce. Amplitudinea ei părea limitată la o uşoară răguşeală — un sunet monoton din laringe ce trezea în sufletul Marciei o stare de melancolie agresivă, de parcă ar fi ascultat un anumit gen de muzică ungurească.

— Voiam să spun doar cîteva cuvinte în favoarea unei biblioteci publice, continuă el cu glasul acela ce aducea a scrîşnet. În copilărie noi eram săraci. Trăiam ca vai de lume, însă exista biblioteca asta Carnegie. Am început să merg acolo de pe la opt ani. Cred că am frecventat-o în mod regulat zece ani. Citeam orice — filosofie, romane, cărţi tehnice, poezie, jurnale de bord. Am citit pînă şi o carte de bucate. Pentru mine biblioteca asta a marcat deosebirea dintre succes şi eşec. Cînd îmi amintesc emoţia ce mă cuprindea atunci cînd dădeam peste o carte bună, nici măcar nu mai vreau să mă gîndesc că aş putea să-mi cresc copiii într-o localitate fără bibliotecă.

— Mda, bineînţeles, ştim ce vreţi să spuneţi, făcu primarul Simmons. Dar nu cred că aceasta-i problema. Nu se pune problema de a interzice accesul copiilor la cărţi. Aici, în Shady Hill, mai fiecare om îşi are biblioteca lui.

Mark Barrett se ridică în picioare :

— Dacă îmi este permis, aş *dori* să adaug şi eu o vorbă în legătură cu băieţii săraci şi cu

cititul, începu el cu un glas atît de bărbătesc şi de plin de culoare, încît toată lumea zîmbi. Şi eu am fost băiat sărac, urmă el bine dispus ; şi nu mi-e ruşine s-o recunosc, dar aş dori să adaug — dacă umila mea părere are vreo valoare — că niciodată nu mi-am băgat nasul într-o bibliotecă publică decît pentru a mă adăposti de ploaie sau, mă rog, pentru a urmări vreo fetişcană drăguţă. Pur şi simplu nu vreau să rămînă cineva cu impresia că biblioteca publică reprezintă drumul spre succes.

— N-am spus că biblioteca publică reprezintă drumul spre...

— *Ai dat de înţeles* acest lucru ! strigă Barrett, aşezîndu-se la loc cu mare zgomot.

Scaunul scîrţîi sub el, iar cînd Barrett îşi încordă puţin muşchii toată sala deveni conştientă de jartierele, de bretelele, de pantofii lui.

— Am vrut să spun doar...

— *Ai dat de înţeles* ! urlă Barrett.

— Numai pentru că *dumneata* nu ştii să citeşti, insistă Mackham, nu înseamnă că..

— Ei drăcie, omule ! Dar n-am spus că nu ştiu să citesc !

Barrett se ridicase din nou în picioare.

— Vă rog, domnilor ! Vă rog, vă rog ! interveni primarul Simmons. Să nu ne aprindem prea tare.

— N-am de gînd să stau aici şi să-l ascult pe unul din Maple Dell explicîndu-mi cum s-a umplut de bani citind o grămadă de cărţi ! urlă Barrett. Cărţile îşi au şi ele rostul lor. N-o să neg asta. Dar nici o carte nu m-a ajutat să ajung acolo unde mă aflu, iar din locul în care mă aflu pot scuipa

pe Maple Dell. În ceea ce-i privește pe copiii mei, vreau să-i văd în aer liber, jucîndu-se cu mingea, nu citind cărți de bucate.

— Te rog, Mark, te rog, spuse primarul.

După care se întoarse spre doamna Selfredge și o rugă să propună suspendarea ședinței.

„Ziua, ceasul, momentul revelației" — scria Charlie în cabina sa de pe puntea de promenadă a vasului *Augustus* — „au venit pentru mine într-o duminică, după o săptămînă de stat acasă. Doamne, ce fericit eram! Mai toată ziua mi-o petrecusem montînd niște ferestre duble, și tare îmi place munca în gospodărie. Ca montarea ferestrelor duble, de pildă. Cînd treaba a fost gata, am dus scara la locul ei, mi-am luat costumul de baie și un prosop și am pornit-o spre bazinul de înot al soților Townsend. Aceștia erau plecați, însă bazinul nu fusese golit. Mi-am pus slipul și am sărit în apă și îmi aduc aminte că am văzut — sus, sus, în vîrful unui pin, un sutien, pe care cred că băieții Townsend îl șterpeliseră și-l agățaseră acolo, peste vară, țipetele disperate ale victimei lor fiind de multă vreme dispărute pe aripile vîntului de apus. Apa era foarte rece, astfel încît creșterea presiunii arteriale sau cine știe ce altă reacție a organismului ar putea să explice faptul că, în momentul în care am ieșit din bazin și m-am îmbrăcat, aproape că zburdam de fericire. Am luat-o înapoi, iar cînd am pășit în casă era atîta liniște, încît mi-am pus întrebarea dacă nu cumva se întîmplase ceva. Nu era totuși o tăcere prevestitoare de rău — mă minunam, pur și simplu, că pendula poate să ticăie așa de tare. Am urcat apoi scările și am

găsit-o pe Marcie adormită în camera ei. Se învelise cu o cuvertură ușoară, care îi alunecase de pe umeri și de pe sîni. Atunci, auzind glasurile lui Henry și Katie, m-am apropiat de fereastra din spate a dormitorului, care dă spre grădină, de unde o potecă prunduită și năpădită de buruieni duce la movilă. Acolo erau copiii. Katie scrijelea cu un băț în nisip — o scrisoare de dragoste, presupun. Henry avea unul dintre aeroplanele acelea cu aripi largi — cu calități într-adevăr magice — făcute din lemn de plută și propulsate cu ajutorul unei benzi de elastic. În timp ce el răsucea elasticul tot învîrtind elicea, eu îl vedeam cum își mișcă buzele numărînd. Apoi, cînd elasticul a fost răsucit bine, Henry își depărtă picioarele înfipte în pietriș, asemenea unui trăgător la țintă — Katie nici nu se uita la el — și lansă jucăria. Jos, în înserarea ce începea să se lase, aripile aeroplanului aveau o culoare ștearsă, dar imediat le-am văzut țîșnind din umbră și ridicîndu-se în sus, spre soarele ce le scălda în lumina lui aurie. Cu o viteză nu mai mare decît cea a unui fluture, avionul planā, se roti în cerc, șerpui, coborî ușor înapoi și ateriză pe tufele de bujori.

— L-am mai înălțat o dată! l-am auzit pe Henry strigînd. L-am înălțat la lumină.

Katie continua să scrie pe nisip. Și atunci, ca printr-un truc cinematografic, m-am văzut pe mine însumi în locul băiatului meu, stînd într-o grădină asemănătoare și trimițînd spre înalturi, din obscuritatea de jos, un aeroplan, o săgeată, o minge de tenis, o piatră — tot felul de lucruri — în timp ce sora mea desena inimi pe nisip. Amintindu-mi cît de puternic fusese impulsul acesta de a

atinge lumina, am rămas să mă uit fermecat la băiatul care nu mai contenea să-şi lanseze aeroplanul.

Pe urmă, cu aceeaşi senzaţie de sprinteneală şi voioşie, m-am îndreptat spre uşă, oprindu-mă să-i admir Marciei rotunjimea sînilor, hotărît totuşi, într-un acces de generozitate, s-o las să-şi continue somnul. Mă simţeam atît de bine, încît trebuia să beau ceva, nu pentru a-mi alimenta buna dispoziţie, ci dimpotrivă pentru a mi-o potoli — cîteva picături, în orice caz — şi mi-am turnat puţin whisky într-un pahar. M-am dus la bucătărie să iau gheaţă şi am observat furnicile, care nu se ştie cum pătrunseseră acolo. Asta m-a surprins, deoarece noi n-am avut niciodată necazuri cu furnicile. Cu păianjenii, da. În preajma uraganelor echinocţiale, chiar mai înainte ca barometrul să înceapă să scadă, casa era plină de păianjeni, de parcă ar fi presimţit schimbarea vremii. Găseai păianjeni în căzile de baie, păianjeni în camera de zi, păianjeni în bucătărie, iar uneori, înaintea vreunei furtuni, cînd treceai prin lungul coridor de la etaj pînza unui păianjen ţi se rupea de faţă. Însă cu furnicile aproape că nu avusesem necazuri. Acum, în această după-amiază de toamnă, mii de furnici năvăliseră din lemnăria bucătăriei, formînd un şir dublu peste poliţa de scurgere a vaselor, pînă în chiuvetă, unde părea să existe ceva întru totul pe placul lor.

Am găsit nişte otravă de furnici pe raftul din spate al dulapului în care ţinem măturile, un borcănaş cu un conţinut cafeniu pe care îl cumpărasem în sat, de la Timmons, cu ani în urmă. Am deşertat

pe o farfurioară o porţie zdravănă de otravă şi am pus-o pe poliţă. După aceea mi-am luat băutura şi ziarul de duminică şi am ieşit pe terasa din faţa casei. Casa fiind orientată către apus, aveam acolo mai multă lumină decît copiii şi mă simţeam atît de fericit, încît pînă şi ştirile din paginile ziarului mi se păreau vesele. Nici un rege nu fusese asasinat prin străduţele noroioase ale Marsiliei, nici o furtună nu se anunţa în Balcani, nici un englez tobă de carte — slăbiciunea proprietăresei şi a mătuşilor sale — nu dizolvase rămăşiţele pămînteşti ale vreunei domnişoare într-o baie de acid, nici măcar bijuterii nu se furaseră. Posibilităţile de altădată ale ziarului de duminică de a evoca o lume a coroanelor căzute şi a inevitabilelor războaie, un univers putred de ploi şi invadat de nelinişte, păreau absente. Mai tîrziu, cînd soarele se retrase de pe foile mele, lăsînd în umbră scaunul pe care şedeam, am regretat că nu-mi pusesem un pulover.

Anotimpul era pe sfîrşite — în aer pluteau semnele schimbării — şi pînă şi acest lucru mă încînta. Cu o duminică sau două în urmă, terasa ar fi fost inundată de lumină. Apoi m-am gîndit la alte locuri în care mi-ar fi plăcut să mă aflu — în Nantucket, de pildă, doar cu o mînă de oameni rămaşi acolo, cu bărcile goale în jur şi cu dunele măturate de vînt cum nu le vezi niciodată vara, cu umbre întunecate azvîrlite peste plajă. Şi m-am gîndit la Vineyard, cu falezele lui albe ca făina, la marea de culoarea purpurei toamna şi la liniştea aceea a strîmtorii Sund, în care, la apropierea vreunei bărci cu pînze, poţi auzi încă de departe scîrţîitul scripeţilor cînd se fixează frînghiile.

Mi-am sorbit whisky-ul și m-am apucat să frunzăresc din nou ziarul, însă lumina aurie din iarbă și din copaci era mai atrăgătoare ; acum amintirile mele din insulele mării se amestecau cu albeața coapselor Marciei.

M-a cuprins atunci un fel de euforie a clipei, bucuria și sentimentul unei legături firești între mine și peisaj, conștiința că nu există nici o constrîngere ca să pot obține ceea ce rîvneam. M-am gîndit din nou la Marcie care dormea, și m-am gîndit că, nu peste mult timp, mă voi duce în camera ei — un mod de a-mi exprima euforia. Și atunci, încercînd să aud vocile copiilor, dar neauzindu-le, m-am hotărît să sărbătoresc acel ceas al zilei pe măsura lui. Am pus jos ziarul și am urcat alergînd scările. Marcie încă mai dormea, iar eu m-am dezbrăcat și m-am întins alături, trezind-o din ceea ce părea să fie un vis frumos, pentru că a zîmbit și m-a tras la pieptul ei."

Să revenim la Marcie și la necazul ei. După suspendarea ședinței își puse haina și spuse :

—Noapte bună. Noapte bună... Pe săptămîna viitoare îl aștept și pe el acasă.

Marcie nu se pierdea ușor cu firea, dar deodată își dădu seama că asistase la o manifestare de stupiditate și incorectitudine. Coborînd scările în spatele lui Mackham, o cuprinse un puternic amestec de milă și simpatie pentru străin și o adevărată furie împotriva vechiului ei prieten Mark Barrett. Simțea nevoia să-și ceară scuze, așa că îl opri pe Mackham la ușă, pentru a-i mărturisi că și ea are amintiri frumoase legate de biblioteca publică.

Se întîmplă ca doamna Selfredge și primarul Simmons să fie ultimii care să părăsească sala de consiliu. Cu mîna pe întrerupătorul electric, primarul aștepta ca doamna Selfredge să-și pună mănușile ei albe.

— Îmi pare bine că s-a terminat definitiv cu povestea asta a bibliotecii, spuse el. Mai am eu îndoielile mele, însă în momentul de față sînt împotriva oricărui lucru de uz public, împotriva a tot ceea ce ar putea să atragă după sine o dezvoltare a comunității.

Vorbea cu convingere și, la cuvîntul *dezvoltare*, în minte îi apăru o întreagă zonă acoperită cu locuințe identice. I se părea nedrept ca locuințele imaginate să fie toate la fel, toate construite din lemn și imitație de piatră. I se părea nedrept ca tinerele perechi să-și înceapă viața într-o atmosferă lipsită de grație și i se părea nedrept ca șirurile de case să nu-și mai poată păstra multă vreme micile lor proprietăți și să devină repede niște cartiere urîte.

— Bineînțeles, nu e vorba de a-i ține pe copii departe de cărți, repetă el. Toți avem bibliotecile noastre. Nu e nici o problemă. Presupun că și dumneavoastră ați crescut într-o casă cu bibliotecă.

— O, da, da, răspunse doamna Selfredge.

Primarul stinse lumina, și întunericul acoperi și îndulci această minciună. Tatăl ei, polițist în Brooklyn, nu avusese în casă nici o carte. Fusese un om de treabă — nu prea mirosea el frumos — care flecărea cu toți copiii ce-i ieșeau în cale în timp ce-și făcea rondul. Neîngrijit și mereu cu chef, își petrecuse anii de după pensionare bînd

bere în bucătărie, în izmene, spre adînca disperare și rușine a singurei lui odrasle.

Primarul îi ură noapte bună doamnei Selfredge, iar aceasta, stînd pe trotuar, o auzi pe Marcie spunîndu-i lui Mackham :

— Îmi pare foarte rău pentru vorbele lui Mark. Noi toți a trebuit să-i suportăm ieșirile, într-o împrejurare sau alta. Dar de ce nu treceți pe la mine să beți ceva ? Poate că am putea să punem din nou pe picioare proiectul cu biblioteca.

„Așadar, tot nu s-a terminat", se indignă doamna Selfredge. „Pînă cînd Shady Hill n-o să fie decît un șantier, de la un capăt la altul, ăștia n-or să se potolească." Indivizii banali și veșnic grăbiți din noua așezare Carsen Park, cu droaia de copii după ei, cu ratele lor lunare, cu ferestrele pictate, cu priveliștea caselor identice și a străzilor nepavate, noroioase și fără copaci, păreau să lovească în cele mai dragi certitudini ale ei, să-i amenințe gazonul, plăcerile, dreptul de proprietate și chiar respectul de sine însăși.

Cum soțul ei, un domn bătrîn, elegant și inteligent, se afla acasă, în așteptarea *micii lui prințese*, aceasta îi împărtăși numaidecît necazurile. Domnul Selfredge se retrăsese din afacerile bancare cu un sentiment de milă, căci ori de cîte ori intra în contact cu oamenii de azi era pus în situația de a constata deteriorarea acelor calități, ținînd de responsabilitate și inițiativă, care făcuseră din lumea tinereții lui o lume aleasă, puternică, sănătoasă. Știa o mulțime de lucruri despre Shady Hill, cunoscînd pînă și numele lui Mackham.

— Banca deține o ipotecă pe casa lui, zise el. Îmi amintesc și cînd a făcut-o. Tipul lucrează la

o societate specializată în editarea manualelor școlare, care a fost acuzată de cel puțin un comitet al Congresului pentru publicarea unor povestiri cu caracter subversiv la adresa Americii. Eu nu mi-aș face griji în legătură cu el, draga mea, dar dacă asta te-ar liniști, mi-ar veni ușor să trimit o scrisoare la ziar.

„Copiii nu erau însă atît de departe pe cît socoteam eu", scria Charlie la bordul lui *Augustus*. „Se aflau tot în grădină. Și cred că pentru ei semnificația acelui ceas al zilei nu depășea posibilitatea de a șterpeli ceva de mîncare. Nu-mi rămîne decît să reconstitui sau să-mi imaginez ce s-a întîmplat atunci. S-ar putea să fi intrat în casă împinși de o foame la fel de aprigă ca a mea. Ajunși în hol și nesimțind nici un zgomot, probabil că au deschis ușurel răcitorul, în așa fel încît să nu i se audă pocnetul încuietorii. Răcitorul trebuie să-i fi dezamăgit, pentru că Henry se duse la chiuvetă și se apucă să mănînce din arseniatul de sodiu.

— Bomboane, spuse el.

Katie i se alătură și se întrecură unul pe altul în a înfuleca otrava rămasă. Copiii trebuie să fi rămas destul de mult în bucătărie, deoarece în momentul în care Henry începu să vomite mai erau acolo.

— Hei, nu murdări *peste tot !* se îngrijoră Katie. Hai afară.

Începea să i se facă și ei rău, așa că ieșiră amîndoi și se ascunseră sub o tufă de seringa. Acolo i-am găsit cînd m-am îmbrăcat și am coborît.

Mi-au spus ce mîncaseră, iar eu, după ce am sculat-o pe Marcie, am coborît din nou scările

în goană şi l-am chemat la telefon pe doctorul Mullens.

— Isuse Hristoase ! exclamă el. Vin imediat !

Mi-a cerut să citesc eticheta de pe borcan, dar în afară de arseniat de sodiu nu mai scria nimic şi nu era trecută concentraţia. Iar cînd i-am explicat că-l cumpărasem de la Timmons, mi-a spus să-l sun şi să-l întreb cine era fabricantul. Linia telefonică era ocupată, aşa că, în timp ce Marcie nu mai ştia cum să se împartă între cei doi copii bolnavi, m-am aruncat în maşină şi am pornit-o spre sat. Din cîte îmi amintesc, cerul era foarte luminos, însă pe străzi aproape că se lăsase întunericul. Prăvălia lui Timmons era singurul local luminat, fiind genul de dugheană care pare a se hrăni din firimiturile rămase de la masa altor negustori. Pentru Timmons, ora aceea tîrzie, cînd toate celelalte magazine se închideau, era cea mai bună. Amestecul năucitor de lucruri expuse în vitrine — fiare de călcat, cenuşare, scrumiere, Venus pe o consolă, pungi de gheaţă, parfumuri — se continua în magazinul propriu-zis, care părea un depozit de antichităţi sau tunelul groazei dintr-un parc de distracţii : o magazie cu manechine de carton reprezentînd femei ce se ung cu uleiuri de plajă ; lanţuri muntoase din mucava scăldate într-o strălucire alpină, făcînd reclamă săpunului cu miros de pin ; rafturi pentru cărţi, lăzi pline cu muşamale şi pistoale cu apă, din material plastic. Prăvălia aducea puţin şi a locuinţă, căci doamna Timmons, o femeie curăţică şi cu un aer neliniştit care stătea în spatele barului cu răcoritoare, avea rînduite pe oglinda din

spate fotografiile celor trei fii ai ei (unul mort) în uniformă, iar Timmons însuşi mesteca un sandviş şi, cînd se apropie de tejghea, se şterse la gură de firimituri cu dosul palmei.

— Acum o oră, puştii mei au mîncat din povestea asta, i-am explicat eu arătîndu-i borcanul. L-am sunat pe doctorul Mullens şi el m-a trimis la dumneata. Aici nu e trecută concentraţia de arsenic, iar el s-a gîndit că, dacă ţi-ai aminti de unde l-ai luat, i-am putea telefona fabricantului şi am afla.

— Copiii s-au otrăvit ? întrebă Timmons.

— Da !

— Marfa asta n-aţi cumpărat-o de la mine.

Stîngăcia minciunii lui şi liniştea din magazinul acela aiurit îmi dădură un sentiment de disperare.

— Ba *chiar* de la dumneata am cumpărat-o, domnule Timmons. Nu încape discuţie. Copiii mei sînt pe moarte. Vreau să-mi spui de unde ţi-ai procurat substanţa.

— Marfa asta n-aţi cumpărat-o de la mine, repetă el.

M-am uitat la doamna Timmons, dar ea ştergea tejgheaua cu o cîrpă ; părea să fi surzit.

— Ei, drăcia dracului, Timmons ! am urlat şi, întinzîndu-mă peste tejghea, l-am apucat de cămaşă. Caută în registre ! Caută în nenorocitele dumitale de registre şi spune-mi de unde provine substanţa asta.

— Noi ştim ce înseamnă să-ţi pierzi un copil, spuse doamna Timmons din spatele meu.

Avea o voce stinsă în care, în afară de muzica monotonă și scîrțîită a durerii și neajutorării, nu mai exista nimic.

— Nouă nu trebuie să ne spuneți nimic despre asta, adăugă ea.

— Marfa asta n-ați cumpărat-o de la mine, spuse încă o dată Timmons.

I-am răsucit cămașa pînă îi săriră nasturii, după care i-am dat drumul. Doamna Timmons continua să șteargă tejgheaua. De rușine, Timmons stătea cu capul atît de plecat, încît nu reușeam să-i văd ochii. Am ieșit afară din prăvălie.

Cînd am ajuns acasă, doctorul Mullens se afla în holul de la etaj ; răul cel mare trecuse.

— Încă puțin și s-ar fi putut să-i pierzi, zise el vesel. Dar le-am făcut spălături stomacale și cred că totul e în ordine. Bineînțeles, e o otravă puternică, așa că timp de o săptămînă Marcie va trebui să ia probe — e posibil să rămînă în rinichi — însă eu cred că totul e bine.

I-am mulțumit și l-am condus pînă la mașină, după care m-am întors acasă, am urcat sus la etaj, unde copiii fuseseră culcați în aceeași cameră pentru a nu se simți singuri, și am mai pălăvrăgit puțin cu ei. Pe urmă, auzind-o pe Marcie plîngînd în dormitorul nostru, m-am dus acolo.

— E în ordine, fetițo, i-am spus. Totul e în ordine. Copiii sînt bine acum.

Însă în clipa în care am luat-o pe după umeri, gemetele și suspinele ei deveniră mai puternice, așa că am întrebat-o ce se întîmplă.

— Vreau să divorțăm, suspină ea.

— Ce ?

— Vreau să divorțăm. Nu mai suport să trăiesc așa. Nu mai suport. Ori de cîte ori au un guturai, ori de cîte ori întîrzie de la școală, oricînd se întîmplă ceva rău, mă gîndesc că e o pedeapsă.

— Pedeapsă pentru ce ?

— Cît ai fost tu plecat am făcut o prostie.

— Ce vrei să spui ?

— Un bărbat.

— Ce bărbat ?

— Noel Mackham. Nu-l cunoști. Locuiește în Maple Dell.

O vreme n-am spus nimic — ce puteam spune ? Deodată Marcie își vărsă furia asupra mea.

— Oh, știam eu că așa o să fie, știam eu, știam că o să mă învinovățești ! Dar nu eu am fost de vină, n-am fost deloc de vină. Știam că o să mă învinovățești pe mine, știam că o să mă învinovățești, știam că așa o să fie, iar eu...

Nu prea am auzit mare lucru din ce spunea, pentru că îmi făceam geamantanul. După aceea i-am sărutat pe copii, am prins un tren spre oraș, iar a doua zi dimineața m-am îmbarcat pe *Augustus*."

Iată ce i s-a întîmplat Marciei. A doua zi după ședința Consiliului sătesc ziarul de seară a tipărit scrisoarea lui Selfredge, iar ea a citit-o. L-a sunat pe Mackham la telefon. Acesta i-a spus că are de gînd să-i ceară redactorului șef să publice un răspuns, pe care îl și scrisese, și că la ora opt va trece pe la ea să-i arate copia. Marcie se pregătise să ia cina împreună cu copiii, dar chiar mai înainte de a se așeza la masă se auzi soneria și își făcu apariția Mark Barrett.

— Bună, scumpo, o salută el. Îmi dai ceva de băut ?

Marcie îi prepară nişte Martini, iar el îşi scoase pălăria şi pardesiul şi intră direct în subiect :

— Înţeleg că aseară l-ai invitat pe dobitocul ăla aici, la o băuturică.

— Cine ţi-a spus, Mark ? Cine naiba ţi-a spus ?

— Helen Selfredge. Nu-i nici un secret. Nu vrea ca problema bibliotecii să fie redeschisă.

— Mă simt ca şi cum aş fi urmărită. Nu-mi place asta.

— Nu e cazul să te necăjeşti, drăguţo.

Îi întinse paharul, iar ea i-l umplu iarăşi.

— Am venit aici, explică el, ca vecin, ca prieten cu Charlie, şi la ce sînt buni prietenii şi vecinii dacă nu pot să-ţi dea un sfat ? Mackham e un dobitoc şi un muieratic, pe deasupra. Charlie fiind plecat, mă simt, aşa, ca un frate mai mare... vreau să am grijă de tine. Vreau să-mi promiţi că n-ai să-l mai primeşti pe dobitocul ăsta în casă.

— Nu pot, Mark. Vine în seara asta.

— Nu, drăguţo, nu vine. O să-l suni şi o să-i spui să nu vină.

— Dar e şi el om, Mark.

— Ascultă ce-ţi spun eu, drăguţo. Ascultă ce-ţi spun. O să-ţi povestesc ceva. Bineînţeles că-i om, dar asta-i valabil şi pentru gunoier, şi pentru spălătoreasă. O să-ţi povestesc ceva foarte interesant. Cînd eram la şcoală, aveam şi noi un dobitoc, exact ca Mackham. Nimeni nu-l agrea. Nimeni nu stătea de vorbă cu el. Ei, şi eu, care eram un băiat plin de viaţă, cu o mulţime de prieteni, am început să mă interesez de dobitocul ăsta. Am început să mă întreb dacă nu era de datoria mea

să mă împrietenesc cu el şi să-l fac să simtă că e şi el membru al grupului. Ei bine, am intrat în vorbă cu el şi nu m-ar surprinde să aflu că am fost prima persoană care s-o fi făcut. Mă plimbam cu el. Îl invitam în camera mea. Făceam tot ce se putea pentru a-i da sentimentul că e acceptat.

A fost o greşeală îngrozitoare. Mai întîi a început să umble prin şcoală şi să spună la toată lumea că el şi cu mine o să facem asta, că el şi cu mine o să facem ailaltă. Apoi s-a dus la direcţie şi a aranjat să fie mutat în camera mea, fără să-mi ceară asentimentul. Pe urmă, maică-sa s-a apucat să-mi trimită prăjituri de-ale ei scîrboase, iar soră-sa — n-o văzusem în viaţa mea — a început să-mi scrie bileţele amoroase, iar individul a devenit o asemenea lipitoare, încît a trebuit să-i spun să mă lase în pace. Am vorbit cu el deschis : i-am spus că singurul motiv pentru care stătusem vreodată de vorbă cu el era mila. Dar asta n-a schimbat cu nimic situaţia. Cînd un dobitoc se agaţă de tine, nu mai contează ce-i spui. A continuat să se ţină scai de mine, aşteptîndu-mă la terminarea orelor de clasă, iar după antrenamentele de fotbal îl găseam întotdeauna la vestiar. Povestea era atît de neplăcută, încît a trebuit să-i dăm o lecţie. L-am chemat în camera lui Pete Fenton la o ceaşcă de cacao, i-am tras o bătaie bună, i-am azvîrlit hainele pe fereastră, i-am pictat fundul cu iod şi l-am ţinut cu capul într-o găleată cu apă pînă aproape s-a sufocat.

Mark îşi aprinse o ţigară şi-şi termină de băut paharul.

— Ceea ce vreau să spun eu e că, dacă te încurci cu un dobitoc, n-ai decît de regretat. La

început sentimentele tale pot fi bune şi generoase, dar pînă la urmă iese mult mai rău decît bine. Vreau să-i telefonezi lui Mackham şi să-i spui să nu mai vină. Spune-i că eşti bolnavă. Nu vreau să-ţi intre în casă.

— Mackham nu vine aici să mă viziteze pe mine, Mark. Vine să-mi vorbească despre răspunsul pe care l-a scris pentru ziar.

— Iar eu îţi cer în modul cel mai serios să-i telefonezi.

— Nu fac asta, Mark.

— Te duci la telefonul ăla !

— Te rog, Mark, nu ţipa la mine.

— Te duci la telefonul ăla !

— Fă bine şi ieşi afară din casa mea, Mark.

— Eşti o proastă ! urlă el. Încăpăţînată şi fără minte ! Asta eşti.

După care ieşi.

Marcie se aşeză singură la masă ; cînd sosi Mackham, încă nu terminase de mîncat. Ploua, iar el era îmbrăcat cu o haină groasă şi purta o pălărie ponosită — păstrată, îşi zise ea, anume pentru vreme urîtă. Pălăria îl făcea să semene cu un bătrîn. Părea supărat şi ostenit şi-şi desfăcu de la gît un fular de lînă, galben şi lung. Se întîlnise cu redactorul şef. Acesta nu voia să-i publice răspunsul. Marcie îl întrebă dacă doreşte să bea ceva şi, cum Mackham nu-i răspunse, repetă întrebarea.

— A, nu, mulţumesc, refuză el cu un aer abătut.

O privi în ochi cu un surîs obosit — o oboseală atît de adîncă, încît Marcie se gîndi că

omul e probabil bolnav. Apoi se apropie de ea, de parcă ar fi vrut s-o atingă, iar Marcie intră în bibliotecă şi se aşeză pe canapea. Ajuns în mijlocul camerei, Mackham îşi dădu seama că uitase să-şi scoată galoşii.

— Ah, îmi cer scuze, spuse el. Cred că am adus noroi...

— N-are importanţă.

— Dacă ar fi *la mine* acasă, ar avea.

— Aici n-are importanţă.

Se aşeză pe un scaun de lîngă uşă şi se apucă să-şi scoată galoşii. De la galoşi a pornit totul. Uitîndu-se la el cum îşi încrucişează genunchii să-şi scoată galoşul de la un picior, apoi de la celălalt, Marcie se simţi cuprinsă de o imensă milă ; pentru ea era însăşi imaginea — stîngace — a umanităţii, cu înaltele şi emoţionantele ei ţeluri, faţă în faţă cu adversitatea. Probabil că după paloarea sau după ochii ei dilataţi şi-a dat el seama că Marcie nu se mai poate apăra.

Marea şi punţile vasului sînt cufundate în întuneric. Charlie aude glasurile de la barul din capătul coridorului, dar, deşi şi-a terminat povestea, nu se opreşte din scris. Vaporul pătrunde în ape mai calde şi-n neguri, iar sirena de ceaţă începe să sune din minut în minut. Charlie verifică semnalele după propriul său ceas. Deodată îşi pune întrebarea : ce caută el la bordul lui *Augustus*, cu geamantanul plin cu unt de arahide ? „Furnici, otravă, unt de arahide, sunete de sirenă“ — scrie el — „dragoste, tensiune arterială, călătorii de afaceri, neprevăzut. Ştiu că mă voi întoarce.“ Sirena de ceaţă se porneşte din

nou şi, în sunetul ei prelungit, Charlie are imaginea alor săi alergînd pe nişte scări către el — sfărîmături de piatră, garoafe sălbatice, şopîrle şi chipurile lor atît de dragi. „La Genova“, scrie el, „voi lua avionul. Îmi voi creşte copiii mari, voi avea grijă de ei şi o voi împăca pe Marcie — dulcea Marcie, scumpa Marcie, Marcie, dragostea mea. Cu trupul meu o voi apăra de toate relele neştiinţei.“

ALTĂ POVESTE

SĂ NE IMAGINĂM o pictură pe zid la Verona, apoi o frescă deasupra uşii. În prim plan un cîmp înflorit, cîteva case sau palate, iar în depărtare turnurile cetăţii. În dreapta un sol cu o pelerină roşie pe umeri coboară în fugă nişte trepte. Printr-o uşă deschisă, se vede o bătrînă lungită pe pat. În jurul patului, curteni. Ceva mai sus, pe scări, se duelează doi bărbaţi. În mijlocul cîmpului o prinţesă încununează cu flori un sfînt sau un erou. O haită de cîini de vînătoare şi alte animale, printre care şi un leu, urmăresc cu profund respect ceremonia. În colţul din stînga se întinde o fîşie de apă verde, pe luciul căreia un grup de corăbii cu pînze — cinci la număr — se îndreaptă spre port. Sus, pe fundalul cerului, doi bărbaţi în veşminte de curte atîrnă într-o spînzurătoare... Prietenul meu era prinţ, iar patria sa era Verona, însă evolua într-un peisaj de trenuri cu navetişti, clădiri albe cu plantaţii de tisă, străzi şi birouri din New York. Purta pălărie verde de pluş şi o pelerină de ploaie, uzată, cu mîneca arsă de la ţigară, strînsă cu cordon.

Marcantonio Parlapiano — sau Boobee, cum i se zicea — era un prinţ sărăcit. Vindea maşini de cusut pentru o firmă din Milano. Tatăl lui pier-

duse la cazinoul din Veneţia întreaga moştenire şi, slavă Domnului, avusese ce pierde. Mai exista un castel Parlapiano la marginea Veronei, dar singurul privilegiu ce-i mai rămăsese familiei era privilegiul înmormîntării în cripta castelului. În ciuda pierderii prosteşti a averii, Boobee îşi iubea tatăl. Într-o zi m-a dus la un ceai, la Verona, împreună cu bătrînul, şi felul său de a se purta cu cartoforul era senin şi plin de respect. Cu una dintre bunici englezoaică, Boobee avea părul blond şi ochii albaştri. Era un bărbat înalt, suplu, cu un nas imens şi se mişca de parcă ar fi fost gătit în veşminte din epoca Renaşterii. Îşi punea mănuşile deget cu deget, îşi strîngea cordonul pelerinei de ploaie ca şi cum de el ar fi atîrnat o spadă şi-şi ridica pălăria de pluş şmechereşte, de parcă ar fi fost împodobită cu pene. Cînd l-am cunoscut, avea o amantă — o franţuzoaică inteligentă şi zăpăcitoare. În timpul unei călătorii la Roma, în calitatea sa de comis voiajor al firmei, Boobee a întîlnit-o pe Grace Osborn, care lucra la consulatul american, şi s-a îndrăgostit de ea. Era o femeie frumoasă. În caracterul ei exista o notă de intransigenţă, pe care o fiinţă mai şireată ar fi ascuns-o. Avea convingeri politice reacţionare şi era teribil de curată. O dată, un adversar beat a spus despre ea că e genul de femeie pentru care paharele de apă şi scaunele closetelor din moteluri şi hoteluri sînt lucruri interzise. Boobee o iubea dintr-o mulţime de motive, dar o iubea mai ales pentru că era americancă. El iubea America, fiind singurul italian din cîţi am cunoscut vreodată al cărui restaurant favorit din Roma era Hilton. Se căsătoriră la

Campidoglio şi-şi petrecură luna de miere la Hilton. În scurtă vreme fu transferat în Statele Unite şi, în aceste împrejurări, îmi trimise o scrisoare prin care mă întreba dacă aş putea să-l ajut să-şi găsească o locuinţă. Cum în apropiere de noi exista o casă de închiriat, soţii Parlapiano aranjară să o ia ei.

Cînd Boobee şi Grace sosiră din Italia, eu eram plecat. Întîlnirea noastră a avut loc într-o marţi dimineaţă, la ora şapte şi patruzeci de minute, în decorul peronului de la Bullet Park. Era într-adevăr un decor. Din distribuţia spectacolului mai făceau parte vreo sută de navetişti, majoritatea bărbaţi. Se vedeau şinele de cale ferată, traversele, se auzea zgomotul locomotivelor, dar sentimentul pe care îl încercai era mai curînd al unei ceremonii decît al unor voiajuri şi despărţiri. În lumina dimineţii rolurile noastre păreau definitiv fixate şi, întrucît toată lumea urma să se întoarcă înainte de căderea întunericului, orice impresie de călătorie dispărea. Tocmai această fixitate a scenei — corectitudinea ei — dădu un aer atît de străin apariţiei lui Boobee. Acesta mă strigă pe nume, se aplecă şi mă strînse în braţe de-mi trosniră oasele şi mă sărută zgomotos pe amîndoi obrajii. Nici nu mi-aş fi putut imagina ca, pe peronul gării, la ora şapte patruzeci, un asemenea mod de a saluta să apară atît de ciudat, de sălbatic şi de indecent. A fost ceva senzaţional. Cred că nimeni nu a rîs. Cîţiva oameni au întors capul în altă parte. Un prieten s-a îngălbenit la faţă. Conversaţia noastră în gura mare, într-o altă limbă decît engleza, făcu de-a dreptul senzaţie.

Presupun că a fost socotită afectată, nepoliticoasă și lipsită de patriotism, dar nu puteam să-i spun lui Boobee să tacă sau să-i explic că, în America, dacă stai de vorbă dimineața, ești obligat să te supui unui fel de banalitate rituală. În timp ce prietenii și vecinii mei vorbeau despre mașini circulare de tuns iarba și despre îngrășăminte chimice, Boobee lăuda frumusețea peisajului, puritatea americancelor și pragmatismul politicii americane și vorbea despre ororile războiului cu China. Pe Madison Avenue mi-a spus la revedere și m-a sărutat. Speram ca nimeni dintre cunoscuții mei să nu se uite la noi.

La scurtă vreme după această întîmplare i-am invitat pe soții Parlapiano la un dineu, pentru a-i prezenta prietenilor noștri. Engleza lui Boobee era groaznică: „Îmi permiteți să descind pe dumneavoastră, pentru a sta împreună ?“ se adresa el unei femei, voind doar să se așeze lîngă ea. Cu toate acestea era fermecător, iar spontaneitatea și înfățișarea lui plăcută te cucereau. În cercul italienilor nu aveam cum să-l introducem, căci nu cunoșteam pe nimeni. Mai toți membrii micii comunități italiene din Bullet Park erau muncitori și servitori. În vîrful piramidei se aflau cei din clanul DeCarlo, antreprenori plini de succes și prosperi, dar, fie din întîmplare, fie constrînși de împrejurări, păreau să nu fi depășit niciodată granițele coloniei italiene. În consecință poziția lui Boobee era delicată.

Într-o sîmbătă dimineață îmi telefonă să mă întrebe dacă aș putea să-l ajut la cumpărături. Voia să-și procure niște blugi. El zicea *blugins* și mi-a trebuit ceva timp pînă să mă dumiresc ce poftește. Peste cîteva minute opri în fața casei mele și mă duse în sat la magazinul soldaților și marinarilor. Avea o mașină mare, cromată, cu aer condiționat și conducea ca un șofer din Roma. Cînd am intrat în magazin, vorbeam italienește. La auzul acestei limbi vînzătorul se încruntă, de parcă i s-ar fi furat marfa sau i s-ar fi plătit în cecuri false.

— Am dori niște blugi, am spus eu.

— *Blugins*, zise Boobee.

— Ce mărime ?

După ce m-am consultat cu Boobee am ajuns la concluzia că nu știm măsura. Vînzătorul scoase dintr-un sertar un centimetru de măsurat și mi-l întinse mie :

— Măsoară-l dumneata, făcu el.

L-am măsurat și i-am spus vînzătorului mărimea. Vînzătorul azvîrli pe tejghea o pereche de blugi, dar pantalonii nu se potriveau cu cei din mintea lui Boobee. Acesta explică pe larg și cu multe gesturi că dorea un material mai moale și mai deschis la culoare. Atunci, din fundul magazinului, prin culoarul îngust dintre cizmele de box și cămășile de doc, proprietarul strigă la vînzător :

— Spune-le că asta-i tot ce avem. La ei acasă ăștia umblă îmbrăcați în piei de capră !

Boobee înțelese. Nasul i se lungi și mai mult, ca întotdeauna în momentele de emoție. Oftă. Eu nu mai pomenisem pînă atunci ca în America un prinț, un om liber și stăpîn pe el însuși, să fie sancționat doar pentru că e străin. În Italia întîlnisem unele manifestări anti-americane, dar nici una atît de grosolană ca aceasta, și oricum eu

nu eram prinţ. În America prinţul Parlapiano era un macaronar.

— Mulţumesc foarte mult, am spus eu şi am pornit-o spre uşă.

— De unde eşti, domnu' ? mă întrebă vînzătorul.

— Locuiesc pe aleea Chilmark, i-am răspuns.

— Nu la asta mă refer, zise el. Vroiam să ştiu din ce loc din Italia.

Am ieşit din magazin şi am găsit ce voia Boobee în altă parte, dar mi-am dat seama că viaţa lui, ca străin, e riscantă. Într-un loc ca Hotel Plaza putea fi foarte bine prinţul Parlapiano, însă la Chock Full O'Nuts, încercînd să se descurce cu lista de bucate, n-ar fi fost decît un paria.

Timp de o lună nu i-am mai văzut pe soţii Parlapiano, iar cînd l-am întîlnit din nou pe Boobee pe peronul gării, părea să-şi fi făcut o mulţime de prieteni, deşi engleza lui nu părea să se fi îmbunătăţit. Mai apoi ne-a telefonat Grace să ne spună că i-au venit părinţii în vizită şi să ne invite la un cocteil. Era într-o sîmbătă după-amiază şi, cînd am ajuns acolo, am găsit cam o duzină de vecini care stăteau ca pe ace. Boobee nu nimerise ora de cocteil potrivită pentru americani. Tocmai oferea oaspeţilor Campari cald şi dropsuri cu aromă de eucalipt. Cînd am întrebat pe englezeşte dacă aş putea să beau un scotch, a ţinut să ştie ce fel de scotch doresc. I-am spus că orice scotch merge.

— Bun ! exclamă el. În cazul ăsta îţi dau un whisky. Whisky este cel mai bun scotch, nu ?

Amintesc de acest incident pentru a arăta că înţelegerea limbii şi obiceiurilor noastre era defectuoasă.

Părinţii soţiei lui, un cuplu dizgraţios de vîrstă mijlocie, erau din Indiana.

— Sîntem din Indiana, spuse doamna Osborn, însă descindem direct din Osbornii stabiliţi la Williamsburg, în Virginia, în secolul al şaptesprezecelea. Străbunicul din partea mamei a fost ofiţer în armata confederată şi a fost decorat de generalul Lee. Avem un club în Florida. Sîntem cu toţii adepţii Ştiinţei.

— În Cape Kennedy ? am întrebat eu.

— Adepţii Ştiinţei creştine.

M-am întors cu faţa spre domnul Osborn, fost negustor de automobile uzate. Continuă şi el să-mi vorbească despre clubul lor. Printre membrii acestuia mulţi erau milionari. Clubul avea un teren de golf cu optsprezece găuri, debarcader propriu, medic dietetician şi un comitet de admitere exigent. Coborîndu-şi vocea şi acoperindu-şi gura cu mîna, domnul Osborn şopti :

— Ne străduim să nu primim evrei şi italieni.

Stînd în picioare în faţa nevestei mele, Boobee întrebă :

— Să descind pe tine, pentru a sta împreună ?

Din partea cealaltă a încăperii, interveni soacră-sa :

— Ce-ai spus, Anthony ?

Boobee lăsă capul în jos. Avea un aer neajutorat.

— O întreb pe doamna Duclose, răspunse el cu sfială, dacă aş putea să descind pe ea.

— Dacă nu ştii englezeşte, zise doamna Osborn, mai bine taci. Vorbeşti ca un negustor de fructe.

— Îmi pare rău, se scuză Boobee.

— Te rog, aşază-te lîngă mine, spuse nevastă-mea.

Boobee se aşeză, dar nasul i se lungi parcă şi mai tare. Fusese jignit. Penibila petrecere nu dură mai mult de o oră.

Într-o seară de pe la sfîrşitul verii, Boobee mă sună la telefon şi-mi spuse că trebuie neapărat să mă vadă. L-am invitat la mine. Mănuşile şi pălăria verde de pluş erau nelipsite. Nevastă-mea se afla la etaj şi, întrucît nu se dădea în vînt după Boobee, n-am mai chemat-o şi pe ea. Am pregătit ceva de băut şi am luat loc în grădină.

— Ascultă, începu Boobee.

Folosi imperativul *ascolta.*

— Ascultă-mă. Grace e nebună... În seara asta, cina întîrzia. Eram foarte flămînd şi, dacă nu mănînc la oră fixă, îmi pierd apetitul. Grace ştie bine asta, dar cînd am ajuns acasă, nici pomeneală de cină. Nimic de mîncare. Ea e în bucătărie, prăjind ceva într-o tigaie. Îi explic politicos că trebuie să mi se servească cina cu punctualitate. Şi ştii ce se întîmplă ?

— Nu, am răspuns eu.

— N-ai cum să-ţi imaginezi, zise el.

Îşi duse mîna la inimă.

— Ascultă, îmi explică el. Începe să *plîngă.*

— Femeile plîng uşor, Boobee.

— Europencele nu.

— Dar tu nu te-ai însurat cu o europeancă.

— Şi asta nu-i totul. Abia acum vine demenţa. Plînge şi, cînd o întreb de ce plînge, îmi spune că plînge pentru că, mărităndu-se cu mine, a renunţat la o mare carieră ca soprană de operă.

În ceea ce priveşte sunetele specifice unei seri de vară — o seară de vară tîrzie — cred că între ţara mea şi Italia nu există mare deosebire. Şi totuşi în acel moment, lucrurile păreau să stea altfel. Toată dulceaţa şi moliciunea din aer — gîze cu aripi de lumină şi şoapte ale vîntului — dispăruseră, iar insectele din iarba din jur făceau un zgomot aspru şi prădalnic ca de spărgător ce-şi ascute sculele. Distanţa pînă la Verona, de unde venise Boobee, părea imensă.

— Operă ! ţipă el. La Scala ! Din cauza mea nu cîntă ea astă-seară la Scala ! Lua lecţii de canto, asta aşa e, dar niciodată n-a fost invitată pe scenă. *Acum* o apucă nebunia.

— Foarte multe americance, Boobee, au impresia că prin căsătorie renunţă la carieră.

— Nebunie, urmă el, fără să asculte ce-i spun. Nebunie totală ! Dar ce poţi să faci ? Nu vrei să vorbeşti tu cu ea ?

— Nu ştiu la ce-ar folosi, dar o să încerc.

— Mîine. Eu o să vin mai tîrziu. Vorbeşti cu ea mîine ?

— Da.

Se ridică şi-şi puse mănuşile, deget cu deget. Apoi, dintr-o singură mişcare, îşi potrivi pălăria de pluş cu imaginarele ei pene şi întrebă :

— Ştii de unde provine farmecul meu... incredibila mea exuberanţă ?

— Nu știu, Boobee, am răspuns și am simțit cum mi se umple inima de un cald sentiment de simpatie pentru Grace.

— Din faptul că în filosofia mea de viață intră și o înțelegere a consecințelor și a limitelor. Ea nu are o asemenea filosofie.

Urcă apoi în mașină și demară atît de violent, încît împrăștie pietrișul pe toată suprafața gazonului.

Am stins luminile de la parter și m-am îndreptat spre dormitorul nostru de la etaj, unde am găsit-o pe soția mea citind.

— A fost Boobee pe aici, am spus. Nu te-am mai chemat și pe tine.

— Știu. V-am auzit vorbind în grădină.

Vocea îi tremura, pentru ca apoi să văd că are lacrimi pe obraji.

— Ce s-a întîmplat, dragă ?

— Oh, simt că mi-am irosit viața, răspunse ea. Am un sentiment al ratării absolut îngrozitor. Știu că nu e vina ta, însă prea m-am ocupat de voi, de tine și de copii, și am renunțat la mine. Vreau să mă întorc la teatru.

Trebuie să dau cîteva explicații în legătură cu cariera teatrală a soției mele. Cu mai mulți ani în urmă o trupă de amatori din localitate a pus în scenă *Sfînta Ioana* de Shaw. Margaret avea rolul principal. Eu eram plecat la Cleveland — cu treburi și nu de capul meu — și nu am văzut spectacolul, dar sînt convins că a fost excepțional. La sfîrșitul premierei — reprezentația urma să mai fie reluată o dată — în momentul în care s-a lăsat cortina, lumea s-a ridicat în picioare

ovaționînd. Jocul lui Margaret mi-a fost descris ca fiind strălucitor, splendid, electrizant, de neuitat. S-a iscat atîta vîlvă, încît mai mulți regizori și producători din New York au fost îndemnați să asiste la spectacolul din seara următoare. Cîțiva au acceptat. Cum spuneam, nu eram acolo, însă mi-a povestit Margaret ce s-a întîmplat. Dimineața a început cu o vreme rece de o orbitoare strălucire. Margaret a dus copiii la școală, după care s-a întors acasă și a încercat să-și repete rolul, numai că telefonul suna în permanență ; toată lumea avea impresia că fusese descoperită o mare actriță. La ora zece s-a înnorat și a început să sufle vîntul de miazănoapte. La zece și jumătate s-a pornit ninsoarea, iar pe la amiază furtuna s-a transformat în viscol. La unu, școlile s-au închis și copiii au fost trimiși acasă. Pe la patru mai mult de jumătate din șosele erau blocate. Trenurile circulau cu întîrziere sau nu mai circulau deloc. Margaret nu izbuti să-și scoată mașina din garaj, așa că drumul pînă la teatru — două mile — îl parcurse pe jos. Evident, nici un producător sau regizor nu putu să facă același lucru și, cum doar o parte din actori reușise să vină, reprezentația a fost anulată. Se vorbi despre reluarea ei la o altă dată, însă Dauphin trebui să plece la San Francisco, sala fu angajată pentru alte lucruri, iar producătorii și regizorii care acceptaseră să vină se arătară, după mai multă gîndire, suspicioși, nemaidorind să meargă atît de departe. Margaret n-a mai interpretat-o niciodată pe Ioana. A rămas cu cele mai firești regrete. Laudele auzite i-au răsunat în urechi luni

de zile. O tulburătoare promisiune fusese încălcată și, așa cum i s-ar fi întîmplat oricui, simțea că dezamăgirea ei e legitimă și profundă.

A doua zi am sunat-o pe Grace Parlapiano și, după ce mi-am terminat slujba, am trecut pe la ea. Era palidă și arăta nefericită. I-am spus că am stat de vorbă cu Boobee.

— Anthony, a început ea, e foarte dificil și mă gîndesc serios să divorțez sau, cel puțin, să obțin o separare legală. Întîmplător am o voce destul de bună, însă lui i se pare că am scornit asta din răutate și pentru a-l umili pe el. Pretinde că sînt răsfățată și nesățioasă. În fond, casa asta e singura de pe aici fără mochetă pe jos, dar cînd am adus și eu un om care să vadă cam cît ne-ar costa punerea mochetei, Anthony și-a ieșit din fire. Și-a ieșit complet din fire. Știu că latinii sînt emotivi — toată lumea mi-a spus asta înainte de a mă căsători — însă cînd Boobee își iese din fire e de-a dreptul înspăimîntător.

— Boobee te iubește, i-am spus.

— Anthony e foarte mărginit, urmă ea. Uneori îmi vine să cred că s-a însurat prea tîrziu. De exemplu, i-am propus să ne înscriem la clubul local. Ar învăța și el să joace golf și tu știi ce important e golful pentru afaceri. Și-ar putea face o mulțime de relații avantajoase dacă am frecventa clubul, însă el crede că e o sminteală a mea. Nu știe să danseze, dar cînd i-am propus să ia lecții de dans, a zis că-s smintită. Nu mă plîng, zău că nu mă plîng. De exemplu, eu nu am haină de blană și niciodată nu i-am cerut să-mi cumpere și tu știi foarte bine că sînt singura femeie din împrejurimi care nu are haină de blană.

Am încheiat întrevederea cu stîngăcie și pe tonul acela mincinos și glumeț cu ajutorul căruia obișnuim să rezolvăm dificultățile matrimoniale ale prietenilor noștri. Evident, intervenția mea s-a dovedit inutilă și lucrurile n-au mers cu nimic mai bine. Știam asta deoarece în fiecare dimineață, în tren, Boobee mă ținea la curent cu tot ce se mai întîmpla. Nu pricepea că bărbații din America nu se plîng de nevestele lor ; era din partea lui o imensă și penibilă neînțelegere. Într-o dimineață, în gară, a venit și mi-a spus :

— Nu ai dreptate. Nu ai deloc dreptate. În seara aia cînd ți-am povestit că a apucat-o nebunia, mi-ai zis că nu e nimic. Acum, ascultă ! Își cumpără pian cu coadă și angajează profesoară de muzică. Și să știi că o face din răutate. Acum mă crezi că e nebună ?

— Grace nu e nebună, l-am contrazis eu. Nu-i nimic rău în faptul că-i place să cînte. Trebuie să înțelegi că dorința ei de a se realiza nu înseamnă răutate. E o dorință împărtășită de aproape toate femeile din jur. Margaret se pregătește cu un instructor de teatru din New York de trei ori pe săptămînă, și nu o socotesc din pricina asta răuvoitoare sau nesăbuită.

— Americanii n-au caracter, spuse el. Au preocupări negustorești și banale.

În clipa aceea l-aș fi pocnit, dar îmi întoarse spatele și se îndepărtă. Era, în mod evident, sfîrșitul prieteniei noastre, și m-am simțit extraordinar de ușurat, deoarece relatările lui despre nebunia nevesti-si începuseră să mă plictisească în-

grozitor, neexistînd, pare-se, nici o speranță de a-l lămuri sau de a-i schimba punctul de vedere. Vreo două săptămîni sau și mai mult m-a lăsat în pace, pentru ca într-o dimineață să mă acosteze din nou. Era negru la față, nasul i se lungise, atitudinea îi era categoric neprietenoasă. Vorbea englezește :

— Acum, zise el, cînd o să-ți povestesc ce face, o să fii de acord cu mine. Acum o să vezi că răutatea ei nu are margini.

Oftă și apoi fluieră printre dinți.

— Se pregătește să dea un concert ! exclamă el și-mi întoarse spatele.

Peste cîteva zile am primit o invitație ; aveam să o ascult pe Grace cîntînd la familia Aboleen. Doamna Aboleen este muza provinciei noastre. Prin fratele ei, romancierul W. H. Towers, are anumite legături cu lumea literelor, iar prin generozitatea soțului — un chirurg stomatolog prosper — posedă o mare colecție de tablouri. Pe pereții casei se pot citi nume ca Dufy, Matisse, Picasso și Braque, dar picturile pe care apar aceste semnături sînt foarte proaste. Doamna Aboleen este o muză surprinzător de geloasă. Oricare altă femeie din localitate cu astfel de înclinații e socotită o uzurpatoare vulgară. Tablourile, bineînțeles, sînt tablourile ei, dar chiar și cînd vreun poet vine să-și petreacă sfîrșitul de săptămînă la soții Aboleen, devine și el poetul ei. Poate să-l arate lumii, să-l silească să se producă, să-ți permită să-i strîngi mîna, dar dacă te apropii prea tare de poet sau dacă stai de vorbă cu el mai mult de un minut, două, atunci ți-o retează scurt, cu un gest de posesiune avidă, un gen de furie, de parcă te-ar fi prins șterpelindu-i tacîmurile de argint. Grace devenise, presupun eu, prințesa ei. Concertul avea loc într-o după-amiază de duminică, o zi frumoasă, dar m-am dus acolo cu inima strînsă. Se prea poate ca asta să fi influențat aprecierea mea în legătură cu execuția lui Grace, însă toți ceilalți au spus că a fost formidabilă. A interpretat o duzină de cîntece, majoritatea în englezește, majoritatea ștrengărești și de dragoste. În pauzele dintre cîntece, se puteau auzi oftaturile deznădăjduite ale lui Boobee, iar eu știam că se gîndește că toată povestea aia — scaunele pliante, vazele de flori, slujnicele așteptînd să servească ceaiul — fusese inventată de ea din răutate, o răutate fără margini. La sfîrșitul concertului, s-a purtat destul de politicos, însă nasul lui părea imens.

O vreme nu l-am mai văzut, pentru ca într-o seară să citesc în ziarul local că Marcantonio Parlapiano fusese rănit într-un accident de automobil, pe Șoseaua 67, și că se afla la spitalul Platner Memorial. Am plecat imediat într-acolo. Cînd am întrebat-o pe supraveghetoarea de pe etajul lui unde aș putea să-l găsesc, îmi răspunse veselă :

— A, vreți să-l vedeți pe Tony ? Săracul Tony ! Tony nu vorbește deloc englezește.

Stătea într-o cameră cu alți doi pacienți. Își fracturase un picior, arăta îngrozitor și avea lacrimi în ochi. M-am interesat cînd i se va permite să meargă acasă.

— La Grace ? întrebă el. Niciodată. Niciodată nu mă mai întorc la ea. Acum stă cu taică-său

și cu maică-sa. Se ocupă de formalitățile pentru separarea legală. Eu plec la Verona. Pe data de douăzeci și șapte mă îmbarc pe *Colombo*. Știi ce-mi cere ? întrebă el suspinînd.

— Nu, Boobee. Ce ți-a cerut ?

— Cere să-mi schimb numele.

Și începu să plîngă.

L-am văzut plecînd la bordul lui *Colombo*, dar asta mai mult datorită dragostei mele pentru corăbii și navigație decît profunzimii prieteniei noastre, iar de atunci n-am mai dat ochii cu el. Ultima parte a istorisirii mele nu este mai relevantă decît zidul din Verona ; cum însă povestea mi-a adus aminte de Boobee, o voi aștern pe hîrtie. Întîmplarea s-a petrecut la Adrianapolis, un orășel situat la vreo șaizeci de mile de Ialta, în zona aridă a munților Crimeii. Venisem de pe litoral cu un taxi și așteptam avionul spre Moscova, cînd am întîlnit un alt american. Firește, fiecare dintre noi a fost foarte încîntat să dea peste cineva care vorbește englezește, așa că ne-am dus împreună la restaurant și am comandat o sticlă de votcă. Omul lucra ca inginer la o uzină de îngrășăminte chimice din munți și se întorcea în Statele Unite într-un concediu de șase săptămîni. Masa noastră se afla lîngă o fereastră ce dădea spre terenul de aterizare. Activitatea aeroportului era minimă. În America el ar fi fost luat drept unul dintre aerodromurile acelea particulare pe care le găsești prin suburbii, folosite mai ales pentru închiriat avioane. Exista o stație de amplificare, iar o tînără cu voce pură și muzicală făcea anunțuri în rusește. Nu înțelegeam

ce spune, dar presupun că-l invita pe Igor Vasilievici Kriukov să binevoiască a se prezenta la casa de bilete a Aeroflotului.

— Asta îmi amintește de nevastă-mea, zise amicul meu. Vocea. Acum sînt divorțat, dar am fost căsătorit cinci ani cu fata aia. Avea tot ce-ți puteai dori. Era frumoasă, senzuală, inteligentă, tandră, o bucătăreasă grozavă... pînă și bani avea. Intenționase să se facă actriță, dar cînd a văzut că nu iese nimic, nu s-a simțit frustrată sau dezamăgită sau altceva de genul ăsta. A priceput că nu e la înălțimea competiției și, pur și simplu, a lăsat-o baltă. Vreau să spun că nu era una dintre femeile care pretind că ar fi renunțat la o mare carieră. Locuiam într-un mic apartament din Bayside. Nevastă-mea s-a apucat să-și caute slujbă și, datorită antrenamentului — vreau să spun că știa să-și folosească vocea — au angajat-o crainică la aeroportul Newark. Avea o voce frumoasă, lipsită de afectare sau alte chestii dintr-astea, foarte calmă, veselă și muzicală. Lucra patru ore pe zi, spunînd lucruri de genul : „Pasagerii pentru avionul cu reacție al Companiilor Unite, cu destinația Seattle, sînt rugați să se adune la intrarea numărul șaisprezece. Domnul Henry Tavistock este rugat să se prezinte la casa de bilete a Liniilor aeriene americane." Bănuiesc că fata asta spune cam aceleași lucruri.

Arătă cu capul către difuzor și continuă :

— Era o slujbă grozavă. Muncind numai patru ore pe zi, cîștiga mai mulți bani decît mine și avea timp din belșug să umble după cumpărături, să gătească și să fie și nevastă, treabă la care se

pricepea de minune. Ei bine, cînd contul nostru la bancă a ajuns la vreo cinci mii, am început să ne gîndim că ar cam fi timpul să avem un copil și să ne mutăm la țară. Trecuseră cam cinci ani de cînd făcea anunțuri la Newark. Ei bine, într-o seară înainte de cină, eu beam whisky și citeam ziarul, cînd am auzit-o spunînd din bucătărie : „Ești rugat să vii la masă. Cina e gata. Ești rugat să vii la masă." Îmi vorbea cu același ton pe care îl folosea la aeroport. Asta m-a înfuriat, așa că i-am zis : „Nu vorbi așa cu mine, dragă. Nu-mi vorbi pe tonul ăsta !" La care a urmat răspunsul ei : „Ești rugat să vii la masă", exact ca și cum ar fi spus : „Domnul Henry Tavistock este rugat să se prezinte la casa de bilete a Liniilor aeriene americane." Așa că i-am zis : „Dragă, mă faci să mă simt ca și cum aș aștepta avionul ! Mă rog, vocea ta e foarte frumoasă, însă tonul e absolut impersonal." „Nu cred că mai poate fi schimbat", își modulă ea bine glasul și-mi dărui unul dintre zîmbetele acelea dulci și forțate cu care te fericesc funcționarii de la aviație, atunci cînd zborul tău a întîrziat patru ore și ai pierdut legătura și va trebui să aștepți o săptămînă în Copenhaga. Și uite așa, ne-am așezat la masă și tot timpul cît a durat cina a continuat să-mi vorbească pe tonul acela uniform și muzical. Era ca și cum ai fi stat la masă cu un magnetofon. Ca și cum ai fi luat cina cu o bandă magnetică. Și, uite așa, după cină ne-am uitat puțin la televizor, după care ea s-a dus să se culce și m-a chemat și pe mine : „Ești rugat să poftești acum la culcare !" Ești rugat să poftești acum la culcare !" Era exact ca

și cum ți s-ar fi spus că pasagerii pentru San Francisco se adună la intrarea numărul șapte. M-am culcat gîndindu-mă că dimineața lucrurile vor merge mai bine.

În orice caz, a doua zi seara, cînd m-am întors acasă și am strigat „Bună, dragă !" sau ceva de genul ăsta, am auzit aceeași voce impersonală răspunzîndu-mi din bucătărie : „Ești rugat să te deplasezi pînă la drogheria din colț și să-mi aduci un tub de Pepsodent. Ești rugat să te deplasezi pînă la drogheria din colț și să-mi aduci un tub de Pepsodent." Am intrat în bucătărie, am luat-o în brațe și, sărutînd-o stîngaci, i-am spus : „Hai, fetițo, revino-ți !" Atunci a început să plîngă, iar eu am crezut că ăsta ar putea fi un semn că a pornit-o pe calea cea bună, însă ea a plîns, a tot plîns și mi-a zis că sînt insensibil și neomenos și că, pur și simplu, inventez anumite lucruri pe seama vocii ei, numai pentru a-i căuta nod în papură. Ei bine, am mai rămas împreună încă șase luni, dar ăsta a fost de fapt sfîrșitul. Și am iubit-o cu adevărat. Pînă a început să-mi dea sentimentul că nu-s decît un pasager tîmpit, unul dintre sutele de pasageri de prin sălile de așteptare cărora trebuie să li se indice intrarea potrivită și zborul potrivit, a fost o fată minunată. După aceea ne-am certat tot timpul, pentru ca pînă la urmă să plec, iar ea să obțină divorțul la Reno. Acum tot la Newark lucrează, iar eu, bineînțeles, prefer aeroportul Kennedy ; cum însă uneori trebuie să-l folosesc și pe cel din Newark, o pot auzi rugîndu-l pe domnul Henry Tavistock să se prezinte la casa de bilete a liniilor aeriene americane... Dar nu numai la

Newark o aud. O aud pretutindeni. Pe Orly, la Londra, la Moscova, la New Delhi. Sînt obligat să călătoresc cu avionul și, pe fiecare aeroport, cît e lumea de mare, îi pot auzi vocea — sau o voce întru totul asemănătoare — rugîndu-l pe domnul Henry Tavistock să se prezinte la casa de bilete. La Nairobi, la Leningrad, la Tokio, mereu se întîmplă la fel, chiar dacă nu înțeleg limba, iar eu îmi aduc aminte ce fericit am fost în cei cinci ani și ce fată grozavă era, într-adevăr grozavă, și ce lucruri misterioase se pot petrece în dragoste. Mai bem o sticlă de votcă? Plătesc eu. Mi-au dat mai multe ruble decît aș putea cheltui cu călătoria, iar la graniță tot va trebui să le predau.

NEPLĂCERILE GINULUI

ERA DUMINICĂ DUPĂ-AMIAZĂ. Din camera ei, Amy auzi sosirea soților Bearden, urmați de familiile Farquarson și Parminter. Citi în continuare, pînă ce bănuiala că noii veniți s-ar putea să se înfrupte din cine știe ce bunătăți deveni certitudine. Atunci lăsă cartea și coborî la parter. Ușa salonului era închisă, dar prin ea străbătea larma conversației și a rîsetelor. Probabil că înăuntru se bîrfea — sau și mai rău — deoarece în clipa în care fetița intră în încăpere, toată lumea tăcu.

— Bună, Amy, o întîmpină domnul Farquarson.

— Cu tine a vorbit domnul Farquarson, Amy! îi atrase atenția tatăl.

— Bună ziua, domnu' Farquarson, zise ea.

Rămînînd un timp în afara grupului, pînă ce acesta își reluă conversația, și strecurîndu-se apoi pe lîngă doamna Farquarson, fetiței îi fu ușor să tabere asupra farfuriei cu alune și să-și umple pumnul cu ele.

— Amy! protestă domnul Lawton.

— Iartă-mă, tăticule, se scuză ea, bătînd în retragere și îndreptîndu-se spre pian.

— Pune alunele la loc, spuse el.

— Dar am umblat cu mîna pe ele, tăticule.
— În ordine, dragă, își îndulci glasul mama ei. Servește-i și pe ceilalți. Poate că mai vrea și altcineva alune.
Amy își umplu gura cu alunele pe care le înhățase, se întoarse la masă — o masă mică pentru cafea — luă farfuria și o trecu prin fața musafirilor.
— Mulțumesc, Amy, spuseră aceștia, servindu-se cu cîte o alună sau două.
— Cum îți place noua școală, Amy ? întrebă doamna Bearden.
— Îmi place, răspunse Amy. Școlile particulare îmi plac mai mult decît școlile publice. Nu mai seamănă așa de mult cu o fabrică.
— În ce clasă ești ? se interesă domnul Bearden.
— A patra, răspunse ea.
Tatăl își luă paharul, împreună cu paharul domnului Parminter, și se ridică în picioare pentru a se duce în sufragerie să le umple din nou. Fetița se lăsă să cadă pe locul rămas liber.
— Nu sta pe scaunul tatălui tău, Amy, spuse mama, neînțelegînd că picioarele fetiței erau obosite de la mersul pe bicicletă, pe cînd tatăl nu făcuse decît să șadă toată ziua.
În timp ce se îndrepta spre ușa cu canaturi din sticlă, Amy o auzi pe maică-sa începînd să vorbească despre noua bucătăreasă. Era un exemplu de felul în care se purtau interesantele discuții ale celor mari.
— Mai bine ți-ai băga bicicleta în garaj, o sfătui tatăl, întorcîndu-se cu paharele proaspăt umplute. Cred că o să plouă.

Amy ieși pe terasă și se uită în sus, dar cerul nu era foarte înnorat, nu părea că o să plouă, iar sfatul tatălui, ca toate sfaturile pe care i le dădea, nu-și avea rost. Tot timpul era cu gura pe ea : „Du bicicleta de aici" ; „Amy, deschide-i bunicii ușa" ; „Dă mîncare la pisică" ; „Fă-ți temele" ; „Servește alunele", „Ajut-o pe doamna Bearden să ducă pachetele" ; „Amy, dă-ți silința, te rog, și umblă mai îngrijită".
Se ridicaseră cu toții în picioare, iar tatăl ei se apropie de ușă și o chemă :
— Noi ne ducem să cinăm la familia Parminter, zise el. Bucătăreasa e aici, așa că n-o să fii singură. Vezi să te culci la ora opt, ca o fetiță cuminte. Acum vino să mă săruți și să-mi urezi noapte bună.
După ce mașinile lor dispărură din vedere, Amy o luă prin bucătărie, în partea cealaltă a casei, spre camera de culcare a bucătăresei și bătu la ușă.
— Intră, se auzi o voce.
Cînd Amy pătrunse în încăpere, o găsi pe bucătăreasă, al cărei nume era Rosemary, în halat de baie citind Biblia. Rosemary îi zîmbi. Avea un zîmbet plăcut, iar ochii ei bătrîni erau albaștri.
— Iar ți-au plecat părinții ? întrebă ea.
Amy răspunse că plecaseră, iar bătrîna o invită să ia loc.
— Se distrează, nu glumă, urmă ea. De patru zile, de cînd sînt aici, ori au fost în vizită ori au avut oaspeți. Seară de seară.
Puse Biblia în poală cu fața în jos și zîmbi, fără să se uite însă la Amy.

— Bineînţeles, continuă ea, aici alcoolul e o obligaţie de societate, iar ceea ce fac părinţii tăi nu-i treaba mea, nu ? Pe mine, băutura mă îngrijorează mai tare decît pe cei mai mulţi oameni, din pricina sorei mele. Săraca soră-mea obişnuia să bea prea mult. Timp de zece ani m-am dus s-o văd în fiecare duminică după-amiază, şi mai întotdeauna era *non compos mentis*. Uneori o găseam prăbuşită pe jos, cu cîteva sticle de vin de Xeres, goale, alături. Alteori, unui străin i-ar fi părut destul de trează, dar, după felul cum pronunţa cuvintele, îmi dădeam seama într-o clipă că băuse îndeajuns ca să nu mai fie ea însăşi. Acum săraca soră-mea s-a prăpădit şi nu mai am pe cine să vizitez, nu mai am pe nimeni.

— Dar ce-a păţit sora ta ? întrebă Amy.

— Era o femeie frumoasă, cu pielea albă ca laptele şi catifelată ca piersica şi cu părul blond, spuse Rosemary. Pe unii ginul îi înveseleşte — îi face să rîdă şi să chiuie — însă soră-mea devenea doar ursuză şi retrasă. Cînd bea, se retrăgea în ea însăşi. Băutura o făcea să nu-i mai placă nimic. Dacă ziceam că e vreme frumoasă, ea răspundea că nu. Dacă ziceam că plouă, ea, nu, că e senin. Mă corecta în toate, chiar dacă era vorba de un fleac. A murit la spitalul Bellevue, într-o vară în care eu lucram în Maine. Nu mai am pe nimeni.

Sinceritatea cu care vorbea Rosemary o făcu pe Amy să se simtă matură şi, lucru rar la ea, politeţea veni fără efort :

— Probabil că ţi-e tare dor de sora ta.

— Chiar acum stăteam şi mă gîndeam la ea. Avea şi ea serviciu, ca mine, dar în munca asta

eşti mereu singură. Întotdeauna eşti înconjurată de o familie şi, totuşi, niciodată nu faci parte din ea. Adesea eşti lovită în propria ta mîndrie. Stăpînele te tratează cu un aer de superioritate îngăduitoare şi lipsit de consideraţie. Nu le reproşez nimic cucoanelor la care lucrez. Pur şi simplu, asta-i natura relaţiilor. Îţi comandă rasol de pasăre, tu te scoli cu noaptea-n cap, să te întreci pe tine însăţi, pentru ca exact în clipa în care ai terminat rasolul, ele să se răzgîndească şi să vrea supă de crab.

— Mama se răzgîndeşte tot timpul.

— Cîteodată te afli la ţară şi n-ai pe nimeni care să te ajute. Eşti obosită, dar nu chiar aşa de obosită ca să te simţi pierdută. Cînd ai terminat cu oalele şi cu cratiţele, ieşi afară, pe veranda servitorilor, cu gînd să te bucuri şi tu de natură, dar cu toate că din faţa casei s-ar putea să ai o privelişte frumoasă, spre lac sau spre munţi, ceea ce se vede din spate nu e niciodată mare lucru. Îţi rămîn totuşi cerul şi copacii şi stelele şi cîntecul păsărelelor şi plăcerea de a-ţi odihni picioarele. Numai că atunci îi auzi pe cei din faţă rîzînd şi flecărind cu musafirii, cu fiii şi fiicele lor. Dacă eşti nouă, iar ei vorbesc în şoaptă, poţi fi sigură că despre tine vorbesc. Asta îţi strică toată bucuria serii.

— Oh, murmură Amy.

— Am lucrat în fel de fel de case : case unde aveai opt sau nouă ajutoare, şi case unde, în nopţile de iarnă, trebuia să ard singură gunoiul şi să curăţ zăpada cu lopata. De obicei într-o casă în care există mai mulţi oameni de ajutor, găseşti

cîte un ticălos printre ei — vreun majordom bătrîn ori vreo jupîneasă — care încearcă să-ți facă viața amară, de la bun început. Ba „Doamnei nu-i place în felul ăsta", ba „Doamnei nu-i place în felul ăla", ba „De douăzeci de ani sînt cu doamna", uite-așa ți se spune. E nevoie de diplomație ca să reziști. Pe urmă, camera pe care ți-o dau ; toate pe care le-am văzut sînt sumbre. La început, dacă ai o sticlă în geamantan, ispita de a bea o înghițitură, ca să-ți mai ridici moralul, e teribilă. Numai că eu sînt o fire tare. Cu biata soră-mea, lucrurile s-au petrecut însă altfel. Mereu se plîngea că suferă de nervi, dar acum, cînd stau și mă gîndesc la ea, mă îndoiesc că a suferit vreodată de nervi. Mă întreb dacă n-a inventat toată povestea. Mă întreb chiar dacă era făcută pentru slujba asta. Spre sfîrșit nu mai găsea de lucru decît la țară, unde nu se ducea nimeni, și niciodată nu rezista mai mult de o săptămînă, două. Îi trăgea puțin gin pentru a-și potoli nervozitatea, apoi puțin împotriva oboselii, iar cînd termina de băut sticla și tot ce mai putea șterpeli din jur, isprava ajungea și la urechile celor din corpul principal al casei. De obicei urma o scenă, iar soră-mi, săraca, întotdeauna îi plăcea să aibă ultimul cuvînt. Ah, dacă ar fi după mine, aș da o lege împotriva băuturii ! Nu e treaba mea și nici nu te învăț să iei ceva de la tatăl tău, dar aș fi mîndră de tine dacă din cînd în cînd i-ai vărsa sticla de gin — licoarea aia blestemată ! — direct la canal. Dar uite că stau de vorbă cu tine și asta mă face să mă simt mai bine, drăgălașo. Mă face să nu-i mai simt atît de mult lipsa bietei mele surori. Acum, eu o să mai citesc puțin din Biblie, după care o să-ți pregătesc să mănînci ceva.

Familia Lawton avusese un an prost în privința bucătăreselor — se perindaseră cinci. Venirea lui Rosemary o făcuse pe Marcia Lawton să-și aducă aminte de o vagă teorie a compensației : suferise, iar acum era răsplătită. Rosemary era curată, harnică, veselă, iar masa pregătită de ea arăta, cum ziceau soții Lawton, ca la Chambord. Miercuri, după cină, ea luă trenul de New York, promițînd să se întoarcă a doua zi cu trenul de seară. Joi dimineața Marcia intră în camera bucătăresei. O precauțiune dezagreabilă, dar obișnuită. Absența din încăpere a oricărui obiect personal — pachet de țigări, stilou, ceas deșteptător, aparat de radio sau orice alt lucru care ar fi putut s-o lege pe bătrînă de casă — îi dădu sentimentul neplăcut că a fost înșelată, așa cum atît de des fusese înșelată de bucătăresele din trecut. Deschise ușa dulapului și văzu o singură uniformă atîrnînd acolo, iar jos vechiul geamantan al lui Rosemary și perechea de pantofi albi pe care aceasta o purta la bucătărie. Geamantanul era încuiat, dar cînd Marcia îl luă în mînă, avu impresia că e aproape gol.

După masă domnul Lawton și Amy plecară la gară să o aștepte la trenul de opt și șaisprezece minute. Capota mașinii fiind coborîtă, aerul proaspăt și lumina stelelor, ca și compania tatălui, o făcură pe fetiță să privească lumea cu bunăvoință. Gara din Shady Hill semăna cu gările pe care le văzuse la televizor, în filmele de altădată, în care detectivi și spioni, donjuani și încrezătoarele lor

victime se înfruntau între ei, pentru a se alunga unii pe alţii în ţinuturile îndepărtate. Fetiţei îi plăcea gara mai ales pe înserate. Îşi imagina că oamenii care călătoresc cu trenurile locale sînt angrenaţi în treburi mult mai incitante şi mai palpitante decît o simplă navetă. Cu excepţia zilelor cu ceaţă groasă sau viscol, vagonul de lux în care călătorea tatăl ei părea să aibă exact spoiala şi monotonia vieţii lui. Cursele locale, însă, circulînd la ore ciudate, aparţineau unei lumi de contraste mai puternice, în care i-ar fi plăcut şi ei să trăiască.

Ajunseră cu cîteva minute mai devreme şi Amy coborî din maşină şi se duse pe peron. Ar fi vrut să ştie la ce folosesc firele ce atîrnau ciucure deasupra şinelor de cale ferată, la fiecare capăt al gării, dar avea destulă experienţă spre a nu-şi întreba tatăl, pentru că el tot n-ar fi fost în stare să-i explice. Auzi trenul mai înainte de a-l vedea, iar zgomotul o emoţionă şi-i transmise un sentiment de bucurie. Cînd trenul trase în gară şi se opri, se uită prin ferestrele luminate după Rosemary, dar nu o zări. Domnul Lawton coborî din maşină şi veni şi el pe peron, alături de Amy. Îl văzură pe conductor aplecîndu-se spre cineva, pentru ca pînă la urmă de pe banchetă să se ridice bucătăreasa. În timp ce era condusă către platforma vagonului, bătrîna, agăţată de conductor, plîngea.

— Albă ca laptele şi catifelată ca piersica, o auzi Amy suspinînd. O femeie frumoasă, frumoasă.

Conductorul îi vorbi cu blîndeţe, o luă pe după umeri şi o ajută să coboare scara. Apoi trenul

porni mai departe, iar ea rămase pe loc, ştergîndu-şi lacrimile.

— Dumneavoastră, domnule Lawton, nu trebuie să spuneţi nimic, zise ea, şi nici eu n-am ce spune.

Întinse spre Amy o pungulIţă de hîrtie :

— Ţine, fetiţo. Un cadou pentru tine.

— Mulţumesc, Rosemary.

Amy se uită în pungă şi văzu că în ea se află un buchețel de flori japoneze de apă.

Rosemary se apropie de maşină cu grija omului care abia de-şi mai găseşte drumul prin ceaţă. Răspîndea un miros acru. Haina ei cea bună era stropită de noroi şi plesnită între umeri. Spunîndu-i fetiţei să stea pe locul din spate, domnul Lawton o aşeză pe bucătăreasă în faţă, alături de el. Izbi furios portiera şi, ocolind maşina, urcă la volan şi porni spre casă. Rosemary băgă mîna în geantă, scoase o sticlă de coca cola, cu dop universal, şi trase o duşcă. Amy îşi dădu seama după miros că sticla de coca-cola era plină cu gin.

— Rosemary ! protestă domnul Lawton.

— Sînt singură, se scuză bucătăreasa. Sînt singură şi mi-e frică şi asta-i tot ce mi-a rămas.

Pînă nu o coti pe aleea casei şi nu trase maşina în dreptul uşii de serviciu, domnul Lawton nu mai scoase o vorbă. Abia atunci deschise şi el gura :

— Rosemary, i se adresă el, du-te şi ia-ţi geamantanul ! Te aştept aici, în maşină.

De îndată ce bucătăreasa intră în locuinţă, împleticindu-se, tatăl îi porunci fetiţei să se ducă şi ea în casă, însă prin faţă :

— Urcă la tine în cameră şi pregăteşte-te de culcare.

Cînd Amy intră în casă, mama ei se interesă, strigînd de sus din capul scărilor, dacă a venit bucătăreasa. Amy nu-i răspunse. Se duse direct la bar, luă o sticlă de gin începută şi o goli în chiuveta din cămară. În momentul în care ajunse în salon, la maică-sa, şi-i spuse că tatăl ei o duce pe bucătăreasă înapoi la gară, aproape plîngea.

A doua zi, la întoarcerea de la şcoală, Amy dădu peste o grăsană cu părul negru, care făcea curat în salon. Cum maşina de care se folosea în mod obişnuit domnul Lawton se afla la garaj, pentru o verificare, doamna Lawton urcă în maşina ei şi plecă la garaj să-şi întîmpine bărbatul. Amy o însoţi. În timp ce tatăl traversa peronul, fetiţa îşi dădu seama după paloarea lui că avusese o zi grea. Domnul Lawton îşi sărută nevasta, o mîngîie pe Amy pe cap şi se aşeză la volan.

— Ştii, spuse mama, duşul de la camera de oaspeţi nu merge deloc bine.

— Ei drăcie, Marcia, se răsti el, aş vrea să nu mă mai primeşti de fiecare dată cu veşti proaste !

Glasul lui iritat o deprimă pe Amy, care începu să se joace cu dispozitivul de ridicare şi coborîre a geamului.

— Încetează, Amy ! o repezi el.

— Mă rog, duşul nu e important, spuse mama, încercînd să rîdă.

— Săptămîna trecută cînd m-am întors de la San Francisco, n-ai putut aştepta nici o clipă ca să-mi spui că avem nevoie de un deflector nou.

— Uite şi o veste bună : am găsit o bucătăreasă cu program redus.

— Trage la măsea ? întrebă tatăl.

— Nu fi nesuferit, dragă. O să ne pregătească prînzul, o să spele vasele şi o să plece acasă cu autobuzul. Mergem la familia Farquarson.

— Sînt prea obosit ca să mai merg undeva.

— Întotdeauna te-ai simţit bine la Farquarsoni, insistă mama.

— Bine, dar ne întoarcem devreme, acceptă el.

— Dar de mine cine o să aibă grijă ? întrebă Amy.

— Doamna Henlein, îi răspunse mama.

Cînd ajunseră acasă, Amy trecu direct la pian. Tatăl se spălă pe mîini, în baia de lîngă hol, după care se îndreptă spre bar. Intră în salon, ţinînd în mînă sticla de gin goală.

— Cum o cheamă ? întrebă el.

— Ruby, răspunse mama.

— Formidabilă, tipa. În prima ei zi a băut aproape un litru de gin.

— Dumnezeule ! exclamă mama. Hai, totuşi, să nu facem tărăboi acum.

— Toţi dau buzna în băutura mea ! ţipă tatăl. Să fiu al dracului dacă nu m-am săturat !

— Ai destul gin în dulap, spuse mama. N-ai decît să destupi altă sticlă.

— Îl plăteam pe grădinarul ăla cu trei dolari pe oră, iar el nu făcea altceva decît să se furişeze aici şi să-mi bea scotch-ul. Supraveghetoarea de dinaintea doamnei Henlein îmi boteza whisky-ul, iar de Rosemary nici nu trebuie să-ţi mai aduc aminte. Bucătăreasa de dinaintea ei nu numai că nu se mulţumea cu ce găsea în băruleţ, dar dădea gata şi romul şi kirsch-ul şi xeres-ul şi tot vinul pe care-l aveam în bucătărie pentru gătit. Pe

urmă, mai e poloneza de astă-vară. Chiar și spălătoreasa aia bătrînă. Și zugravii. Bănuiesc că mi s-o fi pus vreun semn, ceva, pe ușă. Cred că agenția m-a și etichetat drept victimă sigură.

— Mă rog, să stăm mai întîi la masă și vorbești cu ea după aceea.

— Pe dracu ! N-am de gînd să încurajez hoția. *Ruby* !

O strigă de cîteva ori, dar noua bucătăreasă nu răspunse. Pe urmă își făcu totuși apariția în pragul ușii, cu pălăria și pardesiul pe ea.

— Nu mă simt bine, spuse ea.

Amy își dădu seama că e speriată.

— Trebuia să-mi închipui că n-o să te simți bine, comentă domnul Lawton.

— Nu mă simt bine, murmură bucătăreasa, și nu am găsit nici un medicament, așa că mă duc acasă.

— În ordine, spuse el, în ordine. Și eu m-am săturat să tot plătesc oamenii să vină în casa mea și să-mi consume băuturile.

Bucătăreasa o porni spre ieșirea din față, iar Marcia Lawton se duse după ea în holul principal, ca să-i plătească. Amy urmărise scena de pe bancheta pianului, o poziție retrasă care îi oferea totuși o bună perspectivă. Își văzu tatăl aducînd o sticlă neîncepută de gin și pregătind niște Martini. Arăta tare nefericit.

— Mda, făcu mama cînd se întoarse în încăpere. Știi, nu părea băută.

— Te rog, Marcia, spuse tatăl, nu te apuca acum să discuți în contradictoriu cu mine.

Turnă cocteilul în două pahare, zise „noroc" și sorbi o înghițitură.

— Putem lua masa la restaurantul *Orpheo*, propuse el.

— Așa mă gîndesc și eu, consimți mama. Pentru Amy o să pregătesc ceva la repezeală.

Se duse la bucătărie, iar fetița deschise caietul de note la *Reflets d'automne*. „NUMĂRĂ !" scrisese acolo profesorul de muzică. „NUMĂRĂ și ușor, ușor..." Amy începu să cînte. Ori de cîte ori făcea cîte o greșeală, exclama : „Fir-ar să fie !" și o lua de la capăt. Pe la mijlocul lui *Reflets d'automne*, îi trecu prin minte că *ea* este cea care golise sticla de gin. Perplexitatea îi fu atît de mare, încît se opri din cîntat. Starea ei de spirit nu depăși totuși stadiul perplexității, dar nici să-și continue exercițiile nu mai avu putere. O scoase din încurcătură mama :

— Ți-am pregătit masa în bucătărie, dragă, o anunță ea. Pentru desert poți să-ți iei înghețată din congelator. O singură porție.

Marcia Lawton întinse paharul spre soțul ei, care i-l umplu. Apoi Marcia urcă la etaj. Domnul Lawton rămase în cameră, iar Amy, privindu-și cu atenție tatăl, băgă de seamă că expresia lui încordată începuse să se îmblînzească. Nu mai arăta atît de nenorocit, iar cînd fetița se îndreptă spre bucătărie, el îi zîmbi blînd și o mîngîie pe creștet.

Amy își termină cina și, după ce mîncă înghețata și făcu să explodeze punga din care o luase, reveni la pian și cîntă o vreme *Bețișoare chinezești.* Tatăl coborî îmbrăcat în costumul de seară, își puse paharul pe polița căminului și se apropie de ușa cu canaturi de sticlă, pentru a-și admira terasa și grădina. Amy observă că transformarea

ce începuse cu îmblînzirea trăsăturilor era și mai accentuată. În sfîrșit părea fericit. Amy se întrebă dacă nu cumva e beat, deși nu avea mersul nesigur. Cel mult pășea ceva mai țeapăn.

Părinții ei nu ajungeau niciodată la umbletul acela clătinat și cu poticneli pe care-l vedea ea în fiecare an la un dansator pe sîrmă de la circ, în timp ce orchestra începea să cînte *Arată-mi drumul spre casă,* și pe care ea însăși se amuza uneori să-l imite. Îi plăcea să se învîrtă pe pajiște, mereu și mereu, pînă ce, pierzîndu-și stabilitatea, ușor amețită, țipa : „M-am îmbătat ! Sînt beată !" și se împleticea prin iarbă, redresîndu-se în clipa în care era gata-gata să cadă și constatînd că nu regretă deloc faptul de a fi pierdut pentru a clipă contactul cu lumea. Dar niciodată nu-și văzuse părinții ajunși în stadiul acesta. Niciodată nu-i văzuse sprijinindu-se de cîte vreun stîlp de felinar, cîntînd și cu picioarele împleticite, însă îi văzuse căzînd. Niciodată nu se manifestau indecent — cu cît beau mai mult, cu atît lăsau impresia că devin mai decenți și mai corecți — totuși, uneori, cînd tatăl ei se ridica să umple paharele celor de față, deși mergea destul de drept pantofii lui parcă se înțepeneau în covor. Alteori, cînd se ducea spre sufragerie, nimerea la o jumătate de metru alături de ușă. O dată îl văzuse ciocnindu-se de perete cu atîta forță, încît se prăbușise la pămînt și spărsese aproape toate paharele pe care le avea în mînă. Cîțiva oameni au rîs, dar rîsul nu a fost general ori debordant și cei mai mulți dintre oaspeți s-au prefăcut chiar să nu observe că domnul Lawton căzuse. După ce s-a ridicat în picioare, tatăl ei a pornit-o direct spre bar, ca și

cum nu s-ar fi întîmplat nimic. O dată Amy o văzuse pe doamna Farquarson greșind scaunul pe care voia să se așeze, cu o distanță bunicică, și izbindu-se de podea, însă atunci n-a rîs nimeni, toată lumea purtîndu-se de parcă doamna Farquarson n-ar fi căzut nicicum. Păreau niște actori care ar fi interpretat o piesă. În jocurile de la școală, atunci cînd răsturnai vreun copăcel de hîrtie trebuia să-l ridici la loc fără să arăți ce faci, în așa fel încît să nu destrami iluzia că te afli într-o pădure adîncă, și acesta era modul în care se purtau *ei* în momentul în care cădea cineva.

Acum tatăl avea mersul acela țeapăn și caraghios, cu totul deosebit de felul în care tropăia dimineața în sus și-n jos pe peronul gării, iar Amy își dădu seama că el căuta ceva. Își căuta paharul. Acesta era tot pe polița căminului, dar el nu se uita într-acolo. Se uită pe toate mesele din salon, după care ieși pe terasă, cercetă și acolo, pentru ca apoi să revină în salon și să controleze din nou toate mesele. Se duse iar pe terasă și înapoi la mesele din salon, căutînd de cîte trei ori în același loc, deși, ori de cîte ori se întîmpla ca Amy să-și piardă pantofii de sport sau pelerina de ploaie, tot el o învăța să caute în mod inteligent. „Caută, Amy !" îi spunea el întotdeauna. „Încearcă să-ți amintești unde ai lăsat-o. Nu pot să-ți cumpăr o pelerină nouă de fiecare dată cînd plouă." În cele din urmă, renunță și-și turnă un cocteil în alt pahar.

— Am plecat s-o aduc pe doamna Henlein, îi spuse el fetiței, de parcă i-ar fi comunicat cine știe ce veste importantă.

Singurul sentiment pe care îl avea Amy pentru doamna Henlein era indiferența ; cînd tatăl se întoarse cu supraveghetoarea, fetița se gîndi la serile, multiplicate pînă la a deveni săptămîni — aproape ani — pe parcursul cărora rămăsese în casă, ca într-o cușcă, împreună cu doamna Henlein. Aceasta era foarte politicoasă și mereu o învăța ce trebuie să facă o doamnă și ce nu trebuie să facă o doamnă. De asemenea doamna Henlein voia să știe unde se duc părinții fetei și despre ce petrecere e vorba, în ciuda faptului că asta nu era treaba ei. Întotdeauna stătea pe sofa, de parcă acel loc i s-ar fi cuvenit de drept, vorbind despre oameni cărora nici măcar nu le fusese prezentată vreodată și cerîndu-i fetiței să-i aducă ziarul, deși nu avea dreptul să-i ceară așa ceva.

Cînd Marcia Lawton coborî de la etaj, doamna Henlein îi ură să aibă o seară bună.

— Petrecere frumoasă ! strigă ea după cei doi soți în clipa în care aceștia ieșeau pe ușă.

Apoi se întoarse spre Amy :

— Unde se duc părinții tăi, drăguță ?

— ...

— Dar trebuie să știi, drăguță. Pune-ți capul la contribuție și amintește-ți. Se duc la club ?

— Nu, răspunse Amy.

— Mă întreb dacă nu cumva se duc la familia Trencher. Cînd am trecut pe-acolo, casa Trencher era luminată.

— Nu se duc la Trencheri, spuse Amy. Părinții mei nu-i pot suferi pe Trencheri.

— Atunci, unde se duc, drăguță ? întrebă doamna Henlein.

— La Farquarsoni.

— Prea bine, asta-i tot ce voiam să știu. Acum, adu ziarul și înmînează-mi-l în mod politicos. *Politicos*, repetă ea cînd Amy i-l întinse. Atunci cînd faci ceva pentru cei mai în vîrstă, dacă nu ești politicoasă gestul tău și-a pierdut orice valoare.

Își puse ochelarii și se apucă de citit.

Amy urcă în camera ei. Pe masă, într-un vas de sticlă, se aflau florile japoneze aduse de Rosemary, veștejite acum, în apa ce se colorase în roz de la pigmenții plantei. Coborî pe scara de serviciu și, traversînd bucătăria, intră în sufragerie. Băutura și ustensilele de care se slujea tatăl ei la prepararea cocteilului erau așezate deasupra barului. Amy goli sticla cu gin în chiuveta din cămară, după care o puse exact unde o găsise. Era prea tîrziu pentru a se mai plimba cu bicicleta și prea devreme ca să se culce și știa că dacă ar fi găsit ceva interesant la televizor — o crimă, de pildă — doamna Henlein ar fi silit-o să închidă aparatul. Apoi își aminti că tatăl ei îi adusese, din călătoria în vest, o carte despre cai, așa că o zbughi veselă înapoi pe scara de serviciu să-și citească noua carte.

Cînd se întoarseră soții Lawton, trecuse de ora două. Doamna Henlein, adormită pe sofaua din salon și visînd o mansardă prăfuită, fu trezită de glasurile din hol. Marcia Lawton îi plăti, îi mulțumi, o întrebă dacă a telefonat cineva și apoi se duse sus. Domnul Lawton era în sufragerie, de unde se auzea zăngănit de sticle. Doamna Henlein, nerăbdătoare să se vadă în propriul ei pat și să

se dăruie din nou somnului, se ruga în gînd ca stăpînul casei să nu-şi mai toarne cumva vreun pahar, cum se întîmpla atît de des cu oamenii aceştia. Noapte de noapte era dusă acasă de domni beţi. Ţinînd o sticlă goală în mînă, domnul Lawton apăru în pragul uşii sufrageriei.

— Cred că duhneşti, nu glumă, doamnă Henlein ! zise el.

— Hm, făcu ea.

Nu înţelegea.

— Ai băut un litru de gin, pînă la ultima picătură, o lămuri el.

Amărîta bătrînă, adormită pe jumătate, se redresă dintr-o dată şi-şi duse mîinile la cap, pipăindu-şi părul alb cu degete tremurătoare. Era în firea ei să adune pisici vagaboande, să îngrămădească în camera de baie, pînă sus în tavan, gazete *interesante* şi *valoroase*, să se rujeze, să vorbească singură, să doarmă fără să-şi dea jos rufăria de corp, în eventualitatea unui incendiu, să se certe în legătură cu preţul oaselor de supă şi să atragă asupra-şi bănuiala că, atunci cînd, în sfîrşit, va fi găsită moartă printre grămezile ei de vechituri colbăite, va avea salteaua doldora de carnete de bancă, iar perna tixită cu bancnote de cîte o sută de dolari. Iar acum, după ce rezistase tuturor tentaţiilor bogăţiei, pentru a fi socotită o doamnă, tocmai ei să i se spună, drept răsplată, că e o hoaţă ordinară ! Începu să ţipe la el :

— Retrageţi-vă acuzaţia, domnule Lawton ! Retrageţi-vă fiecare cuvinţel pe care l-aţi spus ! În viaţa mea n-am furat un capăt de aţă şi nimeni din familia mea n-a furat vreodată ceva şi nu

este cazul să stau aici şi să fiu insultată de un om beat. Cît priveşte băutura, de douăzeci şi cinci de ani n-am pus pe limbă nici cît să umpli un degetar. Acum douăzeci şi cinci de ani, domnul Henlein m-a dus la un local, unde am băut şi eu două cocteiluri, care m-au ameţit şi mi-au făcut atît de rău, încît din clipa aceea n-am mai suferit niciodată alcoolul. Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa ?! Să mă numeşti hoaţă şi beţivă ! Oh, mi-e silă, mi-e silă de dumneata, pentru că habar n-ai prin cîte am trecut ! Ştii dumneata ce-am avut eu la masă de Crăciun ? Un sandviş cu şuncă. Neruşinatule !

Şi izbucni în plîns.

— Îmi pare bine că ţi-am spus-o, ţipă ea. E prima oară în viaţă cînd folosesc un cuvînt urît şi-mi pare bine că ţi l-am spus. Neruşinatule !

O senzaţie de uşurare, de parcă s-ar fi aflat la prora unei mari corăbii, îi învălui fiinţa :

— Toată viaţa mi-am petrecut-o în regiunea asta. Ţin minte cînd era plină de fermieri cumsecade şi în rîuri era peşte. Tatăl meu avea patru pogoane de fîneaţă frumoasă şi un nume cunoscut pînă departe, iar după mama mă trag din mari proprietari, din nobilimea olandeză. Mama semăna leit cu regina Wilhelmina. Îţi închipui că mă poţi insulta şi că o să-ţi meargă aşa, dar te înşeli, te înşeli amarnic.

Se duse la telefon şi, ridicînd receptorul, ţipă :

— Poliţia ! Poliţia ! Poliţia ! Aici, doamna Henlein. Telefonez din casa lui Lawton, care e beat şi mă insultă şi vreau să veniţi şi să-l arestaţi !

Gălăgia o trezi pe Amy. De acolo, din patul ei, fetiţa îşi dădea seama în mod vag de jalnica

decădere morală a lumii adulților : cît de grosolană și de șubredă era, ca un sac rupt și peticit cu stupizenii și erori, inutil și urît ! În plus, cei mari nu-și vedeau niciodată nevolnicia, iar cînd le-o arătai se supărau. Dar în clipa în care gălăgia crescu și se auzi strigătul „Poliția, poliția !", Amy se sperie. Nu vedea cum ar fi putut fi arestată, deși ar fi fost posibil să i se găsească amprentele pe sticla goală, însă ceea ce o îngrozea nu era pericolul care o păștea pe ea, ci prăbușirea totală, în mijlocul nopții, a casei tatălui ei. Ea singură făcuse boroboața și, cînd își auzi tatăl vorbind pe derivația din bibliotecă, se simți îngrozitor de vinovată. Tatăl ei se străduia să fie bun și cumsecade, iar Amy, amintindu-și de cartea despre cai pe care i-o adusese cînd se întorsese din vest, trebui să strîngă din dinți pentru a-și stăpîni plînsul. Își acoperi capul cu perna și, cu mare durere, înțelese că va trebui să plece de acasă. Avea o mulțime de prieteni de pe vremea cînd locuiau la New York, după cum ar fi putut foarte bine să-și petreacă noaptea în parc sau să se ascundă în vreun muzeu. Va trebui să fugă de acasă.

— Bună dimineața, spuse tatăl ei la micul dejun. Începem o zi nouă !

Bine dispus de revărsarea de lumină din cer, de amintirea felului în care rezolvase conflictul cu doamna Henlein și împiedicase venirea poliției, reconfortat după somn și fericit la gîndul că va juca golf, domnul Lawton vorbise cu sinceritate și căldură, însă fetiței cuvintele lui i se părură forțate și prostești ; ele îi tăiară pofta de mîncare

și Amy se cocoșă deasupra farfuriei cu fulgi de ovăz, mestecînd cu lingura în ea.

— Nu sta cocoșată, Amy, îi zise el.

Atunci ea își aduse aminte de noaptea trecută, de țipete, de hotărîrea de a pleca. Buna lui dispoziție îi împrospătă memoria. Se decise pe loc. La zece avea lecția de balet, iar prînzul urma să-l ia la Lillian Towele. După aceea, o va șterge.

Copiii se pregătesc să plece pe mare luîndu-și o periuță de dinți și un ursuleț de cîrpă ; își iau pentru o călătorie în jurul lumii niște ciorapi desperechiați, o cochilie de scoică și un termometru ; cărțile și pietricelele și penele de păun, zahărul candel, mingile de tenis, batistele murdare și ghemurile de sfoară putredă li se par lucruri de primă necesitate la drum, așa că în după-amiaza aceea Amy își făcu bagajul cu impetuozitatea specifică celor de vîrsta ei. De la prînzul cu Lillian Towele ajunse acasă tîrziu, așa că evadarea se amînă și ea, însă fetița nu se nelinişti din pricina aceasta. Putea să ia o cursă locală de după-amiază, unul dintre trenurile bucătăreselor. Tatăl ei juca golf, iar mama era plecată și ea pe undeva. În salon, o femeie angajată cu ora făcea curățenie. După ce termină cu împachetatul, Amy trase apa la toaletă și intră în dormitorul părinților. În timp ce rezervorul bolborosea, Amy luă din biroul maică-si o bancnotă de douăzeci de dolari. Coborî apoi scările și, părăsind casa și ocolind Blenhollow Circle, o luă pe aleea Alewives, spre gară. Nici un regret n-o încerca și nici nu simțea nevoia să-și ia rămas bun de la cineva. Trecu în revistă numele prietenelor din oraș, pentru cazul în care s-ar fi hotărît să nu-și petreacă noaptea într-un

muzeu. Cînd deschise ușa sălii de așteptare, domnul Flanagan, șeful de gară, scormonea cu vătraiul în cărbunii de pe foc.

— Vreau să cumpăr un bilet pînă la New York, spuse Amy.

— Dus și întors sau numai dus ?

— Numai dus, vă rog.

Domnul Flanagan deschise ușa de la casa de bilete, pătrunse în încăpere și ridică geamul de la ghișeu.

— Din păcate, nu mai am jumătăți de bilet, Amy. Va trebui să-ți completez unul întreg.

— În ordine, spuse ea, și puse bancnota de douăzeci de dolari pe marginea ghișeului.

— Iar ca să-ți schimb banii ăștia, va trebui să traversez în partea cealaltă, zise el. Uite, acum sosește trenul de patru și treizeci și două de minute, însă tu o să-l poți lua pe cel de la cinci și zece.

Amy nu protestă. Se duse și se așeză lîngă valiza plină cu etichete de hoteluri europene și denumiri de stațiuni. După plecarea cursei locale, domnul Flanagan închise ghișeul, trecu pasarela dinspre peronul de îmbarcare pentru trenurile de nord și telefonă acasă la familia Lawton. Domnul Lawton tocmai se întorsese de la partida de golf și-și prepara un cocteil.

— Cred că pe fiica dumneavoastră a prins-o dorul de ducă, îl informă domnul Flanagan.

Cînd domnul Lawton ajunse la gară se făcuse întuneric. Își văzu fetița prin fereastra sălii de așteptare. Copila așezată pe bancă, alături de valiza cu etichete pompoase, îl înduioșă, așa cum era în puterea ei să-l înduioșeze doar în momentele

în care arăta neajutorată sau era foarte bolnavă. Se cutremură. O emoție adîncă puse stăpînire pe el, înfiorîndu-l ; simțea cum i se face pielea de găină, ca atunci cînd, întorcîndu-se acasă cu mașina singur și la ore tîrzii, i se întîmpla ca vre-o pală de vînt să învîrtejească frunzele pe dinaintea farurilor, eliberîndu-l o clipă, numai o clipă, de prozaicele simboluri ale existenței sale — cămășile fără butoni, chitanțele și formularele de bancă, foile de comandă și paharele goale. Domnul Lawton păru să asculte ceva — Dumnezeu știe ce ! Comenzi, bătăi de tobă, semnalul de începere a atacului, muzica unui carilon — ce dulce e sunetul lui în aerul alpin ! — venind de la vreo cîrciumă, din trecătoare, țipătul lebedelor sălbatice ; părea că simte în nări aerul sărat din bisericile Veneției. Apoi, așa cum se întîmpla și cu frunzele, puterea ei de a-l tulbura dispăru ; pielea domnului Lawton își recăpătă netezimea. Era din nou el însuși. Ah, de unde și pînă unde gîndul ei de a fugi de acasă ? Călătoria — și cine să știe asta mai bine decît un om care, din două săptămîni, trei zile și le pierdea pe drumuri — călătoria era o lume a cabinelor de avion supraîncălzite și a revistelor semănînd aidoma unele cu altele, o lume în care pînă și cafeaua, pînă și șampania aveau gust de plastic. Cum s-o facă el să priceapă că nicăieri nu e mai bine decît acasă, în dulcea ta casă ?

SOȚUL, LA ȚARĂ

PENTRU A ÎNCEPE cu începutul, trebuie spus că avionul de la Minneapolis cu care călătorea Francis Weed spre coasta Atlanticului zbura în condiții meteorologice grele. Culoarea cerului fusese de un albastru pîclos, cu norii de dedesubt atît de compacți, încît pămîntul nu se mai zărea deloc. Mai apoi, dincolo de geamuri se așternu ceața, iar avionul pătrunse într-un nor alb de o asemenea densitate, încît flăcările exhaustoarelor se oglindeau în el. Norul deveni cenușiu și aparatul începu să se legene. Francis mai zburase și altă dată în condiții atmosferice proaste, însă nicicînd nu mai fusese scuturat atît de rău. Vecinul de scaun scoase din buzunar o sticlă și trase o înghițitură. Francis îi zîmbi, însă omul își întoarse privirea în altă parte ; nu era dispus să-și împartă doctoria cu nimeni. Avionul prinse să cadă și să se clatine îngrozitor. Un copil plîngea. Aerul din cabină, supraîncălzit, era înăbușitor. Francis își simți piciorul stîng amorțit. Citi puțin dintr-o carte broșată pe care și-o cumpărase la aeroport, dar violența furtunii îi distrase atenția. Dincolo de hublouri se făcuse beznă. Flăcările exhaustoarelor scăpărau în întuneric și aruncau scîntei, iar înăuntru luminile estompate, zăpușeala

și perdelele de la geamuri dădeau cabinei o accentuată atmosferă de familie nelalocul ei. Apoi lumina pîlpîi și se stinse.

— Știți ce mi-am dorit eu toată viața ? întrebă pe neașteptate omul de lîngă Francis. Toată viața mi-am dorit să cumpăr o fermă în New Hampshire și să cresc vite.

Stewardesa anunță că urmează o aterizare forțată. Cu excepția copiilor, fiecăruia îi și apărură în minte aripile desfăcute ale îngerului morții. Îl auziră pe pilot cîntînd încetișor : *„Am un gologan, un bănuț pe cinste. Am un gologan, să-mi ajungă-ntreaga viață...“*. În rest, nici un sunet.

Geamătul greoi al valvelor hidraulice înghiți cîntecul pilotului, un scîrțîit asurzitor, ca frînele de automobil, umplu aerul, iar avionul se așeză pe burtă într-un lan de porumb, zgîlțîindu-i pe călători atît de tare, încît un bătrîn ce se afla în față urlă :

— Rinichii ! Rinichii mei !

Stewardesa deschise repede ușa, iar altcineva deblocă una dintre ieșirile pentru caz de pericol, din spate, lăsînd să pătrundă înăuntru larma aceea plăcută și dătătoare de speranță — răpăitul uniform și mireasma unei ploi abundente. Nerăbdători să se salveze, oamenii țîșniră unul după altul pe uși și se împrăștiară pe cîmp, în toate direcțiile, rugîndu-se ca firul de ață de care le atîrna viața să nu se rupă. Și nu se rupse. Nu se întîmplă nimic. Cînd se văzu limpede că avionul nu va arde sau nu va exploda, echipajul și stewardesa îi adunară pe pasageri și-i călăuziră la adăpostul unui hambar. Nu erau departe de Phi-

ladelphia și, în scurt timp, un șir de taxiuri îi luă și-i duse în oraș.

— Ca la Marna, glumi cineva.

Dar neîncrederea cu care mulți americani își privesc tovarășii de călătorie nu dispăru mai deloc.

De la Philadelphia, Francis Weed luă trenul spre New York. Odată ajuns acolo, traversă orașul și prinse, exact în momentul în care era gata să se pună în mișcare, cursa locală cu care se întorcea seara acasă, la Shady Hill, de cinci ori pe săptămînă. Se așeză lîngă Trace Bearden.

— Știi, îi spuse el, am fost în avionul ăla care tocmai s-a prăbușit lîngă Philadelphia. Am nimerit într-un lan de porumb...

Francis ajunsese la New York mai repede decît ziarele sau decît ploaia, iar aici vremea era blîndă și însorită. Era o zi de sfîrșit de septembrie, frumoasă și parfumată ca un măr. Trace ascultă povestea, dar cum ar fi putut ea să-l impresioneze ? Francis nu avea darul de a recrea o întîlnire cu moartea — mai ales în atmosfera unui tren de navetiști, călătorind printr-un ținut însorit în care, prin grădinile mahalalelor, se vedeau semnele recoltei. Trace se apucă să-și citească ziarul, iar Francis rămase singur cu gîndurile sale. Pe peronul de la Shady Hill îi ură noapte bună lui Trace, după care se urcă în Volkswagen-ul său de ocazie și o porni spre cartierul Blenhollow, unde locuia.

Casa familiei Weed, în stil colonial olandez, era mai mare decît lăsa impresia că este cînd o priveai de pe aleea mașinilor. Salonul era spațios și împărțit, după modelul franțuzesc, în trei părți. De cum intrai în vestibul, pe stînga, cam la un

metru distanță, se afla masa lungă, de șase persoane, cu lumînări și o fructieră la mijloc. Zgomotele și mirosurile ce veneau prin ușa deschisă a bucătăriei stîrneau pofta de mîncare, căci Julia Weed era o bună bucătăreasă. Partea cea mai mare a salonului se concentra în jurul căminului. În dreapta se vedeau niște etajere cu cărți și un pian. Încăperea era dichisită și liniștită și prin ferestrele ce dădeau către apus intra o lumină de vară tîrzie, strălucitoare și limpede ca apa. Nimic nu era în neorînduială, nimic nu fusese lăsat nelustruit. Nu era genul de gospodărie în care, după ce te chinuiești să desfaci o cutie de țigări înțepenită, găsești în ea un nasture de cămașă înnegrit de vreme și o monedă de cinci cenți mîncată de rugină. Vatra căminului era măturată, trandafirii de pe pian se reflectau în luciul capacului larg, iar pe suportul de partituri se afla un album cu valsuri de Schubert. Louisa Weed, o fetiță drăgălașă de nouă ani, privea pe fereastra dinspre apus. Alături de ea stătea Henry, fratele ei mai mic. Toby, mezinul, studia figurile unor călugări rași în creștet și bînd bere, de pe alama șlefuită a lăzii de lemne. Francis lăsă din mînă ziarul și-și scoase pălăria, fără ca scena să-l încînte în chip conștient ; nu era el atît de reflexiv. Toate acestea reprezentau mediul său, creația sa și se întorcea la ele cu sentimentul de ușurare și tărie cu care se întoarce acasă orice ființă.

— Bine v-am găsit, spuse el. Avionul de Minneapolis...

În nouă cazuri din zece, Francis ar fi fost întîmpinat cu afecțiune, însă în seara aceasta copiii sînt preocupați de propriile lor conflicte. Mai

înainte ca Francis să-şi termine fraza despre prăbuşirea avionului, Henry îi arde un picior în spate Louisei. Louisa sare ca arsă şi-l repede :

— Du-te *dracului* !

Francis face greşeala de a o certa pe Louisa pentru că vorbeşte urît, mai înainte de a-l pedepsi pe Henry. Ca urmare, Louisa se năpusteşte asupra tatălui şi-l acuză de favoritism : Henry are întotdeauna dreptate ; ea e persecutată şi părăsită de toţi ; soarta ei e pecetluită şi nu mai are nici o scăpare. Acum Francis îşi dojeneşte fiul, dar băiatul are justificarea lui pentru lovitură : ea l-a pocnit întîi ; l-a pocnit peste ureche, ceea ce este periculos. Louisa recunoaşte deschis acest lucru şi se înfurie şi mai tare : l-a lovit peste ureche, şi chiar *a vrut* să-l lovească peste ureche, pentru că i-a făcut harcea-parcea colecţia de porţelanuri chinezeşti. Henry declară că e o minciună. Micul Toby renunţă la lada de lemne pentru a spune ceva în favoarea Louisei. Henry îi închide repede gura cu mîna. Francis îi desparte pe cei doi băieţi, însă din întîmplare îl împinge pe Toby în lada de lemne. Toby începe să plîngă. Louisa se pornise pe plîns mai dinainte. În acest moment, în acea parte a încăperii în care e întinsă masa, îşi face apariţia Julia Weed. E o femeie frumoasă, inteligentă, iar argintul din părul ei e prematur. Nu pare să observe scandalul.

— Bună, dragă, i se adresează ea cu seninătate lui Francis. Spălaţi-vă pe mîini, toată lumea. Cina e gata.

Scapără un chibrit şi aprinde cele şase lumînări în această vale a plîngerii.

Înştiinţarea aceasta simplă, asemenea strigătelor de război ale căpeteniilor scoţiene, nu face decît să reîmprospăteze ferocitatea combatanţilor. Louisa îl pocneşte pe Henry peste umăr. Henry, deşi plînge rar, a înghiţit prea multe şi a ostenit. Izbucneşte în lacrimi. Micul Toby îşi descoperă o aşchie în mînă şi începe să urle. Francis ridică glasul şi spune că a fost într-un avion ce s-a prăbuşit şi că e obosit. Julia apare iar din bucătărie şi, ignorînd în continuare haosul, îl roagă pe Francis să urce la etaj şi s-o anunţe pe Helen că totul e gata. Francis e fericit să plece ; se simte de parcă ar fi rechemat la cartierul general al trupei. Se gîndeşte să-i povestească fiicei mai mari despre aterizarea forţată a avionului, însă Helen stă lungită în pat şi citeşte un număr din revista *Totul despre dragoste*, iar primul lucru pe care-l face Francis este să-i smulgă din mînă revista şi să-i reamintească fetei că i-a interzis s-o cumpere. Nu a cumpărat-o, răspunde Helen. I-a dat-o cea mai bună prietenă a ei, Bessie Black. Toată lumea citeşte *Totul despre dragoste*. Tatăl lui Bessie Black citeşte *Totul despre dragoste*. Nu există fată în clasa ei care să nu citească *Totul despre dragoste*. Francis îşi exprimă dispreţul pentru revistă, după care îi spune că masa e gata, cu toate că după zgomotele de jos lucrurile nu par să stea chiar aşa. Helen îl urmează pe scări. Julia s-a aşezat pe scaun, la lumina lumînărilor, şi şi-a întins un şervet în poală. Nici Louisa, nici Henry nu au venit la masă. Micul Toby urlă în continuare, întins pe jos, cu faţa la podea. Francis îi vorbeşte cu blîndeţe :

— În după-amiaza asta tăticul a zburat cu un avion care s-a prăbuşit, Toby. Dacă nu vii la masă acum, Toby, va trebui să te trimit la culcare fără să mănînci nimic.

Băieţelul se ridică, îi aruncă o privire ucigaşă, zboară pe scări spre dormitorul său şi trînteşte uşa.

— Of, Doamne! se necăjeşte Julia, pornind după el.

Francis o avertizează că va face din băiat un răsfăţat. Julia răspunde că Toby e cu patru kilograme şi jumătate sub greutatea normală şi că trebuie stimulat să mănînce. Vine iarna şi, dacă nu se hrăneşte, o să-şi petreacă lunile friguroase la pat. Julia urcă la etaj. Francis rămîne la masă cu Helen. Pe Helen o încearcă sentimentul dureros că s-a cufundat prea mult în lectură într-o zi superbă şi se uită la tatăl ei şi la tot ce se află în încăpere cu un aer surmenat. Întîmplarea cu prăbuşirea avionului nu o înţelege, deoarece la Shady Hill n-a fost picătură de ploaie.

Julia revine cu Toby, toţi iau loc pe scaune şi încep să mănînce.

— Trebuie să mă uit la smiorcăita aia mare şi grasă? se interesează Henry referindu-se la Louisa.

În afară de Toby, toată lumea se amestecă în noul conflict, şi timp de cinci minute în jurul mesei se dezlănţuie un vacarm înfiorător. Cînd furia se mai domoleşte, Henry îşi pune şervetul pe cap şi, încercînd să mănînce în felul acesta, îşi pătează cămaşa de spanac, de sus pînă jos. Francis o întreabă pe Julia dacă nu s-ar fi putut da de mîncare copiilor ceva mai devreme. În răspunsul ei Julia aduce argumente zdrobitoare: nu poate pregăti de două ori cina şi nu poate întinde două mese. Ea descrie fulgerător şi în culori copleşitoare întregul tablou al servituţii în care şi-a irosit tinereţea, frumuseţea şi spiritul. Francis spune că trebuie să fie şi el înţeles: cît pe ce să fie ucis într-o aterizare forţată şi nu-i place să vină în fiece seară acasă şi să-şi găsească locuinţa transformată în cîmp de bătălie. Acum Julia e profund afectată. Îi tremură vocea. Nu în fiecare seară găseşte el casa transformată în cîmp de bătălie! Acuzaţia e stupidă şi josnică. Pînă la sosirea lui totul a fost în ordine. După aceste cuvinte tace, pune jos cuţitul şi furculiţa şi se uită în farfurie ca într-o prăpastie. Începe să plîngă.

— Biata mămica! o compătimeşte Toby.

Iar cînd Julia se ridică de la masă, ştergîndu-şi lacrimile cu un şerveţel, Toby se duce lîngă ea.

— Biata mămica, repetă el, biata mămica!

Şi urcă amîndoi scările. Ceilalţi copii o şterg de pe cîmpul de luptă, iar Francis se retrage în grădina din spate, pentru a fuma o ţigară şi a lua puţin aer.

Era o grădină frumoasă, cu alei şi straturi de flori şi locuri special amenajate pentru odihnă. Soarele aproape că apusese, dar mai era încă destulă lumină. Cu gîndul mereu la prăbuşirea avionului şi la bătălia din casă, Francis începu să asculte visător zgomotele serii de la Shady Hill.

— Netrebnicelor! Ticăloaselor! ţipa bătrînul domn Nixon la veveriţele furişate în magazia sa cu grăunţe pentru păsări. Pieriţi din faţa mea!

Se auzi o ușă trîntită. Cineva cosea iarba. Apoi Donald Goslin, care locuia la colțul străzii, începu să cînte la pian „Sonata lunii". Făcea asta aproape în fiece seară. Azvîrlea tempo-ul pe fereastră și executa piesa *rubato*, de la început pînă la sfîrșit, ca pe o revărsare de izbucniri pătimaș-lacrimogene, de singurătate și de autocompătimire — revărsare a tot ce trebuia ignorat din măreția lui Beethoven. Muzica răsuna dintr-o parte într-alta a străzii, pe sub crengile arborilor, ca o chemare la dragoste, la tandrețe, adresată cine știe cărei slujnice nurlii — vreo irlandeză din Galway, abia sosită aici, tînjind de dorul casei și contemplînd vechi fotografii, în camera ei de la mansardă.

— Aici, Jupiter ! Vino aici, Jupiter ! strigă Francis la cîinele de vînătoare al familiei Mercer, care cu rămășițele unei pălării de fetru în gură dădu buzna în cuiburile de roșii.

Jupiter era o calamitate. Instinctele de animal de vînătoare, dresat să aducă prada în dinți, ca și buna lui dispoziție nu se potriveau cu Shady Hill. Negru ca tăciunele, avea o mutră prelungă, ageră, inteligentă și parșivă. Ochii îi luceau de ticăloșie și-și ținea capul sus ; era capul de cîine feroce, cu zgardă grozavă, prezent în heraldică, și care apărea altădată pe mînerul umbrelelor și pe bastoane. Jupiter umbla pe unde-i plăcea, răscolind coșurile de hîrtii, dînd iama în rufele de pe frînghii, scormonind prin gălețile de gunoi și cotrobăind prin sacii cu încălțăminte. Întrerupea petrecerile în aer liber și partidele de tenis, iar duminica se amesteca în slujbele religioase ale Bisericii lui Hristos, lătrîndu-i pe oamenii înveșmîntați în roșu. De două sau de trei ori pe zi

dădea iama prin grădina de trandafiri a bătrînului domn Nixon, croind o cărare largă prin tufele de Condesa de Sastagos, pentru ca joi seara, de îndată ce Donald Goslin aprindea focul și-și pregătea grătarul, Jupiter să-i și adulmece urma. Orice ar fi încercat familia Goslin, Jupiter nu putea fi gonit. Bețele și pietrele și țipetele nu-l făceau decît să se mute la marginea terasei unde, cu botul său distins și heraldic în aer, stătea și aștepta ca domnul Goslin să se întoarcă cu spatele și să întindă mîna după sare. Atunci, dintr-un salt, era pe terasă, înhăța ușurel biftecul de pe grătar și dispărea cu cina soților Goslin. Zilele lui Jupiter erau numărate. Grădinarul neamț al familiei Wrightson sau bucătăreasa lui Farquarson aveau să-l otrăvească în scurtă vreme. Chiar și bătrînul domn Nixon ar fi putut să pună niște șoricioaică în resturile menajere care-i plăceau atît de mult lui Jupiter.

— Aici, Jupiter ! Jupiter ! strigă Francis.

Însă cîinele se îndepărtă mîndru, sărind și scuturînd pălăria cu colții lui albi. Aruncîndu-și ochii la ferestrele casei sale, Francis văzu că Julia coborîse la parter și stingea lumînările.

Julia și Francis Weed făceau o mulțime de vizite. Julia era foarte plăcută și sociabilă, iar pasiunea ei pentru petreceri izvora dintr-o prea firească spaimă de haos și singurătate. Răsfoia corespondența primită în cursul dimineții cu o adevărată neliniște, în căutare de invitații. De obicei găsea cîteva, însă niciodată nu era mulțumită ; dacă ar fi ieșit din casă șapte seri pe săptămînă, faptul nu ar fi lecuit-o de o anume privire meditativă — privirea celui ce ascultă o

muzică îndepărtată — Julia bănuind tot timpul că în altă parte are loc o sindrofie și mai de soi. Francis îi ceruse să se limiteze la două serate pe săptămînă, lăsînd în privința zilei de vineri posibilitatea unei interpretări flexibile; în perioada sfîrșitului de săptămînă se descurca și el ca o luntre pe vreme de furtună. A doua zi după aterizarea forțată a avionului soții Weed urmau să ia cina la familia Farquarson.

Francis se întoarse din oraș tîrziu. În timp ce el se îmbrăca, Julia o primi pe supraveghetoarea copiilor, după care își grăbi soțul să iasă mai repede din casă. Petrecerea, cu lume puțină, era plăcută, iar Francis începu să se simtă bine. Băuturile fură aduse de o slujnică nouă. Părul ei negru și fața rotundă, palidă, i se părură cunoscute lui Francis. Niciodată însă nu pusese preț pe resursele afective ale memoriei sale. Fumul de la focul de lemne, parfumul liliacului și alte asemenea mirosuri nu-i aminteau de nimic, iar memoria sa funcționa ca un fel de apendice — un depozit de vechituri. Nu neputința de a uita trecutul era partea lui slabă, ci faptul, probabil, că îl uitase prea mult. S-ar fi putut s-o fi văzut pe slujnică la alte reuniuni, după cum era posibil s-o fi întîlnit duminica după-amiază la plimbare, dar oricare ar fi fost cazul, nu avea de gînd să-și scotocească acum memoria. Fața femeii era, într-un fel surprinzător, rotundă ca luna — o față normandă sau irlandeză — însă nu îndeajuns de frumoasă pentru a explica sentimentul lui că o mai văzuse cîndva, în împrejurări pe care s-ar fi cuvenit să și le amintească. O întrebă pe Nellie Farquarson cine este persoana. Nellie îi spuse că slujnica venise prin intermediul unei agenții și că provine din Trenon, o mică localitate din Normandia, cu o biserică și un restaurant pe care ea, doamna Farquarson, le și vizitase odată. În timp ce Nellie continua să vorbească despre călătoriile ei în străinătate, Francis își dădu seama unde o mai văzuse pe femeie. Întîmplarea se petrecuse la sfîrșitul războiului cînd, împreună cu alți camarazi, plecase de la un centru de refacere într-o permisie de trei zile, la Trenon. În cea de a doua zi a șederii lor acolo se duseseră să asiste, la o răscruce de drumuri, la pedepsirea publică a unei tinere care, în timpul ocupației, trăise cu comandantul german.

Era o dimineață rece de toamnă. Cerul acoperit de nori arunca asupra răspîntiei noroioase o lumină de-a dreptul deprimantă. De pe înălțimea pe care se aflau, se vedea cît de asemănătoare era forma norilor cu aceea a dealurilor, în alunecarea lor către mare. Deținuta sosi într-o căruță, așezată pe un scăunel cu trei picioare. În timp ce primarul citi acuzația și sentința, ea rămase în picioare lîngă căruță. Își ținea capul plecat, iar fața ei păstra acel surîs șters și lipsit de noimă la adăpostul căruia atîrnă suspendat sufletul biciuit. Cînd primarul termină de citit, ea își desfăcu părul și-l lăsă să cadă pe spate. Un omuleț cu mustață căruntă i-l tăie cu o pereche de foarfeci mari și-l aruncă jos. Apoi, folosindu-se de un lighenaș cu apă de săpunit și de un brici bine ascuțit, o rase complet în cap. O femeie se apropie și se apucă să o descheie la haine, însă condamnata o îmbrînci și se dezbrăcă singură. Își trase combinezonul peste cap și-l azvîrli pe pămînt,

rămînînd goală. Femeile rîseră batjocoritor ; bărbații rămaseră tăcuți. În zîmbetul fals sau jalnic al condamnatei nu interveni nici o schimbare. Vîntul tăios îi broboni pielea albă și-i întări sfîrcurile sînilor. Rîsetele batjocoritoare se stinseră treptat, înăbușite de sentimentul general al apartenenței la aceeași umanitate. O femeie scuipă spre ea, însă în goliciunea sa osîndita păstră, pe toată durata acestei grele încercări, o anumită grandoare inviolabilă. După ce mulțimea se liniști, tînăra se întoarse cu spatele — începuse să plîngă — și, neavînd pe ea decît ciorapii și o pereche de pantofi negri uzați, o porni pe drumul de țară, singură, afară din sat. Fața aceea rotundă și albă îmbătrînise puțin, dar nu exista nici o îndoială că servitoarea care i-a adus lui Francis cocteilurile, iar mai tîrziu masa, era femeia ce fusese pedepsită la răscrucea de drumuri.

Acum războiul părea foarte departe, iar lumea aceea în care prețul partizanatului fusese moartea sau tortura, dispăruță de mult. Francis pierduse urma oamenilor care-l însoțiseră în Vesey. Pe discreția Juliei nu putea conta. Nu putea povesti nimănui. Iar dacă ar fi relatat întîmplarea acum, la masă, ar fi fost o eroare, atît socială cît și umană. Toți cei din salonul familiei Farquarson păreau uniți în hotărîrea lor tacită de a pretinde că nu a existat nici trecut, nici război, că nu există pericol sau necazuri pe lume. În istoria scrisă a raporturilor umane întîlnirea aceasta extraordinară și-ar fi aflat locul, însă atmosfera de la Shady Hill transforma amintirea într-un lucru nepoliticos și indecent. După ce aduse cafeaua, fosta condamnată se retrase, dar incidentul îi dădu

lui Francis o ușoară stare de melancolie ; declanșîndu-i memoria și sensibilitatea, întîmplarea îl lăsase acum cu simțurile dilatate. Julia intră în casă. Francis rămase în mașină, pentru a o conduce pe supraveghetoare înapoi la locuința ei.

Așteptîndu-se să dea ochii cu doamna Henlein, bătrîna care stătea în mod obișnuit cu copiii, Francis fu surprins cînd o tînără deschise ușa și ieși afară pe veranda luminată. În dreptul lămpii, fata se opri să numere manualele școlare pe care le purta cu ea. Era încruntată și frumoasă. Ei bine, lumea e plină de fete frumoase, însă, în clipa aceea, Francis își dădu seama de deosebirea dintre frumusețe și perfecțiune. Micile și atrăgătoarele defecte — alunițe, semne din naștere, cicatrici ale unor răni vindecate — toate acestea lipseau de pe fața ei, iar Francis trăi cu întreaga-i ființă momentul acela unic în care muzica sparge cu vibrațiile ei geamul — experiență ce-i dădu o stranie strîngere de inimă, o emoție profundă și minunată cum nu mai cunoscuse niciodată pînă atunci. Totul pornea de la încruntarea ei, de la o imperceptibilă tristețe a chipului, de la expresia feței ce îi apărea ca o chemare directă la dragoste. După ce-și numără cărțile, tînăra coborî treptele și deschise ușa mașinii. La lumină se vedea că are obrajii umezi. Urcă și închise portiera.

— Ești nouă, spuse Francis.

— Da. Doamna Henlein e bolnavă. Numele meu e Anne Murchison.

— Te-au necăjit copiii ?

— A, nu, nu.

Se întoarse spre el și, în lumina palidă a tabloului de bord, îi surîse cu un aer nefericit. Părul

blond i se agăţă de gulerul hainei, şi ea scutură din cap pentru a şi-l elibera.
— Ai plîns.
— Da.
— Sper că nu din cauza unui lucru care s-a întîmplat în casa noastră.
— Nu, nu s-a întîmplat nimic în casa dumneavoastră, răspunse ea pe un ton deprimat. Nu-i nici un secret. Toată lumea din sat ştie. Tata e alcoolic şi, puţin mai înainte, mi-a telefonat dintr-o cîrciumă şi mi-a tras o săpuneală zdravănă. Mă crede imorală. A sunat chiar mai înainte de a se întoarce doamna Weed.
— Îmi pare rău.
— O, *Doamne !*
Fata suspină şi începu să plîngă. Se întoarse cu faţa spre Francis, iar acesta o luă în braţe şi o lăsă să-i plîngă pe umăr. Tremura la pieptul lui, iar tremurul întărea impresia de fineţe pe care i-o făcuse trupul ei. Îmbrăcămintea ce-i despărţea era subţire, iar în clipa în care suspinele fetei începură să se domolească, totul semăna atît de mult cu un paroxism al dragostei, încît Francis îşi pierdu capul şi o smuci brutal spre el. Ea se trase înapoi.
— Locuiesc pe Belleview Avenue, zise ea. O luaţi pe strada Lansing, înspre podul de cale ferată.
— În ordine.
Francis porni maşina.
— La semafor faceţi la stînga... Acum faceţi la dreapta şi o ţineţi drept înainte, spre linia ferată.

Drumul pe care îl urmă Francis îl scoase afară din cartierul său, peste linia de cale ferată, spre rîu, pînă la o stradă pe care locuiau oameni mai nevoiaşi, în case ale căror acoperişuri ţuguiate şi ornamente de lemn traforat sugerau cele mai curate sentimente de mîndrie şi iubire romantică, deşi casele în sine n-ar fi putut oferi cine ştie ce intimitate şi confort, toate fiind extrem de mici. Strada era întunecoasă, iar Francis, stimulat de graţia şi frumuseţea bietei fete necăjite, avu impresia, în clipa cînd dădu colţul, că a pătruns în cel mai adînc cotlon al unei amintiri uitate. În depărtare, pe o verandă, zări lumina aprinsă. Era singura casă la care mai ardea lumina, iar fata îi spuse că acolo locuieşte ea. În momentul cînd opri maşina, Francis observă de partea cealaltă a verandei un antreu cufundat în semiobscuritate, cu un cuier de haine demodat, tip pom.
— În sfîrşit, am ajuns, zise el, conştient de faptul că un bărbat tînăr ar fi spus cu totul altceva.
Fără să-şi desprindă mîinile de pe cărţile pe care le ţinea în braţe, fata se întoarse spre el şi-l privi drept în faţă. În ochii lui erau lacrimi izvorîte din dorinţă. Cu gesturi precise — nu triste — Francis deschise portiera de pe partea sa şi ocoli maşina ca s-o ajute să coboare. Îi luă mîna liberă, prinzîndu-i degetele între degetele lui, urcă alături de ea cele două trepte de beton şi înaintă pe cărarea îngustă din mijlocul unei grădiniţe în care daliile, gălbinelele şi trandafirii — ce rezistaseră îngheţurilor uşoare — încă mai erau în floare şi îmbălsămau aerul nopţii cu mireasma lor dulce-amăruie. În dreptul scărilor ea îşi eliberă mîna, după care se întoarse spre el şi-l sărută scurt.

Traversă imediat veranda şi închise uşa după ea. Lumina de la intrare se stinse, apoi şi lumina din hol. O clipă mai tîrziu sus, la etaj, într-o latură a casei, se aprinse un bec, aruncîndu-şi strălucirea asupra unui copac încă încărcat de frunze. Doar cîteva minute îi trebuiră fetei să se dezbrace şi să se bage în pat, după care locuinţa se cufundă în întuneric.

Cînd Francis ajunse acasă, Julia dormea. Mai deschise o fereastră, a doua, şi se strecură în pat, cu dorinţa de a închide ochii şi a uita această noapte, dar de îndată ce-şi coborî pleoapele — de îndată ce adormi — fata îi invadă somnul, cutreierîndu-i gîndurile, alunecîndu-i cu o libertate totală prin minte, trecînd prin uşile închise ale acesteia şi umplînd cameră după cameră cu lumina ei, cu parfumul ei, cu muzica glasului ei. Traversa Atlanticul pe vechiul vas *Mauretania* împreună cu ea şi, tot cu ea, trăia la Paris. Cînd se trezi din vis, se sculă şi se duse să fumeze la fereastra deschisă. Urcîndu-se la loc în pat, încercă să-şi imagineze un lucru pe care i-ar fi plăcut să-l facă fără să supere pe nimeni şi se gîndi la schi. Brusc, prin ceaţa minţii lui, apăru imaginea unui munte plin de zăpadă. Era spre sfîrşitul zilei. Oriunde îşi arunca privirea, dădea cu ochii de largi şi liniştitoare privelişti. Jos sub el se profila o vale acoperită de nea, străjuită de măguri împădurite, pe întinderea cărora, ca pe o blană cu părul rărit, albul zăpezii era întunecat de arbori. Gerul paraliza orice sunet, în afară de zăngănitul metalic, strident al funicularului. Lumina de pe pîrtie era albastră şi, pe măsură ce coborai, îţi venea din ce în ce mai greu să schimbi direcţia, din ce în ce mai greu să apreciezi — acum totul devenise de un albastru intens — grosimea pojghiţei îngheţate, prezenţa gheţii, a locurilor dezgolite, troienele de zăpadă afînată. Aluneca în josul muntelui, cu răsuciri şi întoarceri, potrivindu-şi viteza după curbele unei pante formate în prima epocă a gheţarilor, dorind cu înfocare să atingă o anume puritate a simţirii şi a momentului. Apoi se lăsă noaptea, iar el bău un Martini cu un vechi prieten într-o mică şi murdară cîrciumă de ţară.

Dimineaţa, muntele aşternut cu zăpadă dispăru, pentru ca Francis să rămînă cu amintirea vie a Parisului şi a *Mauretaniei*. Se îndrăgostise rău de tot. Se spălă, se bărbieri, îşi bău cafeaua şi pierdu cursa de şapte şi treizeci şi unu. Trenul se puse în mişcare exact în clipa cînd ajungea el cu maşina la gară, iar nostalgia pe care i-o lăsară vagoanele, în timp ce se îndepărtau implacabil de el, îl trimise cu gîndul la capriciile dragostei. Aşteptă trenul de opt şi două minute, pe peronul acum pustiu. Dimineaţa senină arunca parcă un scînteietor pod de lumină peste complicaţiile lui. Se simţea într-o excelentă dispoziţie sufletească. Imaginea fetei părea să stabilească între el şi lume o relaţie misterioasă şi fascinantă. Locul de parcare începea să se umple de automobile, iar Francis observă că acelea care veniseră din zona muntoasă, de dincolo de Shady Hill, erau albe de promoroacă. Acest prim şi limpede semn al toamnei îl emoţionă profund. Un expres — un tren de noapte dinspre Buffalo sau Albany — alunecă pe şinele dintre peroane, şi Francis văzu că acoperişurile vagoanelor din faţă

aveau pe ele un strat de gheață. Impresionat de prezența și înfățișarea a tot ce-i atingea privirea, zîmbi pasagerilor din vagonul restaurant, care în scurtul răgaz al trecerii prin fața lui puteau fi văzuți mîncînd ouă și ștergîndu-se la gură cu șervețele. Compartimentele vagonului de dormit, cu așternuturile lor boțite, se înșiruiră prin aerul proaspăt al dimineții, ca ferestrele unei locuințe cu camere de închiriat. Apoi văzu un lucru extraordinar : la unul dintre geamurile vagoanelor de dormit stătea o femeie despuiată, de o excepțională frumusețe, pieptănîndu-și părul auriu. Ea trecu prin Shady Hill ca o nălucă, pieptănîndu-și și tot pieptănîndu-și părul, iar Francis o urmări cu ochii pînă ce i se șterse din raza privirii. Pe urmă pe peron își făcu apariția bătrîna doamnă Wrightson, care se apropie de el și începu să turuie :

— Ei da, probabil că sînteți surprins să mă vedeți aici a treia dimineață la rînd, zise ea, dar din cauza draperiilor de la ferestre am ajuns o adevărată navetistă. Draperiile pe care le-am cumpărat luni le-am dus înapoi marți, iar cele pe care le-am cumpărat marți le duc înapoi azi. Luni am găsit exact ce-mi trebuia — o tapiserie de lînă cu trandafiri și păsări — dar cînd le-am adus acasă mi-am dat seama că nu se potriveau ca lungime. Ei bine, le-am schimbat ieri și cînd le-am adus din nou acasă, mi-am dat seama că tot nu se potrivesc ca lungime. Acum, mă rog la Dumnezeu ca decoratorul să le aibă la lungimea bună, pentru că dumneavoastră îmi cunoașteți casa, *știți* ferestrele de la salon și vă puteți imagina ce probleme prezintă. Nu știu ce să mă fac cu ele.

— Știu eu ce să faceți cu ele, spuse Francis.

— Ce ?

— Le vopsiți în negru pe partea interioară și terminați cu vorbăria.

Doamna Wrightson rămase cu gura căscată, iar Francis se uită atent la ea, ca să se încredințeze că bătrîna înțelesese că el urmărise anume să fie grosolan. Doamna Wrightson se răsuci pe călcîie și se îndepărtă atît de lovită în bunele ei intenții încît șchiopăta. Pe Francis îl încercă un sentiment minunat, de parcă asupră-i ar fi nins cu raze de lumină, și se gîndi din nou la Venus, pieptănîndu-și și tot pieptănîndu-și părul, în trecerea ei prin Bronx. Înțelegînd brusc cît de mulți ani se scurseseră de cînd nu mai cunoscuse plăcerea de a se purta în mod deliberat nepoliticos, se întristă. Printre prietenii și vecinii săi existau oameni talentați și străluciți — recunoștea asta — dar și mulți indivizi proști și plicticoși, iar el făcuse greșeala de a-i asculta pe toți cu aceeași atenție. Confundase lipsa de discernămînt cu iubirea creștinească, iar confuzia părea generală și distrugătoare. Îi era recunoscător fetei pentru această senzație tonică de independență. Păsările — păsările-cardinal și ultimii măcăleandri — cîntau. Cerul strălucea ca smalțul. Pînă și mirosul cernelii de pe ziarul de dimineață pe care și-l cumpărase îi mărea pofta de viață ; lumea din jurul lui era de-a dreptul un paradis.

Dacă Francis ar fi crezut într-o ierarhie a dragostei — în amorași înarmați cu arcuri de vînătoare, în capriciile lui Eros sau Venus — sau chiar în băuturi magice, filtre și decocturi,

în oase scapulare și pătrare de lună, lucrul acesta ar fi putut explica sensibilitatea și febrila sa stare sufletească. Iubirilor tomnatice, ale vîrstei de mijloc, li se face o bună publicitate, și el bănui că se află față în față cu una dintre acestea, numai că în ceea ce simțea el nu exista nici urmă de toamnă. Francis voia să se zbenguie prin păduri verzi, să pună degetul pe rană și să bea din aceeași cupă.

În dimineața aceea secretara sa, domnișoara Rainey, urma să vină mai tîrziu — se ducea la psihiatru de trei ori pe săptămînă — iar în clipa în care o văzu apărînd, Francis se întrebă cam ce sfaturi i-ar da lui un psihiatru. Însă fata din seara trecută făgăduia să readucă în viața sa ceva ce semăna cu sunetul muzicii. Gîndul că muzica aceasta s-ar putea să-l ducă drept la judecătoria de ocol, într-un proces pentru delict de seducere, îi întunecă fericirea. Fotografia cu cei patru copii ai săi, stînd pe plaja de la Gay Head și rîzînd spre aparatul de fotografiat, îl privi cu reproș. Pe antetul firmei sale era un desen al lui Laocoon, iar figura preotului și a fiilor săi în jurul cărora se încolăcesc șerpii i se păru plină de cea mai adîncă semnificație.

Masa de prînz o luă cu Pinky Trabert. La nivelul conversațiilor, principiile etice ale prietenilor săi erau sănătoase și elastice, dar Francis știa că dacă el ar fi prins că profită de o supraveghetoare de copii, castelul de nisip al moralității s-ar prăbuși asupra tuturor — în egală măsură asupra Juliei și copiilor. Căutînd un precedent în istoria recentă a Shady Hill-ului, constată că nu există nici unul. Nu se cunoștea nici o infamie ; nici un divorț nu avusese loc de cînd locuia el acolo ; nici măcar vreun început de bîrfă. Lucrurile păreau aranjate cu mai multă bună-cuviință chiar și decît în împărăția cerurilor. După ce se despărți de Pinky, Francis se duse la un magazin de bijuterii și cumpără o brățară pentru fată. Ce fericit îl făcu această cumpărătură clandestină, cît de înțepați și comici păreau funcționarii magazinului, ce plăcut miroseau femeile care treceau prin spatele lui ! Pe Fifth Avenue, în dreapta lui Atlas, cel aplecat de umeri sub greutatea pămîntului, Francis medită la efortul fizic pe care trebuia să-l depună titanul pentru a-și duce pînă la capăt sarcina asumată.

Nu știa cînd o va întîlni din nou pe fată. Brățara o avea în buzunarul de la piept. Ajungînd acasă și deschizînd ușa, o găsi pe Anne Murchison în hol. Era cu spatele la el, dar în clipa cînd auzi ușa închizîndu-se se întoarse cu fața. Zîmbetul îi era deschis și tandru. Perfecțiunea ei îl zăpăci, așa cum te poate zăpăci o zi superbă — o zi de după furtună. O cuprinse în brațe și îi acoperi buzele cu buzele lui, iar ea se zbătu să scape, dar nu trebui să se zbată prea mult pentru că, exact în momentul acela, mica Gertrude Flannery își făcu, nu se știe de unde, apariția și exclamă :

— Vai, domnule Weed !...

Gertrude era o haimana înnăscută. Venise pe lume cu gustul vagabondajului și nu simțea deloc nevoia să-și dedice viața unor părinți drăgăstoși. Cei care nu-i cunoșteau pe soții Flannery puteau crede din comportarea Gertrudei că ar fi odrasla unei familii teribil de dezmembrate, în care certurile de bețivi constituie regula. Lucrurile nu stă-

teau deloc așa. Faptul că mica Gertrude umbla șleampătă și golașă reprezenta triumful ei personal asupra străduințelor mamei de a o îmbrăca îngrijit și călduros. Gălăgioasă, numai piele și os, murdară, rătăcea din casă în casă prin cartierul Blenhollow, legînd și rupînd alianțe bazate pe afecțiunea față de copilași, animale, copii de vîrsta ei, adolescenți și, uneori, adulți. Cînd îți descuiai dimineața ușa de la intrare, o găseai pe Gertrude instalată pe propria ta verandă. Cînd intrai în baie să te bărbierești, o găseai pe Gertrude folosindu-se de closet. Cînd te uitai în pătuțul băiețelului tău, vedeai că e gol, iar cînd cercetai mai departe, descopereai că Gertrude îl pusese pe copilaș în cărucior și-l împinsese pînă în satul vecin. Era săritoare, omniprezentă și băgăreață, cinstită, flămîndă și loială. Niciodată nu se ducea acasă de bună voie. Cînd venea timpul de plecare, devenea indiferentă la toate semnele că ar fi cazul să-și cam ia tălpășița. Seară de seară îi puteai auzi pe oameni îndemnînd-o, într-o casă sau alta : „Du-te acasă, Gertrude" ; „Du-te acasă, Gertrude. Acum e timpul să te duci acasă, Gertrude" ; „Ar fi bine să te duci acasă și să-ți iei cina, Gertrude", „Ți-am spus să te duci acasă de-acum douăzeci de minute, Gertrude", „Maică-ta o fi îngrijorată, Gertrude" ; „Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă."

Există momente cînd crețurile din jurul ochiului omenesc seamănă cu ieșiturile unei stînci erodate, momente cînd ochiul însuși, cu căutătura lui concentrată, ne transmite o reacție animalică de o asemenea sălbăticie încît ne simțim pierduți. Privirea pe care i-o aruncă Francis era urîtă și suspectă și o înspăimîntă pe Gertrude. Francis băgă mîna în buzunar — mîinile îi tremurau — și scoase o monedă de douăzeci și cinci de cenți :

— Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă și să nu spui nimănui, Gertrude. Să nu...

Își înghiți cuvintele și intră grăbit în salon, în timp ce Julia, de sus, îi striga să se îmbrace mai repede.

Gîndul că mai tîrziu în aceeași seară o va conduce pe Anne Murchison acasă se întrețesu ca un fir de aur printre evenimentele seratei la care luă parte, împreună cu Julia, astfel încît Francis rîse cu gura pînă la urechi la glume proaste, își șterse o lacrimă cînd Mabel Mercer îi povesti despre moartea pisicuței ei, și se întinse, căscă, oftă și mormăi ca oricare bărbat preocupat de o întîlnire. Brățara o avea în buzunar. În timp ce conversa, simțea în nări mireasma ierbii și se întreba unde își va parca mașina. În vechiul conac al lui Parker nu locuia nimeni, iar drumul de acces slujea drept alee de pomenadă pentru îndrăgostiți. Strada Townsend sfîrșea într-o fundătură și putea parca acolo, dincolo de ultima casă. Vechea ulicioară care lega strada Ulmilor de malul rîului era năpădită de bălării, dar Francis se plimbase pe acolo cu copiii și știa că-și poate băga mașina în tufărișuri, suficient de adînc pentru a rămîne ascunsă.

Soții Weed plecară ultimii. În vestibul, în momentul în care își luau rămas bun de la amfitrion și amfitrioană, aceștia se porniră să se laude cu propria lor fericire în căsnicie.

— Ea e iubita mea, spuse bărbatul, înghesuindu-și nevasta. E cerul meu senin. După șaispre-

zece ani încă o mai muşc de umăr. Mă face să mă simt ca Hanibal trecînd Alpii.

Drumul pînă acasă, soţii Weed îl parcurseră în tăcere. Francis trase maşina la capătul aleii şi rămase nemişcat, cu motorul în funcţiune.

— Poţi s-o bagi în garaj, zise Julia în clipa cînd coborî din maşină. I-am spus fetei lui Murchison că e liberă să plece la unsprezece. A dus-o altcineva acasă.

Julia închise uşa, iar Francis rămase în întuneric. Aşadar nu era scutit de nici una din umilinţele la care trebuie să fie supus, pare-se, un prost : lascivitate delirantă, gelozie, această rănire a sentimentelor care îl făcu să-i dea lacrimile, chiar şi batjocură — căci vedea limpede imaginea pe care o prezenta el acum, cu braţele sprijinite pe volan şi cu capul îngropat în ele, suferind de chinurile dragostei.

În tinereţe Francis se dedicase cu pasiune cercetăşiei, astfel încît în după-amiaza următoare, amintindu-şi de preceptele acelei perioade, plecă de la slujbă devreme şi-şi petrecu timpul jucînd cîteva partide de tenis. Dar odată remontat de exerciţiul fizic şi de duş, îşi dădu seama că ar fi fost mai bine pentru el să fi stat la birou. Seara, cînd ajunse acasă, se lăsase frigul, iar în aer se anunţa limpede schimbarea vremii. Intrînd în casă remarcă o agitaţie neobişnuită. Copiii erau îmbrăcaţi cu hainele cele mai bune, iar Julia, în momentul în care coborî la parter, purta o rochie de culoarea levănţicăi şi broşa cu diamante. Tot ea îi explică şi motivul agitaţiei : la ora şapte venea

domnul Hubber să-i fotografieze pentru felicitarea de Crăciun. Întrucît pozele de anul acesta aveau să fie în culori, îi pregătise lui Francis costumul albastru şi o cravată cu picăţele. Pe Julia gîndul că va fi fotografiată pentru Crăciun o făcea fericită. Era genul de ritual care o încînta.

Francis urcă la etaj să se schimbe. Ostenit după ziua de muncă şi ostenit de dorinţă, se aşeză pe marginea patului ; rezultatul — o şi mai adîncă oboseală. Se gîndi la Anne Murchison şi nevoia fizică de a-şi exprima sentimentele, în loc să dispară la vederea luminilor trandafirii de pe masa de toaletă a Juliei, puse şi mai puternic stăpînire pe el. Se apropie de biroul Juliei, luă o coală de hîrtie şi începu să scrie : „Dragă Anne, te iubesc, te iubesc, te iubesc..." Nimeni nu avea să vadă scrisoarea, aşa că îşi dădu drumul fără nici o reţinere. Folosea expresii ca *fericire dumnezeiască* şi *cuib al dragostei*. Saliva, ofta şi tremura. Cînd Julia îl strigă să coboare, prăpastia dintre fantezia sa şi lumea reală îi apăru atît de mare, încît simţi că i se rupe inima.

Julia şi copiii se aflau pe verandă, iar fotograful şi cu ajutorul său instalaseră două rînduri de reflectoare, pentru a prezenta familia în ambianţa frumoasei arhitecturi de la intrare. Oamenii care sosiseră cu ultimul tren şi se duceau acum acasă cu maşina încetineau viteza, ca să-i vadă fotografiindu-se pentru felicitarea de Crăciun. Abia după ce zîmbiră şi-şi umeziră buzele o jumătate de oră, domnul Hubber se declară satisfăcut. Căldura reflectoarelor lăsa în aerul rece ca gheaţa un miros neplăcut ; cînd se stinseră luminile, ele răma-

seră încă multă vreme pe retina ochilor lui Francis.

Ceva mai tîrziu, în timp ce soții Weed își beau cafeaua în salon, se auzi țîrîitul soneriei. Julia se duse să deschidă ușa. Era Clayton Thomas. Venise să achite prețul unor bilete la teatru, pe care doamna Weed i le dăduse cu puțin timp în urmă lui Helen Thomas, mama tînărului, și pe care aceasta ținea neapărat să le plătească, în ciuda faptului că Julia o rugase să nu facă acest lucru. Julia îl invită să intre și să bea o ceașcă de cafea cu ei.

— Cafea n-o să beau, zise el, dar o să stau o clipă.

O urmă în salon, îi spuse bună seara lui Francis și se așeză stîngaci pe un fotoliu.

Tatăl lui Clayton murise în război, iar condiția de orfan îl marcase definitiv pe tînăr. În Shady Hill lucrul acesta se vedea probabil de la o poștă, căci familia Thomas era singura din localitate căreia să-i lipsească stăpînul ; toate celelalte cupluri erau intacte și rodnice. Clayton, student în anul al doilea sau al treilea la colegiu, locuia cu maică-sa, doar ei doi, într-o casă mare pe care doamna Thomas dorea s-o vîndă. Cîndva Clayton o cam luase razna. Cu ani în urmă șterpelise niște bani și fugise de acasă ; pînă să fie prins, ajunsese în California. Era înalt, cu o figură comună, purta ochelari de baga și vorbea cu voce joasă.

— Cînd te întorci la colegiu, Clayton ? îl întrebă Francis.

— Nu mă mai întorc, răspunse Clayton. Mama nu are banii necesari și, pe urmă, toată panorama

asta e lipsită de sens. Am de gînd să-mi caut o slujbă, iar dacă vindem casa, ne luăm un apartament în New York.

— N-o să-ți fie dor de Shady Hill ? întrebă Julia.

— Nu, răspunse Clayton. Nu-mi place localitatea.

— De ce ? se interesă Francis.

— Păi, răspunse cu gravitate Clayton, sînt o mulțime de lucruri aici pe care le dezaprob. De pildă, balurile de la club. Sîmbătă seara am trecut și eu pe acolo, spre sfîrșit, și l-am văzut pe domnul Granner încercînd s-o bage pe doamna Minot în lada cu trofee. Amîndoi erau beți. Nu sînt de acord cu atîta băutură.

— Era sîmbătă seara, spuse Francis.

— Și toate vilișoarele astea, cu aerul lor de hulubărie, sînt suspecte, continuă Clayton. Și felul în care oamenii își trăiesc viața la grămadă... M-am gîndit mult și ceea ce mi se pare într-adevăr rău e că Shady Hill nu are nici o perspectivă. Se cheltuie atîta energie pentru a păstra specificul localității — cu ținerea la distanță a indezirabililor și așa mai departe — încît singura idee pe care ți-o poți face despre viitor se rezumă la cît mai multe trenuri pentru navetiști și la cît mai multe petreceri. Nu cred că e sănătos. Cred că oamenii ar trebui să nutrească visuri mari în legătură cu viitorul. Cred că ar trebui să viseze la lucruri mărețe.

— Păcat că nu poți merge mai departe la colegiu, spuse Julia.

— Voiam să urmez teologia, zise Clayton.

— De care biserică ții ? întrebă Francis.

— Unitariană, teosofică, umanistă, răspunse Clayton.

— Emerson n-a fost și el unitarian ? se interesă Julia.

— Mă refer la unitarienii englezi, preciză Clayton. Toți unitarienii americani au fost niște încuiați.

— Ce fel de slujbă speri să găsești ? întrebă Francis.

— Mde, mi-ar plăcea să lucrez la un ziar, răspunse Clayton, dar toată lumea zice că nu merită. Însă pe mine mă interesează așa ceva. Scriu o piesă în versuri, o piesă mare despre bine și rău. Unchiul Charlie m-ar putea băga la o bancă, și asta m-ar ajuta. Am nevoie de disciplină. Trebuie să mai trec prin multe ca să-mi desăvîrșesc caracterul. Am niște obiceiuri groaznice. Vorbesc prea mult. Cred că ar trebui să fac un jurămînt de tăcere. Ar trebui să nu vorbesc o săptămînă și să mă disciplinez. M-am gîndit să mă retrag la vreo mănăstire episcopaliană, însă nu-mi place trinitarianismul.

— Ceva prietene ei ? întrebă Francis.

— M-am și logodit, răspunse Clayton. Bineînțeles, nu sînt destul de mare și nici destul de bogat ca angajamentul meu să fie luat în seamă sau respectat sau orice de genul ăsta, totuși din banii cîștigați vara asta cu tunsul gazonului am cumpărat o imitație de smarald pentru Anne Murchison. Imediat ce termină ea școala, ne căsătorim.

Auzind numele fetei, Francis tresări îngrozit. Apoi spiritul său prinse să emaneze parcă o lumină sumbră, în raza căreia toate lucrurile și ființele — Julia, băiatul, scaunele — apăreau în adevărata lor lipsă de consistență și culoare. Ca și cum ar fi avut loc o schimbare urîtă a vremii.

— Intenționăm să întemeiem o familie numeroasă, continuă Clayton. Tatăl ei e teribil de ciufut — eu însumi am trecut prin momente grele — dar noi vrem să avem o droaie de copii. O, domnule Weed și dumneavoastră, domnă Weed, Anne e o ființă minunată ! Și avem atîtea în comun ! Ne plac exact aceleași lucruri. Anul trecut am ales aceeași felicitare de Crăciun, fără să ne fi vorbit între noi, și amîndoi avem alergie la pătlăgele roșii, iar părul din sprîncenele noastre se îmbină la mijloc. Ei, noapte bună !

Julia îl conduse pînă la ieșire. Cînd ea se reîntoarse, Francis declară că băiatul e leneș, iresponsabil, afectat și că miroase urît. Julia îi reproșă lui Francis că devine intolerant ; tînărul Thomas e tînăr și trebuie să i se ofere și lui o șansă. Julia observase și alte situații în care Francis fusese irascibil.

— Doamna Wrightson a invitat pe toată lumea din Shady Hill de ziua ei de naștere, numai pe noi nu, zise ea.

— Îmi pare rău, Julia.

— Și știi de ce nu ne-a invitat ?

— De ce ?

— Pentru că ai insultat-o pe doamna Wrightson.

— Așadar, cunoști întîmplarea ?

— Mi-a povestit June Masterson. Stătea în spatele tău.

Julia se plimba pe dinaintea canapelei cu niște pași mici care exprimau — Francis o știa — un sentiment de furie.

— Într-adevăr, Julia, am insultat-o pe doamna Wrightson și am făcut-o anume. Niciodată nu mi-au plăcut petrecerile ei și-mi pare bine că nu ne-a invitat.

— Și cu Helen cum rămîne ?

— Ce legătură are Helen cu povestea asta ?

— Cea care hotărăște cine participă la reuniuni este doamna Wrightson.

— Vrei să spui că o poate împiedica pe Helen să meargă la baluri ?

— Da.

— La asta nu m-am gîndit.

— Oh, știam eu că nu te-ai gîndit ! strigă Julia, înfigîndu-și sabia adînc, pînă la mîner, în această spărtură a armurii lui. Și mă înfurie să văd cum genul ăsta de inconștiență prostească distruge fericirea tuturor.

— Nu cred că am distrus fericirea nimănui.

— Doamna Wrightson conduce societatea din Shady Hill, și o conduce de patruzeci de ani. Nu știu ce te face să crezi că într-o comunitate ca a noastră îți poți permite să dai frîu liber oricărui impuls de a jigni, de a fi vulgar și agresiv.

— Sînt un om foarte binecrescut, spuse Francis, încercînd să aducă discuția în lumina adevărului.

— Naiba să te ia, Francis Weed ! strigă Julia, iar disprețul din vorbele ei îl izbi drept în față. Am luptat din greu pentru poziția socială de care ne bucurăm în această localitate, și n-o să stau cu mîinile încrucișate ca să văd cum o compromiți tu. Trebuia să fi priceput, atunci cînd te-ai stabilit aici, că n-ai să poți trăi ca un urs în bîrlog.

— Am și eu dreptul să-mi exprim simpatiile și antipatiile.

— Îți poți ascunde antipatiile. Nu trebuie să ieși mereu la bătaie ca un copil. Numai dacă nu ții neapărat să ajungi un lepros social ! Faptul că sîntem invitați peste tot nu-i o întîmplare. Nu-i deloc o întîmplare că Helen are atîtea prietene ! Ce-ai zice dacă ți-ai petrece serile de sîmbătă la cinematograf ? Ce-ai zice dacă ți-ai petrece duminicile greblînd frunzele uscate ? Ce-ai zice dacă fiica ta și-ar petrece serile în care se organizează reuniuni stînd la fereastră și ascultînd muzica de la club ? Ce-ai zice dacă...

Francis făcu atunci un lucru care, în definitiv, nu era chiar de neînțeles, de vreme ce cuvintele Juliei păreau să ridice între ei doi un zid atît de amețitor încît să-l amuțească : o lovi drept în față. Julia se clătină, după care, o clipă mai tîrziu, păru să se potolească. O porni pe scări spre camera lor. Nu trînti ușa. Peste cîteva minute, cînd Francis urcă după ea, o găsi făcîndu-și geamantanul.

— Îmi pare foarte rău, Julia.

— Nu-i nimic, răspunse ea.

Plîngea.

— Unde vrei să pleci ?

— Nu știu. Tocmai m-am uitat în mersul trenurilor. La unsprezece și șaisprezece minute e o cursă spre New York. O s-o iau pe asta.

— Nu poți pleca, Julia.

— Nu pot rămîne. Sînt sigură de acest lucru.

— Îmi pare rău de povestea cu doamna Wrightson și-mi pare...

— Doamna Wrightson nu contează. Nu ăsta-i necazul.

— Dar care-i necazul ?

— Nu mă iubești.

— Ba te iubesc, Julia.

— Nu, nu mă iubești.

— Ba te iubesc, Julia, și-aș vrea să fim ca înainte — tandri, drăgăstoși, să stăm pe întuneric — dar e atîta lume în jurul nostru !...

— Mă urăști.

— Nu-i adevărat, Julia.

— Habar n-ai cît de mult mă urăști. Cred că e ceva subconștient. Nici nu-ți dai seama de grosolăniile pe care le faci.

— Ce grosolănii, Julia ?

— Actele grosolane la care te împinge subconștientul, ca să-ți exprimi ura față de mine.

— Ce anume, Julia ?

— Niciodată nu m-am plîns.

— Spune.

— Nici nu știi ce faci.

— Spune-mi.

— Rufele tale.

— Ce-i cu ele ?

— Felul în care-ți lași rufele murdare peste tot, ca să-ți exprimi ura subconștientă față de mine.

— Nu înțeleg.

— Vorbesc de ciorapii tăi murdari și de pijamaua ta murdară și de chiloții tăi murdari și de cămășile tale murdare !

Se ridică de lîngă geamantan, unde stătea în genunchi, și îl privi drept în față, cu ochi scăpărători și cu vocea tremurînd de emoție :

— Vorbesc despre faptul că niciodată n-ai învățat să agăți ceva în cuier. Pur și simplu îți lași rufăria pe jos, în locul în care a căzut, ca să mă umilești pe mine. Anume o faci !

Se prăbuși pe pat, suspinînd.

— Julia, draga mea !

Cînd însă Julia îi simți mîna pe umăr, se ridică în picioare.

— Lasă-mă în pace, îl respinse. Trebuie să plec.

Se strecură pe lîngă el, se duse la dulap și se întoarse cu o rochie.

— Nu iau nimic din lucrurile pe care mi le-ai dat tu. Îți las perlele și scurta de blană.

— O, Julia !

Privindu-i chipul atît de neajutorat — victimă a autoînșelării — și felul în care stătea aplecată peste geamantan, lui Francis aproape că i se făcu rău de milă. Julia nu înțelegea cît de pustie i-ar fi viața fără el. Nu înțelegea cîte ceasuri trebuie să muncească o femeie cu slujbă și cum se scurg acele ceasuri. Nu înțelegea că mai toate prieteniile ei existau în cadrul căsătoriei lor și că fără această căsătorie s-ar pomeni singură. Nu înțelegea ce sînt deplasările, hotelurile, banii.

— Julia, nu te pot lăsa să pleci ! Văd că nu pricepi că ai ajuns să depinzi de mine.

Ea își înălță disprețuitoare capul și-și acoperi fața cu mîinile :

— Ai spus că *eu* depind de *tine* ? întrebă ea. Asta ai spus ? Și cine îți spune ție cînd să te scoli dimineața și cînd să te culci seara ? Cine îți pregătește mîncarea și cine îți strînge rufele murdare și-ți invită prietenii la masă ? Dacă n-aș fi eu,

cravatele ţi-ar fi slinoase, iar hainele găurite de molii. Cînd te-am cunoscut, erai singur, Francis Weed, şi singur ai să rămîi cînd o să plec eu. Cînd mama ţi-a cerut să-i faci o listă de persoane, ca să le trimitem invitaţii la nunta noastră, cîte nume ai putut să-i dai ? Paisprezece !

— Cleveland nu era oraşul meu natal, Julia.

— Şi cîţi dintre prietenii tăi au venit la biserică ? Doi !

— Cleveland nu era oraşul meu, Julia.

— Fiindcă nu iau scurta de blană, urmă ea liniştită, ar fi bine s-o pui înapoi la păstrare. Pentru perle există o poliţă de asigurare care trebuie achitată în ianuarie. Numele spălătoriei şi numărul de telefon al slujnicei sînt în biroul meu. Sper să nu bei prea mult, Francis. Sper să nu ţi se întîmple ceva rău. Dacă dai de necazuri într-adevăr grave, îmi poţi telefona.

— O, draga mea, nu te pot lăsa să pleci ! exclamă Francis. Nu te pot lăsa să pleci, Julia.

O luă în braţe.

— Poate că ar fi bine să rămîn şi să mai am grijă de tine o vreme, zise ea.

Dimineaţa, în trenul cu care se ducea la slujbă, Francis o zări pe fată trecînd pe culoarul vagonului. Fu surprins ; nu-şi dăduse seama că şcoala pe care o frecventa ea e în oraş, dar iat-o acum cu cărţile, mergînd probabil la şcoală. Surpriza îi întîrzie reacţia, dar apoi se ridică stîngaci în picioare şi ieşi pe culoar. Între ei se interpuseseră cîteva persoane, dar Francis reuşi s-o vadă puţin mai în faţă, aşteptînd ca un călător să deschidă uşa vagonului şi, în timp ce trenul se zgîlţîia, întinzînd mîna după sprijin şi traversînd platforma

spre vagonul alăturat. Porni după ea de-a lungul acelui vagon, pentru ca abia pe la mijlocul următorului s-o strige pe nume :

— Anne ! Anne !

Dar fata nu întoarse capul. Trecînd din nou într-alt vagon, se aşeză pe o banchetă de pe culoar. Apropiindu-se, cuprins de înflăcărare şi aproape prăbuşit spre ea, Francis puse mîna pe spătarul banchetei. Pînă şi această atingere îl emoţionă. Cînd se aplecă să-i vorbească, descoperi că nu era Anne. Era o femeie mai în vîrstă, cu ochelari. Jenat, dar şi cu sentimentul mult mai profund de a-şi fi pierdut bunul simţ, Francis îşi continuă încet drumul spre următorul vagon ; se făcuse roşu la faţă ; căci, dacă nu era în stare să deosebească o persoană de alta, ce dovadă mai avea că viaţa sa, împreună cu Julia şi copiii, ar fi la fel de reală, măcar tot atît de reală ca visele sale de imoralitate pariziană, sau ca zdrenţele, ca mirosul ierbii, ca arborii cu bolţi în formă de peşteră de pe Aleea Îndrăgostiţilor ?

Spre sfîrşitul după-amiezii, Francis fu sunat la telefon de Julia, care îi reaminti că erau invitaţi la cină. O clipă mai tîrziu, telefonă Trace Bearden :

— Uite ce e, bătrîne, începu Trace. Îţi telefonez din simpatie pentru doamna Thomas. Ştii ? Clayton, băiatul ei, nu prea are şanse să-şi găsească singur o slujbă şi mă întreb dacă n-ai putea să-l ajuţi tu. Dacă i-ai da un telefon lui Charlie Bell — ştiu că-ţi este îndatorat — şi ai pune un cuvînt bun pentru flăcău, mă gîndesc că Charlie ar...

— Sînt dezolat că ți-o spun, Trace, dar nu cred că pot să fac ceva pentru băiatul ăla, îl întrerupse Francis. E un neisprăvit. Știu că afirmația e gravă, dar ăsta-i adevărul. Orice gest de bunăvoință față de el s-ar întoarce împotriva celui care l-a făcut. Nu-i decît un neisprăvit, Trace, și n-ai cum să-l ajuți. Chiar dacă i-am găsi o slujbă, n-ar fi în stare s-o păstreze nici o săptămînă. Sînt sigur de asta. E un lucru oribil, Trace — știu că-i oribil — dar, în loc de a-l recomanda pe băiat, m-aș simți obligat să-i previn pe oameni împotriva lui, să-i pun în gardă pe cei care l-au cunoscut pe taică-său și, firește, ar dori să intervină și să facă ceva. M-aș simți obligat să-i avertizez. E un hoț...

Imediat ce se încheie conversația, în încăpere intră domnișoara Rainey, care se opri lîngă biroul lui Francis și spuse :

— N-o să mai pot lucra pentru dumneavoastră, domnule Weed. Dacă aveți nevoie de mine, mai pot să stau pînă pe data de șaptesprezece, dar mi s-a oferit un serviciu formidabil și aș vrea să plec cît se poate de repede.

Domnișoara Rainey părăsi încăperea, lăsîndu-l singur, față-n față cu ticăloșia pe care i-o făcuse tînărului Thomas. Din fotografia lor, copiii rîdeau și rîdeau, aureolați de toate culorile strălucitoare ale verii, iar Francis își aduse aminte că în ziua aceea cînd se fotografiaseră întîlniseră un cimpoier pe plajă și el îi dăduse un dolar ca să le cînte un cîntec de luptă al faimosului regiment scoțian Black Watch. La ora la care se va întoarce acasă va fi și fata acolo. Din nou Francis își va petrece seara printre vecini amabili, cu gîndul la fundături, la drumuri lăturalnice, la aleile caselor părăsite. Nimic n-ar putea să-i potolească aleanul — nici rîsul, nici partida de tenis jucată cu copiii — astfel încît, meditînd la aterizarea forțată a avionului, la servitoarea cea nouă a familiei Farquarson și la necazurile Annei Murchison cu tatăl ei bețiv, Francis se întrebă cum ar fi putut el să nu ajungă în impasul în care se afla acum. Dăduse de belea. Pe vremuri, întorcîndu-se o dată de la un rîu cu păstrăvi, se rătăcise prin pădurile acelea din nord, și acum îl încerca aceeași senzație deprimantă că nici optimismul, nici speranța, nici curajul, nici perseverența nu-l vor ajuta să-și regăsească prin întunericul ce se lăsa cărarea pierdută. Simțea mirosul pădurii. Starea de deprimare era de nesuportat, și Francis înțelese limpede că atinsese momentul critic în care trebuia să ia o hotărîre definitivă.

Ar fi putut să se ducă la un psihiatru, ca domnișoara Rainey ; ar fi putut să meargă la biserică și să-și mărturisească poftele vinovate ; ar fi putut să treacă pe la cabinetul de masaj al unui danez de pe Strada 17 din cartierul de vest, despre care îi vorbise un negustor ; ar fi putut s-o seducă pe fată, ori măcar să se asigure că, într-un fel sau altul, va fi împiedicat să facă acest lucru ; sau ar fi putut să se îmbete. Era viața lui, soarta lui, și cum menirea lui Francis, ca a oricărui alt bărbat, era de a lăsa mii de urmași, ce păcat ar fi într-o întîlnire care avea să-i facă pe amîndoi să se uite cu mai multă înțelegere la lume ? Era un mod greșit de a privi lucrurile, așa că Francis se întoarse la primul gînd : psihiatrul. Avea numărul de telefon al doctorului domnișoa-

rei Rainey; îl formă și ceru să fie primit imediat. Insistă pe lîngă secretara medicului — era maniera sa de a-și rezolva afacerile — iar cînd i se spuse că agenda doctorului e completată pentru următoarele cîteva săptămîni, ceru să i se fixeze o oră chiar în acea zi. I se răspunse să vină la cinci.

Cabinetul psihiatrului se afla într-un bloc ocupat mai ales de medici și de dentiști, iar coridoarele erau pline de mirosul dulceag al apei de gură și de amintirea durerii. Francis își formase caracterul pe baza unei serii de hotărîri personale — hotărîri privind curățenia, săritura în apă de la trambulina mare (sau repetarea oricărei alte isprăvi care-i punea la încercare curajul), punctualitatea, cinstea și virtutea. Renunțarea la solitudinea desăvîrșită în care luase cele mai importante decizii zdruncina concepția sa despre caracter și-l punea acum într-o situație pe care o resimțea ca un șoc. Era stupefiat. Scena acestui *miserere mei Deus* pe care venise să-l clameze Francis era, asemenea sălilor de așteptare din cabinetele atîtor doctori, o invitație simbolică și țipătoare la binecuvîntările fericirii domestice: o încăpere aranjată cu obiecte de artă, măsuțe de cafea, plante ornamentale și gravuri reprezentînd poduri acoperite de zăpadă și cîrduri de gîște, în ciuda faptului că nu existau nici copii, nici pat conjugal, nici măcar sobă, în această parodie de casă, în care nimeni nu-și petrecuse vreodată noaptea și în care ferestrele cu draperiile trase dădeau direct în bezna unui puț de aerisire. După ce-și spuse numele și adresa în fața unei secretare, Francis văzu într-o latură a încăperii un polițist ce se îndreptă către el:

— Ușurel, ușurel, spuse acesta. Nu mișca. Ține-ți mîinile în poziția în care le ții acum.

— Cred că totul e în regulă, domnule polițist, interveni secretara. Cred că...

— Să verificăm, răspunse polițistul.

Și începu să pipăie îmbrăcămintea lui Francis, căutînd cine știe ce pistoale, cuțite, dacă nu cumva vreun piolet. Negăsind nimic, părăsi încăperea, iar secretara începu să se scuze pe un ton nervos:

— Cînd ați sunat la telefon, păreați foarte agitat, domnule Weed, și cum unul dintre pacienții doctorului a amenințat că-l omoară, trebuie să fim prudenți. Dacă doriți să intrați...

Francis deschise o ușă prevăzută cu un clopoțel acționat electric și, pătrunzînd în bîrlogul psihiatrului, se lăsă greoi pe un scaun, își suflă nasul în batistă, se scotoci prin buzunare după țigări, după chibrituri — după orice — și spuse răgușit, cu ochii în lacrimi:

— M-am îndrăgostit, doctore Herzog.

Shady Hill. O săptămînă sau zece zile mai tîrziu. Trenul de șapte și paisprezece a venit și a plecat. Ici și colo cina s-a sfîrșit, iar farfuriile sînt băgate în mașina de spălat vase. Din punct de vedere moral și economic, satul atîrnă de un fir de ață, dar atîrnă de acest fir în lumina serii. Donald Goslin se chinuie din nou cu „Sonata lunii". *Marcato ma sempre pianissimo!* Parcă ar stoarce un prosop de baie ud, însă slujnica nu-i acordă nici o atenție. Ea îi scrie o scrisoare lui

Arthur Godfrey. În subsolul casei sale, Francis Weed meșterește o măsuță de cafea. Doctorul Herzog recomandă ca terapie tîmplăria, iar Francis își găsește o adevărată consolare în calculele simple și în mirosul sfînt al lemnului proaspăt. Francis e fericit. Sus micul Toby plînge, deoarece e obosit. Își scoate pălăria de cowboy, mănușile și jacheta cu franjuri, își descătărămează cureaua bătută în ținte de aur și rubine, își desprinde coburii și gloanțele de argint, își dă jos bretelele, cămașa în carouri și pantalonii *Levi* și se așază pe marginea patului să-și tragă cizmele. Lăsînd tot echipamentul grămadă jos, se duce la dulap și-și ia din cui costumul spațial. Se chinuie din greu să-și pună salopeta strîmtă și lungă, dar reușește. Își înșurubează pe umeri casca magică și, cățărîndu-se pe lada patului, întinde brațele și parcurge mica distanță pînă la podea în zbor, aterizînd cu o bufnitură pe care, în afară de el, o aude toată casa.

— Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă! exclamă doamna Masterson. De o jumătate de oră ți-am spus să te duci acasă, Gertrude. Ai întîrziat la cină și maică-ta o să fie neliniștită. Du-te acasă!

O ușă a casei familiei Babcock se deschide cu violență și pe terasă apare doamna Babcock, fără nimic pe ea, urmărită de bărbatul ei, gol pușcă. (Terasa e ocrotită de un gard viu, iar copiii sînt departe, la internat). Aleargă pe terasă și dispar înapoi în casă, pe ușa de la bucătărie, pătimași și arătoși ca nimfele și satirii pe care îi găsiți pe orice zid din Veneția. În timp ce culege ultimii trandafiri din grădină, Julia îl aude pe bătrînul

domn Nixon țipînd la veverițele din magazia cu grăunțe pentru păsări:

— Nemernicelor! Ticăloaselor! Pieriți din fața mea!

O amărîtă de pisică rătăcește prin grădină, într-o vădită indispoziție psihică și fizică. Pe cap are legată o pălărie mică de pai — o pălărie de păpușă — și e bine încopciată într-o rochie, tot de păpușă, de sub poalele căreia îi iese coada lungă și stufoasă. La fiecare pas își scutură picioarele, de parcă ar fi căzut în apă.

— Pis, pis, pis! o cheamă Julia. Vino aici, pisicuțo, aici!

Însă pisica o privește sceptic și se îndepărtează, împiedicîndu-se de pulpana rochiei. Ultimul care apare este Jupiter. Aleargă în salturi printre cuiburile de roșii, ducînd în gura-i uriașă rămășițele unui papuc de casă. Apoi se lasă întunericul. E o noapte în care regi în veșminte de aur trec munții, călare pe elefanți.

FURGONUL STACOJIU

ADIO PLICTISELII îngrozitoare de a împărţi o amărîtă de găină la o familie de şapte persoane şi adio tuturor celorlalte ritualuri specifice oraşelor de munte. Nu mă refer la adevăratele oraşe de munte — Assisi sau Perugia sau Saracinesco, cocoţate la trei mii de picioare înălţime, cu ziduri deprimante, cenuşii ca mucavaua şi cu licheni de culoarea muştarului înspicînd acoperişurile povîrnite. De fapt, ţinutul era lipsit de relief, iar casele — nişte construcţii demontabile — aduceau mai mult a cabane. Localitatea, situată în partea de răsărit a Statelor Unite, înfăţişa acel gen de aşezare în care trăiesc cei mai mulţi dintre noi. Este vorba de o comună subordonată oraşului B., cu o populaţie de aproximativ două sute de familii, toate cu cîini şi copii, multe avînd şi servitori. Asemănarea cu un oraş de munte e numai un fel de a vorbi şi are în vedere faptul că suferinzii, dezamăgiţii şi săracii nu puteau să urce abrupta cărare morală ce forma graniţa firească a localităţii şi că, în momentul în care un locuitor al ei dădea de griji şi necazuri, înţelegea imposibilitatea de a-şi continua existenţa la o altitudine spirituală atît de mare şi, în consecinţă, se ducea să trăiască la cîmpie.

Viaţa de aici se arăta nemaipomenit de plăcută şi liniştită. Oraşul B. era exclusiv pentru cei fericiţi. Dimineaţa, gospodinele îşi sărutau soţii cu tandreţe, iar seara cu pasiune. În aproape fiece cămin domneau dragostea, bunăvoinţa şi optimismul. Şcolile erau excelente, drumurile netede, canalizarea şi celelalte servicii — ideale.

Într-o după-amiază de primăvară, pe la apusul soarelui, un uriaş furgon stacojiu, folosit la mutatul mobilierului şi avînd părţile laterale acoperite cu litere aurii, urcă strada şi opri în faţa casei lui Marple, rămasă goală de vreo trei luni. Auriul şi stacojiul furgonului, strălucind chiar şi în lumina amurgului, erau o inspirată tentativă de a masca tristeţea reală a pribegiei. „Transportăm Garnituri Complete sau Piese Separate în Orice Loc şi la Orice Distanţă", avertiza reclama aurie de pe laturi, iar explicaţia aceasta îţi amintea de şuieratul îndepărtat al unui tren. În timp ce mobila noilor veniţi era descărcată şi dusă pe verandă, Martha Folkestone, care locuia alături, se uită pe fereastră :

— Parc-ar fi chiar Chippendale, zise ea, deşi la lumina asta e greu să-ţi dai seama. Au doi copii. Par oameni cumsecade. Ah, aş vrea să le pot duce ceva, ca să-i fac să se simtă ca la ei acasă. Ce zici, s-ar bucura de nişte flori ? Presupun că i-am putea invita la un păhărel. Crezi că le-ar face plăcere ? Nu vrei să te duci pînă la ei şi să-i întrebi dacă n-ar fi dispuşi să bea ceva ?

Mai tîrziu, după ce mobila fusese dusă toată înăuntru iar furgonul plecase, Charlie Folkestone traversă pajiştea dintre cele două case şi făcu

cunoştinţă cu Piersicuţa şi Gee-Gee. Iată impresiile sale: Piersicuţa era chiar piersicuţă — blondă şi caldă, cu faţa luminoasă şi îmbrăcată într-o rochie cu decolteul adînc. Gee-Gee fusese un bărbat arătos şi probabil că mai era şi acum, deşi părul cîrlionţat şi bălai i se cam rărise. Chipul său părea şi angelic şi ameninţător. Fără să fi practicat vreodată boxul (acest lucru Charlie avea să-l afle mai tîrziu), se uita niţeluş cruciş, iar fruntea largă, frumoasă păstra conformaţia unor straturi de ţesut cicatrizat. Pînă îţi dădeai seama că nu-i deloc un gînditor, ai fi putut să spui că are o privire gînditoare. Avea privirea serioasă şi concentrată a omului cam tare de ureche sau cam postuţ.

Erau încîntaţi să bea ceva. Aveau să vină imediat. Piersicuţa voia să se fardeze puţin şi să spună noapte bună copiilor, după care aveau să vină imediat. Veniră imediat, şi ceea ce se anunţa a fi o seară neobişnuit de plăcută începu. Soţii Folkestone fuseseră cam neliniştiţi în legătură cu noii lor vecini, dar descoperirea unei perechi atît de simpatice ca Gee-Gee şi Piersicuţa le creă o foarte bună dispoziţie. Ca tuturor oamenilor, le plăcea şi lor să-şi exprime opinia despre semenii lor, iar Gee-Gee şi Piersicuţa se arătau în mod firesc interesaţi de acest lucru. Era începutul unei prietenii, aşa că Martha şi Charlie Folkestone uitară şi de oră şi de obişnuita lor sobrietate. Se făcuse tîrziu — trecuse de miezul nopţii — iar Charlie nu observa nici cît whisky s-a băut, nici că Gee-Gee părea să se fi îmbătat. Acesta deveni foarte tăcut — abandonase de tot conversaţia —

pentru ca deodată, cu glas tărăgănat, spart şi neplăcut, s-o întrerupă pe Martha:

— Dumnezeule, da' plicticoşi mai sînteţi!

— O, nu, Gee-Gee! exclamă Piersicuţa. Nu din prima noastră zi aici!

— Ai băut probabil prea mult, Gee-Gee, spuse Charlie.

— Pe dracu, răspunse Gee-Gee.

Se aplecă şi începu să-şi desfacă şireturile de la pantofi.

— N-am băut nici pe jumătate din cît pot să beau, adăugă.

— Te rog, Gee-Gee, te rog, îl imploră Piersicuţa.

— Trebuie să-i învăţ carte, scumpo, explică Gee-Gee. Ăştia mai au încă de învăţat.

Se ridică în picioare şi, cu priceperea şi îndemînarea beţivului, se dezbrăcă aproape în pielea goală, mai înainte ca cineva să-l poată opri.

— Ieşi afară de-aici, zise Charlie.

— Plăcerea e de partea mea, vecine, declară Gee-Gee.

În timp ce ieşea, răsturnă cu o lovitură de picior un suport de umbrele din alamă ciocănită.

— Ah, îmi pare aşa de rău! se scuză Piersicuţa. Mă simt îngrozitor.

— Nu te necăji, draga mea, o linişti Martha. Probabil că e foarte obosit şi am băut cu toţii prea mult.

— A, nu, zise Piersicuţa. Totdeauna se întîmplă aşa. Peste tot e la fel. În ultimii opt ani ne-am mutat de opt ori şi nimeni nu ne-a spus vreodată la revedere. Nici un suflet! Ah, cînd l-am cunoscut prima oară, ce bărbat frumos era! Nici

n-ai mai văzut un ins atît de chipeș și de puternic și de generos. La colegiu, i se zicea Greek God[1]. De aici și prescurtarea de *Gee-Gee.* A fost de două ori în reprezentativa Americii, dar niciodată n-a jucat pentru bani — întotdeauna numai de plăcere. Toată lumea îl iubea. Acum s-a terminat, însă mă consolez cu ideea că am avut și eu parte cîndva de dragostea unui om bun. Cred că puține femei au cunoscut asemenea dragoste. Ah, ce n-aș da să-și revină ! Aș vrea să fie din nou cel care a fost. Alaltă-seară, în timp ce ne împachetam vesela, în casa veche, s-a îmbătat, iar eu l-am lovit peste față și am țipat la el : „Trezește-te, trezește-te ! Întoarce-te înapoi la mine, Gee-Gee !" Însă el nu asculta. Nu mă auzea. Nu mai aude pe nimeni... nici măcar pe copii. În fiecare zi îmi pun întrebarea : oare cu ce-am greșit ca să fiu atît de crunt pedepsită ?

— Îmi pare rău, draga mea, spuse Martha.

— Cînd o să plecăm, nici voi n-o să veniți să ne urați drum bun. Un an dacă o să stăm ! Așteaptă și-o să vezi ! Unora li se fac cele mai călduroase petreceri de adio, dar pe noi, la ultima locuință, pînă și gunoierul a fost foarte bucuros să ne vadă plecați.

Cu o delicatețe și cu o resemnare ce se ridicau mai presus de seara ratată, începu să adune îmbrăcămintea împrăștiată de bărbatu-său pe covor.

— De fiecare dată cînd ne mutăm, urmă ea, mă gîndesc că schimbarea o să-i facă bine. Cînd am ajuns aseară aici, totul era atît de frumos și

[1] Zeul grec.

de liniștit, încît am crezut că s-ar putea ca și Gee-Gee să se îndrepte. În sfîrșit, nu e cazul să ne mai invitați vreodată. Vedeți cum e.

Într-o dimineață, la cîteva zile sau poate la o săptămînă după această întîmplare, Charlie îl zări pe Gee-Gee pe peronul gării și își dădu seama cît de fermecător putea să fie vecinul său cînd era treaz. Orașul B. nu era ușor de cucerit, însă Gee-Gee părea să fi cîștigat definitiv respectul și afecțiunea oamenilor. Privindu-l cum stă drept și sigur de el printre ceilalți navetiști, Charlie văzu că toată lumea s-ar bucura să-l aibă de oaspete. Gee-Gee îl salută deosebit de cordial ; nici urmă din apucăturile urîte din noaptea aceea. Într-adevăr era imposibil să crezi că bărbatul acesta arătos și încîntător fusese atît de agresiv. În lumina dimineții și înconjurat de prieteni noi, părea chiar negația unei asemenea întîmplări. Mai că ar fi putut să transfere rușinea asupra lui Charlie.

Aranjamentele pentru cooptarea în societate a noii perechi se făcură neobișnuit de repede și pînă la cele mai mici amănunte, ele începînd cu un dineu oferit de familia Waterman. Charlie se și afla acolo, cînd Gee-Gee și Piersicuța își făcură apariția, o apariție regească. Braț la braț, strălucitori și frumoși, păreau să fie în momentul intrării personajele cele mai importante ale serii. Era o petrecere cu multă lume, astfel încît Charlie nu-i mai văzu aproape deloc. Abia la cină nimeri alături de Piersicuța, însă Gee-Gee se afla în capătul celălalt al mesei. Ajunseseră pe la mijlocul desertului cînd, peste conversația generală,

răsună asemenea unei comenzi la paradă glasul tărăgănat, spart și neplăcut al lui Gee-Gee :

— Ce mai adunătură de gagii leșinați ! exclamă el. Ia să mai însuflețim noi puțin atmosfera, nu ?

Sări cu picioarele în mijlocul mesei și începu să cînte un cîtec porcos și să danseze giga. Femeile țipară. Farfuriile se răsturnară și se sparseră. Rochiile se murdăriră. Piersicuța pleda pe lîngă năbădăiosul ei soț. Ca rezultat al acestui nemaipomenit spectacol, din sufragerie dispăruseră toți invitații, în afară de Gee-Gee și de Charlie.

— Dă-te jos de acolo, Gee-Gee, îi spuse Charlie.

— Trebuie să-i învăț carte, răspunse Gee-Gee. Trebuie să-i învăț carte.

— Nu înveți pe nimeni nimic, atîta doar că ești beat mort.

— Ăștia mai au de învățat, explică Gee-Gee. Trebuie să-i învăț.

Coborî de pe masă, mai spărgînd cîteva farfurii, se îndreptă spre bucătărie, unde o îmbrățișă pe bucătăreasă, după care ieși și dispăru în noapte.

S-ar fi putut crede că incidentul acesta va constitui un avertisment destul de serios pentru niște oameni de lume, totuși Gee-Gee fu iertat, bucurîndu-se de o îngăduință ieșită din comun. Lumea îl plăcea și, în plus, exista întotdeauna posibilitatea ca el să nu-și mai dea în petic. În lumina dimineții, înfățișarea lui fermecătoare îi buimăcea întotdeauna pe potrivnici, deși tocmai această înfățișare începea să se dezvăluie, din ce în ce mai mult, drept momeala pe care o folosea pentru a pătrunde în casele oamenilor și a le strica apoi tot cheful. Cum nu de iertare avea el nevoie, dacă i se părea că nu reușise să ofenseze îndeajuns sensibilitatea gazdelor, își îngroșa și-și complica și mai mult măgăriile. Nimeni nu mai văzuse așa ceva. La familia Bilker se dezbrăcă. La Levy, izbi cu piciorul într-un castron cu caș dulce și-l proiectă pe tavan. Interpretă, numai în chiloți, un dans acrobatic scoțian, dădu foc la coșurile de hîrtii și transformă în scrînciob un candelabru — faimosul candelabru din locuința lui Townsend. După șase săptămîni nu exista o singură casă în orășelul B. în care să fie binevenit.

Evident, soții Folkestone încă îl mai vedeau — îl vedeau seara în grădină și stăteau de vorbă cu el peste gard. Charlie era profund tulburat de spectacolul unei căderi în dizgrație atît de rapide și ar fi dorit să-l ajute. Și el și Martha discutaseră cu Piersicuța, însă Piersicuța își pierduse orice speranță. Ea nu pricepea ce se întîmplase cu Adonis-ul ei, și cam la atît o ducea capul. Din cînd în cînd vreun neștiutor din orașul vecin ori poate vreun nou venit se lăsa cucerit de Gee-Gee și-l invita la masă. Reprezentația era întotdeauna aceeași, întotdeauna farfuriile erau sparte. În calitatea lui de vecin — legătura aceasta veche rămînea în picioare — lui Charlie poate că îi mai trecea prin gînd că l-ar putea salva pe bietul om. Uneori, cînd Gee-Gee și Piersicuța se luau la ceartă, aceasta din urmă îi telefona lui Charlie și-l ruga s-o apere. Într-o seară de vară, după un astfel de telefon, Charlie Folkestone se duse la ei. Cearta se terminase ; Piersicuța citea o carte umoristică, iar Gee-Gee stă-

tea la masa din sufragerie cu un pahar în mînă. Charlie se aplecă peste umărul prietenului său:

— Gee-Gee!

— Da.

— Vrei să te lași de băutură?

— Nu.

— Dacă eu mă las de băut, vrei să te lași și tu?

— Nu.

— Nu vrei să mergi la un psihiatru?

— De ce? Mă cunosc și singur. Nu trebuie decît să renunț.

— Dacă merg și eu cu tine, mergi la psihiatru?

— Nu.

— Nu vrei să faci nimic ca să te ajuți singur?

— Trebuie să-i învăț carte.

După care își dădu capul pe spate și suspină:

— O, Doamne...

Charlie își întoarse privirea într-altă parte. S-ar fi zis că în clipa aceea Gee-Gee ar fi auzit de undeva, din pustietatea propriei sale ființe, chemarea îndepărtată a unui corn ce-i vestea ceasul și felul morții sale. Lucrurile arătau de parcă omul beat de lîngă el ar fi intrat în stăpînirea unui adevăr înfricoșător. Folkestone simți cum se cutremură. Simți că înțelege mesajul primit de bețiv. Întotdeauna avusese această impresie. Așa se și explica prietenia lor. Gee-Gee era apărătorul infirmilor, al bolnavilor, al săracilor, al celor care, fără a avea vreo vină, își duc viața în mizerie și suferință. Fericiților, celor de viță nobilă și bogaților, nu avea să le spună decît că, în ciuda afecțiunii de care sînt înconjurați, în ciuda bunăstării și privilegiilor lor, nu vor fi nici ei cruțați de ghimpele durerii și al dorinței, de chinurile morții. Nu voia decît să-i pregătească pentru loviturile sorții, atunci cînd aceste lovituri se vor abate și asupra lor. Dar oare nu se putea să accepți acest adevăr fără ca Gee-Gee să-ți danseze giga în salon? Gee-Gee vorbea în numele unei anumite viziuni despre suferința vieții, dar oare era nevoie să suferi tu însuți ca să-i accepți mesajul? Probabil că așa stăteau lucrurile.

— Gee-Gee, i se adresă Charlie.

— Da.

— Ce *anume* încerci tu să-i înveți?

— Niciodată n-ai să pricepi. Ești prea prostănac pentru asta.

Șederea lor acolo nu dură nici măcar un an. În noiembrie, cineva le oferi o sumă convenabilă pentru casă, astfel că o vîndură. Furgonul stacojiu cu litere aurii își făcu din nou apariția, iar ei trecură granița statului și ajunseră în orașul Y., unde își cumpărară altă locuință. Soții Folkestone se bucurară să-i vadă plecați. O pereche tînără — oameni bine crescuți — le luă locul și totul reintră în normal. Rareori își mai amintea cineva de ei. Totuși peste iarnă, printr-un șir de prieteni, Charlie află că Gee-Gee, jucînd fotbal cu o zi sau două înainte de Crăciun, și-ar fi fracturat șoldul. Dintr-un motiv sau altul întîmplarea îi rămase în minte, astfel încît într-o după-amiază de duminică în care nu avea nimic mai bun de făcut ceru de la Informații numărul de telefon al lui Gee-Gee și, sunîndu-l pe fostul său vecin, îi spuse că are de gînd să treacă pe

la el să bea împreună un pahar. Gee-Gee scoase un urlet de entuziasm și îl îndrumă cum să ajungă.

Drumul a fost lung și, pe la jumătatea lui, Charlie se întrebă ce caută el acolo. Orașul Y. era cu cîteva clase mai prejos decît B. Casa se afla într-un cartier nou, iar arhitectul nu se mulțumise cu simpla urîțenie ; construise o așezare ce semăna, cu ferestrele ei în linie dreaptă, a colonie penitenciară. Străzile erau botezate cu nume de universități — strada Princeton, strada Yale, strada Rutgers și așa mai departe. Doar cîteva case se vînduseră, iar cea a lui Gee-Gee era înconjurată de locuințe goale. Charlie apăsă pe butonul soneriei și-l auzi pe Gee-Gee strigîndu-i să intre. Înăuntru domneau dezordinea și murdăria. În timp ce Charlie își scotea paltonul, în hol își făcu apariția și Gee-Gee, instalat într-un cărucior de copil pe care îl împingea din greu cu ajutorul unei cîrje. În jurul șoldului și al piciorului drept era înfășurat un ghips enorm.

— Dar Piersicuța unde-i ? întrebă Charlie.

— La Nassau. A plecat cu copiii la Nassau, pentru Crăciun.

— Și te-au lăsat singur ?

— Eu am vrut să plece. Eu i-am trimis. N-au ce să-mi facă aici. Cu căruciorul ăsta mă descurc de minune. Cînd mi-e foame, îmi fac un sandviș. Eu am ținut să plece. Eu i-am trimis. Piersicuța avea nevoie de o vacanță, iar mie îmi place să stau singur. Hai în salon, ca să-mi pregătești ceva de băut. Nu pot să scot tăvițele cu gheață — ăsta-i cam singurul lucru pe care nu pot să-l fac. Pot să mă bărbieresc, să mă urc în pat și

așa mai departe, însă nu pot să scot tăvițele cu gheață.

Charlie scoase puțină gheață. Se bucura că are ceva de făcut. Imaginea lui Gee-Gee în cărucior îl șocase, iar locul i se părea îngrozitor de tăcut. De la fereastra bucătăriei se vedeau șiruri după șiruri de case urîte și goale. Se simțea de parcă cine știe ce melodramă oribilă s-ar fi apropiat de punctul ei culminant. În salon, însă, Gee-Gee era mai fermecător ca oricînd, iar glasul și zîmbetul lui confereau după-amiezii un efemer echilibru. Charlie se interesă dacă Gee-Gee n-ar putea angaja o infirmieră să stea cu el. Nu se găsea oare cineva care să stea cu el ? N-ar putea, cel puțin, să închirieze un scaun cu rotile ? Gee-Gee rîse de toate aceste sugestii. Era mulțumit. Piersicuța îi scrisese de la Nassau. Ea și copiii se simțeau minunat.

Charlie nu se îndoia de faptul că Gee-Gee îi silise pe ai lui să plece. Tocmai amănuntul acesta constituia, mai presus de orice, grozăvia situației. Piersicuței i-ar fi plăcut — lucru destul de firesc — să meargă la Nassau, însă n-ar fi ținut morțiș la asta. Era mult prea inocentă pentru a-și face visuri și a-i pizmui pe cei ce călătoresc. Cel care insistase ca ei să plece trebuie să fi fost Gee-Gee ; o fi descris probabil voiajul în culori atît de atrăgătoare, încît Piersicuța, în inocența ei, nu i-a putut rezista. Oare dorea el să fie lăsat singur, beat și schilod, într-o casă izolată de lume ? Avea nevoie să se simtă supus unui tratament atît de urît ? Se părea că da. S-ar fi zis că dezordinea locuinței și imaginea nevestei și a copiilor alergînd, alergînd, alergînd pe cine știe

ce țărm de mărgean, reprezenta pentru el o mașinație izbutită — un fel de triumf.

Gee-Gee își aprinse o țigară și, uitînd de ea, mai aprinse una, umblînd atît de neîndemînatic cu chibriturile, încît, după cum își dădu seama Charlie, s-ar fi putut cu ușurință să ardă de viu. Ridicîndu-se de pe cărucior și chinuindu-se să treacă în fotoliu, fu gata-gata să cadă, iar dacă ar fi fost singur și ar fi căzut, ar fi putut ușor să moară de foame și de sete, pe propriul său covor. Totuși, în stîngăcia lui și în neîndemînarea cu chibriturile, e posibil să fi existat și o doză de șmecherie de bețiv. Cînd văzu expresia de pe fața lui Charlie, Gee-Gee zîmbi ironic :

— Nu-ți face griji pentru mine, îl liniști el. Mă descurc. Am îngerul meu păzitor.

— Toți zic la fel, răspunse Charlie.

— Da, numai că eu îl am de-adevăratelea.

Afară începuse să ningă. Cerul de iarnă era plumburiu și în curînd avea să se lase întunericul. Charlie spuse că trebuie să plece.

— Stai jos, protestă Gee-Gee. Stai jos să mai bem un păhărel.

Conștiința îl obligă pe Charlie să mai rămînă puțin. Cum să abandoneze fățiș un prieten — sau, mă rog, un vecin — și să-l lase aproape în ghearele morții ? Însă nu avea de ales ; ai lui îl așteptau și trebuia să plece.

— Nu-ți face griji pentru mine, îi spuse Gee-Gee în clipa în care Charlie își îmbrăca paltonul. Am îngerul meu.

Ora era mai înaintată decît crezuse Charlie. Ninsoarea se îndesise acum, iar el avea de parcurs o distanță de două ceasuri, pe drumuri lăturalnice și șerpuitoare. La ieșirea din Y., era o pantă nu prea mare, dar zăpada proaspătă era atît de alunecoasă, încît avu de furcă pînă să treacă dealul. În față îl așteptau dealuri și mai abrupte. Cum nu-i funcționa decît un singur ștergător de parbriz, ninsoarea îi acoperi repede geamul, lăsîndu-i doar o mică deschizătură spre lume. Fulgii se învîrtejeau pe dinaintea farurilor în ritm amețitor, iar pe o porțiune de teren unde drumul se îngusta mașina derapă într-o parte ; Charlie trebui să ambaleze vreo zece minute motorul pentru a intra din nou cu roțile pe suprafața tare. Cum zona era pustie, dacă ar fi luat-o pe jos ar fi trebuit să-și tîrască mile întregi mocasinii, prin zloată, pînă la cea mai apropiată casă. Mașina derapa, se redresa și iar derapa la fiece deal, ajungînd totuși în vîrf parcă printr-o minune.

După două ore de mers, Charlie încă era departe de casă. Zăpada devenise atît de groasă, încît condusul mașinii semăna cu navigația, cu cel mai complicat gen de pilotare. Trei ceasuri îi luă drumul de întoarcere, iar cînd își băgă mașina în întunericul și liniștea garajului se simți istovit, istovit și profund satisfăcut. Martha cinase împreună cu copiii și voia să se ducă pînă la familia Lissom, să discute anumite chestiuni legate de activitatea comitetului de părinți. Charlie îi spuse că drumul cu mașina este dificil, și atunci, întrucît era vorba de o distanță atît de scurtă, se hotărî să meargă pe jos. Charlie aprinse focul și-și pregăti ceva de băut. În timp ce-și lua și el masa de seară, copiii se așezară alături să-i țină de urît. În fiecare duminică după cină familia

Folkestone forma — sau se străduia să formeze — un trio. Charlie cînta la clarinet, fiica lui la pian, iar băiatul mai mare la flaut. Mezinul se învîrtea și el printre picioarele lor. În seara aceea interpretară niște aranjamente simple din muzica secolului al optsprezecelea, în cea mai plăcută atmosferă familială, felicitîndu-se reciproc cînd reușeau să se descurce cu vreun pasaj dificil și prelungind în muzică partea cea mai frumoasă din relația lor. Tocmai cîntau o sonată de Vivaldi cînd sună telefonul. Charlie își dădu imediat seama cine e.

— Charlie, Charlie ! se auzi vocea lui Gee-Gee. Dumnezeule, am pățit-o ! Chiar după ce ai plecat tu am căzut din nenorocitul ăsta de cărucior. Mi-au trebuit două ceasuri ca să ajung la telefon. Trebuie să vii pînă aici. N-am pe nimeni altul. Tu ești singurul meu prieten. Trebuie să vii imediat aici. Charlie, mă auzi ?

Probabil că expresia ciudată a lui Charlie îl făcu pe băiețel să țipe. Fetița îl luă în brațe și rămase să se uite cu ochi mari, ca și celălalt băiat, la tatăl ei. Ai fi zis că știau exact despre ce este vorba, fiecare detaliu al întîmplării, și-l urmăreau calm, de parcă l-ar fi așteptat să ia o hotărîre ce nu avea nimic de-a face cu continuarea unei seri plăcute într-o casă înconjurată de troiene, ci o hotărîre care va avea un efect decisiv asupra imaginii lor despre el și, în ultimă instanță, asupra fericirii lor. Privirile lor erau, se gîndi Charlie, limpezi și rugătoare ; orice ar fi făcut, avea să fie definitiv.

— Mă auzi, Charlie ? Mă auzi ? întreba Gee-Gee. Mi-au trebuit, fir-ar să fie, aproape două

ceasuri, ca să mă tîrăsc pînă la telefon. Trebuie să mă ajuți. Nimeni altul n-o să vină.

Charlie puse receptorul în furcă. Deși nu scosese o vorbă, probabil că Gee-Gee îi auzise respirația, și probabil că-l auzise și pe băiețel plîngînd. Nu dădu nici o explicație copiilor și nici ei nu cerură vreuna. Știau. Fata se instală din nou la pian și, cînd telefonul sună a doua oară, iar Charlie nu se duse să răspundă, nimeni nu întrebă nimic. În clipa în care încetă apelul, părură ușurați și fericiți și, pînă la ora nouă, cînd tatăl lor îi trimise la culcare, cîntară Vivaldi.

Pentru a mai scăpa puțin de sentimentul că avusese loc o explozie emoțională, că pînă și văzduhurile se cutremuraseră de violența acesteia, Charlie își turnă un păhărel. Nu-și dădea seama ce făcuse și nici nu știa cum să răspundă în fața propriei sale conștiințe. Cînd va veni Martha acasă, îi va povesti ei, se gîndi. Va fi un prim pas spre înțelegere. Însă în clipa în care ea se întoarse, nu-i spuse nimic. Se temea că, dacă soția sa își va pune mintea la contribuție, va fi numai spre a-i confirma vinovăția. „Dar de ce nu mi-ai telefonat la familia Lissom ?“ ar fi putut să-l întrebe. „Aș fi venit imediat acasă, iar tu ai fi putut pleca.“ Era o femeie prea simțitoare pentru a rămîne pasivă, așa cum rămăsese el, la gîndul că un prieten, un vecin, zace în suferință. Martha urcă sus. Charlie își turnă puțin whisky în pahar. Dacă ar fi sunat la Lissom, dacă ea s-ar fi întors să aibă grijă de copii și i-ar fi dat mînă liberă să-l ajute pe Gee-Gee, oare el, Charlie, ar mai fi fost în stare să facă încă o dată drumul

prin zăpada care s-a așternut? Ar fi putut să pună lanțuri la roți, dar unde erau lanțurile? În mașină sau în magazie? Habar n-avea. În anul acela nu le folosise. Dar poate că pînă acum drumurile și fuseseră curățate de pluguri. Poate că viscolul încetase. Această ultimă, chinuitoare posibilitate îl făcu să se simtă rău. Oare cerul îi jucase o festă? Aprinse lumina de afară și, ezitînd, fără tragere de inimă, se îndreptă spre fereastră.

Zăpada curată arunca o scînteiere ademenitoare, iar razele becului străluceau în văzduhul pașnic și senin. Ninsoarea trebuie să se fi oprit la cîteva minute după ce intrase în casă. Dar de unde să fi știut? De unde și pînă unde era el obligat să ia în considerare capriciile vremii? Și ce te faci cu privirea copiilor, atît de neîndurătoare, atît de clară, atît de asemănătoare unei declarații că locul său, la acea oră, era alături de ei și nu alături de bețivii care și-au ratat șansa de a fi luați în serios?

Pe urmă imaginea lui Gee-Gee, teribilă în mizeria ei, își făcu din nou apariția, iar Charlie își aduse aminte de Piersicuța, stînd în picioare în vestibulul soților Waterman și strigînd: „Întoarce-te! Întoarce-te!" Îl chema înapoi pe tînărul pe care Charlie nu-l cunoscuse niciodată, însă era ușor să-ți închipui cum trebuie să fi arătat Gee-Gee — frumos, cutezător, generos și puternic. Și oare din ce pricină se spulberase totul? *Întoarce-te! Întoarce-te!* Ea părea să strige după dulceața unei zile de vară, cu trandafirii în floare și cu toate ușile și ferestrele deschise spre grădină. Toate acestea răzbăteau din glasul ei; ca nălucirea unei case părăsite, sub ultimele raze ale soarelui. O hardughie căzută în ruină, bună de speriat copiii, cu povești despre fantome, o adevărată pacoste pentru poliție și pompieri, dar pe care, văzîndu-i ferestrele strălucind în lumina apusului, ți-o închipui însuflețită de întoarcerea stăpînilor. Bucătăreasa e în bucătărie făcînd plăcinte. Pe scara de serviciu năvălește mirosul fripturii de pui. Camerele din față sînt gata să-i primească pe copii și pe numeroșii lor prieteni. În vatra căminului arde un foc de cărbuni. Apoi, pe măsură ce lumina dispare din ferestre, adevărata urîțenie a locului se profilează amenințător în amurg, cu intensitate sporită, cu acea intensitate a amintirii care o făcuse pe Piersicuța să amuțească; atunci cînd acordurile acelei veri, de mult dispărute, s-au stins din glasul femeii, pe chipul ei nevinovat au apărut deruta și disperarea definitivă. *Întoarce-te! Întoarce-te!* Charlie își mai turnă puțin whisky și, în timp ce-și ducea paharul la gură, auzi cum se pornește vîntul și văzu — lumina de afară rămăsese aprinsă — ninsoarea dezlănțuindu-se din nou, în vîrtejurile neiertătoare ale viforniței. Drumul era impracticabil; Charlie n-ar fi putut să ajungă pînă la Gee-Gee. Schimbarea vremii îi aduse ușurarea și îl absolvi de orice vină, astfel că acum se uita la zăpadă cu o privire surîzătoare și plină de iubire. Totuși rămase în continuare treaz, în tovărășia sticlei, pînă la trei dimineața.

A doua zi avea ochii roșii și tremura din tot corpul. La ora unsprezece o șterse de la birou și dădu pe gît două pahare de Martini. Mai bău

două pahare înainte de masă și încă unul la ora patru, apoi alte două în tren. Ajunse acasă, la cină, clătinîndu-se. Detaliile clinice ale excesului de alcool ne sînt cunoscute tuturor ; ceea ce ne interesează aici este doar aspectul uman și, în sensul acesta, Martha se văzu silită, pînă la urmă, să stea de vorbă cu soțul ei. Îi vorbi cît se poate de blînd :

— Bei prea mult, dragă, îi spuse. De vreo trei săptămîni bei prea mult.

— Cît beau eu, răspunse el, e treaba mea și numai a mea. Ei, drăcie ! Vezi-ți tu de ale tale, iar eu îmi văd de ale mele.

Lucrurile mergeau din ce în ce mai rău, astfel că Martha trebuia să întreprindă ceva. În cele din urmă se duse la pastorul din parohia lor — un celibatar tînăr și frumos, care se slujea în egală măsură de psihologie și de liturghie — să-i ceară sfatul. Pastorul o ascultă plin de înțelegere. În seara aceea cînd ajunse acasă Martha spuse :

— Azi după-amiază am trecut pe la părintele Hemming și am stat de vorbă cu el. Se miră că n-ai mai fost pe la biserică și vrea să discute cu tine. E un bărbat atît de frumos, încît mă întreb de ce nu s-o fi căsătorit, adăugă ea, încercînd să mascheze oarecum ceea ce tocmai pusese la cale.

Charlie — beat ca de obicei — se duse la telefon și-l sună pe pastor :

— Uite ce, părinte, i se adresă el. Nevastă-mea zice că-ți petreci după-amiezile cu ea. Află că treaba asta nu-mi place. Îți iei labele de pe ea, auzi ? ! Dacă nu, praf îți fac mutra aia a ta drăgălașă !

În cele din urmă Charlie își pierdu slujba. Familia Folkestone trebui să se mute și, asemenea lui Gee-Gee și Piersicuței, își începu și ea rătăcirile în furgonul stacojiu cu litere aurii.

Ce s-a întîmplat însă cu Gee-Gee ? Ce s-a ales de el ? Îngerul acela păzitor și chefliu, cu părul zbîrlit și cu corzile de la harpă rupte, a continuat să planeze deasupra locului unde zăcea infirmul. În seara cu pricina, după telefonul dat lui Charlie Gee-Gee a telefonat la postul de pază împotriva incendiilor. Exact în opt minute pompierii își făcură apariția, cu toate clopotele și sirenele dezlănțuite. Îl băgară în pat, îi mai dădură un păhărel, iar unul dintre pompieri, neavînd nimic mai bun de făcut, rămase acolo pînă la întoarcerea Piersicuței de la Nassau. Cei doi o duseră de minune, mîncînd toate cotletele din congelator și bînd cîte un sfert de galon de whisky pe zi. Cînd Piersicuța și copiii reveniră acasă, Gee-Gee începuse să meargă, așa că o luă de la capăt cu viața dezordonată pentru care părea mult mai bine pregătit decît vecinul său. Spre sfîrșitul anului trebuiră totuși să se mute și, la fel ca și familia Folkestone, dispărură din orașele de munte.

ROMANȚĂ

LA CÎȚIVA ANI după întîlnirea lor de la New York, Jack Lorey începu să-i zică în gînd *Văduva*. Joan Harris umbla îmbrăcată întotdeauna în negru, iar neobișnuita dezordine din apartamentul ei îi dădea mereu lui Jack sentimentul că tocmai atunci plecasesă de acolo antreprenorii de pompe funebre. Impresia asta nu pornea din malițiozitate, căci era atașat de Joan. Amîndoi proveneau din același oraș din statul Ohio și ajunseseră la New York cam în același timp, pe la mijlocul anilor '30. Erau de aceeași vîrstă și, în prima lor vară petrecută în marea metropolă, după ce ieșeau de la lucru obișnuiau să se întîlnească și să bea cîte un Martini prin localuri de genul lui Brevoort ori Charles sau să ia masa și să joace table la Lafayette.

În momentul stabilirii în metropolă, Joan se înscrise la un curs de manechine, iar după ce-și pierdu șase săptămîni învățînd cum să umble cu o carte pe creștetul capului, se constată că nu e deloc fotogenică, și își găsi o slujbă de garderobieră într-un local public. Restul verii și-l petrecu așteptînd lîngă cuierul de agățat pălăriile, scăldată într-o lumină de un trandafiriu intens, învăluită în acordurile sentimentale ale orchestrei de coarde și legănîndu-și pletele brune și rochia neagră atunci cînd îi întîmpina pe clienți. Pe atunci Joan era o fată voinică, bine făcută, cu o voce frumoasă, iar chipul ei, întreaga ei prezență păreau în permanență însuflețite de o blîndă și tonică plăcere față de tot ce se petrecea în jurul ei, indiferent despre ce ar fi fost vorba. Era sociabilă, într-un mod inocent și incorigibil, și era gata să sară din pat și să se îmbrace, chiar la trei dimineața, dacă cineva ar fi telefonat și ar fi invitat-o în oraș, la un pahar, cum făcea adeseori Jack. În toamnă își găsi o slujbă — un fel de ajutor de supraveghetor într-un magazin universal. Se văzură din ce în ce mai rar, pentru ca apoi o bună bucată de vreme să nu se mai vadă deloc. Jack trăia cu o fată pe care o cunoscuse la o petrecere și nici prin cap nu-i trecea să se întrebe ce se întîmplase cu Joan.

În primăvara și în vara celui de al doilea an al său la New York, Jack, a cărui iubită avea niște prieteni în Pennsylvania, se ducea adesea acolo să-și petreacă sfîrșitul de săptămînă. Apartamentul comun din Village, relația ilicită, călătoria la țară cu trenul de vineri noaptea, toate acestea se potriveau întocmai cu imaginea pe care și-o făcuse despre viața în marea metropolă, astfel încît se simțea pe deplin fericit. Într-o duminică seara se întorcea la New York împreună cu fata, pe ruta care urma cursul rîului Lehigh. Călătoreau cu unul dintre trenurile acelea leneșe ce traversează statul New Jersey, aducînd înapoi în metropolă sute de oameni — victime parcă ale unui uriaș și epuizant picnic — cu fețele înroșite de soare și cu mușchii complet moleșiți. Ca

majoritatea celorlalţi pasageri, Jack şi prietena lui erau încărcaţi pînă la refuz cu legume şi flori. După ce trenul opri în gara Pennsylvania, o porniră laolaltă cu mulţimea spre scara rulantă. În timp ce treceau prin dreptul ferestrelor largi, bine luminate ale vagonului restaurant, Jack întoarse capul şi o zări pe Joan. Era prima oară cînd o vedea de la Ziua Recunoştinţei, ori de la Crăciun. Nu-şi amintea exact.

Joan era cu un bărbat care întrecuse în mod vizibil măsura. Omului îi căzuse capul pe braţ, iar pe masă, lîngă cot zăcea răsturnat un pahar de whisky. Joan îl scutura uşurel de umeri, spunîndu-i ceva. Părea vag încurcată, vag amuzată. Chelnerii strînseseră toate celelalte mese şi acum stăteau în picioare în jurul lor, aşteptînd-o să-şi readucă la viaţă însoţitorul. Pe Jack îl întristă să vadă o fată, care-i amintea de arborii şi de pajiştile oraşului natal, într-o situaţie atît de neplăcută, însă nu avea cum să o ajute. Joan continua să-l scuture pe bărbat de umeri, iar mulţimea îl împinse pe Jack de la o fereastră la alta a vagonului restaurant, dincolo de bucătăria urît mirositoare şi apoi, sus, pe scara rulantă.

O revăzu pe Joan ceva mai tîrziu, în aceeaşi vară, într-o zi în care lua masa într-un restaurant din Village, împreună cu noua sa prietenă, o fată din sud. În anul acela oraşul era plin de fete din sud. Jack şi cu iubita lui intraseră acolo pentru că localul le era la îndemînă, însă mîncarea era oribilă, iar sala luminată cu lumînări. Pe la jumătatea mesei, Jack o observă pe Joan, în partea cealaltă a încăperii ; cînd termină de mîncat, traversă sala şi se duse să stea de vorbă

cu ea. Joan era împreună cu un bărbat înalt, cu monoclu. Acesta se ridică în picioare, se înclină ţeapăn şi-i spuse :

— Sîntem foarte încîntaţi să vă întîlnim.

După care îşi ceru scuze şi se îndreptă către toaletă.

— E conte, explică Joan, conte suedez. Cîntă la radio, în fiecare vineri, la ora patru şi un sfert, după-amiaza. Palpitant, nu ?

Părea să fie încîntată de conte şi de restaurantul acela oribil.

În iarna următoare Jack se mută din Village într-un apartament din East Thirties. Într-o dimineaţă geroasă, în timp ce traversa Park Avenue în drumul său spre serviciu, observă în mulţime o femeie pe care o întîlnise de cîteva ori în locuinţa lui Joan. Intră în vorbă cu ea şi o întrebă ce mai ştie despre prietena lor comună.

— Cum ? N-ai aflat ? se miră ea.

Îşi luă o înfăţişare tristă şi continuă :

— Poate că ar fi bine să-ţi spun. Poate reuşeşti s-o ajuţi.

Intrară într-un bufet de pe Madison Avenue unde, la o mică gustare, femeia îşi uşură sufletul şi-i depănă întreaga poveste.

Contele avea o emisiune intitulată *Cîntecul fiordurilor*, sau cam aşa ceva, în cadrul căreia interpreta muzică populară suedeză. Toată lumea îl suspecta de impostură, însă asta n-o deranja pe Joan. O cunoscuse la o petrecere şi, simţind că are de-a face cu o pradă uşoară, se mutase la ea în aceeaşi noapte. După vreo săptămînă se plînse de dureri în spate şi spuse că trebuie să-şi facă o morfină. Din momentul acela avea tot

timpul nevoie de morfină. Dacă nu-şi lua morfina se înrăia şi devenea violent. Joan intră în legătură cu doctorii şi farmaciştii care vînd stupefiante, iar cînd aceştia refuzară să-i mai procure, apelă la drojdia societăţii. Prietenii ei se temeau că într-o bună dimineaţă va fi găsită azvîrlită în vreun canal de scurgere. Rămase însărcinată. Avortă. Contele o părăsi şi se mută într-o chichineaţă, în apropiere de Times Square, dar Joan era pe atunci atît de impresionată de slăbiciunea lui, atît de speriată că fără ajutorul ei el va muri, încît se duse după el, chinuindu-se în aceeaşi cămăruţă şi continuînd să-i cumpere narcotice. Individul o părăsi din nou, şi Joan îl aşteptă o săptămînă întreagă, mai înainte de a se reîntoarce la casa şi la prietenii ei din Village.

Gîndul la fata inocentă din Ohio, care ajunsese să trăiască cu un drogat brutal şi să facă rost de morfină de la criminali, îl şocă pe Jack. De îndată ce ajunse la birou îi telefonă şi o invită la cină în aceeaşi seară. Se întîlni cu ea la restaurantul Charles. Cînd Joan intră la bar, arăta la fel de sănătoasă şi de calmă ca întotdeauna. Vocea ei melodioasă îi amintea de ulmi, de pajişti şi de clopoţeii de sticlă care se atîrnă de plafonul verandei, ca să sune, asemenea unei muzici, la adierea vîntului de vară. Joan îi povesti despre conte. Vorbea despre el plină de milă şi fără pic de amărăciune, ca şi cum în glasul ei, în reacţiile ei, n-ar fi existat loc decît pentru afecţiune şi plăcere. Mersul ei, atunci cînd o luă înaintea lui spre masa rezervată, era uşor şi graţios. Mîncă pe săturate şi vorbi cu entuziasm despre slujba pe care o avea. Se duseră la un film şi se despărţiră în faţa blocului ei.

În iarna aceea Jack cunoscu o fată cu care se hotărî să se însoare. Logodna şi-o anunţară în ianuarie, iar căsătoria urma să aibă loc în iulie. În primăvară, printre scrisorile sosite la birou, găsi o invitaţie la un cocteil organizat acasă la Joan. Cum petrecerea era într-o sîmbătă în care logodnica lui pleca în Massachusetts să-şi vadă părinţii, şi cum la ora fixată Jack nu avea nimic mai bun de făcut, se urcă în autobuz şi poposi în Village. Joan locuia în acelaşi apartament. Clădirea nu avea lift. Apăsai pe butonul soneriei din vestibul, de deasupra căsuţei poştale, şi ţi se răspundea prin zornăitul teribil al închizătorii de la uşă. Joan locuia la etajul al doilea. Cartea ei de vizită se afla într-o despărţitură a cutiei de scrisori, iar deasupra numelui ei mai era scris un nume : Hugh Bascomb.

Jack urcă cele două rînduri de scări aşternute cu carpetă şi, cînd ajunse la apartamentul lui Joan, o găsi aşteptîndu-l în uşă, îmbrăcată într-o rochie neagră. După ce-i ură bun venit, îl luă de braţ şi-l conduse în cameră.

— Jack, vreau să-l cunoşti pe Hugh, zise ea.

Hugh era un bărbat masiv, roşu la faţă şi cu ochii de un albastru spălăcit. Se arătă curtenitor, însă avea privirea injectată de băutură. Jack schimbă cîteva cuvinte cu el, apoi se duse să stea de vorbă cu un cunoscut ce stătea în picioare lîngă cămin. Atunci, pentru întîia oară, remarcă el dezordinea de nedescris din apartamentul lui Joan. Cărţile se aflau pe rafturi la locul lor, mo-

bila era și ea destul de bună, totuși, într-un fel sau altul, totul părea să fie anapoda. Era ca și cum lucrurile ar fi fost aranjate fără cap ori fără vreun interes real și, tot pentru prima oară, Jack avu impresia că, nu demult, ar fi murit cineva acolo.

Tot învîrtindu-se prin încăpere, Jack își dădu seama că pe vreo zece-doisprezece invitați îi mai întîlnise și la alte serate. Văzu astfel pe directoarea unei firme, cu o pălărie fantezistă, un tip care se pricepea să-l imite pe Roosevelt, un cuplu încruntat — autorii unei piese intrate în repetiție — și un gazetar care răsucea mereu butoanele aparatului de radio în căutare de știri despre războiul civil din Spania. Jack bău niște Martini și flecări cu femeia cu pălăria fantezistă. Se uită pe fereastră la grădinile din spate și la cenușari și auzi în depărtare cum se pornește tunetul pe țărmurile stîncoase ale Hudsonului.

Hugh Bascomb se îmbătă zdravăn. Începu să verse pe jos alcoolul, de parcă băutul ar fi fost pentru el un soi de măcel vesel în care nu-i rămînea decît să se bucure de vărsarea de sînge și de harababură. Vărsă whisky-ul dintr-o sticlă. Își vărsă un pahar pe cămașă, după care răsturnă băutura unui oaspete. Petrecerea nu era deloc liniștită, totuși glasul răgușit al lui Hugh începu să domine celelalte glasuri. Tăbărî asupra unui fotograf care stătea într-un colț și-i explica unei cucoane cu o înfățișare ștearsă detaliile tehnice ale aparatului de fotografiat.

— De ce-ai mai venit la petrecere, dacă nu faci decît să stai acolo și să te holbezi la propriii

tăi pantofi ? urlă Hugh. De ce-ai venit ? De ce nu stai acasă ?

Fotograful nu știa ce să răspundă. Nici pomeneală să se fi holbat la pantofi. Joan se apropie ușor de Hugh :

— Te rog, dragă, nu te lua la ceartă acum, îi spuse. Nu în după-amiaza asta.

— Tacă-ți gura ! o repezi el. Lasă-mă-n pace. Vezi-ți de treaba ta.

Își pierdu echilibrul și, în încercarea de a se ține drept, răsturnă o lampă.

— Ah, Joan, lampa ta cea frumoasă ! suspină o femeie.

— Lămpi ! urlă Hugh.

Își ridică brațele și începu să și le învîrtă prin aer, de parcă s-ar fi lovit cu pumnii în cap.

— Lămpi ! repetă el. Pahare ! Cutii de țigări ! Farfurii ! Astea mă ucid pe mine. Astea mă ucid, fir-ar să fie ! Haideți să plecăm în munți, să vînăm și să pescuim și să trăim ca oamenii, pentru numele lui Christos !

Lumea se împrăștie, de parcă în încăpere ar fi început să plouă. De fapt, afară chiar începuse ploaia. Cineva îi propuse lui Jack să-l ducă în oraș cu mașina, iar Jack nu scăpă ocazia. Joan stătea la ușă, luîndu-și rămas bun de la prietenii ce dădeau bir cu fugiții. Vocea ei rămînea blîndă, iar atitudinea — spre deosebire de aceea a suratelor prea creștine care, în fața dezastrului, se pricep să-și găsească noi și formidabile resurse de curaj și stăpînire de sine — părea simplă, simplă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Joan lăsa impresia că a uitat de bețivul care tropăia furios în spatele ei, călcînd și sfărîmînd cioburile

de sticlă de pe covor și înnebunindu-l pe unul dintre supraviețuitorii petrecerii cu o poveste despre felul în care el, Hugh, răbdase odată de foame, timp de trei săptămîni.

În iulie Jack făcu nunta într-o livadă din Duxbury, după care plecă împreună cu soția sa să-și petreacă cîteva săptămîni la West Chop. Cînd reveniră în oraș, găsiră apartamentul încărcat de cadouri, printre care și o duzină de ceșcuțe de cafea din partea lui Joan. Soția sa îi trimise acesteia cuvenita scrisoare de mulțumire, dar nimic mai mult.

Către sfîrșitul verii Joan îi telefonă lui Jack la birou și-l invită să-i facă o vizită împreună cu soția lui; fixă și data, într-o seară din săptămîna următoare. Jack se simțea vinovat de faptul că nu o sunase și acceptă invitația. Lucrul o înfurie pe soția sa. Aceasta, o fată ambițioasă și care își dorea relații sociale avantajoase, îl însoți în apartamentul lui Joan din Village, fără nici o tragere de inimă.

Deasupra numelui lui Joan de pe cutia de scrisori mai era un nume: Franz Denzel. Jack și soția sa urcară scările și, în fața ușii deschise, fură întîmpinați de Joan. Intrară în apartament și se pomeniră în mijlocul unui grup de oameni, printre care, cel puțin din punctul de vedere al lui Jack, nu exista nici o cunoștință.

Fața lui Franz Denzel, un neamț de vîrstă mijlocie, era marcată de amărăciune, dacă nu cumva de boală. Îi salută pe Jack și pe soția lui cu politețea aceea studiată și rafinată, folosită anume pentru a-i face pe oaspeți să se simtă că au sosit prea devreme sau prea tîrziu. Insistă, fără putință de refuz, ca Jack să ia loc pe scaunul pe care stătuse el pînă atunci, după care se duse să se așeze pe calorifer. În încăpere se mai aflau alți cinci nemți care beau cafea. Într-un ungher o pereche de americani arăta total descumpănită. Joan oferi noilor veniți cîte o ceșcuță de cafea, cu frișcă.

— Ceșcuțele astea au aparținut mamei lui Franz, explică ea. Nu-i așa că-s frumoase? Cînd a fugit de naziști, au fost singurele lucruri pe care le-a luat din Germania.

Franz se întoarse spre Jack și zise:

— Poate că ne spuneți părerea dumneavoastră despre sistemul de învățămînt american. Asta discutam în momentul în care ați sosit.

Mai înainte ca Jack să poată scoate un cuvînt, unul dintre oaspeții nemți declanșă un atac la adresa sistemului de învățămînt american. Ceilalți compatrioți i se alăturară și ei, iar de aici porniră să descrie orice vulgaritate care îi impresionase în viața americană și să scoată în evidență deosebirile dintre cultura americană și cea germană, în general. Unde ai putea găsi în America — se întrebau ei unul pe altul, plini de înflăcărare — ceva asemănător cu vagoanele restaurant *Mitropa*, cu munții Pădurea Neagră, cu picturile din München, cu muzica din Bayreuth? Franz și prietenii săi începură apoi să vorbească nemțește. Nici Jack, nici soția lui nu înțelegeau germana, iar celălalt cuplu de americani, din clipa în care se făcuseră prezentările, nu deschisese gura. Joan se învîrtea fericită prin încăpere, umplînd ceștile de cafea, de parcă muzica unei

limbi străine îi era destul pentru a-i da sentimentul unei seri reuşite.

Jack bău cinci ceşti de cafea. Se simţea îngrozitor de stingherit. În timp ce nemţii rîdeau de glumele lor nemţeşti, Joan intră în bucătărie, iar el trase nădejdea că va aduce ceva de băut; ea se întoarse însă cu o tavă pe care se afla îngheţată de dude.

— Nu-i aşa că vă place? se interesă Franz, vorbind din nou englezeşte.

Joan strînse ceştile de cafea. Cînd să le ducă în bucătărie, Franz o opri:

— Una dintre ceşti nu-i cumva ciobită?

— Nu, dragule, răspunse Joan. Niciodată nu o las pe servitoare să le atingă. Le spăl singură.

— Ce-i asta? întrebă el arătînd marginea unei ceşti.

— Asta a fost dintotdeauna ciobită, dragule. Cînd ai despachetat-o era ciobită. Chiar tu ai observat.

— Cînd au ajuns în această ţară ceştile erau perfecte, declară el.

Joan intră în bucătărie, iar el o urmă.

Jack încercă să facă conversaţie cu nemţii. Din bucătărie se auzi zgomotul unei lovituri şi un ţipăt. Franz se întoarse şi se apucă să-şi mănînce cu poftă îngheţata de dude. Apăru şi Joan, cu porţia ei de îngheţată. Glasul îi era blînd. Lacrimile, dacă plînsese cumva, i se uscaseră la fel de repede ca lacrimile unui copil. Jack şi soţia sa îşi terminară îngheţata şi se retraseră în cea mai mare grabă. Seara pierdută şi atît de obositoare o scosese din minţi pe nevasta lui Jack, iar acesta îşi zise că nu o va mai vedea niciodată pe Joan.

La începutul toamnei, rămînînd însărcinată, soţia lui Jack îşi însuşi toate prerogativele unei viitoare mame. Dormea pînă tîrziu, mînca în toiul nopţii piersici conservate şi vorbea despre rinichiul embrionar. Nu accepta să se întîlnească decît cu perechi ce aşteptau copii, iar seratele organizate de ea şi de Jack erau sobre. Copilaşul — un băiat — se născu în mai, iar Jack se arătă foarte mîndru şi fericit. Prima petrecere la care soţii Lorey se duseră, după perioada de lăuzie a mamei, fu nunta unei fete a cărei familie Jack o cunoscuse în Ohio.

Cununia avu loc la biserica St. James, după care urmă o mare recepţie la River Club, cu orchestra îmbrăcată în costume ungureşti şi cu valuri de şampanie şi whisky. Spre sfîrşitul după-amiezii, în timp ce trecea pe un coridor prost luminat, Jack auzi vocea lui Joan:

— Nu, te rog, dragă, nu, spunea ea. Îmi rupi braţul. Nu, dragă, *te rog!*

Un bărbat o înghesuia la perete, răsucindu-i pare-se braţul. În clipa în care cei doi îl văzură pe Jack, lupta încetă. Cu toţii se simţiră extrem de stînjeniţi. Obrajii lui Joan erau umezi de lacrimi, dar ea se sforţă să-i zîmbească lui Jack. Acesta salută şi-şi continuă drumul fără să se oprească. La întoarcere, atît ea cît şi bărbatul dispăruseră.

Nici nu împlinise copilaşul doi ani, şi nevasta lui Jack îl luă şi plecă în Nevada să obţină divorţul. Jack îi cedă apartamentul, cu mobilă cu tot, şi se mută într-o cameră de hotel, în apropiere de Grand Central. Cînd, după termenul

prescris, soția sa intră în posesia hotărîrii, povestea apăru și în ziare. Peste cîteva zile Jack primi un telefon de la Joan :

— Îmi pare îngrozitor de rău să aflu de divorțul tău, Jack, îi spuse ea. Părea o fată *atît de bună!* Dar nu pentru asta te-am sunat. Am nevoie de ajutorul tău și voiam să știu dacă nu cumva ai putea să treci pe la mine deseară, în jur de șase. O chestiune pe care nu vreau s-o discut la telefon.

Seara, Jack se îndreptă ascultător spre Village și urcă scările. În apartamentul lui Joan nimic nu se mai afla la locul lui. Perdelele erau date jos, iar cărțile împachetate în cutii.

— Te muți, Joan ? întrebă el.

— Pentru asta am ținut să te văd, Jack. Dar mai întîi să-ți dau ceva de băut.

Umplu două pahare cu Old-Fashioned și spuse :

— Mă dau afară din casă, Jack. Mă dau afară pentru că sînt imorală ! Cei de la parter — o pereche fermecătoare, întotdeauna i-am socotit astfel — i-au spus agentului imobiliar că sînt o bețivă și o stricată și tot felul de lucruri dintr-astea. Nu e fantastic ? Agentul imobiliar a fost întotdeauna foarte drăguț cu mine, așa că nici nu mi-a trecut prin minte că o să-i creadă, dar uite că mi-a anulat contractul de închiriere și m-a amenințat că, dacă-i fac necazuri, mă reclamă la magazin, iar eu nu vreau să-mi pierd slujba. Drăguțul ăsta de agent nici măcar nu mai vrea să stea de vorbă cu mine. Cînd trec pe la biroul lui, secretara se chiorăște la mine ca la o ciumă. Bineînțeles, vin destui bărbați pe la mine, iar uneori mai facem și noi gălăgie, dar nu mi se poate cere să mă culc în fiecare seară la zece. Nu ? Ei bine, după cît se pare, agentul care se ocupă de blocul ăsta le-a spus tuturor celorlalți agenți din împrejurimi că sînt o bețivă și o imorală, așa că nici unul dintre ei n-o să-mi închirieze vreun apartament. Am încercat să vorbesc cu unul — un domn bătrîn, un gentleman care părea foarte drăguț — iar el mi-a făcut propuneri indecente. Nu e fantastic ? Joi trebuie să fiu plecată de aici, așa că sînt literalmente aruncată în stradă.

În timp ce descria năpasta ce se abătuse asupra ei din partea agenților și vecinilor, Joan părea la fel de inocentă și de senină ca întotdeauna. Jack ascultă cu atenție, sperînd să deslușească vreo urmă de indignare sau de amărăciune în relatarea ei, sau măcar o notă de nerăbdare, dar nici pomeneală de așa ceva. Î se părea că aude o romanță, unul dintre cîntecele acelea bătrînești, înduioșătoare și vibrînd de singurătate, interpretate odinioară nu pentru el, nici pentru ea, ci pentru frații și surorile lor mai mari, de Marion Harris. Joan lăsa impresia că-și cîntă durerea și urîtul.

— Mi-au făcut viața un iad, continuă ea domol. Dacă țin radioul deschis după zece seara, dimineața îi și telefonează agentului să-i spună că m-am dedat la cine știe ce orgie. Într-o seară, cînd Philip — nu cred că l-ai cunoscut pe Philip ; lucrează în aviația britanică și a plecat înapoi în Anglia — cînd Philip și alte cîteva persoane se aflau aici, cei de jos au chemat poliția. Polițistul a venit, a dat buzna pe ușă și mi-a vorbit de

parcă aş fi fost... habar n-am ce, după care s-a uitat în dormitor. Dacă ei îşi închipuie că e vreun bărbat la mine după miezul nopţii, mă sună la telefon şi-mi spun tot felul de lucruri dezgustătoare. Bineînţeles, pot să-mi bag mobila într-un depozit şi să mă duc la hotel. Aşa cred că o să fac. Bănuiesc că un hotel va primi o femeie cu genul meu de reputaţie, dar m-am gîndit că s-ar putea să ştii tu de vreun apartament. M-am gîndit...

Pe Jack, ideea că fata asta voinică, splendidă, era persecutată de vecinii ei îl înfurie, astfel încît promise că va face tot ce-i stă în putinţă. O invită să ia masa cu el, însă ea răspunse că e ocupată.

Neavînd nimic mai bun de făcut, Jack se hotărî să meargă pînă la hotelul său, din centrul oraşului, pe jos. Era o seară zăpuşitoare, cu cerul acoperit de nori. Pe drum, pe o stradă laterală şi întunecoasă ce dădea în Broadway, în apropiere de Madison Square, întîlni o manifestaţie. Toate clădirile din jur aveau luminile stinse. Era atît de întuneric, încît, pînă ajunse în dreptul unui felinar, nici nu putu să distingă ce scrie pe placardele demonstranţilor. Lozincile lor cereau intrarea Statelor Unite în război, fiecare grup reprezentînd cîte o naţiune dintre cele subjugate de ţările Axei. Manifestanţii trecură pe lîngă el şi intrară pe Broadway, mărşăluind tăcuţi — fără cîntece, fără scandări, doar în tropăitul propriilor lor picioare, pe pietrele grosolane ale caldarîmului. În marea ei majoritate, armata aceasta era formată din bărbaţi şi femei în vîrstă — polonezi, norvegieni, danezi, evrei, chinezi. Cîţiva

gură-cască se înşiruiau, asemenea lui Jack, pe trotuare, iar demonstranţii defilau printre ei cu toată umilinţa unor prizonieri de război. Printre ei se aflau şi copii, îmbrăcaţi în costumele în care se prezentaseră în faţa primarului, pentru uzul jurnalelor de actualităţi, cu cîte un pachet de ceai, o petiţie, un protest, o constituţie, un cec sau vreo listă parlamentară. Prin bezna arogantului cartier înaintau greoi — neamuri înjosite şi distruse — către piaţa Greeley.

Dimineaţa Jack îi ceru secretarei să se ocupe de problema unui apartament pentru Joan. Secretara se apucă să telefoneze agenţilor imobiliari, şi astfel pînă după-amiază găsise vreo cîteva locuinţe disponibile în West Twenties. A doua zi Joan îl sună pe Jack să-i spună că a luat unul dintre apartamentele găsite şi să-i mulţumească.

Pînă în vara următoare nu o mai văzu. Era într-o duminică seara. Jack ieşise de la un cocteil ce avusese loc într-un apartament din piaţa Washington şi, mai înainte de a lua autobuzul, se hotărîse să facă o mică plimbare pe Fifth Avenue. În momentul în care trecea prin faţa restaurantului Brevoort, se auzi strigat. La una dintre mesele de pe trotuar, însoţită de un bărbat, se afla Joan. Arăta liniştită şi înfloritoare, iar bărbatul lăsa impresia unui om respectabil. Îl chema, cum află Jack, Pete Bristol. Acesta îl invită să ia loc şi să bea cu ei şampanie. Băură toţi trei şampanie pînă se întunecă. Luară cina, iar la cină băură tot şampanie. La terminarea mesei iarăşi şampanie, după care se duseră la Lafayette şi apoi la alte două, trei localuri. În felul ei potolit, Joan fusese totdeauna o neobosită.

îi părea rău să vadă că se sfîrşeşte seara, şi aşa se face că Jack ajunse acasă împleticindu-se după trei noaptea. Dimineaţa se trezi mahmur şi bolnav şi fără să-şi mai aducă aminte nimic din ceea ce făcuse în ultima parte a serii. Costumul îi era feştelit rău şi-şi pierduse pălăria. Abia pe la unsprezece se duse la slujbă. Aici Joan îl sunase de două ori şi, la puţin timp după sosirea lui, îl sună din nou. În glasul ei nu se simţea nici un pic de răguşeală. Îi spuse că trebuie să-l vadă, iar Jack acceptă să ia prînzul împreună la un restaurant pescăresc de pe Strada 50.

Cînd Joan îşi făcu apariţia, sprinţară şi arătînd de parcă n-ar fi avut nici o legătură cu noaptea aceea îngrozitore, Jack o aştepta în picioare, la bar. Sfatul pe care ţinea ea să i-l ceară se referea la vinderea bijuteriilor. Moştenise de la bunică-sa nişte bijuterii pe care voia să le preschimbe acum în bani, dar nu ştia cui să se adreseze. Scoase din poşetă cîteva inele şi brăţări şi i le arătă. Jack spuse că nu se pricepe deloc la bijuterii, dar că ar putea să o împrumute cu ceva bani.

— A, nu ! protestă ea. Mi-ar fi imposibil să împrumut bani de la tine, Jack. Ştii, vreau să fac rost de bani pentru Pete. Vreau să-l ajut. Intenţionează să deschidă o agenţie de reclame şi are nevoie de o mulţime de bani pentru început.

Jack nu insistă ca ea să-i accepte oferta şi nici după aceea, în timpul prînzului, nu se mai vorbi despre proiectul vînzării bijuteriilor.

Următoarea veste despre Joan o află de la un prieten comun, doctor.

— Ai mai văzut-o pe Joan ? îl întrebă doctorul într-o seară pe cînd luau masă împreună.

Jack îi răspunse că nu o văzuse în ultima vreme.

— I-am făcut un control acum o săptămînă, zise doctorul. A trecut prin atîtea — şi niciodată n-o să ştii prin cîte a trecut — încît oricare alta în locul ei ar fi murit de mult. Şi totuşi e mai sănătoasă decît o fecioară neprihănită. Ai auzit de ultimul ei tip ? Joan şi-a vîndut bijuteriile ca să-l lanseze în nu ştiu ce afacere, iar ăla, în clipa în care s-a văzut cu banii, a părăsit-o pentru o alta, una cu maşină — o maşină decapotabilă.

În primăvara anului 1942 Jack a fost luat în armată. Rămase încazarmat la fortul Dix aproape o lună, timp în care, ori de cîte ori obţinea seara vreo învoire, venea la New York. Nopţile acestea aveau pentru el intensitatea şi semnificaţia unei adevărate graţieri, senzaţie accentuată şi de faptul că adesea, în trenul dinspre Trenton, femeile se grăbeau să-i întindă exemplare boţite din revista *Life* şi cutii de bomboane desfăcute, ca şi cum uniforma cafenie pe care o purta n-ar fi fost altceva decît haina lui de înmormîntare. Într-o seară îi telefonă lui Joan din gara Pennsylvania.

— Vino, vino chiar acum, Jack, îi răspunse ea. Vino imediat. Vreau să-l cunoşti pe Ralph.

Locuia în apartamentul din West Twenties pe care i-l găsise Jack. Cartierul arăta mai degrabă a mahala. Din lăzile de gunoi de la intrare, o bătrînă aduna diverse rămăşiţe, pe care le îndesa într-un cărucior. Casa era sărăcăcioasă, însă lo-

cuința lui Joan i se păru familiară. Mobila era aceeași. Joan era și ea aceeași fată arătoasă și simpatică.

— Îmi pare așa de bine că m-ai sunat ! îl întîmpină ea. Mă bucur că te văd. Să-ți dau ceva de băut. Tocmai îmi pregătisem un păhărel. La ora asta ar fi trebuit să sosească și Ralph. Mi-a promis că mă scoate în oraș la cină.

Jack îi propuse să meargă cu el la restaurantul Cavanagh, însă ea spuse că exact în timpul ăsta s-ar putea să apară și Ralph :

— Dacă nu vine pînă la nouă, o să-mi fac un sandviș. Nu prea mi-e foame.

Jack vorbi despre armată. Ea vorbi despre magazin. Lucra în același loc de... oare de cîți ani ? Jack nu mai știa. Nu o văzuse niciodată la birou și nici nu-și putea imagina ce face.

— Îmi pare teribil de rău că Ralph nu-i aici, spuse ea. Sînt sigură că o să-ți placă. Nu e chiar tînăr. E specialist în boli de inimă și-i place să cînte la violă.

Cum afară cerul văratic se întunecase, ea aprinse lumina și continuă :

— Are o nevastă îngrozitoare, care stă pe Riverside Drive, și patru copii nerecunoscători. El...

Șuieratul unei sirene de alarmă aeriană, lugubru și părînd a țîșni dintr-o suferință fizică, de parcă întreaga mizerie și nesiguranță a orașului ar fi prins dintr-o dată glas, o întrerupse. Alte sirene, din cartiere mai îndepărtate, îi ținură isonul, pînă ce văzduhul întunecat se umplu de vuietul lor.

— Înainte de a stinge lumina să-ți mai torn puțin, zise Joan luîndu-i paharul.

Se întoarse cu băutura și răsuci întrerupătoarele. Se apropiară de fereastră și, asemenea unor copii care urmăresc o furtună, urmăriră și ei cum se așterne bezna peste oraș. Toate becurile din vecinătate se stinseră, în afară de unul singur. Pe stradă, cei de la paza antiaeriană începură să fluiere. Dintr-o curte îndepărtată se auzi un strigăt răgușit de furie :

— Lumina, fasciștilor ! țipa o femeie. Stingeți lumina, nemților ! Fasciști și naziști ce sînteți ! Lumina, stingeți lumina !

Se stinse și ultimul bec. Cei doi se îndepărtară de fereastră și luară loc în încăperea rămasă fără lumină.

Pe întuneric, Joan începu să vorbească despre iubiții ei de altădată și, din ceea ce spunea ea, Jack înțelese că toți avuseseră un destin necruțător. Nils, îndoielnicul conte, era mort. Hugh Bascomb, bețivul, intrase în marina comercială și fusese dat dispărut în Atlanticul de Nord. Franz, neamțul, se otrăvise în noaptea în care naziștii bombardaseră Varșovia.

— Am ascultat împreună știrile la radio, explică Joan, după care el s-a întors la hotelul lui și a luat otrava. Dimineața, femeia de serviciu l-a găsit mort în baie.

Cînd Jack o întrebă despre individul care voia să deschidă o agenție de reclame, ea păru la început să fi uitat de el.

— A, Pete ! făcu ea după o pauză. Era foarte bolnav, înțelegi ? Trebuia să se ducă la stațiunea Saranac, însă a amînat și a tot amînat și...

Auzi pași pe scări și se opri din povestit, sperînd, presupuse el, să fie Ralph, numai că vizi-

tatorul — sau cine o fi fost — o coti pe palier și-și continuă drumul pe scări în sus.

— Păcat că nu vine Ralph, oftă ea. Aș vrea să-l cunoști.

Jack îi propuse din nou să iasă în oraș, dar ea refuză. Cînd se auzi semnalul de încetare a alarmei, el își luă rămas bun și plecă.

De la Dix, Jack fu îmbarcat și dus într-o tabără de instrucție din insulele Caroline, iar de acolo la o divizie de infanterie staționată în Georgia. După trei luni de ședere aici, se căsători cu o fată din aristocrația orașului Augusta, în casa căreia fusese încartiruit. Peste aproximativ un an traversa continentul într-un vagon militar și se gîndea, sentențios, că ultimul lucru pe care s-ar putea să-l mai vadă din iubita lui țară erau orășelele de deșert, ca Barstow, după cum ultimul lucru pe care s-ar putea să-l mai audă din ea era uruitul tramvaielor de pe Bay Bridge. Fu trimis în Pacific și reveni în Statele Unite peste douăzeci de luni, teafăr și, după toate probabilitățile, neschimbat. Imediat ce primi o permisie, plecă la Augusta. Îi oferi soției sale suvenirurile pe care i le adusese din insule, se certă cumplit cu ea și cu întreaga familie și, după ce aranjă totul pentru ca ea să obțină divorțul în Arkansas, plecă la New York.

Cîteva luni mai tîrziu, pe cînd se afla într-o tabără din răsărit, Jack fu lăsat la vatră. După o perioadă de odihnă, reveni la slujba pe care o părăsise în 1942. S-ar fi zis că-și reluase viața cam din același punct în care o întrerupsese războiul. Cu vremea totul ajunse să arate, și chiar să fie, la fel. Se vedea cu mai toți vechii prieteni.

Doar doi dintre cunoscuții săi fuseseră uciși în război. Pe Joan nu o căută, însă se întîlni cu ea într-o după amiază de iarnă, într-un autobuz dintre cele ce fac legătura între extremele orașului.

Chipul înfloritor, îmbrăcămintea neagră și vocea blîndă anulau numaidecît sentimentul — dacă Jack ar fi avut vreodată un asemenea sentiment — că s-ar fi produs vreo schimbare ori că ar fi intervenit ceva de la ultima lor întîlnire, cu trei sau patru ani în urmă. Îl invită să treacă pe la ea, la un cocteil ; în prima după-amiază de sîmbătă Jack se și înființă la locuința lui Joan. Încăperea și musafirii îi aduseră aminte de seratele pe care le dădea ea pe vremea cînd venise pentru întîia oară la New York. Erau acolo o femeie cu o pălărie fantezistă, un medic în vîrstă și un ins ce stătea lipit de aparatul de radio, ascultînd știrile din Balcani. Jack se întrebă care dintre bărbații prezenți este prietenul lui Joan și optă pentru un englez ce tușea întruna într-o batistă pe care și-o scotea din mînecă. Alegerea se dovedi bună.

— Nu-i așa că Stephen e formidabil ? îl întrebă Joan ceva mai tîrziu, cînd se nimeriră singuri într-un colț. Știe mai multe lucruri despre polinezieni decît oricare altul din lume.

Jack nu se întorsese numai la vechea slujbă, dar și la vechiul salariu. Cum costul vieții se dublase și cum avea de plătit și pensie alimentară la două neveste, se văzu obligat să facă apel la economii. Își luă un alt serviciu, ce promitea să-i aducă mai mulți bani, dar acesta nu dură mult și se pomeni fără slujbă. Lucrul acesta nu-l neliniști deloc. Mai avea bani la bancă, și oricum îi era

ușor să se împrumute de la prieteni. Indiferența sa nu se datora lenei ori disperării, ci mai curînd unui exces de speranță. I se părea că abia venise la New York din Ohio. Sentimentul că este foarte tînăr și că anii cei mai frumoși ai vieții încă îi stau în față rămînea o iluzie, de care îi era imposibil să scape. Avea timp berechet. Așadar stătea prin hoteluri, trecînd dintr-unul într-altul o dată la cinci zile.

În primăvară se mută într-o cameră mobilată, în zona aceea pustie de la vest de Central Park. Dăduse de fundul sacului. Pe urmă, cînd ajunse să simtă că slujba a devenit o necesitate disperată, se îmbolnăvi. Mai întîi i se păru că nu-i decît o răceală, o răceală ceva mai zdravănă ; nu reuși însă să scape de ea și începu să facă febră și să scuipe sînge. Febra îl ținea mai tot timpul într-o stare de somnolență. Din cînd în cînd se smulgea totuși din toropeală și se ducea la un bufet cu autoservire, să mănînce. Era convins că nici unul dintre prietenii lui nu știe unde stă și se bucura de acest lucru. Nu o pusese la socoteală pe Joan.

Într-o bună dimineață, ceva mai tîrzior, o auzi vorbind cu proprietăreasa în hol. Peste cîteva clipe îi și bătea la ușă. Jack stătea lungit pe pat, în pantaloni și cu o bluză de pijama jegoasă. Nu-i răspunse. Ea bătu din nou și intră.

— Te-am căutat peste tot, Jack, spuse ea.

Vorbea blînd.

— Cînd am aflat că locuiești într-un loc ca ăsta, continuă ea, m-am gîndit că trebuie să fii ori lefter, ori bolnav. Am trecut pe la bancă și am scos ceva bani, în caz că ești lefter. Ți-am

adus niște whisky. M-am gîndit că n-o să-ți facă rău un păhărel. Vrei puțin ?

Era îmbrăcată în negru. Vocea îi era joasă și senină. Se așeză pe un scaun lîngă patul lui, de parcă ar fi venit acolo zilnic să-l îngrijească. Trăsăturile i se aspriseră, se gîndi el, însă pe față abia de-i apăruseră cîteva riduri. Era mai greoaie. Aproape grasă. Purta mănuși negre de bumbac. Luă două pahare și turnă în ele whisky. Jack bău cu lăcomie.

— Azi-noapte nu m-am culcat pînă la trei, zise ea.

Cîndva, glasul ei îi aducea aminte de un cîntec duios și deznădăjduit, însă acum, poate pentru că era bolnav, blîndețea, veșmintele cernite și farmecul ei insinuant îl făceau să nu se simtă în apele lui.

— Una din nopțile alea, explică ea. Ne-am dus la teatru. Pe urmă cineva ne-a invitat la el acasă. Habar n-am cine. Una din locuințele alea. Sînt așa de bizare ! Erau acolo niște plante carnivore și o colecție de tabachere chinezești, din sticlă. De ce or fi colecționînd oamenii tabachere chinezești ? Din cîte îmi amintesc, ne-am pus cu toții semnătura pe un abajur, dar nu-mi mai amintesc mare lucru.

Jack încercă să se ridice din pat, ca și cum ar fi simțit nevoia să se apere, însă căzu la loc, cu capul pe perne.

— Cum de m-ai găsit, Joan ? întrebă el.

— Simplu, răspunse ea. Am sunat la hotel. La ăla la care stăteai. Ei mi-au dat adresa. Numărul de telefon l-a obținut secretara mea. Mai bea un păhărel.

— Ştii, pînă acum n-ai fost niciodată la mine acasă... Niciodată. De ce-ai venit acuma ?

— De ce-am venit, dragul meu ? se miră ea. Ce întrebare ! Ne cunoaştem de treizeci de ani. Eşti cel mai vechi prieten al meu din New York. Mai ţii minte seara aceea în Village, cînd ningea şi cînd am stat treji pînă dimineaţa, iar la micul dejun am băut whisky cu lămîie ? Parcă nici n-ar fi trecut doisprezece ani de atunci. Şi seara aceea...

— Nu-mi place să vii şi să mă găseşti într-un loc ca ăsta, îi declară el cu seriozitate.

— Şi toţi inşii ăia care îl imitau pe Roosevelt, continuă ea de parcă nici nu l-ar fi auzit, ca şi cînd ar fi fost surdă. Şi localul ăla de pe insula Staten, unde obişnuiam să ne ducem şi să luăm masa pe vremea cînd Henry avea maşină. Bietul Henry. Şi-a cumpărat o casă în Connecticut, iar într-un sfîrşit de săptămînă s-a dus acolo singur. A adormit cu ţigara aprinsă, şi casa, hambarul, toate au ars. Ethel şi-a luat copiii şi a plecat în California.

Îi mai turnă puţin whisky în pahar şi i-l întinse. Aprinse o ţigară şi i-o puse în gură. Intimitatea acestui gest, care părea să spună nu numai că era bolnav de moarte, dar şi că ar fi iubitul ei, îl irită.

— Imediat ce mă simt mai bine, zise el, îmi iau o cameră la un hotel bun. O să-ţi telefonez atunci. A fost drăguţ din partea ta că ai venit.

— O, nu te ruşina de camera asta, Jack, protestă ea. Pe mine nu mă deranjează niciodată camerele. Nu are nici o importanţă unde mă aflu. Stanley avea în Chelsea o cameră de-a dreptul împuţită. Cel puţin aşa îmi spuneau alţii. Niciodată n-am observat. Îi aduceam mîncare şi o rodeau şobolanii. Trebuia să-şi agaţe alimentele de tavan, de lanţul lămpii.

— Imediat ce mă simt mai bine, te sun, repetă Jack. Dacă aş fi singur, cred că aş putea adormi. Se pare că am nevoie de ceva mai mult somn.

— *Eşti* într-adevăr bolnav, dragul meu, spuse ea. Probabil că ai febră.

Se aşeză pe marginea patului şi-i puse mîna pe frunte.

— Ce mai face englezul acela, Joan ? se interesă el. Îl mai vezi ?

— Care englez ?

— Ştii tu care. L-am cunoscut la tine acasă. Cel ce-şi ţinea batista în mînecă. Tuşea tot timpul. Ştii la cine mă refer.

— Probabil că te gîndeşti la altcineva, răspunse ea. De la război încoace nu mi-a intrat nici un englez în casă. Bineînţeles, n-am cum să-i ţin minte pe toţi.

Se întoarse spre el şi, luîndu-i mîna, îşi petrecu degetele printre degetele lui.

— A murit, nu ? întrebă Jack. Englezul acela-i mort.

O împinse la o parte şi coborî din pat.

— Ieşi afară, adăugă el.

— Eşti bolnav, dragule. Nu te pot lăsa, aşa, singur.

— Ieşi afară !

Cum Joan nu se clintea din loc, Jack ridică tonul :

— Ce perversitate o mai fi și asta, să adulmeci boala și moartea, în felul în care le adulmeci tu ?

— Bietul de tine...

— Stai cu ochii pe muribunzi, strigă el, și asta te face să te simți tînără ? Te ține tînără dezmățul ? De asta umbli îmbrăcată ca un cioclu ? O, știu că orice ți-aș spune nu te poate jigni. Știu că nu există nici o porcărie, nici un cuvînt murdar sau obscen sau brutal sau josnic pe care să nu ți le fi spus alții, dar de data asta ai greșit-o. Eu nu sînt terminat. Viața mea nu se sfîrșește. Viața mea începe ! Mă așteaptă ani minunați. Am în față ani minunați, minunați, minunați, iar cînd se vor sfîrși, cînd va veni timpul, atunci o să te chem. Atunci, ca vechi prieten, o să te chem și o să-ți dau ocazia să te bucuri de toate plăcerile scîrboase pe care le încerci în prezența morții, dar pînă atunci lasă-mă în pace, cu mutra ta pocită cu tot !

Joan își termină paharul și se uită la ceas.

— Cred că ar cam fi cazul să trec pe la slujbă, constată ea. Ne vedem mai tîrziu. Mă întorc deseară. Pînă atunci o să te simți mai bine. Bietul, dragul de tine !

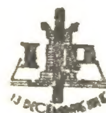
Joan închise ușa, iar el îi auzi pasul ușor îndepărtîndu-se pe scări.

Jack vărsă sticla de whisky în chiuvetă. Începu să se îmbrace. Își îndesă rufele murdare într-o valiză. Tremura și plîngea, doborît de boală și cuprins de teamă. De la fereastră se vedea cerul albastru, iar lui Jack, în spaima lui, i se părea un miracol ca bolta să fie albastră, ca norii să-l trimită cu gîndul la zăpadă, ca el să poată auzi glasurile ascuțite ale copiilor de pe trotuar țipînd : *„Eu sînt împăratul munților, eu sînt împăratul munților !“* Se duse la toaletă și goli scrumiera în care se aflau chiștoace de țigări și resturi de unghii tăiate, după care șterse podeaua cu o cămașă, în așa fel încît, seara, cînd va veni acea desfrăbălată și ageră mesageră a morții, să nu mai existe nici urmă din trupul său, din viața sa.

CUPRINS

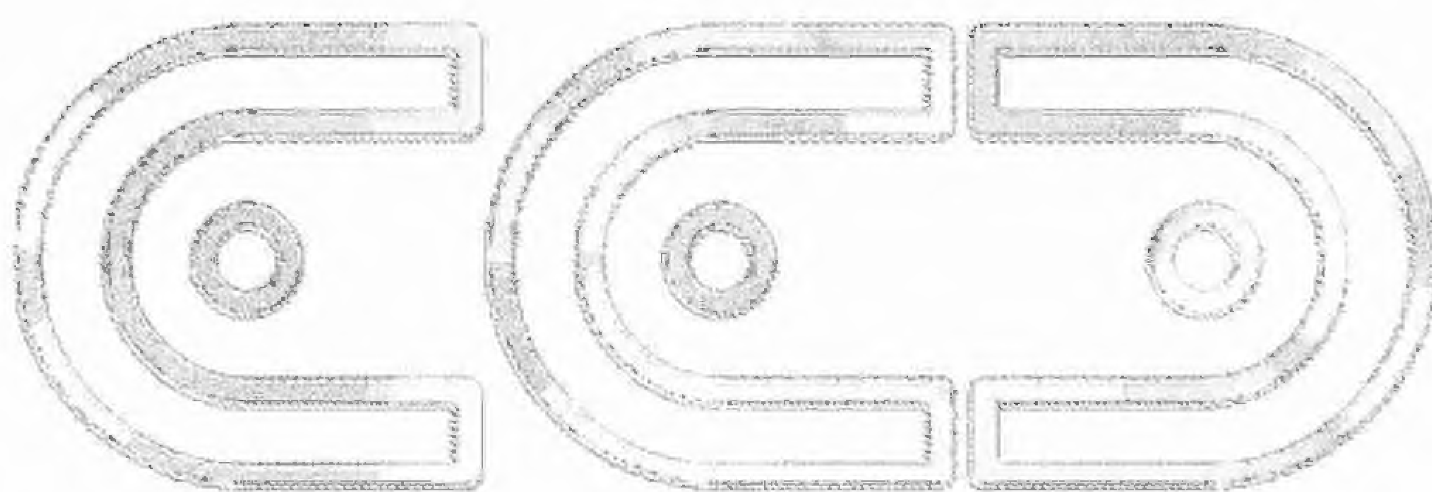
Lector : MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Bun de tipar 10.11.1983.
Coli tipar 11,50.



Tiparul executat sub comanda
nr. 650 la
Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu 89—97,
Bucureşti,
Republica Socialistă România






Scanare și prelucrare digitală



de

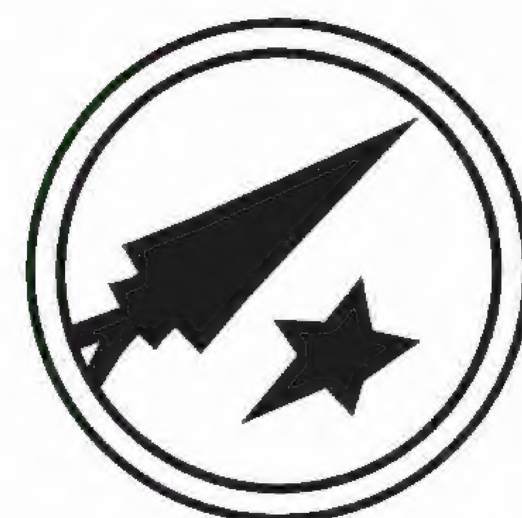




Anonim



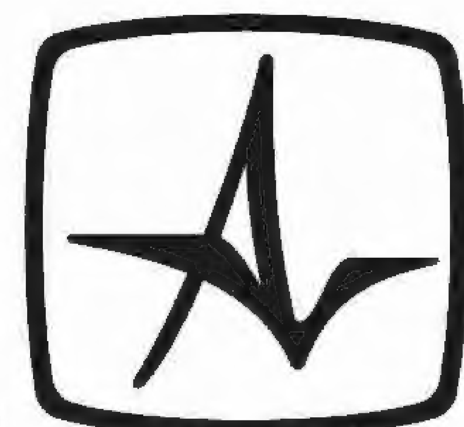
și



CAT Graur



Antwerpen






2024

